

Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

Päivitetty 2020

Luku 6 Oppimisen arviointi

Luku 10.27 Valinnaiset aineet

Liite 12.5. Järjestyssäännöt

Liite 12.6. Ohjaussuunnitelma

Liite 12.8 Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit

Sisällysluettelo

1	Oulunkylän yhteiskoulun perus-opetuksen opetussuunnitelma	2
1.1	Opetussuunnitelman rakenne	2
1.2	Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen	3
1.3	Tuntijako	4
1.4	Oppilaaksiotto ja painotukset	5
2	Koulutyön perusta	6
2.1	Perusopetuksen arvoperusta	7
2.1.1	Arvolähtökohtien ja eettisten periaatteiden toteutuminen Oulunkylän yhteiskoulussa	7
2.2	Oppimiskäsitys	10
2.2.1	Oppimisprosessi	10
2.2.2	Tiedonkäsitys	11
2.2.3	Yhteisöllinen oppiminen	12
2.2.4	Oppimisstrategia	12
3	Perusopetuksen tehtävät ja tavoitteet	14
3.1	Perusopetuksen tehtävä	14
3.2	Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet sekä koulun toiminta-ajatus	14
3.3	Laaja-alainen osaaminen	15
3.3.1	Ajattelu ja oppimaan oppiminen	15
3.3.2	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	16
3.3.3	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	17
3.3.4	Monilukutaito	18
3.3.5	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	19
3.3.6	Työelämätaidot ja yrittäjyys	20
3.3.7	Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	21
4	Perusopetuksen toimintakulttuuri Oulunkylän yhteiskoulussa	22
4.1	Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen	22
4.2	Toimintakulttuuria ohjaavat periaatteet	23
4.2.1	Oppiva yhteisö	23
4.2.2	Hyvinvointi ja turvallisuus	23
4.2.3	Vuorovaikutus ja työskentely	24

4.2.4	Kulttuurinen moninaisuus	25
4.2.5	Osallisuus	26
4.2.6	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	27
4.2.7	Vastuu ympäristöstä ja kestävä tulevaisuus	27
4.3	Oppimisympäristöt ja työtavat	28
4.4	Opetuksen eheyttäminen ja monialainen oppiminen	30
5	Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen	33
5.1	Yhteinen vastuu koulupäivästä	33
5.2	Yhteistyö	34
5.2.1	Oppilaiden osallisuus	34
5.2.2	Kodin ja koulun yhteistyö	35
5.2.3	Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa	37
5.3	Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö	38
5.4	Opetuksen järjestämistapoja	39
5.4.1	Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu	39
5.4.2	Joustava perusopetus	39
5.4.3	Opetus erityisissä tilanteissa	40
5.5	Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta	41
5.5.1	Koulun kerhotoiminta	41
5.5.2	Koulun kirjastotoiminta	42
5.5.3	Kouluruokailu	42
5.5.4	Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat	43
5.5.5	Koulumatkat ja koulukuljetukset	44
6	Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi	45
6.1	Arvioinnin tehtävät	45
6.1.1	Formatiivinen arviointi	45
6.1.2	Summatiivinen arviointi	46
6.2	Arvioinnin yleiset periaatteet	47
6.3	Oppimisen ja osaamisen arviointi	50
6.4	Työskentelyn arviointi	52
6.5	Käyttäytymisen arviointi	53
6.6	Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana	54
6.7	Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet	56
6.8	Perusopetuksen päättöarviointi	59
6.8.1	Päättöarvosanan muodostaminen	59
6.8.2	Erytystä tukea saavan oppilaan päättöarviointi	60

6.8.3	Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa	61
6.8.4	Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa	61
6.8.5	Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa	62
6.8.6	E erityiseen tehtävään painottunut opetus ja päättöarviointi	62
6.9	Poissaolojen vaikutukset arviointiin	63
6.10	Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	63
6.11	Todistukset	63
6.11.1	Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa	64
6.11.2	Lukuvuositodistus	64
6.11.3	Välitodistus	66
6.11.4	Erotodistus	66
6.11.5	Perusopetuksen päättötodistus	67
7	Oppimisen ja koulunkäynnin tuki	70
7.1	Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet	70
7.1.1	Ohjaus tuen aikana	71
7.1.2	Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana	72
7.2	Yleinen tuki	72
7.3	Tehostettu tuki	73
7.3.1	Pedagoginen arvio	74
7.3.2	Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana	74
7.4	E erityinen tuki	77
7.4.1	Pedagoginen selvitys	78
7.4.2	E erityisen tuen päätös	79
7.4.3	Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma	80
7.4.4	Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen	82
7.5	Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot	84
7.5.1	Tukiopetus	84
7.5.2	Osa-aikainen erityisopetus	84
7.5.3	Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet	85
8	Oppilashuolto	87
8.2	Monialainen oppilashuollon yhteistyö	88
8.2.1	Oppilashuoltoryhmät	89
8.3	Yhteisöllinen oppilashuolto	90
8.4	Yksilökohtainen oppilashuolto	91
8.5	Oppilashuoltosuunnitelmat	93

8.6	Oulunkylän yhteiskoulun opiskeluhoito-suunnitelma	94
8.6.1	Opiskeluhoillon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	94
8.6.2	Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat	94
8.6.3	Yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestäminen	97
8.6.4	Opiskeluhoillon yhteistyön järjestäminen oppilaiden, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa	99
8.6.5	Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	100
9	Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	101
9.1	Romanit	101
9.2	Muut monikieliset oppilaat	101
10	Oppiaineet vuosiluokilla 7–9	103
10.1	Äidinkieli ja kirjallisuus	103
10.1.1	Oppiaineen tehtävä	103
10.1.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	105
10.1.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	105
10.1.4	Oppilaan oppimisen arviointi	106
10.1.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	106
10.1.6	Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä	107
10.1.6.1	Oppimäärän erityinen tehtävä	107
10.1.6.2	Oppimäärän tavoitteet ja sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet	107
10.1.6.3	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	110
10.1.6.4	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	120
10.1.6.5	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	130
10.1.7	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärä	140
10.1.7.1	S2-oppimäärän valinta	140
10.1.7.2	Oppimäärän erityisluonne	140
10.1.7.3	Oppimäärän arviointi	140
10.1.7.4	Laaja-alaiset taidot suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärässä	141
10.1.7.5	Sisällöt	141
10.1.7.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	142
10.1.7.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	147
10.1.7.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	153
10.2	A-ruotsi	159
10.2.1	Oppiaineen yleinen kuvaus	159

10.2.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	159
10.2.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	160
10.2.4	Oppilaan oppimisen arviointi	160
10.2.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	161
10.2.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	162
10.2.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	166
10.2.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	170
10.3	A-englanti	174
10.3.1	Oppiaineen tehtävä	174
10.3.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	174
10.3.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	175
10.3.4	Oppilaan oppimisen arviointi	175
10.3.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	176
10.3.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	177
10.3.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	181
10.3.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	185
10.4	A-saksa	189
10.4.1	Oppiaineen tehtävä	189
10.4.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	190
10.4.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	190
10.4.4	Oppilaan oppimisen arviointi	190
10.4.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	191
10.4.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	192
10.4.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	195
10.4.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	199
10.5	A-ranska	203
10.5.1	Oppiaineen tehtävä	203
10.5.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	203
10.5.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	204
10.5.4	Oppilaan oppimisen arviointi	204
10.5.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	205
10.5.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	206
10.5.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältö: vuosiluokka 8	210
10.5.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältö: vuosiluokka 9	214

10.6	B1-ruotsi	218
10.6.1	Oppiaineen yleinen kuvaus	218
10.6.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	219
10.6.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	219
10.6.4	Oppilaan oppimisen arviointi	219
10.6.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	220
10.6.6	Valinnaiskurssit	220
10.6.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	221
10.6.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	225
10.6.9	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	229
10.7	B2-saksa	232
10.7.1	Oppiaineen tehtävä	232
10.7.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	233
10.7.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	233
10.7.4	Oppilaan oppimisen arviointi	233
10.7.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	234
10.7.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	235
10.7.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	238
10.7.8	Toimintasuunnitelma	240
10.8	B2-ranska	242
10.8.1	Oppiaineen tehtävä	242
10.8.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	243
10.8.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	243
10.8.4	Oppilaan oppimisen arviointi	243
10.8.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	244
10.8.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	245
10.8.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	248
10.9	Matematiikka	250
10.9.1	Oppiaineen tehtävä	250
10.9.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	250
10.9.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	251
10.9.4	Oppilaan oppimisen arviointi	251
10.9.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	252
10.9.6	Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet	252

10.9.7	Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9	254
10.9.8	Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 7	256
10.9.9	Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 8	257
10.9.10	Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 9	258
10.9.11	Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9	259
10.9.12	Matematiikan päättöarviointi	259
10.9.13	Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	260
10.10	Biologia	264
10.10.1	Oppiaineen tehtävä	264
10.10.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	264
10.10.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	265
10.10.4	Oppilaan oppimisen arviointi	265
10.10.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	266
10.10.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7: Eliökunta ja vesiekosysteemit	267
10.10.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8: Ekologia ja maaekosysteemit	271
10.10.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9: Ihminen ja ympäristö, evoluutio	274
10.11	Maantieto	278
10.11.1	Oppiaineen tehtävä	278
10.11.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	278
10.11.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	279
10.11.4	Oppilaan oppimisen arviointi	279
10.11.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	280
10.11.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7: "Meidän maapallomme"	281
10.11.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8: Eurooppaa tutkimassa	284
10.11.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9: Suomea tutkimassa	286
10.12	Fysiikka	290
10.12.1	Oppiaineen tehtävä	290
10.12.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	290
10.12.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	291
10.12.4	Oppilaan oppimisen arviointi	291

10.12.5	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet	292
10.12.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	293
10.12.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	296
10.12.8	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	298
10.13	Kemia	302
10.13.1	Oppiaineen tehtävä	302
10.13.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	302
10.13.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	303
10.13.4	Oppilaan oppimisen arviointi	303
10.13.5	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet	304
10.13.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	305
10.13.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	307
10.13.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	309
10.13.9	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	311
10.14	Terveystieto	315
10.14.1	Oppiaineen tehtävä	315
10.14.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	315
10.14.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	316
10.14.4	Oppilaan oppimisen arviointi	316
10.14.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	317
10.14.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7: Minun terveyteni	317
10.14.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8: Minä ja muut	320
10.14.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9: Terveys Suomessa ja maailmalla	324
10.15	Uskonto	328
10.15.1	Oppiaineen tehtävä	328
10.15.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	329
10.15.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	329
10.15.4	Oppilaan oppimisen arviointi	329
10.15.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	330
10.15.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	331
10.15.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	333
10.15.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	335

10.16	Elämänkatsomustieto	337
10.16.1	Oppiaineen tehtävä	337
10.16.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	338
10.16.3	Opetuksen tavoitteet	338
10.16.4	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet	339
10.16.5	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	341
10.16.6	Oppilaan oppimisen arviointi	341
10.16.7	Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	341
10.17	Historia	344
10.17.1	Oppiaineen tehtävä	344
10.17.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	344
10.17.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	345
10.17.4	Oppilaan oppimisen arviointi	345
10.17.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	346
10.17.6	Opetuksen tavoitteet	347
10.17.7	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 7	348
10.17.8	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 8	348
10.17.9	Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet	349
10.17.10	Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	351
10.18	Yhteiskuntaoppi	353
10.18.1	Oppiaineen tehtävä	353
10.18.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	354
10.18.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	354
10.18.4	Oppilaan oppimisen arviointi	355
10.18.5	Opetuksen tavoitteet	356
10.18.6	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältötavoitteet	357
10.18.7	Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet	358
10.18.8	Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	359
10.19	Musiikki	362
10.19.1	Oppiaineen tehtävä	362
10.19.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	363
10.19.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	363
10.19.4	Oppilaan oppimisen arviointi	363
10.19.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	364

10.19.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	365
10.19.7	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	374
10.20	Kuvataide	377
10.20.1	Oppiaineen tehtävä	377
10.20.2	Kuvataiteen opinnot Oulunkylän yhteiskoulussa	378
10.20.3	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	378
10.20.4	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	378
10.20.5	Oppilaan oppimisen arviointi	379
10.20.6	Ilmiöpohjainen oppiminen	379
10.20.7	Vuosiluokka 7, 1 vvt (1/2)	380
10.20.8	Vuosiluokka 7, 1 vvt (2/2)	383
10.21	Käsityö	384
10.21.1	Oppiaineen tehtävä	384
10.21.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	385
10.21.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	385
10.21.4	Oppilaan oppimisen arviointi	385
10.21.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	386
10.21.6	Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7–9	386
10.21.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	388
10.21.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	403
10.21.9	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	406
10.21.10	Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7–9	409
10.21.11	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	410
10.22	Liikunta	412
10.22.1	Oppiaineen yleinen kuvaus	412
10.22.2	Oppiaineen tehtävä	412
10.22.3	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	413
10.22.4	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	413
10.22.5	Oppilaan oppimisen arviointi	413
10.22.6	Ilmiöpohjainen oppiminen	414
10.22.7	Liikunnan painotettu opetus	414
10.22.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	416
10.22.9	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	419
10.22.10	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	422

10.22.11	Laaja-alaiset tavoitteet liikunnassa	425
10.22.12	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	426
10.23	Kotitalous	429
10.23.1	Oppiaineen tehtävä	429
10.23.2	Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet	429
10.23.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	430
10.23.4	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	431
10.23.5	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8 ja 9 440	
10.23.6	Oppilaan oppimisen arviointi	447
10.23.7	Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)	449
10.24	Oppilaanohjaus	452
10.24.1	Oppiaineen tehtävä	452
10.24.2	Oppimisympäristöt ja työtavat	452
10.24.3	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	453
10.24.4	Oppilaan oppimisen arviointi	454
10.24.5	Ilmiöpohjainen oppiminen	455
10.24.6	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7	456
10.24.7	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8	459
10.24.8	Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9	465
10.25	Media	470
10.26	Taide- ja taitoaineiden valinnaiset	472
10.26.1	Käsityön valinnaiset	472
10.26.5	Liikunnan valinnaiset	473
10.27	Valinnaiset aineet	474
10.27.1	Tietotekniikka (soveltava)	474
10.27.3.	Kotitalous (syventävä)	476
10.27.4.	Liikunta (syventävä)	476
10.27.7.	Kuvataiteen valinnaiset kurssit (syventävä)	477
10.27.8.	Vieraiden kielten valinnaiset kurssit (ranska ja saksa: soveltava; ruotsi: syventävä)	477
11.	Matemaattis-luonnontieteellinen painotus	478
11.1.	Matematiikan kurssi	478
11.1.1.	Oppimisympäristöt ja työtavat	478
11.1.2.	Arviointi	478

11.1.3. Opetuksen tavoitteet	479
11.1.4. Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet	480
11.2. Biologian ja maantieteen kurssit	481
11.2.1. Oppimisympäristöt ja työtavat	481
11.2.2. Arviointi	482
11.2.3. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet	482
11.3. Kemian työkurssi	485
11.3.1. Oppimisympäristöt ja työtavat	485
11.3.2. Oppilaan oppimisen arviointi	485
11.3.3. Kemian työkurssin osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet	486
11.4. Fysiikan työkurssi	487
11.4.1. Keskeiset sisällöt	487
11.5. Tähtitiedekurssi	488
11.5.1. Oppimisympäristöt ja työtavat	488
11.5.2. Oppilaan oppimisen arviointi	488
11.5.3. Osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet	489
12. Liitteet	490
12.1. Koulun toimintamalli poissaoloista: oppilaan säännöllisen koulunkäynnin turvaaminen ja tukeminen	490
12.1.1. Sairauspoissaolo	490
12.1.2. Muu luvallinen poissaolo	491
12.1.3. Luvaton Poissaolo	491
12.1.4. Koulun monialainen toiminta:	493
12.2. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	494
12.3. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	496
12.3.1. Kiusaamisen, seksuaalisen häirinnän ja häirinnän määrittelemine	496
12.3.2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen	496
12.3.2.1. Ennaltaehkäiseminen	496
12.3.2.2. Kiusaamiseen, häirintään, väkivallan uhkatilanteisiin ja/tai väkivaltaan puuttuminen	496
12.3.2.3. Yhteisötaso	498
12.3.2.4. Ryhmätaso	498
12.3.2.5. Yksilötaso	498
12.3.3. Tiedottaminen	498
12.3.4. Seuranta ja arviointi	499

12.4. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	500
12.4.1. Opettajan toimintaohje päihteiden käytön epäilytilanteessa	501
12.4.2. Opettajan toimintaohje, jos oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa koulupäivän aikana	501
12.4.3. Opettajan toimintaohje, jos oppilas on päihteiden vaikutuksen alaisena koulussa	501
12.5. Järjestyssäännöt (<i>päivitys 11/2020</i>)	503
12.6. Oulunkylän yhteiskoulun 7.–9. luokkien ohjaussuunnitelma (<i>päivitys 13.5.2020</i>)	508
12.7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö Oulunkylän yhteiskoulussa	516
12.7.1. Tieto- ja viestintätekniikan arvo ja hyödyt	517
12.7.1.1. Tasavertaisuus	517
12.7.1.2. Pedagoginen hyöty	518
12.7.1.3. Tietoturva ja yksityisyys	518
12.7.1.4. Tekijänoikeudet	518
12.7.2. Sähköistyvä lukio-opetus	519
12.7.2.1. Sähköinen ylioppilaskoe ja Abitti	519
12.8. Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit	

1 Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen opetussuunnitelma

Oulunkylän yhteiskoulu on kannatusyhdistyksen ylläpitämä Helsingin kaupungin sopimuskoulu, joka haluaa yhdessä Helsingin peruskoulujen kanssa rakentaa tulevaisuuden koulua, jossa oppiminen nähdään avoimena, joustavana ja yhteisöllisenä. Kaikki tilat ovat oppimisen tiloja ja teknologia su-lautuu luontevaksi osaksi oppimisympäristöä.

1.1 Opetussuunnitelman rakenne

Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen opetussuunnitelmat on laadittu valtakunnallisten perusopetuksen opetussuunnitelmien pohjalta painottaen helsinkiläisiä ja oulunkyläläisiä näkökulmia. Oulunkylän yhteiskoulun opetuskieli on suomi.

Opetussuunnitelman yleinen osa koostuu kaikille yhteisistä osuuksista. Oppiainekohtaiset osuudet on laadittu aineryhmittäin. Prosessivastuussa on ollut opettajakunnasta nimetty OPS-toimikunta. Arvioinnin kehittämiseksi on perustettu erillinen arvioinnin kehittämissuunnitelma. Opettajakunta on vastannut ensisijaisesti oppiainekohtaisista suunnitelmista. OPS-toimikunta on vastannut yleisistä kehittämislinjauksista.

Oppilaita ja huoltajia on osallistettu OPS-kyselyllä ja vapaalla kommentointimahdollisuudella. Lisäksi huoltajilla on ollut mahdollisuus osallistua prosessiin vanhempainyhdistyksen ja johtokunnan toiminnan kautta. Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen arvopohja on rakennettu yhdessä oppilaiden, heidän huoltajiensa ja koulun henkilökunnan kanssa.

Opiskeluhoiltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevat opetussuunnitelmaosuudet on laadittu yhdessä koulun opiskeluhoiltohenkilökunnan ja muiden yksityiskoulujen kanssa. Nivelvaiheita koskevat suunnitelmat on kirjattu yhtenäisiksi alueen alakoulujen kanssa.

Koulukohtaisen työn hyväksymisprosessi keväällä 2016 alkaa opettajakunnan lausunnoilla, minkä jälkeen Oulunkylän yhteiskoulun johtokunta hyväksyy opetussuunnitelman. Viimeisenä opetussuunnitelma saatetaan Helsingin kaupungille tiedoksi.

1.2 Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetussuunnitelman arvioinnin tarkoituksena on koulun toiminnan kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen.

Lukuvuosittain seurataan, arvioidaan ja kehitetään

- oppimiskäsityksen toteutumista
- toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista
- monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista
- laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista
- lukuvuosisuunnitelman toteutumista.

Koulun itsearviointia toteutetaan vuosittain yhteistyössä opettajien, oppilaiden, huoltajien ja opiskelijoiden kanssa. Itsearvioinnissa hyödynnetään kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia (Pisa-tulokset, kouluterveyskysely, KiVa-kyselyt) sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatu-kriteereitä.

Kolmen vuoden välein arvioidaan

- arvoperustan toteutumista
- tasa-arvosuunnitelman toteutumista.

1.3 Tuntijako

Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen tuntijako 1.8.2016 alkaen.

Vuosiluokka	7	8	9	Yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	3	4	10
A-kieli	2	2	3	7
B-kieli	2	2	1	5
Matematiikka	4	4	3	11
Biologia ja maantieto	2	2	3	7
Fysiikka ja kemia	1	3	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	2	2	3	7
Musiikki	1	1		2
Kuvataide	2			2
Käsityö	3			3
Liikunta	2,33	2,33	2,33	7
Kotitalous	3			3
Media		1		1

Oppilaanohjaus	0,67	0,67	0,67	2
Taito- ja taideaineiden valinnainen		2	2	4
Valinnaisaineet		3	3	6
Oppilaan minimituntimäärä	30	30	30	90
Vapaaehtoinen A2-kieli ****	2	2	3	7

7. luokat siirtyvät uuteen opetussuunnitelmaan 2017, 8. luokat 2018 ja 9. luokat 2019

Koulussamme tarjotaan alla olevassa taulukossa näkyviä kieliä. Oulunkylän yhteiskoulussa voi opiskella A2-kielenä ranskaa, ruotsia ja saksaa ja englantia. Ryhmien perustaminen vaatii riittävästi kielen valinnoita oppilaita. Koulussamme voi valita myös syventäviä valinnaiskursseja B1-ruotsissa.

Oulunkylän yhteiskoulun perusopetuksen kieliohjelma 1.8.2016 alkaen

A1-kieli				A2-kieli				B1-kieli	B2-kieli	
englanti	ranska	ruotsi	saksa	englanti	ranska	ruotsi	saksa	ruotsi	ranska	saksa

Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielille varatut vuosiviikkotunnit. Näin tehdään myös, jos A-kieli on toinen kotimainen kieli ja oppilaan kieliohjelmaan kuuluu myös vapaaehtoinen A-kieli. Vapaaehtoisen A-kielen tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielissä.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia, joista luokilla 7–9 7 vuosiviikkotuntia, ja valinnaisen B-kielen (B2-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja.

1.4 Oppilaaksiotto ja painotukset

Oulunkylän yhteiskoulu noudattaa kulloinkin voimassa olevia Helsingin kaupungin oppilaaksioton kriteereitä. Koulussamme toimii musiikkiluokka, johon hakeudutaan Helsingin kaupungin keskitetyn soveltuvuuskokeen kautta. Lisäksi sisäisten ryhmittelyjen avulla järjestämme kiinnostuksen mukaan luokat, joissa painotetaan luonnontieteiden tai liikunnan opetusta.

2 Koulutyön perusta

Perusopetus rakentuu opetushallituksen ja konkreettisemmin Oulunkylän yhteiskoulun opettajien, oppilaiden ja heidän huoltajiensa yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta ja luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Opetuksessa noudatetaan Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelmaa, joka koostuu valtakunnallisesti yhtenäisistä perusteista ja koulukohtaisista osuuksista. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti niin, että se edistää oppilaiden terveyttä, kasvua ja kehitystä. Opetus- ja kasvatustyötä toteutetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarpeen ilmetessä. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä oppilashuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.

Ketään ei ilman hyväksyttävää perustetta aseteta eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, sukupuolisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Jokaisella on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja siinä käytettyjen materiaalien tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat yleisperiaatteet ovat lapsen edun ensisijaisuus, yhdenvertaisuuden periaate, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä osallisuuden periaate eli lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi. Oulunkylän yhteiskoulun arvoperustassa on nämä periaatteet huomioitu ja niitä noudatetaan.

2.1 Perusopetuksen arvoperusta

Oulunkylän yhteiskoulun arvoperusta on yhteneväinen Helsingin peruskoulujen yhteisen arvoperustan kanssa.

2.1.1 Arvolähtökohtien ja eettisten periaatteiden toteutuminen Oulunkylän yhteiskoulussa

Opetussuunnitelma on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiinsa ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oulunkylän yhteiskoulun kasvatuksen ja opetuksen ydin on oppilaslähtöisyys. Jokainen oppilas on arvokas kouluyhteisön jäsen. Oppilaat ja opettajat suhtautuvat kaikkiin kouluyhteisön jäseniin tasa-arvoisesti. Kestävän kehityksen periaatteet ohjaavat kaikkea Oulunkylän yhteiskoulun toimintaa.

Oulunkylän yhteiskoulu pyrkii takaamaan oppilaalle hänen edellytystensä mukaiset mahdollisuudet opiskeluun ja oppimiseen. Koulussa toimiva oppilashuoltohenkilöstö auttaa tuen tarpeen ilmentyessä ja koulun oppimisympäristöt pyritään pitämään vaatimusten mukaisessa kunnossa.

Oppilailla on mahdollisuus koulussa toimivien oppilasyhteisöjen, kuten oppilaskuntatoiminta, kautta osallistua demokraattiseen päätöksentekoon koulun asioissa.

Arvoperustan toteutumista seurataan vuosittain laatimalla toimintasuunnitelma ja keräämällä lukuvouden aikana tietoa sen toteutumista. Tuloksia arvioidaan opettajien ja oppilaiden palautteilla. Kaikki yhteistyötahot osallistuvat toiminnan arvioimiseen ja palautteen perusteella toimintansa kehittämiseen.

Lapsen etu

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omaan mahdollisuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Ensisijainen tavoite on oppilaan osallistuminen yleisopetukseen, ellei oppilaan etu vaadi opetuksen erityisjärjestelyä. Yksilöllisen eriyttämisen lisäksi heikoimpien oppilaiden oppimisvaikeuksia vahvistetaan yhteiskunnallisen polarisaation estämiseksi. Lapsen etu edellyttää jokaisen oppilaan ihmisarvon kunnioittamista ja jokaisen oppilaan kasvu- ja oppimiskehityksen jatkuvaa seurantaan niin, että oppilaalla säilyisi oppimisen ilo. Opettajat, luokanvalvojat ja oppilashuoltoryhmän jäsenet seuraavat nuorten hyvinvointia ja huolehtivat tuen tarpeen toteutumisesta.

Rakentava yhteisöllisyys

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Koulussa on kaikille yhteiset säännöt, joita ylläpidetään koko henkilökunnan ja oppilaiden toimesta. Yhteisillä säännöillä pyritään kaikkia jäseniä yhtäläisesti kohtelevaan, suvaitsevaan ja välittävään ilmapiiriin. Kaikkien toivotaan noudattavat koulussa kauniita käytöstapoja.

Koulussa toimii koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen aktiivisesti osallistuva oppilaskunta. Toimintasuunnitelmaan kirjataan koulu yhteisössä toimivat eri toimintaryhmät, joihin oppilaat voivat osallistua vuosittain.

Luokkien yhteishenkeä vahvistetaan järjestämällä eheyttävää toimintaa lukuvuoden eri vaiheissa ja tarpeen mukaan. Yhdessä oppiminen ja joustavat ryhmiin jaot vahvistavat myös yhteishenkeä.

Rikastuva monimuotoisuus

Oulunkylän yhteiskoulun toimintasuunnitelmaan kirjataan vuosittain koulun kansainvälisyyttä ja kulttuurista sivistystä edistävät hankkeet ja tapahtumat. Pääkaupunkiseutu ja Oulunkylä alueena tarjoavat moninaiset mahdollisuudet erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen. Koulu tekee yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan eri taidelaitosten, museoiden, muiden oppilaitosten, kansalaisjärjestöjen ja yritysten kanssa.

Eri kulttuurien kohdatessa koulussamme pyrimme arvostamaan vuorovaikutukseen ja yhdessä kasvamiseen kansainvälisyyteen ja globaaliin vuorovaikutukseen. Kulttuurinen rikkaus tuodaan koulun arjessa ja erilaisissa tapahtumissa ja juhlissa näkyviin myönteisenä asiana.

Kestävä tulevaisuus

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Tietojen ja viestintäteknologian turvallisen ja vastuullisen käytön korostaminen ja opiskelu kaikessa koulun toiminnassa on tärkeää yksityisyyden suojan, tietosuojan ja tekijänoikeuksien suojaamiseksi.

Oulunkylän yhteiskoulun oppilaita pyritään kasvattamaan myös sosiaaliseen vastuuseen ja empatiaan.

Arviointi ja seuranta

Oulunkylän yhteiskoulun arvoperustan toteutumista seurataan jatkuvan arvioinnin periaatteella. Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus vuositason arvioivat kehitystä. Erilaiset vuositason toimeenpantavat kyselyt oppilaille ja huoltajille sekä aineryhmille kartoittavat arvoperustan toteutumista. Palautteen perusteella keskustellaan ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Opetuksen ja

oppilaiden itsearviointi ja vertaisarviointi, sekä dokumentointi, antavat opettajille ja muulle henkilökunnalle aktiivisesti tietoa arvoperusteiden toteutumisesta arjessa.

2.2 Oppimiskäsitys

Oulunkylän yhteiskoulussa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisenä prosessina. Oppiminen on tavoitteellista. Sitä tapahtuu kaikkialla ja kaikki tilat ovat oppimisen tiloja.

Oppiminen on ajattelussa, asenteissa ja strategioissa tapahtuvaa joustavaa muutosta. Oppiminen on oivallusta, ymmärrystä, tietojen ja taitojen uudenlaista yhdistymistä ja tietorakenteiden järjestymistä. Tämä edellyttää uusien käsitteiden omaksumista sekä käsitysten laajentumista ja syventymistä.

Oppiminen on aktiivista ja päämääräsuuntautunutta, ongelmanratkaisua sisältävää toimintaa, jossa annetaan tilaa myös elämyksille ja tunteille. Yksilö rakentaa omaa ainutlaatuista, koko eliniän muovautuvaa käsitystään ympäröivästä maailmasta ja siinä vallitsevista lainalaisuuksista vuorovaikutuksessa ympäristönsä ja toisten ihmisten kanssa.

Oppimiskäsityksen seuranta Oulunkylän yhteiskoulussa toteutetaan opettajien pedagogisissa kokouksissa. Kokouksia pidetään kouluvuoden aikana ja tarkoituksena on hyvien opetuskäytänteiden jakaminen, erilaisten projektien tarkastelu ja keskustelu. Oppilaiden mielipiteitä kerätään ja teema-tunneilla keskustellen sekä kyselyin.

2.2.1 Oppimisprosessi

Oppimisprosessissa on olennaista tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilas tuottaa mielekästä ja merkityksellistä tietoa ja taitoja itselleen sekä yksin että yhdessä toisten kanssa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa, ja se vaatii usein pitkäjänteistä ja tavoitteellista harjoittelua.

Oulunkylän yhteiskoulussa opiskelu pyritään oppimisen tavoitteet tekemään mahdollisimman läpinäkyviksi ja saada opiskelijat itse asettaman tavoitteita. Pyrimme kannustamaan työntekoon ja vastuun ottamiseen omista oppinnoista heti kouluun tultaessa.

Tavoitteena on laadukas oppiminen. Siinä on olennaista oppilaan aktiivinen ote ja tiedon prosessointi siten, että uudet tiedot integroidaan aikaisempiin tietoihin ja myös se, että oppilas pystyy arvioimaan oppimaansa analyyttisesti ja kriittisesti.

Hyvä oppimisprosessi on innostava, leikkisä, kokeileva ja herättää uteliaisuutta. Oppilasta rohkaistaan esittämään omaperäisiä ideoita, kysymään ja kyseenalaistamaan sekä argumentoimaan. Yhdessä tekeminen, ideoiden rohkea kehittäminen ja jakaminen ovat lähtökohtana innovatiiviselle oppimiselle ja uusien ideoiden syntymiselle. Oppilaat motivoituvat elämän mittaiseen oppimiseen.

Oppilaiden vastuun ottamista omien oppimistulosten laadusta ja opiskeluprosessista pyritään tukemaan ja edistämään. Itsesääntelyllä tarkoitetaan sitä, että tarvittaessa oppilas pystyy oman opiskeluprosessinsa muokkaamiseen, jos aiempi toiminta ei johda tavoiteltuun lopputulokseen.

Tavoitteenamme on tukea oppilaan etenemistä omien tavoitteidensa ja kykyjensä mukaisesti. Oppilas saa palautetta tavoitteidensa saavuttamisesta. Palautteen avulla oppilas voi muokata omia tavoitteitaan ja opiskelustrategioitaan opiskelun aikana.

Koulussa on kannustava, avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa kaikki oppivat ja kehittyvät. Pedagogista osaamistaan ja asiantuntemustaan käyttäen opettaja vastaa oppimiskokonaisuuden ohjauksesta sekä luo puitteet ja viitekehysten ajattelun kehittämiseksi. Koulussa tapahtuvan ja vapaa-ajalla tapahtuvan oppimisen raja hälvenee. Oppiminen autenttisisissa tilanteissa vahvistuu, mikä auttaa soveltamaan ja yhdistämään koulussa opittuja tietoja ja taitoja arkielämään.

Oulunkylän yhteiskoulussa on tavoitteena oppilaiden sisäisen motivaation kehittäminen. Sisäinen motivaatio liittyy oppilaiden haluun oppia. Motivaation rakentamisessa on olennaista oppilaiden mahdollisuus vaikuttaa oppimisprosessiinsa ja kokea opiskeltava asia itselleen merkitykselliseksi. Motivaatio rakentuu vuorovaikutuksessa oppimisympäristön kanssa. Myönteiset tunteet ovat yhteydessä opiskeluprosessin sujuvuuteen ja opintojen etenemiseen. Oppilaille pyritään luomaan tasavertainen ja reilu, jokaista oppilasta arvostava ja kuunteleva tunnelma. Oulunkylän yhteiskoulussa pyritään myös tarjoamaan oppimisen elämyksiä mahdollisuuksien mukaan.

2.2.2 Tiedonkäsitys

Oppiminen tulevaisuuden koulussa perustuu käsitykseen siitä, että tietoa on kaikkialla, se muuttuu kaiken aikaa ja on verkostojen välityksillä vapaasti kaikkien saatavilla sekä muokattavissa. Tiedon luotettavuuden kriittinen arviointi korostuu. Tiedon merkityksellisyys vahvistuu, kun se on osa oppilaan tietorakenteita ja ajattelun taitoja.

Verkostoissa tieto hajautuu. Tarvitaan taitoa hahmottaa kokonaisuuksia sekä erottaa olennainen tieto epäolennaisesta. Oppilaiden tiedonhankinnan ja -hallinnan sekä tiedon soveltamisen taidot korostuvat, ja he kykenevät myös itse tuottamaan tietoa ymmärrettävässä muodossa.

2.2.3 Yhteisöllinen oppiminen

Koulu on monenlaisten oppijoiden yhteisö, jossa arvostetaan jokaisen jäsenen rakentavaa osallisuutta. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun taitoja ja ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia.

Yhteisöllinen oppiminen ja tiedonrakentaminen luovat pohjan yksilön sosiaaliselle kasvulle ja vastuulliselle toiminnalle tulevaisuuden yhteiskunnan jäsenenä. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen ja yhteiskunnallinen osallisuus.

Tietotekniset välineet ja alustat mahdollistavat uudella tavalla yhteisöllisen oppimisen.

Oulunkylän yhteiskoulussa pyritään yhteishenkeä vahvistamaan eheyttävällä toiminnalla ja ryhmäytämisen metodein lukuvuoden aikana. Erityistä huomiota kiinnitetään koulunkäynnin aloittaviin 7. luokkalaisiin syyslukukauden alussa. Oppilaita rohkaistaan avoimeen vuorovaikutukseen ja toimintaan koulun eri yhteisöissä.

Ryhmäjaot koulussa pyritään muodostamaan mahdollisimman joustaviksi. Ongelmia pyritään ennaltaehkäisemään ja niihin puuttumaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Koulun henkilökunnan toimiva ja joustava resursointi antaa tukea työskentelyyn. Tieto ja viestintälaitteiden monipuolisen käytön opiskelu ja pätevä tuki lisäävät yhteisöllisen oppimisen muotoja.

Yhteisöllisen oppimisen periaatteita toteutetaan käyttämällä monipuolisia oppimisen ja arvioinnin metodeja, muun muassa vertaisarviointi ja sen kehittäminen. Toiminnan kautta, yhteiset säännöt, juhlat ja koulun tapahtumat, luodaan oppilaille kokemuksia yhteisöön kuulumisesta.

2.2.4 Oppimisstrategia

Oppimisstrategiat ovat tiedon hankkimiseen, käsittelyyn ja mieleen palauttamiseen liittyviä prosesseja. Yksilölliset oppimisstrategiat helpottavat oppijaa oppimaan ja siirtämään jo opittua uusiin tilanteisiin. Oppija voi muuttaa strategiaansa tiedostettuaan sen, ja hän voi valita eri strategian uusiin tilanteisiin. Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Minäkuva, pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen.

Opettaja ohjaa oppilasta erilaisten oppimisstrategioiden valintaan ja niiden toimivuuden arviointiin. Opettaja reflektoi myös omaa ohjaustapaansa ja sopeuttaa ohjauksensa oppilaiden erilaisten tarpeiden ja oppimistilanteiden mukaisesti käyttäen monipuolisia ja vaihtelevia työtapoja. Opettaja luo yhdessä oppilaiden kanssa oppimisympäristön, jossa oppilas aktiivisesti ohjaa ja reflektoi itse omaa oppimistaan sekä ottaa vastuuta omasta oppimisestaan.

Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta. Oulunkylän yhteiskoulussa oppiminen koetaan jatkuvana prosessina, joka sisältää erilaisia oppimisen ja työskentelyn tapoja. Näitä ovat esimerkiksi oman materiaalin ja havaintojen tuottaminen itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä. Opetuksessa ohjataan oppilaat tekemään omia kysymyksen asetteluja ja arvioimaan tuotetun ja löydetyn tiedon luotettavuutta. Oppilaita ohjataan tunnistamaan käsiteltyyn aiheeseen liittyvä aiemmin omaksuttu tieto ja syventämään sitä omassa tavoitteellisessa oppimisprosessissa.

Oppilaat otetaan mukaan opetuksen suunnitteluun oppiaineiden sisällä sekä koko koulun tasolla. Oppilaita ohjataan asettamaan omia tavoitteita ja opettajan tehtävänä on tukea oppilasta tavoitteiden saavuttamisessa ja oman oppimisstrategian kehittämisessä. Oppilas osallistuu omien tavoitteidensa saavuttamisen ja oppimisprosessinsa arviointiin. Monipuolisen oppimisprosessin toteutumista arvioidaan vuosittain keskusteluilla ja kyselyillä. Arvioinnin toteuttamiseksi voidaan järjestää koko koulua koskevia erityisiä teematunteja.

Oppilaat työskentelevät kokoonpanoltaan vaihtelevissa ryhmissä ja ryhmien muodostamisessa pyritään kiinnittämään huomiota siihen, että kaikki opiskelijat voisivat kokea onnistumisen elämyksiä. Oppilaiden toisilleen antama vertaistuki tukee erinomaisesti yhteisöllistä oppimista.

3 Perusopetuksen tehtävät ja tavoitteet

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Oulunkylän yhteiskoulu tarjoaa oppilaille laajan yleissivistyksen ja mahdollisuuden oppivelvollisuuden suorittamiseen. Koulu antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksella on opetus- ja kasvatustehtävä, yhteiskunnallisen tehtävä, kulttuuritehtävä sekä tulevaisuustehtävä.

Oulunkylän yhteiskoulu edistää toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opetus- ja kasvatustyötä kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti; koulun toiminta on es- teetöntä ja se mahdollistaa kaikkien oppilaiden hyvän oppimisen. Oppilaiden oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tuetaan yhteistyössä kotien kanssa.

Perusopetuksen kulttuuritehtävää Oulunkylän yhteiskoulussa toteutetaan edistämällä monipuolista osaamista ja tukemalla oppilaita oman identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.

Oulunkylän yhteiskoulun tulevaisuustehtävänä on edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä tukea oppilaan kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Oppilaan myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina sekä yhteisön jäseninä vahvistetaan.

3.2 Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet sekä koulun toiminta-ajatus

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa (Perusopetuslaki 2 § ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 2–4 §). Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallisuutta ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3.3 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojään ja taitojään, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine hyödyntää oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii.

Laaja-alaisten osaamiskokonaisuuksien yhteisenä tavoitteena on tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista oppilaiden ikäkausi huomioiden. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

3.3.1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Minäkuva, pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen.

Ajattelutaidot ovat laaja-alaista osaamista, jota oppilas tarvitsee tiedon hallintaan, käyttämiseen, soveltamiseen sekä uuden tiedon luomiseen, ongelmanratkaisuun, päättelyyn ja päätöksentekoon. Näiden taitojen mallintaminen ja ohjaaminen on keskeistä kaikkien oppiaineiden opiskelussa koko perusopetuksen ajan. Tiedon siirtämisen sijaan opiskelussa painotetaan erilaisten ajattelun taitojen harjoittelua. Ymmärrys eri oppiaineiden sisällöistä ja niiden välisistä suhteista syvenee ja monimuotoistuu.

Ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja kehitetään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti. Oppilaita kannustetaan rohkeaan innovatiiviseen ja uutta luovaan ajatteluun, jolloin oppilaat voivat käyttää kuvittelukykyään ja oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taitteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun. Ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymisen kannalta on tärkeää, että oppilas saa monipuolisesti palautetta koko oppimisprosessin ajan ja taitojen kehittyminen tehdään näkyväksi.

Ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymisessä on keskeisessä osassa opettajien välinen yhteistyö. Opettajat jakavat ja kehittävät jatkuvasti yhdessä erilaisia opetustapoja- sekä menetelmiä omien kokemusten sekä saadun palautteen perusteella.

Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja. Oppilaille annetaan on myös mahdollisuus valita ja suunnitella oppimisprojekteja sekä esittämistapoja.

Oppitunneilla harjoitellaan oppiaineelle tyypillisiä tiedon esitystapoja. Lisäksi harjoitellaan opiskelutekniikoita ja vastaustekniikkaa oppiainekohtaisesti.

3.3.2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Helsingissä oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, katsomuksellisesti ja kielellisesti moninainen. Monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttää kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen suomen- ja ruotsinkielistä kulttuuriperintöä sekä omia kulttuurisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. He ymmärtävät oman taustansa merkitystä ja oman paikkansa sukupolvien ketjussa. Oppilaat tunnistavat, miten kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä miten media muokkaa kulttuuria. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä.

Oppilaat kehittävät sosiaalisia ja vuorovaikutustaitojaan sekä itseilmaisua kielestä riippumatta. Oppilaat oppivat argumentoimaan ja esittämään mielipiteensä rakentavasti. He oppivat asettumaan toisen asemaan ja tarkastella asioita sekä tilanteita eri näkökulmista.

Oppilaat oppivat ilmaisemaan tunteitaan, näkemyksiään, ajatuksiaan ja ideoitaan eri tavoin. Oppilaat saavat rohkeutta esiintyä eri tilanteissa ja olla luovia. Oppilaat osaavat käyttää kielellisiä, kehollisia, visuaalisia sekä musiikin keinoja ilmaisussaan. Oppilaat tutustuvat taiteen eri ilmenemismuotoihin ja löytävät nautintoa ja iloa niistä. Oppilaita ohjataan tarkkailemaan ja tekemään havaintoja ympäristön esteettisyydestä.

Koulun hengen ja perinteiden mukaisesti oppilaat osallistuvat koulun juhlien, teemapäivien, esitysten, päivänavausten ja julkaisujen tuottamiseen. Oppilaita kannustetaan ja ohjeistetaan omien tapahtumien ja yhteisöllisten projektien toteuttamiseen.

Koulu on keskeinen osa Oulunkylän paikallista yhteisöä. Tätä yhteyttä ylläpidetään tekemällä yhteistyötä ja verkostoitumalla paikallisten yritysten ja yhteisöjen kanssa. Eri taideaineiden projekteilla vahvistetaan yhteisöllisyyttä Oulunkylässä ja tehdään yhteistyötä Oulunkylän muiden toimijoiden (esim. muut koulut, päiväkodit, vanhustenhuolto) kanssa.

Oulunkylän ja koulun historiaan ja perinteisiin tutustutaan opetuksessa oppilaita osallistavia menetelmiä käyttäen.

Kaikessa koulun toiminnassa arvostetaan oppilaiden erilaisia kulttuurisia juuria ja kannustetaan syventämään niiden tuntemusta. Erilaiset kulttuurit nähdään rikkautena koulun toiminnassa.

3.3.3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta.

Koulu yhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia.

Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä, kehittävät tunnetaitojaan ja kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. Oppilaat oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Arjen rytmit ja rutiinit edistävät terveyttä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa. Oppilaita ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan sekä fyysisessä ympäristössä että sosiaalisessa mediassa. Helsingissä kiinnitetään erityisesti huomiota liikenneturvallisuuteen ja itsenäiseen liikkumiseen kaupunkiympäristössä.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa lähiympäristön teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta omassa elämässään tehtäviin teknologisiin valintoihin.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen.

Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan ja järjestyssääntöjen laatimiseen oppilaskunnan ja luokkayhteisön osana. Luokanvalvojan johdolla ohjataan oppilaat kantamaan vastuuta koulun yhteisön jäseninä. Oppiaineittain asetetut tavoitteet ja niiden itsearviointi ohjaa oppilaita suunnittelemaan omaa ajankäyttöään ja opiskelua.

Koulu tekee yhteistyötä eri paikallisten toimijoiden kuten nuorisopoliisin ja nuorisotyön kanssa päihde-, turvallisuus- ja liikennekasvatuksessa. Arjen taitojen hallintaa vahvistetaan oppiainekohtaisten sisältöjen mukaisesti sekä ilmiöpohjaisten oppimisprojektien avulla.

Itsestä huolehtimisen taitoihin kuuluuvia kauniita käytöstapoja vahvistetaan luokkien yhteisillä keskusteluilla. Oppilailla on mahdollisuus osallistua kouluruokailun kehittämiseen ruokalatoimikunnassa.

Koulun monet oppilaiden muodostamat toimikunnat tarjoavat mahdollisuuden vahvistaa sosiaalisia taitoja. Lukuvuoden alussa alkavilla ryhmäytyksillä luodaan pohja hyvän luokkahengen syntymiselle ja sitä seurataan kautta lukuvuoden kyselyillä sekä luokanvalvojan ohjaamissa keskusteluissa. Tarvittaessa koulun oppilashuollon henkilöstö voi tukea hyvän yhteishengen muodostumisessa.

3.3.4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan monenlaisten viestien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito on kykyä hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Monilukutaidon kehittämiseen kuuluu aina myös eettisten kysymysten tarkastelua ja pohdintaa kulttuurisesti moninaisessa maailmassa.

Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja kuten peruslukutaito, kirjoitustaito, numeraalinen lukutaito, kuvanlukutaito, medialukutaito ja digitaalinen lukutaito. Laajaan tekstikäsitteeseen perustuen tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kineettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla. Viestejä voidaan ottaa vastaan ja välittää esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Oppilaat voivat harjoittaa taitojaan niin perinteisissä kuin monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Taidon kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden yhteistyötä. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään

ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen.

3.3.5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (TVT) osaaminen on tärkeä kansalais- ja työelämätaito ja osa monilukutaitoa. Perusopetuksessa se on oppimisen kohde ja väline. Kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Digitaalisuutta hyödynnetään suunnitelmallisesti kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella:

- tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteiden ja keskeisten käsitteiden ymmärtäminen sekä käytännön tietoteknologisten taitojen kehittäminen
- tieto- ja viestintäteknologian vastuullinen, turvallinen ja ergonominen käyttö
- tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä
- tieto- ja viestintäteknologian käyttö vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa

Työskentelyssä tuetaan oppilaiden omaa aktiivisuutta ja ohjataan itselle sopivien työtapojen ja oppimisstrategioiden löytämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian avulla oppilaat voivat tehdä omia ajatuksiaan, ideoitaan ja oppimistaan näkyväksi sekä kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

Oppilaat oppivat tuntemaan erilaisia tietoteknologian sovelluksia ja käyttötarkoituksia. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Oppilaat oppivat arvioimaan tietoteknologian vaikutusta kestävään kehitykseen ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. He oppivat hahmottamaan digitalisaation merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Tieto- ja viestintäteknologia-aitojen kehittämisessä on keskeisessä osassa opettajien oma tietotekninen osaaminen. Tätä kehitetään erilaisilla koulutuksilla sekä jakamalla käyttökokemuksia ja hyväksi havaittuja työtapoja.

Ensimmäisen lukuvuoden alussa harjoitellaan koulussa käytettävien tietojärjestelmien peruskäyttö. TVT-taitoja syvennetään oppitunneilla oppiainekohtaisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

3.3.6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Oppilaat saavat perusopetuksessa valmiuksia ja kokemuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaat perehtyvät yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin rakenteisiin ja toimintatapoihin.

Koulussa opetellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaita ohjataan suunnittelemaan työprosesseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti sekä kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan siisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen. Oppilailla on myös mahdollisuus osallistua erilaisiin toimikuntiin, joissa on mahdollista harjoitella suunnitelmallista toimintaa erilaisten tapahtuma- ja kehityshankkeiden kautta.

Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta ja yhteistyöstä sekä koulun että koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Helsingissä on erilaisia ja monipuolisia vaihtoehtoja yritystoimintaan tutustumiseen sekä koulujen ja yritysten yhteistyöhön. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Tavoitteena on auttaa oppilasta oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkitys, yrittäjäyden mahdollisuudet sekä oma vastuu yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Valinnaisten oppiaineiden kautta oppilailla on myös mahdollista tutustua yritystoimintaan sekä paikallisiin yrityksiin.

Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkitys oman työuran kannalta. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteita ja tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti. Peruskoulussa työelämään tutustutaan koulun ulkopuolella suoritettavan tutustumisjakson aikana. Työnantaja antaa arvion työsuorituksesta koululle.

3.3.7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Perusopetuksen aikana oppilaille syntyy luottamus omiin vaikutusmahdollisuuksiin sekä motivaatio ja taito toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas kehittää ekososiaalista sivistystään ja hän oppii ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkityksen paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opetus tarjoaa mahdollisuuden luovuuteen ja uusien innovaatioiden ja ideoiden kehittelyyn ja niiden toteutukseen. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun näkökulmista. Kestävän tulevaisuuden oppimisympäristö kehittää oppilaan ympäristöherkkyyttä.

Kestävän tulevaisuuden rakentamisessa keskeistä on yhteinen ja yksilön oma vastuunotto itsestään, toisista ja maailmasta ympärillään. Kestävän tulevaisuuden taitoihin kuuluu taito elää muuttuvassa ja epävarmassa maailmassa. Tähän liittyy muutokseen sopeutumisen kyky, uusien ratkaisujen etsiminen sekä joustavan ajattelun ja toiminnan taito. Kestävän tulevaisuuden kasvatus rakentaa oppilaan kokemusta oman elämän merkityksellisyydestä ja ymmärrystä niistä asioista, joista hyvä ja merkityksellinen elämä koostuu.

Oppilailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa koulun toimintaan sekä kehittämiseen eri tavoin. Koulun oppilaskunta, tukioppilastoiminta sekä monet muut toimikunnat ovat vakiintuneita osia koulun toimintaa. Toimintoja kehitetään jatkuvasti jakamalla hyviä käytäntöjä sekä vuosittain kerätyn palautteen perusteella.

4 Perusopetuksen toimintakulttuuri Oulunkylän yhteiskoulussa

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Oulunkylän yhteiskoulun toimintakulttuuri rakentuu koulun perinteiden, yhteisten arvojen ja koulun toiminta-ajatuksen ohjaamana. Toimintakulttuuri ilmenee yhteisön käytännöissä ja päivittäisessä toiminnassa. Jokainen työyhteisön jäsen sitoutuu yhteisiin arvoihin ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamiseen. Koulun aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Lähtökohtana on toisia kunnioittava ja arvostava käyttäytyminen. Tavoitteena on toimintakulttuuri, joka edistää oppimista, osallisuutta, tasa-arvoa, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Perusopetuksessa kaikki koulun käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita.

Yhteisön kaikki jäsenet osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen. Toimintakulttuurin kehittämisen edellytyksenä on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen keskustelu. Oppilaan yhtenäisen ja onnistuneen koulupolun toteuttamiseksi Oulunkylän yhteiskoulu tekee yhteistyötä alueen alakoulujen kanssa erityisesti nivelvaiheessa. Koulu edistää avointa, aktiivista ja rakentavaa yhteistyötä huoltajien kanssa. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun toimintakulttuurin kehittämiseen vanhempainyhdistyksessä, vanhempainilloissa sekä osallistumalla koulun tapahtumien järjestämiseen. Vanhemmat voivat halutessaan muodostaa luokkatoimikuntia luokkakohtaisten hankkeiden toteuttamiseksi. Koulu tiedottaa toiminnastaan vanhempainilloissa, kotisivuilla ja Wilma-järjestelmässä.

Oppilaat osallistuvat myönteisen toimintakulttuurin luomiseen luokkayhteisön ja oppilaskunnan jäseninä. Oppilaskunta osallistuu koulun vuosittaisten toimintasuunnitelmien laatimiseen ja lukuvuoden toiminnan arviointiin. Oppilaat vaikuttavat koulun toimintaan myös ympäristöryhmän ja tukioppilastoiminnan kautta. Koulu tukee ja kannustaa oppilaiden omien kouluyhteisön viihtyisyyttä ja ilmapiiriä kehittävien hankkeiden toteuttamista. Tavoitteena on kaikkia osallistava ja oppimiseen kannustava ilmapiiri.

Toimintakulttuurin kehittämiseksi koulu kerää lukuvuosittain palautetta luokkakohtaisilla ja koko koulu- ja opettajayhteisön kattavilla kyselyillä ja keskusteluilla. Lukuvuoden päätteeksi järjestettävässä opettajien kokouksissa kootaan annettu palaute koulun johtoryhmän johdolla tulevan lukuvuoden toiminnan suunnittelun pohjaksi. Johtamisella on keskeinen merkitys yhteisöllisen toiminta-

kulttuurin sekä työyhteisön ammatillisuuden kehittämässä. Toimintakulttuurin arvioinnin tavoitteena on pohtia sen vaikutuksia koulun pedagogisiin käytäntöihin ja tunnistaa myös ei toivottuja piirteitä ja korjata niitä.

4.2 Toimintakulttuuria ohjaavat periaatteet

4.2.1 Oppiva yhteisö

Koulu on oppiva yhteisö, joka kehittyy kriittisen ja rakentavan dialogin avulla. Oppivassa yhteisössä jaetaan osaamista, kehitytään ja kasvetaan yhdessä. Jokaisella on mahdollisuus kehittää omia vahvuuksiaan. Lähtökohtana on luottamus, jolloin yhdessä voidaan rohkeasti tutkia, kokeilla, ottaa riskejä, erehtyä ja onnistua. Tavoitteiden pohdinta, oman työn ja palautteen säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Oppivassa yhteisössä johtaminen on jaettua ja johtaa aitoon vaikuttamiseen, osallisuuteen ja yhteisiin päämääriin sitoutumiseen. Pedagogisen johtamisen tavoitteena on huolehtia oppimisen edellytyksistä tasa-arvoisesti.

Oulunkylän yhteiskoulun tavoitteena on luoda kaikkia kouluyhteisön jäseniä arvostava ja kannustava opiskeluilmapiiri, jossa on aikaa oppimiselle ja mahdollisuus myös kokeilemiselle ja virheistä oppimiselle. Opetuksessa ohjataan oppilasta asettamaan omia tavoitteita ja arviomaan niiden toteutumista. Opettajat kannustavat ja ohjaavat oppilaita löytämään oman oppimisen kannalta mielekkäät oppimisstrategiat.

Opettajat tekevät aineryhmien sisäistä ja myös oppiaineiden rajat ylittävää yhteistyötä tavoitteiden asettamiseksi ja opetuksen kehittämiseksi. Koulussa edistetään myös luokkatasojen välistä sekä peruskoulun ja lukion välistä yhteistyötä esimerkiksi oppilaskuntatoiminnan ja koulun tapahtumien puitteissa.

4.2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

Vastuu hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisesta kuuluu kaikille kouluyhteisössä. Yhteisön jäsenille syntyy sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden kokemus, mikä vahvistaa yhteisöllisyyttä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen toimintaan rakentavalla sekä koko yhteisön hyvinvointia edistävällä tavalla.

Koulun rakenteet ja käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen toimintakulttuuri tukee opettajan ja oppilaan välistä sekä oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta ja edistää oppilaan pystyvyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia.

Koulutyössä pyritään ennakoitavuuteen ja arjen hallintaan. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan.

Oulunkylän yhteiskoulun toiminnan lähtökohtana on ajatus, että jokainen kouluyhteisön jäsen voisi kokea olonsa turvalliseksi koulussa. Kaikkia kohdellaan ja puhutellaan ystävällisesti sekä kaikille annetaan työrauha. Koulussa vallitsee rauhallinen ja turvallinen ilmapiiri. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi koulu tekee tiivistä yhteistyötä huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Yhteisöllinen oppilashuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria. Lukuvuoden alussa uusille oppilaille esitellään koko koulun henkilökunta ja koulu fyysisenä toimintaympäristönä. Tehtävään koulutetut tukioppilaat auttavat uusien oppilaiden turvallisessa opastamisessa kouluyhteisön jäseniksi. Oppilaille ohjeistetaan keneltä he voivat kysyä apua erilaisissa asioissa. Koulun oppilashuollollinen henkilökunta on helposti tavoitettavissa, ja heidän yhteystietonsa on selkeästi esillä. Jokaisella oppilaalla on oma luokanvalvoja, joka auttaa ongelmatilanteissa.

Koko koulun henkilökunta tietää toimintatavat ongelma- ja hätätilanteissa sekä tuntee pelastus- ja turvallisuussuunnitelman. Henkilökunta tietää ensiapulaukkujen ja sammutusvälineiden sijainnin. Riittävällä määrällä opettajia on ajantasainen ensiapukoulutus. Pelastus- ja poistumisharjoituksia järjestetään säännöllisin väliajoin.

Koko kouluyhteisö tuntee ja noudattaa yhteisesti laadittuja järjestyssääntöjä. Koulussa ei hyväksytä kiusaamista, syrjintää tai rasismia. Koulussa toimii kiusaamisen vastainen toimintaryhmä, joka kouluttaa ja ohjeistaa opettajia ja oppilaita kiusaamisen vastaiseen toimintaan sekä sovittelee oppilaiden välisiä kiusaamistapauksia. Opettajat ja luokanvalvojat varmistavat, että oppilaat tietävät, miten toimia, jos he havaitsevat kiusaamista. Jokaisen koulun aikuisen vastuulla on puuttua kiusaamiseen tai syrjintään ja edistää henkistä ja fyysistä turvallisuutta koulussa.

Kiusaamisen vastaisen toiminnan onnistumista ja yleistä luokan ilmapiiriä seurataan säännöllisesti järjestettävillä kyselyillä. Koulun toimintaympäristöä ja kouluyhteisön turvallisuutta arvioidaan vuosittaisessa lukuvuoden toimintaa koskevassa palautekyselyssä. Yleistä ilmapiiriä, turvallisuutta ja järjestyssääntöjä tarkastellaan opettajien ja oppilaiden yhteisissä keskusteluissa esimerkiksi teematunneilla sekä opettaja- ja oppilaskunnan kokouksissa.

4.2.3 Vuorovaikutus ja työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille

tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti muiden ihmisten kanssa.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta kouluyhteisön kesken, koulun ulkopuolelle sekä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen voidaan lisätä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta. Oppimista voidaan toteuttaa perinteisen luokkahuoneympäristön ulkopuolella ja erilaiset retket ovat osa kaikkien kouluyhteisön jäsenten opiskelua.

Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus kotien ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Koulun aikuiset, opettajat, oppilashuollon henkilöstö sekä koulun muu henkilökunta noudattavat avoimen ja rakentavan vuorovaikutuksen ja yhteistyön periaatteita. Opettajainkokousten lisäksi opettajat tekevät yhteistyötä aineryhmien ja luokkatasojen välillä sekä aiheittain järjestäytyvissä työryhmissä.

4.2.4 Kulttuurinen moninaisuus

Oulunkylän yhteiskoulu on osa muuntuvaa ja monimuotoista pääkaupunkia sekä yhteiskuntaa. Kulttuurinen moninaisuus koetaan rikkautena ja kansainvälisyys voimavarana. Koulussa opetellaan yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Kouluyhteisö arvostaa jokaisen oppilaan omaa kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta sekä maamme kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä. Universaalien ihmisoikeuksien kunnioittaminen on lähtökohta kaikelle toiminnalle Oulunkylän yhteiskoulussa.

Koulussa tutustutaan erilaisiin kulttuuritraditioihin, ja näiden ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti. Tavoitteena on luoda ilmapiiri, jossa eri kulttuurien edustajat kommunikoivat keskenään ja heidän välillään vallitsevat hyvät suhteet. Kulttuurisen moninaisuuden ja monikielisyyden esiin tuominen on keskeinen osa koulun tapahtumia, teemapäiviä ja muuta koulun toimintaa järjestettäessä. Eri kulttuuritraditioihin tutustutaan oppiaineittain ja niitä yhdistävissä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Kielellä on keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Kielitietoisuutta kehitetään koulussa keskustelemalla kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Oppilaalla on perusoikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Koulu pitää tärkeänä suomea vieraana kieltä puhuvien mahdollisuutta opiskella omaa äidinkieltään

ja oppilaanohjauksessa tiedotetaan näistä mahdollisuuksista. Monikielisyys huomioidaan koulun tapahtumia järjestettäessä ja tarpeen mukaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Koulu järjestää suomen toisena kielenä puhuville oppilaille S2-opetusta oppimisen tukemiseksi.

Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja. Oulunkylän yhteiskoulun opetuksessa ja koulun viestinnässä käytetään hyvää ja selkeää yleiskieltä. Oppiaineiden opettajat ohjaavat oppilaita käyttämään hyvää ja johdonmukaista yleiskieltä suullisessa ja kirjallisessa ilmaisussa. Oppiaineen käsitteiden hallinta, täsmällinen ja oikea käyttö on opetuksen keskeinen tavoite ja yksi arviointiperuste. Oppimisstrategioiden vahvistamiseksi opettajat kiinnittävät oppilaiden huomion kieleen tiedon jäsentäjänä kunkin oppiaineen erityispiirteiden mukaisesti.

4.2.5 Osallisuus

Oulunkylän yhteiskoulussa nähdään osallisuutta edistävän, ihmisoikeuksia toteuttavan ja demokraattisen toimintakulttuurin luovan perustan oppilaan kasvuksi aktiiviseksi, aloitteelliseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Oppilaiden osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa koulun toimintaan ja oppimisprosessin suunnitteluun pidetään tärkeänä ja heidän mielipiteitään arvostetaan. Osallisuuden ja vaikuttamisen toimintatapoja suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ja arvioidaan säännöllisesti. Oppilaiden yhteisöllisen toiminnan ja osallisuuden edistämiseksi on koulussa yhteisesti sovitut käytänteet ja rakenteet sekä monipuoliset menetelmät.

Koulussa tuetaan oppilaiden osallisuutta oman koulutyönsä ja oppimisprosessinsa suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Oppilaat osallistuvat oman ryhmänsä ja koko koulun opetuksen, oppimisympäristön ja toimintakulttuurin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Yhteistyössä opettajien kanssa oppilaat asettavat omat tavoitteet ja sopivat opettajan johdolla käytettävät työtavat oppiaineittain.

Koulussa toimii useita oppilaiden vaikuttajaryhmiä, joiden jäseninä oppilaat ovat mukana luomassa hyvää ilmapiiriä ja oppimisympäristöä kouluun. Kaikki koulun oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan. Koulun oppilaskunnan hallitus koostuu luokkien edustajista ja se järjestäytyy lukuvuosittain ohjainten opettajien johdolla. Oppilaskunta osallistuu hallituksensa johdolla koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Oppilaat osallistuvat myös koulun yleisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden suunnitteluun sekä arviointiin. Oppilaille järjestetään vuosittain palautekysely lukuvuoden toiminnasta ja koulunympäristön viihtyisyydestä. Oppilaskunta on mukana kehittämässä koulua ja edistää myönteistä ilmapiiriä ja viihtyisyyttä koulussa. Järjestyssääntöihin tutustutaan luokanvalvojen johdolla lukuvuoden alussa ja niitä muokataan tarvittaessa yhdessä oppilaskunnan kanssa. Oppilaskunnan

hallituksen edustajalla on mahdollisuus osallistua opettajien kokouksiin ja koulun johtokunnan kokouksiin.

Oppilaskunnan lisäksi koulussa toimii ympäristöryhmä, joka edistää kestävästä kehityksestä mukaisia käytäntöjä ja ympäristökasvatusta koulussa. Tukioppilastoiminta on vakiintunut osa koulun toimintaa, ja sen erityisenä tavoitteena on ryhmyttää uudet oppilaat osaksi kouluyhteisöä. Koulussa toimii myös ruokalatoimikunta ja koulun oma lehti. Oppilaskunnan hallitus ja muut oppilaiden osallisuusryhmät toimivat yhteistyössä koko koulun henkilöstön, huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhteistyö eri hallinnonalojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa antaa oppilaille mahdollisuuden koulun ulkopuolella tapahtuvan vaikuttamistoiminnan harjoitteluun ja syventää käsitteitä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet ulkomaisiin kouluihin ja toimijoihin lisäävät taitoja ja ymmärrystä toimia globalisoituneessa maailmassa.

4.2.6 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oulunkylän yhteiskoulussa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäseniä kohdellaan samanarvoisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Kouluyhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja suhtautumaan eri oppiaineisiin ilman sukupuoleen sidottuja merkityksiä. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Opetuksessa oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti oppilaan valmiudet huomioiden. Tarvittaessa voidaan oppimisen tueksi käyttää joustavia ryhmittelyjä ja pienryhmäopetusta. Oulunkylän yhteiskoulussa halutaan vahvistaa kaikkien oppilaiden tasavertaisia mahdollisuuksia vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan osaamista. Tarvittaessa koulu järjestää tukiopetusta. Arvioinnissa käytetään valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia arviointikriteereitä.

4.2.7 Vastuu ympäristöstä ja kestävä tulevaisuus

Oulunkylän yhteiskoulu noudattaa kestävästä kehityksestä periaatteita ja ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä elämäntavan välttämättömyyden. Oppilaita ohjataan kestävästä ja vastuullisesta toiminnasta, tunnistamaan kestävästä kehityksestä välttämättömyys ja etsimään ihmisen ja muun luonnon tulevaisuutta varmistavia ratkaisuja. Aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa päivittäisessä koulutyössä. Kouluyhteisössä

rakennetaan toivoa hyvästä tulevaisuudesta opettajien ja ympäristöryhmän johdolla. Koulun koko henkilöstö ja oppilaat osallistuvat kestäväen tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnitteluun ja kehittämiseen. Koulussa toimitaan raaka-aineita, energiaa ja luonnonvaroja säästäen sekä luonnon monimuotoisuutta vaalien. Koulussa lajitellaan jätteitä, käytetään ekosähköä ja pyritään vähentämään energian ja materiaalien kulutusta ohjeistamalla koko koulun henkilökuntaa ja oppilaita. Kouluruokailua kehitetään ympäristöystävälliseksi yhdessä ruokalatoimikunnan ja ruokalahenkilökunnan kanssa. Koko koulun yhteisenä tavoitteena on vähentää biojätteen määrää. Koulu tiedottaa sähköisesti ja pyrkii vähentämään paperin kulutusta. Koulu edistää paikallisesti ja globaalisti kestävää tulevaisuutta myös yhteistyössä huoltajien ja eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Koulun toimintakulttuurin, oppimisympäristöjen valinnan ja opetusmenetelmien avulla luodaan kokemuksia, jotka synnyttävät motivaatiota ja arvopohjaa kestäväen tulevaisuuden rakentamiselle. Kouluyhteisössä ja erityisesti koulun eri vaikuttajaryhmissä oppilaat saavat kokemuksia yhdessä tekemisestä ja vaikuttamisesta sekä kestäväen ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden ratkaisujen pohtimisesta ja innovoinnista. Koulu edistää paikallisesti ja globaalisti kestävää tulevaisuutta myös yhteistyössä huoltajien ja eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oulunkylän yhteiskoululla on rikkaat perinteet eri taide- ja taitoaineisiin liittyvässä toiminnassa. Koulu arvostaa näitä perinteitä ja kannustaa opettajia ja oppilaita toteuttamaan opetustoiminnan lisäksi erilaisia tapahtumia ja taito- ja taideaineiden projekteja. Musiikkiluokat ovat vakiintunut osa koulun toimintaa. Koulu kannustaa myös taito- ja taideaineisiin liittyvän kerhotoiminnan järjestämistä. Koulu järjestää eri kulttuurialojen vierailuja ja toivottaa tervetulleeksi myös vanhemmat osallistumaan monipuolisen kulttuuritoiminnan järjestämiseen.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan monenlaisia oppimisen tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista. Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan aktiivista osallistumista ja omien oppimispolkujen suunnittelua. Tavoitteena on monipuolinen ja pedagogisesti joustava oppimisympäristö, joka huomioi eri oppiaineiden ja oppijoiden erityistarpeet. Joustavilla järjestelyillä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota. Yksilöllisten pedagogisten ratkaisujen avulla jokainen oppija saa onnistumisen elämyksiä ja sitä kautta innostusta oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaiden erilaiset tuen tarpeet otetaan huomioon oppimisympäristöjä kehitettäessä. Opettajien ja oppilashuoltoryhmän yhteistyönä huolehditaan oppilaiden tuen tarpeen toteutumisesta.

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisten osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostamista että taitojen omaksumista.

Vaihtelevat työtavat ja monipuolinen arviointi tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia erilaisille oppijoille sekä antavat oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Erilaisilla työtavoilla luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn, kokonaisuuksien opiskeluun, toiminnallisuuteen ja monikanavaisuuteen. Työtapojen valinnalla tuetaan myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista. Yhteinen tavoitteiden ja arviointikriteerien pohdinta motivoi, ohjaa ja sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Oulunkylän yhteiskoulussa oppimisympäristöjä ja työskentelytapoja kehitetään ja arvioidaan opettajien ja oppilaiden yhteistyönä. Oulunkylän yhteiskoulu luo ja vahvistaa yhteyksiä lähiympäristön eri toimijoihin. Koulu kannustaa oppimiseen myös luokkahuoneen ulkopuolella ja tukee retkien toteuttamista koulun ulkopuolelle sekä toivottaa kotimaiset ja kansainväliset vieraat tervetulleiksi. Huoltajat voivat vaikuttaa osallistumalla vanhempainyhdistys Wandyn toimintaan ja järjestämällä tapahtumia yhdessä opetushenkilöstön kanssa. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Koulun selkeät työrauhasäännöt ja niiden johdonmukainen noudattaminen ohjaavat hyvään työrauhaan ja kaikille turvallisen oppimisympäristön varmistamiseen.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa koulun oppimisympäristöä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan henkilökohtaisia oppimispolkuja. Koulu tarjoaa oppilaiden käyttöön riittävän määrän laitteita ja myös oppilaiden omia laitteita voidaan käyttää opetuksessa sovitulla tavalla. Yläasteen alkaessa kaikille oppilaille tarjotaan laitteiden ja keskeisten ohjelmistojen hyötykäytön opetusta. Opittuja taitoja vahvistetaan sekä sisäisessä että oppiaineita yhdistävässä monialaisessa opetuksessa. Oppilaat pääsevät monipuolisesti käyttämään opiskelussaan laitteita, ohjelmistoja, sisältöjä ja palveluita. Heidät opastetaan laitteiden vastuulliseen käyttöön, tietosuojan, lainsäädännön ja nettietiketin noudattamiseen. Myös opettajien riittävästä osaamistasosta huolehditaan, ja heitä ohjeistetaan myös tietoturvan huomioimiseen. Oulunkylän yhteiskoulussa tietosuojan ja -turvallisuuden huomioiminen sekä lain mukainen eettisesti kestävä toimintakulttuuri on perustava lähtökohta sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämisessä.

Tieto- ja viestintäteknologia nähdään ajattelun taitojen ja itseilmaisun kehittämisen välineenä, joka tarjoaa mahdollisuuden myös oppilaskohtaisten oppimisympäristöjen luomiseen. Monimuotoinen

mediakulttuuri otetaan huomioon oppimisympäristöjen kehittämisessä. Oppilaita rohkaistaan omaan sisällön tuotantoon ja teknologian kehittämiseen ja esittelemiseen koulun tapahtumissa.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialainen oppiminen

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöjä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voivat vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen tavoitteena on laaja-alaisen osaamisen vahvistaminen. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden toteuttamisen tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla.

Oulunkylän yhteiskoulussa toteutetaan lukuvuosittain vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus, joka toteutetaan toimintasuunnitelmassa täsmennettävien oppiaineiden yhteistyönä tutkivan oppimisen menetelmiä hyödyntäen. Koululla on koko yläkoulun kattava suunnitelma, jonka avulla turvataan, että jokainen oppilas toteuttaa lukuvuoden aikana vähintään yhden pitkäkestoisemmän monialaisen oppimiskokonaisuuden. Suunnitelmassa on mainittu, mitkä oppiaineet ovat vastuussa kokonaisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta eri luokka-asteilla. Toteutettavat oppimiskokonaisuudet kirjataan lukuvuosittain toimintasuunnitelmaan. Opetuksen eheyttämistä voidaan lisäksi toteuttaa muussa oppiaineiden välisessä yhteistyössä, toteuttamalla toiminnallisia teemapäiviä, tapahtumia, opintokäyntejä ja leirikouluja.

Lukuvuosittain valitaan opettajien ja oppilaiden yhteistyönä yhteinen teema, johon oppilaiden eri oppiaineissa ja niiden yhteistyönä toteuttamat ilmiökohtaiset oppimisprojektit liittyvät. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat pitkäkestoisia, vähintään yhden opiskelujakson pituisia. Monialaisten oppimisyksiköiden aikana syntyneitä tuotoksia esitellään muulle kouluyhteisölle ja huoltajille toimintasuunnitelmassa täsmettävällä tavalla, esimerkiksi tapahtumapäivien aikana. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa on apuna koulun käytössä oleva digitaalinen toimintaympäristö ohjelmistoinen. Monialaisessa opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään mahdollisuuksien mukaan eri alojen asiantuntijoita sekä tieteenalojen menetelmiä ja lähteitä. Monialaisten eri ilmiöitä tutkivien oppimiskokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt johdetaan opetussuunnitelman tavoitteista ja oppilaan osaamista arvioidaan näiden pohjalta.

Oppilaat osallistuvat tutkimansa ilmiön tai aiheen valintaan, työtapojen ja esittämisen tapojen valintaan. Tutkivan monialaisen oppimisyksikön alkaessa oppilaat asettavat tutkimuskysymykset yhdessä kunkin oppiaineen opettajan kanssa sekä arvioivat jakson aikana työskentelyään ja tavoitteiden saavuttamista. Opettaja kannustaa ja ohjaa oppilaita erilaisten ajattelu- ja oppimisstrategioiden käyttöön. Oppilas oppii erilaisia tapoja ajatella, toimia ja tarkastella maailmaa sekä löytää yhteyksiä ja merkityksiä tutkittavista ilmiöistä ja teemoista. Yhteisöllinen tiedon rakentaminen on keskeinen osa monialaisten tutkivan oppimisen kokonaisuuksien toteuttamista. Opettaja ohjaa oppilaita tiedon, tehtävien ja vastualueiden jakamiseen. Jokainen oppilas voi edetä oman osaamisensa mukaisesti, hän saa merkittäviä tehtäviä yhteisessä oppimisprosessissa, kokee oman osuutensa tärkeäksi ja sitoutuu tavoitteelliseen oppimisprosessiin.

Opiskelussa käytetään erilaisia joustavia opetusjärjestelyitä ja siinä voidaan myös mahdollistaa erikäisten oppilaiden työskentely yhdessä. Opettajan tehtävä on luoda oppimiselle edellytykset ja ohjata menetelmällisesti oppilaan oppimisprosessia sekä varmistaa, että oppilas ymmärtää opiskeltavan ilmiön liittyvät keskeiset käsitteet ja käsittehierarkiat. Työskentelyssä ja arvioinnissa painotetaan oppimisprosessia. Oppilaille annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa

- nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen
- lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa
- tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön
- antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin
- vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävästä elämäntavan mukaista toimijuutta
- innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan koulu yhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus¹. Oulunkylän yhteiskoulussa vastataan siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehditaan edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista koulu yhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteillaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollollisen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on koulu yhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten

¹ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. ja perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti². Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä³. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Oulunkylän yhteiskoulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle oikeuden hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Koulussa toimitaan niin, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa vastuullisena yhteisön jäsenenä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Koulussamme kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa, eikä sallita minkäänlaista väkivaltaa, syrjintää tai rasismia. Vastuu ympäristöstä ja yhteisestä tulevaisuudesta on osa koulumme arkea. Tavoitteena on laaja-alainen sivistys sekä kulttuurin tuntemus.

5.2 Yhteistyö

Koulussamme tehdään monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.2.1 Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oulunkylän yhteiskoulussa huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus

² Perusopetuslaki 35 § 2 mom.

³ Perusopetuslaki 35 § 1 mom.

on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssääntöjen valmisteluun⁴.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista.⁵ Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Oulunkylän yhteiskoulussa toimii peruskoulun oma oppilaskunta. Syyslukukauden alussa oppilaat valitsevat luokkaedustajansa ja varajäsenen demokraattisin menetelmin oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaat osallistuvat ja vaikuttavat koulun toimintaan, opetukseen, arviointiin, kouluviihtyvyyteen ja yhteishenkeen mm. oppilaskyselyiden perusteella ja tuomalla aloitteita hallituksen kokouksiin. Oppilaskunnan hallitus tekee yhteistyötä koulumme aikuisten kanssa sekä opettajankokouksessa että johtokunnan tapaamisissa.

Koulussamme toimii myös ympäristöryhmä, johon kuuluu opiskelijoita eri luokka-asteilta. Ympäristöryhmän tehtävänä on edistää kestävä kehityksen mukaista toimintaa koulussa. Ympäristöryhmä pyrkii vaikuttamaan koulun fyysisen ympäristöön ja kehittää koulun toimintakulttuuria sekä sosiaalisesti että ekologisesti kestävämpään suuntaan.

5.2.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa⁶. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämässä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai siten, että oppilas saa muulla tavalla perusopetuksen

⁴ Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)

⁵ Perusopetuslaki 47 a § 2 mom. (1267/2013)

⁶ Perusopetuslaki 3 § 3 mom.

oppimäärää vastaavat tiedot.⁷ Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta koulu yhteistyön jäsenenä.

Koululla on vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämistä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista⁸. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja oppilashuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempain verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Oulunkylän yhteiskoulussa järjestetään vanhempainiltoja säännöllisesti. Vanhempainillat voivat olla kaikkien luokkatasojen yhteisiä tai erikseen tietyille luokkatasolle kohdennettuja iltoja. Yhdeksäsluokkalaisten huoltajille pidetään vanhempainilta koskien jatko-opintoja. Luokanvalvoja tapaa seitsemäsluokkalaisten huoltajat henkilökohtaisesti syksyllä. Muiden luokkatasojen luokanvalvojat sopivat mahdollisista huoltajatapaamisista erikseen.

Koulussa toimii vanhempainyhdistys Wandy ry., joka kokoontuu säännöllisesti ja järjestää esimerkiksi erilaisia tempauksia ja luentoja.

⁷ Perusopetuslaki 26 § 1 mom. (477/2003)

⁸ Perusopetuslaki 26 § 2 mom. (477/2003)

Tiedottamisessa huoltajille on käytettävissä syystiedote, sähköinen tiedottaminen, vanhempainillat, sekä tarvittaessa yhteisneuvottelut huoltajien kanssa. Huoltajilla on velvollisuus seurata oppilaan Wilma-merkintöjä.

Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa järjestetään kouluneuvotteluja tukitoimien sopimiseksi ja niiden toteutuksen seuraamiseksi. Oppilas osallistuu itse mahdollisuuksien mukaan häntä koskeviin neuvotteluihin. Oppilaalla on oikeus tutustua häntä koskeviin Wilma-merkintöihin.

Jos oppilaalle on laadittu pedagogisia asiakirjoja, ne tarkistetaan luokanvalvojan toimesta ensimmäisen ja toisen jakson aikana.

5.2.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhteinäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tehdään perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen.

Ennen yläkouluun hakua koulun edustajat käyvät lähialueen alakouluissa ja kertovat opiskelusta Oulunkylän yhteiskoulussa. Vuoden alussa pidetään kuudesluokkalaiselle ja heidän vanhemmilleen tutustumisilta. Lisäksi, tuleville seitsemäsluokkalaisille järjestetään tilaisuus tutustua kouluun. Keväällä pidetään nivelpalaverit ja yksittäisten oppilaiden siirtoneuvottelut. Syksyllä kaikille seitsemäsluokille järjestetään ryhmäyttäminen alueen eri toimijoiden (seurakunta, nuorisotalo) ja tukioppilaiden kanssa yhteistyössä. Oppilaanohjauksen tunnit alkavat heti ensimmäisessä jaksossa, jossa käydään läpi esimerkiksi opintojen aloittamista yläkoulun puolella.

Oppilailla on mahdollisuus tutustua toisen asteen oppilaitoksiin tarvittaessa myös oppilashuollon henkilökunnan kanssa. Oppilaan ja huoltajan luvalla opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot välitetään toisen asteen oppilaitokseen.

Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Oulunkylän yhteiskoulussa on jokaisella oppilaalla oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Kouluyhteisön jäsenen tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellään pyrkiä pitämään yllä ja edistämään koulun työrauhaa. Rikkomusten ilmetessä käytetään säännösten mukaista rangaistusta.

Oulunkylän yhteiskoululla on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.⁹

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatuskeskustelun määrää koulun opettaja tai rehtori.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaisten erottaminen. Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia tai tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan. Opettaja voi antaa enintään kahden tunnin jälki-istunnon. Kurinpitovangastus ja sen syy merkitään opetushallituksen vahvistaman kaavan mukaiseen rangaistuskirjaan ja saatetaan oppilaan huoltajan tiedoksi. Jälki-istunnon syy, kestoaika ja suorituksen ajankohta saatetaan kotien tietoon jälki-istuntolapulla. Jälki-istuntoon on saavuttava mainittuna aikana. Suorittamattomat jälki-istunnot alentavat oppilaan käyttäytymisen arvosanaa.

Opettaja voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan koulupäivän päätyttyä enintään tunniksi suorittamaan tehtäviään. Opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan luokasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi. Luokasta poistettu oppilas ei saa poistua luokan välittö-

⁹ Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) sekä 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)

mästä läheisyydestä. Lisäksi rehtori voi evätä oppilaan oikeuden osallistua opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi. Näin toimitaan, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai jos opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.¹⁰ Rehtori voi antaa kirjallisen varoituksen. Johtokunta voi antaa kirjallisen varoituksen tai erottaa peruskoulun oppilaan määrääjäksi. Jos oppilas on erotettu koulusta määrääjäksi, hänellä on oikeus osallistua sovittuina aikoina kirjallisiin kokeisiin.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana.

Koulussamme on mahdollista edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Tämä ratkaisu koskee vain yksittäisiä oppilaita, joiden opintojen etenemisen kannalta oma opinto-ohjelma on perusteltu. Koulussamme ei ole laadittu paikallista opetussuunnitelmaa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta varten. Oppimäärät ja opintokokonaisuudet ovat samat kuin koulumme muillakin oppilailla. Jos oppilas suorittaa peruskoulun oppimäärän tai osan siitä vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen piirissä, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma tai, jos kyseessä on erityistä tukea saava oppilas, henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelmassa määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, suorittamistapa, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet.

5.4.2 Joustava perusopetus

Koulussamme ei ole joustavaa perusopetusta, mutta oppilaillamme on mahdollisuus hakea Helsingin kaupungin järjestämään joustavaan perusopetukseen.

¹⁰ Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013)

5.4.3 Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttää erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena, koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa annettavana opetuksena.

Koulun ulkopuolella opiskelevan oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta koulun ja opetusta antavan tahon yhteistyö on tärkeää. Koulussamme nimetään yhdyshenkilö tai yhdyshenkilöt (erityisopettaja, kuraattori, psykologi tai luokanvalvoja), jotka huolehtivat siitä, että oppilas etenee mahdollisuuksien mukaan oman opetusryhmän kanssa samassa tahdissa, jotta mahdollinen paluu kouluun helpottuisi. Koulun ulkopuolella opiskeleva oppilas arvioidaan yhteistyössä opettavan tahon kanssa.

Poikkeustilanteissa (esim. oppilaan sairaus, psyykkiset syyt) on myös mahdollista järjestää opetus koulun kotona antama opetuksena, eli opetuksen tilapäisen erityisjärjestelyn avulla. Opetuksen tilapäisen erityisjärjestelyn myöntämisestä päätöksen tekee koulumme rehtori. Oppilaalle laaditaan pedagoginen selvitys ja HOJKS, jossa määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, suorittamistapa, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet.

Paluu omaan kouluun voidaan helpottaa erilaisilla järjestelyillä. Oppilas voi aloittaa opintonsa esimerkiksi laaja-alaisen erityisopettajan pienryhmässä ja osallistua osa-aikaiseen erityisopetukseen niin pitkään kuin se on tarkoituksenmukaista. Tarvittaessa oppilaalle voidaan myös laatia oma lukujärjestys. Jos osa opinnoista on jäänyt suorittamatta, oppilaan luokanvalvoja, aineenopettajat ja laaja-alaiset erityisopettajat yhteistyössä huolehtivat siitä, että hän saa tarvittavat tiedot ja avun, jotta pystyisi suorittamaan puuttuvat opinnot. Erityisjärjestelyt kirjataan joko oppimissuunnitelmaan, HOJKSiin tai opiskeluhoitokertomukseen. Näissä tilanteissa tehdään yhteistyötä tiiviisti oppilaan, oppilaan huoltajien ja mahdollisten hoitotahojen kanssa. Tuen tarve arvioidaan jatkuvasti. Kouluun paluun yhteydessä oppilaalle tarjotaan myös oppilashuollollinen tuki.

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa¹¹. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

5.5.1 Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Oulunkylän yhteiskoulussa on useita harrastuskerhoja. Perinteisesti on toiminut näytelmäkerho, lukudiplomi-kerho, ja kuoro, orkesteri sekä useita bändejä. Peruskoululaiset toimittavat myös koulun omaa lehteä. Perinteisen toiminnan lisäksi tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan voidaan järjestää erilaisia ryhmiä yhteistyössä esimerkiksi nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa.

¹¹ Perusopetuslaki 47 §

5.5.2 Koulun kirjastotoiminta

Oulunkylän yhteiskoulun kirjastotoiminnan tavoitteena on yleissivistyksen vahvistaminen, maailmankuvan avartaminen, ilmiöpohjaisen oppimisen tukeminen sekä omaehtoiseen lukemiseen kannustaminen. Keskeisenä tavoitteena on myös tiedonhaun taitojen kehittäminen ja erilaisten tietolähteiden kriittinen arvioiminen. Kirjastotoiminta linkittyy etenkin tiedonhaun osalta tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen.

Koulu tekee yhteistyötä Oulunkylän kirjaston kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaalle tukea koulutyöhön, virikkeitä yksilöllisen kiinnostuksen mukaiseen lukuharrastukseen sekä ohjata aktiiviseksi lähikirjaston käyttäjäksi. Helsingin kaupunginkirjaston lisäksi koulutyössä hyödynnetään koulun omaa monipuolista tieto- ja kaunokirjallisuuskokoelmaa.

5.5.3 Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna.¹² Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävä elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä. Ruokailussa noudatetaan hyvän käytöksen periaatteita.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai

¹² Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.¹³

Oulunkylän yhteiskoulussa kouluruokailusta ja ruokakulttuurista vastaa ulkopuolinen toimija. Koulun oppilaista ja opiskelijoista koottu ruokalatoimikunta kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana. Ruokalatoimikunnassa on mukana edustajia joka luokka-asteelta ja se on yhteistyöelin oppilaiden, opiskelijoiden ja ruokapalvelun järjestäjän välillä.

5.5.4 Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Oulunkylän yhteiskoulussa oppitunnin pituus on normaalisti 75 minuuttia ja kouluvuosi on jaettu viiteen jaksoon. Osa työajasta käytetään työelämään tutustuttamiseen sekä koko peruskoulun lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin.¹⁴ Mahdollisuus on myös koulupäivän monenlaisen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Päivän työ aloitetaan Oulunkylän yhteiskoulussa lyhyellä päivänavauksella joko yhteisesti keskustelun kautta tai opettajan johdolla luokassa. Koulumme yhteisiä tapahtumia ovat myös muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Opintokäynnit ja leirikoulut tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

¹³ 13 Perusopetuslaki 3 § 2 mom., 31 a § 1 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 13 §

¹⁴ Perusopetusasetus 3 § 4 ja 5 mom.

5.5.5 Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Helsingissä koulumatkat ovat turvallisia ja oppilaat kulkevat koulumatkat pääsääntöisesti itsenäisesti. Yhdessä kotien kanssa ohjataan oppilaita huolehtimaan koulumatkalla omasta ja muiden turvallisuudesta sekä käyttäytymään asiallisesti matkan aikana. Koulumatkoilla ei sallita kiusaamista, väkivaltaa tai minkäänlaista häirintää. Koulun tehtävänä on ilmoittaa koulumatkoilla tapahtuneista häiriötilanteista huoltajille ja tukea huoltajia asian selvittämisessä.

Koulumatkoista ja niihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille koulun nettisivujen ja Wilman kautta, sekä luokanvalvojan tapaamisissa ja vanhempainilloissa.

Koulukuljetuspalveluihin on oikeus yleisopetuksessa olevalla oppilaalla, jos asiantuntijalausunnon mukaan hän ei selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä. Koulukuljetusjärjestelyistä sovi-
taan oppilaan ja huoltajan kanssa tapauskohtaisesti.

6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

6.1 Arvioinnin tehtävät

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, ja työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti. Oppilaan käyttäytymistä arvioidaan kuitenkin erillisenä kokonaisuutenaan. Painopiste on oppimista edistävässä arvioinnissa, jossa painottuu oppimisprosessi yksittäisten suoritusten sijaan.

Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keskeisiä pedagogisia keinoja oppilaiden oppimisen tukemisessa. Oulunkylän yhteiskoulussa kehitetään arviointikulttuuria, jonka keskeisiä piirteitä ovat:

- rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- oppilaiden osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
- oppilaan tukeminen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä
- oppilaan edistymisen näkyväksi tekeminen koko oppimisprosessin ajan
- arvioinnin eettisyys ja oikeudenmukaisuus
- arvioinnin monipuolisuus
- arvioinnin avulla saadun tiedon hyödyntäminen opetuksen ja muun koulutyön suunnittelussa.

6.1.1 Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

6.1.2 Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan kuitenkin myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.¹⁵ Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositolustus, jota varten tehdään summatiivinen arviointi siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositolustukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi.¹⁶

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta. Päätösarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä.

¹⁵ Perusopetusasetus 10 §

¹⁶ Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksemukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.¹⁷

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia periaatteita jokaisella vuosiluokalla.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu kaikilla vuosiluokilla oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin tavoitteisiin. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä.¹⁸ Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.¹⁹

¹⁷ Perusopetusasetus 13 § 1 mom.

¹⁸ Perusopetusasetus 10 § 1 mom.

¹⁹ Perusopetusasetus 13 § 2 mom.

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Arviointikäytännöt on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys koulussa. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi. Opettaja toteuttaa arvioinnin näyttöihin perustuen.

Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opettajien yhteistyö kouluyhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteuttamiseksi.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti.²⁰ Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu eri vuosiluokkien päätteeksi annettavaan arviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

²⁰ Perusopetuslaki 22 § 1 mom.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän yhteisiin tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä. Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Jos oppilas on opiskellut oppimissuunnitelmassa määriteltyjen oppiaineen erityisten painoalueiden mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteereitä käyttäen.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytännöissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä.

Rakentava ja kannustava arviointi

Oulunkylän yhteiskoulussa suuri osa arvioinnista tapahtuu opettajien ja oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opettajat huolehtivat siitä, että oppilaat saavat alusta lähtien oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta sekä tietoa edistymisestään ja osaamisestaan. Arviointipalautetta oppilaalle

antavat kunkin oppiaineen opettajat ainekohtaisesti erilaisia arviointiperusteita ja -tapoja hyödyntäen. Onnistumisen kokemukset kannustavat oppimaan lisää, mutta myös epäonnistumiset tai virheet ovat osa oppimisprosessia. Niitä hyödynnetään opetuksessa oppimista edistävällä ja oppilaita kunnioittavalla tavalla. Oppilaita ohjataan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille. Tämä luo edellytyksiä oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymiselle perusopetuksen aikana.

Arviointiyhteistyö huoltajien kanssa

Oulunkylän yhteiskoulussa yhteistyö kotien kanssa on osa hyvää arviointikulttuuria. Oppilaan oppimisen edistymisestä, arvioinnista sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä annetaan riittävän usein tietoa oppilaalle itselleen ja huoltajalle. Oppilaalla ja huoltajalla on myös oikeus saada tietoa arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin. Tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on erityisen tärkeää.

Tiedottaminen huoltajille tapahtuu käyttämällä jo olemassa olevia, pääosin sähköisiä yhteydenpito-kanavia. Opettajat antavat jatkuvaa arviointipalautetta tuntimerkinnöillä ja viesteillä huoltajille. Kouluvuoden aikaisissa opettajien ja huoltajien tapaamisissa tiedotetaan yleisesti käytössä olevista arvioinnin kriteereistä. Vanhempainiltoja ja vanhempainvartteja järjestetään jokaisella vuosiluokalle lukuvuoden aikana. Muu yhteistyö huoltajien kanssa järjestetään tarkoituksenmukaisella tavalla. Aineenopettajat antavat tarvittaessa yksityiskohtaisempaa palautetta oppiainekohtaisesta arvioinnista.

Arviointi ja opetuksen kehittäminen

Koulussamme oppimisen arviointia ja palautteen antamista kehitetään oppimista edistävänä pedagogisena kokonaisuutena. Keskeistä on varmistaa monipuolisten arviointimenetelmien käyttö, arviointiperusteiden yhteinen käsittely ja käyttäminen sekä päättöarvosanojen muodostaminen yhteinäisin perustein.

6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen. Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määritelyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä eri vuosiluokkien päätteeksi annettavassa arvioinnissa ja päättöarvioinnissa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arviointikriteerejä.

Oulunkylän yhteiskoulussa arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden monipuolista havainnointia ja dokumentointia.

Pääosa opintojen aikaisesta arvioinnista on luonteeltaan formatiivista. Tällöin arviointi ja siihen perustuva palautteen antaminen toteutetaan lukuvuoden aikana osana opiskelua ja työskentelyä. Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta. Oppilaan itse- ja vertaisarviointitaidot vahvistuvat.

Palautteen tavoite on ohjata oppilaita tiedostamaan edistymisensä ja jäsentämään oman oppimisensa eri vaiheita. Lisäksi palautteella autetaan oppilasta löytämään erilaisia keinoja omiin tavoitteisiin pääsemiseksi. Oppilas oppii ohjaamaan omaa oppimistaan, asettamaan itselleen tavoitteita ja käyttämään tarkoituksenmukaisia oppimisstrategioita.

Opettajan tehtävänä on auttaa oppilasta ymmärtämään,

- mitä hänen on tarkoitus oppia
- mitä hän on jo oppinut
- miten hän voi edistää omaa oppimistaan sekä parantaa suoriutumistaan.

Palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä. Palaute on laadullista ja kuvailevaa. Opettaja pyrkii palautteen avulla hahmottamaan oppilaan kanssa oppimisen solmukohtia ja löytämään niihin ratkaisuja.

Oulunkylän yhteiskoulussa oppilaat saavat 7.–9. vuosiluokilla lukuvuoden päättyessä annettavan lukuvuositoludistuksen lisäksi välitodistuksen syyslukukauden loppuksi.

6.4 Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisinä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Oulunkylän yhteiskoulussa työskentelytaitojen kehittäminen on yksi perusopetuksen keskeisistä tavoitteista. Opetuksessa tuetaan oppilaiden itsenäisen työskentelyn- sekä ryhmätyötaitoja. Työtaitoja ovat myös taito suunnitella, säädellä ja arvioida omaa työtään, taito toimia vastuullisesti ja sinnikkäästi sekä taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa.

Opettaja ohjaa oppilaita sekä yksilönä että ryhmänä suunnittelemaan työtään ja käyttämään oppimista edistäviä työtapoja. Oppilaita ohjataan myös tarkastelemaan suunnitelmien toteutumista sekä arvioimaan työskentelyn onnistumista ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineissa tehtävää arviointia ja arvosanan muodostamista. Arviointi perustuu oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden sisältämiin työskentelyn tavoitteisiin. Oppilas saa monipuolista palautetta työskentelystään kaikissa opiskelutilanteissa, palaute voi olla opettajan antamaa suullista tai kirjallista. Palaute voi olla myös esimerkiksi vertaispalautetta. Palautteen tavoitteena on edistää oppilaiden mahdollisuuksia tarkastella omaa työskentelyään ja kehittyä työtaidoissa.

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisen arviointi perustuu perusopetuslakiin:

- 2§ Opetuksen tavoitteet
- 29§ Oikeus turvalliseen oppimisympäristöön
- 35§ Oppilaan velvollisuudet
- Oulunkylän yhteiskoulun järjestyssääntöihin, jotka on laadittu samoin perustein.

Käyttäytymisen ohjaus sekä käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen ovat osa Oulunkylän yhteiskoulun kasvatustehtävää. Oppilaille opetetaan koulun erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallista, tilannetietoista käyttäytymistä ja hyviä tapoja.

Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Käyttäytymisen arviointi vuosiluokilla 7–9:

Käyttäytyminen arvioidaan yhdellä arvosanalla asteikolla 4–10. Arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvosanaa annettaessa pyritään huomioimaan oppilaan kehitysvaihe ja poikkeukselliset tapahtumat hänen elinpiirissään. Käyttäytymisen arvosanaa ei merkitä ero- eikä päättötodistukseen. Huoltajan kirjallisesta pyynnöstä voidaan antaa arvosana erillisenä liitteenä.

Oulunkylän yhteiskoulussa annettavan opetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on, että oppilaat

- käyvät säännöllisesti koulua ja huolehtivat koulutyöstä ja sen velvoitteista vastuuntuntoisesti.
- kasvavat oikeudenmukaisiksi, luotettaviksi ja rehellisiksi sekä ihmisen perusoikeuksia kunnioittaviksi.
- suhtautuvat vastuullisesti työ- ja elinympäristöönsä.
- ovat yhteistyöhaluisia, ottavat toisen ihmisen huomioon ja ylläpitävät työrauhaa.
- ovat oma-aloitteisia ja auttavaisia.
- huomioivat toiminnassaan oman ja muiden kouluyhteisön jäsenten turvallisuuden.

Käyttäytymisarvosanojen kuvaus – katso liite

6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oulunkylän yhteiskoulussa opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisvaikeuksien, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan.

Mikäli oppilaan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi (numeroarvosana 4), on kyseisen aineen opettajan keskusteltava asiasta hyvissä ajoin oppilaan kanssa sekä lähetettävä huoltajalle ennen väli-, lukuvuosi- tai päättötodistuksen saamista kirjallinen nelosvaroitus. Oppilaalle ja huoltajalle kuvataan suorituksen mahdolliseen hylkäämiseen johtavat syyt sekä hyväksyttävän suorituksen edellyttämät toimenpiteet. Kyseisen aineen opettaja tiedottaa asiasta myös luokanvalvojaa, laaja-alaista erityisopettajaa sekä oppilaanohjaajaa. Oppilas itse osallistuu mahdollisuuksien mukaan häntä koskeviin neuvotteluihin. Oppilaalle tarjotaan tarvittavia tukitoimia, joiden avulla pyritään mahdollistamaan oppilaan hyväksytyt suoriutumisen opinnoistaan.

Oppilas, joka on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion, siirtyy seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Tällöin oppilaalle laaditaan kyseisessä oppiaineessa oppimissuunnitelma, josta käy ilmi, miten oppilas suorittaa opintonsa hyväksytyksi.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty. Luokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistuksessa ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan

ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat. Vuosiluokalle jättämistä harkittaessa arvioidaan aina sen hyöty oppilaan kokonaistilanteen kannalta.

Yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa tiivistetään, kun huomataan, että oppilaan suoritustaso yhdessä tai useammassa oppiaineessa on heikentynyt huomattavasti. Tämä on erityisen tärkeää päätösvaiheessa olevien oppilaiden osalta. Jos oppilas on vaarassa jäädä vuosiluokalle, oppilaan huoltajalle tulee varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Oppilaan huoltaja voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista. Pyyntö tehdään rehtorille. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä. Jos oppilaan huoltaja on tyytymätön uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, huoltaja voi pyytää arvioinnin oikaisua Etelä-Suomen aluehallintavirastolta (A19§).

Vuosiluokalle jäämisen ehtojen suorittaminen ja tukitoimet

Ennen lukuvuoden päättymistä ja luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä kokeessa osallistumatta opetukseen. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa. Hylätyn suorituksen voi korottaa lukuvuoden loppupuolella järjestettävässä erillisessä kuulustelussa tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä kesäkuussa määrättyinä päivinä.

Oppilaalla on oikeus oppilaskohtaisesti arviointiin tukitoimiin, kuten tukiopetukseen, hylätyn arvosanan tai suorituksen estämiseksi. Jatkuvat, luvattomat tai koulutyön aikana vapaa-ajan matkoihin liittyvät poissaolot eivät kuitenkaan automaattisesti oikeuta tukiopetuksen saantiin.

6.6.2. Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana.

Koulussamme on mahdollista edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Tämä ratkaisu koskee vain yksittäisiä oppilaita, joiden opintojen etenemisen kannalta oma opinto-ohjelma on perusteltu. Koulussamme ei ole laadittu paikallista opetussuunnitelmaa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta varten. Oppimäärät ja opintokokonaisuudet ovat samat kuin

koulumme muillakin oppilailla. Jos oppilas suorittaa peruskoulun oppimäärän tai osan siitä vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen piirissä, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma tai, jos kyseessä on erityistä tukea saava oppilas, HOJKSia. Suunnitelmassa määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, suorittamistapa, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet.

6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä.²¹ Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositoldistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden

²¹ Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty- merkinnällä.

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

Oulunkylän yhteiskoulussa lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Lukuvuoden päättyessä oppilas saa lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa tai opintokokonaisuuksissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy käyttäytymisen arviointi, ja siinä on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Vuosiluokalla 7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää. Vuosiluokalla 7 sanallista arviointia voidaan käyttää tarvittaessa yksittäisen oppilaan kohdalla, vaikka kyseisellä vuosiluokalla muutoin käytettäisiin numeroarviointia.

Vuosiluokkien 8–9 todistuksissa käytetään aina numeroarviointia. Muissa todistuksissa kuin päättötodistuksessa voidaan numeroarvosanaa aina täydentää sanallisilla arvioilla ja näin antaa palautetta sekä osaamisen tasosta että edistymisestä.

Sanallista arviointia voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta arvioitaessa niitä oppilaita, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja suomen kielen taito. Suomen kielen taitojen mahdollisten puutteiden merkitystä arvioinnissa pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja oppilaan tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä.

Lievätkin oppimisvaikeudet tulee ottaa huomioon arviointia ja näyttötilanteita suunnitellessa. Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa käytetään sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää. Arvioinnin muoto voi vaihdella oppilaskohtaisesti. Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointi tapahtuu jatkuvassa yhteistyössä laaja-alaisten erityisopettajien ja aineenopettajien kesken.

Numeroarvosana kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa tavoitteisiin kussakin oppiaineessa tai opintokokonaisuudessa. Sanallista arviointia käyttämällä voidaan antaa monipuolista palautetta op-

pilaan oppimisesta ja suoriutumisesta. Sanallisella arvioinnilla voidaan myös antaa numeroarvosanaa yksityiskohtaisempaa palautetta osaamisesta ja oppimisen edistymisestä oppiaineen eri osa-alueilla.

6.8 Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet. Arvioinnin tuloksena annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarviointi ajoittuu vuosiluokille 7, 8 ja 9. Päättöarviointiin johtavien arviointikäytäntöjen tulee olla oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisia.

Päättöarvioinnin lähestyessä opettajat antavat oppilaille tietoa heidän suoriutumisensa nykytilasta ja -tasosta ja oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin huolehditaan siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä.

Mikäli ennakoidaan, että 9. luokan oppilas ei tukitoimista huolimatta suoriudu opinnoistaan ja on vaarassa jäädä luokalle, voidaan oman opinto-ohjelman mukaiseen etenemiseen siirtymisellä estää oppilaan kaikkien suoritusten raukeaminen. Katso kohta 6.6.2.

6.8.1 Päättöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen päättöarvosanojen tulee olla annettu yhdenvertaisin perustein. Päättöarvosanan muodostamista varten on opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa määritelty kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin sekä vapaaehtoisen kielen A-oppimäärään valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit sekä päättöarvosanan muodostamisen periaatteet.

Perusopetuksessa oppilaan päättöarvosanaa ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuovuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella. Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päättöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanaan kahdeksan (8) vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Oppilas on saavuttanut perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet oppiaineessa välttävästi (5) mikäli hän osoittaa jossakin määrin oppiaineelle asetettujen tavoitteiden mukaista osaamista. Tällöin oppilas on suorittanut yleisen oppimäärän ko. oppiaineessa hyväksytysti. Arvosanan muodostaminen perustuu myös tässä tapauksessa oppilaan osoittamaan keskimääräiseen osaamiseen, eli välttävän tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida hylätyn (4) suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Perusopetuksen päättöarvioinnissa

numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntietomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menettellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18§:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä. Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin. Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.

6.8.2 Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden arvioinnissa voidaan antaa numeroarvosanan sijaan sanallinen arvio myös päättöarvioinnissa. Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin, kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen oppiaineiden yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin sen mukaan, mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.8.3 Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaineen oppimäärät. Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä 16 tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.4 Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa,

kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytyy -merkinnällä. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

6.8.6 Erityiseen tehtävään painottunut opetus ja päättöarviointi

Oulunkylän yhteiskoulussa voi opiskella painotetussa opetuksessa musiikkiluokalla. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös musiikkiluokalla olevien oppilaiden suoriutumista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja käytetään osaamisen tason määrittämisessä päättöarvioinnin kriteerejä.

Painotetusta musiikkiluokan opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta painotetun opetuksen opinnoissa voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta.²² Oppilaan opiskelu ja siihen perustuva arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.²³

Jos oppilas on luvottomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä. Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

6.11 Todistukset

Oulunkylän yhteiskoulussa käytettävät todistukset ovat:

- Lukuvuositodistus
- Välitodistus
- Erotodistus
- Päättötodistus

²² Perusopetuslaki 35 §

²³ Perusopetuslaki 18 § 1 mom.

6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päätötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–8. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.²⁴ Yksilöllistetyistä oppimääristä annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Toimintaluotteittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

6.11.2 Lukuvuositodistus

Oppilaalle annetaan lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä. Todistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain tai aineryhmittäin sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Vuosiluokalla 7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää. Vuosiluokalla 7 sanallista arviointia voidaan käyttää tarvittaessa yksittäisen oppilaan kohdalla, vaikka kyseisellä vuosiluokalla muutoin käytettäisiin numeroarviointia. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa tai opintokokonaisuudessa. Merkittäessä arvio todistukseen numerona, todistukseen merkitään myös perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko. Muissa todistuksissa kuin päätötodistuksessa voidaan numeroarvosanaa aina täydentää sanallisilla arvioilla ja näin antaa palautetta sekä osaamisen tasosta että edistymisestä.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, arvio annetaan aina todistuksen liitteellä. Arviota käyttäytymisestä ei merkitä oppilaan ero- eikä päätötodistukseen eikä 9. luokalla jatko-opintoja varten tarvittaessa annettavaan välitodistukseen.

²⁴ Perusopetusasetus 10 § 4 mom.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa käytetään sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää kaikilla vuosiluokilla. Arvioinnin muoto voi vaihdella oppilaskohtaisesti. Jos erityisen tuen päätöksessä on päätetty, että oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana sekä sanallinen arvio tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- arvio oppilaan käyttäytymisestä
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.3 Välitodistus

Oulunkylän yhteiskoulussa 7–9. luokan oppilaille annetaan välitodistus syyslukukauden päätteeksi. Välitodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus koskien sanallisen tai numeroarvosanan käyttöä, käyttäytymisen arviointimerkintää, uskonnon ja elämäkatsomustiedon arviointimerkintää sekä yksilöllisten oppimäärien mukaista opiskelua.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin pyrkimistä varten. Yhdeksännen luokan oppilaalle annettavaa välitodistusta varten oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättöarvioinnissa. Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä 9. vuosiluokalla annettavaan välitodistukseen.

Välitodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.4 Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toisen koulutuksenjärjestäjän pitämään kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana.

Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttötymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli

- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)
- opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko
- maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen
- maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehysessä.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, merkitään todistukseen numeroarvosana. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimäärästä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistukseen sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”. Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihtamisen yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet ja opetussuunnitelmassa määritellyt vuosiviikkotuntimäärät. Kesken jääneen valinnaisaineen

kohdalla tulee merkintä ”osallistunut”. Uudesta valinnaisaineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai merkintä ”hyväksytty” riippuen siitä, minkä laajuiseksi kyseinen oppiaine on koulun opetussuunnitelmassa määritelty.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2-kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja se arvioidaan numeroin.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämäkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä päättötodistukseen. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarviointia. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä ja työskentelystä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa²⁵ tai opiskelemalla perusopetuksen lisäopetuksessa tai aikuisten perusopetuksessa.

²⁵ Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto muodostavat kokonaisuuden. Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Oppilashuolto sisältyy lukuun 8²⁶.

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Näistä oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tasoista tukea. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Näitä tukimuotoja voi käyttää kaikilla kolmella tuen tasolla sekä yksittäin että samanlaisesti toisiaan täydentävinä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat kunkin oppilaan ja opetusryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Opetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen.

Tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä sekä pitkäaikaisvaikutuksia. On huolehdittava oppilaan mahdollisuuksista saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa sekä tuettava oppilaan myönteistä käsitystä itsestään ja koulutyöstä. Pedagoginen asiantuntemus sekä opettajien ja muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä²⁷. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Ensimmäiseksi tarkas-

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 § (1287/2013)

²⁷ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

tellaan koulussa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaalle. Tarkastelun pohjalta arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa oppilaalle aikaisempaa paremmin sopivia pedagogisia ratkaisuja. Arvioinnissa ja tuen suunnittelussa hyödynnetään mahdollisten muiden arviointien tuloksia ja otetaan huomioon oppilaalle aiemmin annettu tuki.

Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Erityisesti huolehditaan tuen jatkumisesta lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen, perusopetuksen sisällä sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle.

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamus, itsearviointitaidot- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Huomiota kiinnitetään oppilaan arjenhallinnassa, opintojen suunnittelu- ja opiskelutaidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin ongelmiin. Näitä taitoja vahvistetaan tarkoituksenmukaisella ohjauksellisella. Ohjauksella pyritään siihen, että oppilas oppii asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja ottamaan vastuuta opiskelustaan.

Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta sekä tehostettuun että erityiseen tukeen. Osana pedagogista arviota tai pedagogista selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet ohjaukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjataan myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä hyödynnetään myös oppilashuollon ja oppilasta mahdollisesti avustavan henkilöstön asiantuntevuuksia.

Päätövaiheen ohjauksessa etsitään yhdessä oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia ja selvitetään oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen toisella asteella. Perusopetuksen päätövaiheessa tukea tarvitsevalle oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaanohjaajan ja oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä erityisistä kysymyksistä.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea²⁸. Kun oppilaalla on tuen tarvetta, kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu. Yhteistyötapoja ja toimintamalleja kehitetään koko perusopetuksen ajalle ja koulunkäynnin nivelvaiheisiin. Koulun henkilöstön tulee tuntee säädökset ja määräykset, jotka liittyvät huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön oppilaan tukeen liittyvissä asioissa. Huoltajalle annetaan tietoa niiden soveltamisesta koulun arjessa, esimerkiksi oppilasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojensaannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista, tuen kolmiportaisuudesta sekä käytettävissä olevista tukimuodoista. Huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu on osa kodin ja koulun säännöllistä yhteistyötä. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilas voi tarvita myös yksilökohtaisen oppilashuollon tukea. Yksilökohtaisen oppilashuollon tuki perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta (katso luku 8 Oppilashuolto).

7.2 Yleinen tuki

Oulunkylän yhteiskoulussa yleinen tuki on kaikkien oppilaiden oppimisen ja hyvinvoinnin edistämistä. Oppilas saa yleistä tukea heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä. Hyvä, toimiva ja laadukas perusopetus mahdollistaa kaikkien oppilaiden oppimisen ja kasvun. Erityistä huomiota koulussamme kiinnitetään koulun toimintakulttuurin ja -ympäristön kehittämiseen. Opetuksessa opettajat ottavat huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet. Keskeistä on vuorovaikutteisen ilmapiirin luominen ja edistäminen kouluyhteisössä. Oppilaat tulevat kohdatuksi ja kuulluksi sekä voivat osallistua toimintakulttuurin ja -ympäristön luomiseen ja kehittämiseen. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ehkäistään ennakolta esimerkiksi opetusta eriyttämällä, opettajien keskinäisellä sekä muun henkilöstön yhteistyöllä, ohjauksella sekä opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet.

²⁸ Valtioneuvoston asetus (422/2012)

Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata oppilaan tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana koulun arkea. Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatus- ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Yleisen tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Oppilaan tuen tarpeisiin vastataan esimerkiksi tukiovetuksella, osaaikaisella erityisopetuksella tai ohjauksen keinoin.

Oppimissuunnitelmaa voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea. Tällöin oppimissuunnitelma sisältää soveltuvien osien samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Pidemmälle edistyneen oppilaan opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla.

7.3 Tehostettu tuki

Tehostettu tuki on oppilaan tarpeista lähtevää, suunniteltua ja ennaltaehkäisevää. Tehostettua tukea annetaan niin kauan, kuin oppilas sitä tarvitsee. Sen vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Tehostetun tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta tuetaan.

Oppilas alkaa saada tehostettua tukea, kun hän tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea sekä samanaikaisesti useita tukimuotoja suunnitelmallisesti. Tehostettu tuki perustuu pedagogiseen arvioon, joka käsitellään koulussa moniammatillisesti. Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen yhteisiä opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa kokoaikaista erityisopetusta ja oppiaineen oppimäärän yksilöllistämistä. Oppimisympäristön muokkaaminen on keinoista merkittävin ja ensisijainen. Suunnitellut tuen muodot opettaja kirjaa oppimissuunnitelmaan, jossa pedagogiseen arvioon perustuen kuvataan annettava tehostettu tuki. Oppilaan opetus voidaan järjestää myös vuosiluokkiin sitomattomasti. Jos opetus järjestetään vuosiluokkiin sitomattomasti, oppilaan oppimissuunnitelmaan kirjataan opintokokonaisuudet, joiden mukaan opetus etenee.

Tehostetun tuen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa oppilaan ja huoltajan osallistumista vahvistetaan ja korostetaan. Oppilashuollon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä

vahvistetaan. Oppilashuollon ammattilaisten työskentelyssä korostuu kaikille tarjottava yhteisöllinen oppilashuollon tuki. Oppilaalla on tarvittaessa oikeus saada yksilökohtaisia oppilashuollon palveluja.

7.3.1 Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Kirjallisessa pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio tehostetun tuen tarpeesta.

Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä laativat kirjallisen pedagogisen arvon. Tarvittaessa arvon laatimisessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagogisen arvon laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa²⁹. Käsittelyä koskevat tiedot kirjataan kirjallisesti laadittuun pedagogiseen arvioon.

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Tehostetun tuen aikana oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan³⁰. Oppimissuunnitelma on opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

²⁹ Laki perusopetuslain muuttamisesta 16 a § (1288/2013)

³⁰ Perusopetuslaki 16 a § 3 mom. (642/2010)

Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppimissuunnitelma tukee kunkin opettajan oman työn suunnittelua ja opettajien keskinäistä sekä kodin kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arvioissa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa³¹. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta. Lisäksi oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan tuen tarvetta aina oppilaan tilanteen muuttuessa.

Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopeus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- oppilashuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako

³¹ Perusopetuslaki 16 a § 1 mom. (642/2010)

- opetukseen osallistumisen edellyttämien perusopetuslain mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki

Tuen seuranta ja arviointi

- oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- oppimissuunnitelman tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Oppimissuunnitelma muissa tilanteissa

Oppimissuunnitelmaa käytetään, vaikka oppilas ei saisi tehostettua tukea, mikäli

- oppilas etenee eri oppiaineiden opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti
- opetus järjestetään erityisin opetusjärjestelyin
- perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien oppilas on otettu joustavan perusopetuksen toimintaan.

Näissä tilanteissa laadittava oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma.

7.4 Erityinen tuki

Oulunkylän yhteiskoulun hyvinvoinnin ja tuen ryhmä koordinoi kolmiportaista tukea. Oppilas saa erityistä tukea, kun hänen kasvunsa, kehityksensä tai oppimisensa tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten ja tehostettu tuki ei riitä. Erityisen tuen tehtävänä on antaa oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta³². Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti.

Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisulla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi opetukseen ja työtapoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus saada oppimisensa tueksi tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta myös osana erityisopetusta.

Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla oppilaalla on oikeus myös muuhun tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi ohjaus, yksilökohtainen oppilashuolto, tulkkaus- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

³² Perusopetuslaki 17 § 1 mom. (642/2010)

7.4.1 Pedagoginen selvitys

Koulussa laaditaan oppilaasta moniammatillisesti pedagoginen selvitys ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä³³. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Pedagogisen selvityksen kokoamisesta vastaa luokanvalvoja ja hänen tehtävänä on koota

- Selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä oppilasta opettavien opettajien kanssa.
- Selvitys moniammatillisena yhteistyönä oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Tämän tiedon perusteella selvityksen koonnut opettaja kirjaa moniammatillisen käsittelyn jälkeen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta koulumme käytössä olevalle Helsingin kaupungin yhteiselle lomakkeelle. Selvitysten ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi.³⁴

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen eteneminen
- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio erityisen tuen tarpeesta
- arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaasta aiemmin laadittua pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, myös niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilasta ja tämän huoltajaa

³³ Perusopetuslaki 17 § 3 mom. (642/2010) ja hallintolaki (434/2003) 34 - 36 §

³⁴ Perusopetuslaki 17 § 3 mom. (642/2010)

tai laillista edustajaa on kuultava ennen erityisen tuen päätöstä. Koulun tasolla tästä kuulemisesta vastaa rehtori. Kuulemistilaisuudessa on käytössä valmis pedagoginen selvitys ja tarvittavat asiantuntijalausunnat, koska kuuleminen pohjautuu päätöksessä tarvittaviin asiakirjoihin.

7.4.2 Erityisen tuen päätös

Koulun rehtori tekee kirjallisen päätöksen erityisen tuen antamiseksi, mikäli erityinen tuki järjestetään ensisijaisesti muun opetuksen yhteydessä. Helsingin opetuspäällikkö tekee kirjallisen päätöksen erityisen tuen antamiseksi, jos oppilas jatkaa opiskelua erityisluokalla. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa. Päätös erityisestä tuesta tehdään hallintolain mukaisesti³⁵. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkkaus- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen³⁶. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, sillä huoltajat voivat hakea siihen muutosta valittamalla³⁷. Päätös on aina perusteltava³⁸. Päätöksen perustelut sisältyvät pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tulee tarkistaa toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä³⁹. Päätös tulee tarkistaa myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa selvaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisestä tuesta tehdään uusi päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tulee tuen lopettamisesta tehdä päätös. Tällöin oppilaille ryhdytään antamaan tehostettua tukea.

³⁵ Hallintolaki (434/2003)

³⁶ Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

³⁷ Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 14 § ja perusopetuslaki 42 § 2 mom. (642/2010)

³⁸ Hallintolaki 45 § 1 mom.

³⁹ Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Eryistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.⁴⁰ Kaikki erityistä tukea saavan oppilaan tuki kirjataan HOJKSiin. Se on kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä opetusjärjestelyistä, pedagogisista menetelmistä ja oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Eryistä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKSin laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle osana tehostetua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä⁴¹. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Eryistä tukea varten laadittavan HOJKS:in tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa

⁴⁰ Perusopetuslaki 17 a § (642/2010)

⁴¹ Perusopetuslaki 17 a § (642/2010)

- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Opetuksen järjestäminen

- oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä
- muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- oppilashuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki

Tuen seuranta ja arviointi

- HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- HOJKS:in tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä
- yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt toiminta-alueittain
- oppilaan edistymisen arviointi suhteessa HOJKSissa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin toiminta-alueittain

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi⁴². Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Opetus järjestetään ottaen huomioon oppilaiden edellytykset ja se voi perustua erilaajuisiin oppimääriin⁴³. Ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua siten, että yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa oppiaineissa.

Eri oppiaineissa ilmeneviä vaikeuksia voidaan ennaltaehkäistä ja oppimista tukea erilaisilla eriyttämisen keinoilla ja perusopetuslaissa säädetyillä tukimuodoilla. Jos oppilaalle määritellään opiskelun erityiset painoalueet jossakin oppiaineessa, hän voi keskittyä opiskelussa tämän oppiaineen keskeisiin sisältöihin. Tällöin oppilas opiskelee oppiainetta vielä yleisten tavoitteiden mukaisesti ja hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleiseen oppimäärään. Mikäli edes oppiaineen keskeisiin sisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Esimerkiksi kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskeluteknikka tai käyttäytymisen haasteet eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen, vaan oppilasta tulee tukea näissä asioissa.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia. Oppimäärän yksilöllistamisestä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Pedagoginen selvitys sisältää erilliset perustelut yksilöllistämiseksi kussakin oppiaineessa. Jokaisen oppiaineen kohdalla arvioidaan erikseen, voiko oppilas opiskella oppiainetta yleisen oppimäärän mukaan vai tuleeko oppiaineen oppimäärä yksilöllistää. Jos yksilöllistettyjen oppiaineiden määrää on tarpeen myöhemmin lisätä tai vähentää, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös.

Yksilöllistetyn oppimäärän tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne kuvataan riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti oppilaan HOJKSissa. Tämä on tärkeää, koska oppilaan opetus

⁴² Perusopetuslaki 17 a § (642/2010)

⁴³ Perusopetuslaki 3 § 2 mom. (477/2003) ja 11 § 1 mom. (453/2001)

ja arviointi toteutetaan HOJKSiin kirjatun perusteella kyseisessä oppiaineessa. Oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa HOJKSissa määriteltyihin, hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan opiskelua tuetaan lisäksi erilaisilla pedagogisilla järjestelyillä ja tarvittaessa eri tukimuodoilla. Kunkin oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä, laativat edellä mainitut HOJKSin sisällöt.

Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana ja sanallinen arvio tähdellä (*) sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa. Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Sanallista arviointia voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta kaikilla vuosiluokilla ja myös päättötodistuksessa.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja se perustuu jokaisen oppilaan kohdalla yksilölliseen harkintaan. Vapauttamisesta oppiaineen opiskelusta tehdään hallintopäätös perusopetuslain 18 §:n perusteella. Jos oppilaalla on erityisen tuen päätös, vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksessä. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa⁴⁴.

Oppiaineen oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineesta vapauttaminen tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille tulee selvittää näiden toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin.

⁴⁴ Perusopetusasetus 5 § 1 mom.

7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta⁴⁵. Se perustuu ensisijaisesti opettajan tekemään arvioon oppilaan oppimisesta ja mahdollisesta tuen tarpeesta, mutta myös oppilas tai huoltaja voi olla aloitteellinen tukiopetuksen tarpeesta. Tukiopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua hänelle järjestettyyn tukiopetukseen.

Tukiopetus tulee aloittaa heti, kun oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyvät vaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan. Tukiopetuksella voidaan ehkäistä vaikeuksia ennakolta. Tukiopetusta tulee järjestää suunnitelmallisesti sekä niin usein kuin on tarpeen.

Tukiopetukselle on ominaista yksilöllisesti suunnitellut tehtävät, ajankäyttö ja ohjaus. Tukiopetuksen järjestämisessä tulee käyttää monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja, joiden avulla voidaan löytää uusia tapoja lähestyä opittavaa asiaa. Ennakoivassa tukiopetuksessa uusiin opittaviin asioihin perehdytään jo etukäteen. Tukiopetuksella voidaan vastata myös poissaoloista johtuviin tuen tarpeisiin.

Koulutyö tulee suunnitella siten, että jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus osallistua tukiopetukseen. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää tukiopetuksen toteuttamisessa.

Tukiopetusta voidaan antaa tuen kaikilla tasoilla. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman tukiopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet tukiopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös tukiopetuksen tavoitteet ja antaminen.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Se on tarkoitettu oppilaille, joilla on vaikeuksia yksittäisessä oppiaineessa, keskittymisessä, sosiaalisissa taidoissa tai opiskelutaidoissa tai koulunkäynnissään. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia.

⁴⁵ Perusopetuslaki 16 § 1 mom. (642/2010)

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tuki kohdennetaan ryhmän ja oppilaan tarpeen mukaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt niveltävät oppilaan muuhun opetukseen ja tukevat oppimisvalmiuksien, oppimaan oppimistaitojen ja myönteisten strategioiden kehitystä. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja menetelmiä huomioiden ryhmän ja oppilaan tarpeet. Opetus suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon palveluista vastaavien kanssa.

Osa-aikaista erityisopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa sen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua siihen.

Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet osa-aikaiseen erityisopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja antaminen.

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet kaikilla tuen tasoilla⁴⁶. Tarkoituksena on turvata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen kaikkina koulupäivinä.

Oppilaan kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetukseen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Oppilaan tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota oman koulun henkilöstöllä ei ole riittävästi.

Oppilaan erityisen tuen päätöksessä mainitut avustus-, apuväline- ja tulkitsemispalvelut tarkentuvat vuosittain oppilaan tarpeen mukaan.

Erityisten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen. Se voi liittyä myös oppimisen erityistarpeisiin. Tällöin käytetään esimerkiksi erilaisia tietoteknisiä sovelluksia, äänikirjoja, matematiikan havainnollistamisen välineitä tai keskittymistä tukevia apuvälineitä. Oppilaan kanssa työskentelevät perehtyvät riittävästi opetukseen osallistumi-

⁴⁶ Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

sen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat oppilasta ja huoltajaa näiden käytössä yhteistyössä tuen muiden ammattihenkilöiden kanssa. Apuvälineitä käytetään suunnitelmallisesti ja niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalelut sekä erityiset apuvälineet kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin. Niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

8 Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä⁴⁷.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatusta ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus⁴⁸.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää⁴⁹. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁵⁰ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Opetuksen toteuttamiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusteiden luvussa 7⁵¹.

⁴⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

⁴⁸ YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

⁴⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁵⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

8.2 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁵². Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.⁵³ Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.⁵⁴ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁵⁵. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁵⁶. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa⁵⁷.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja⁵⁸. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tunteista ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia⁵⁹.

⁵² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁵³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.

⁵⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁵⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

⁵⁶ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

⁵⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

⁵⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

⁵⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

8.2.1 Oppilashuoltoryhmät⁶⁰

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu⁶¹. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

⁶⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.

⁶¹ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

8.3 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.⁶² Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä⁶³. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön⁶⁴. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestys säännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä⁶⁵. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.⁶⁶

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa⁶⁷. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennalta ehkäisyä ja tietoturvaluutta koskevat toimintatavat.

⁶² 16 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

⁶³ Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)

⁶⁴ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

⁶⁵ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

⁶⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

⁶⁷ Terveystuoltoilaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveystuollosta (338/2011) 12 §

8.4 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa⁶⁸. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräraikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen⁶⁹. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti⁷⁰. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.⁷¹ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta⁷².

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:⁷³

⁶⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

⁶⁹ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

⁷⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

⁷¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

⁷² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

⁷³ 27 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjausten päivämäärä sekä kirjausten tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu⁷⁴.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.⁷⁵

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.⁷⁶

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi⁷⁷. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot⁷⁸. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä,

⁷⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

⁷⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.

⁷⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

⁷⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.

⁷⁸ Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)

onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta⁷⁹. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.⁸⁰

8.5 Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa⁸¹. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista.⁸² Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus⁸³
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta⁸⁴

⁷⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.

⁸⁰ Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)

⁸¹ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

⁸² Perusopetuslaki 47 a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)

⁸³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.

⁸⁴ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma⁸⁵.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

8.6 Oulunkylän yhteiskoulun opiskeluhooltosuunnitelma

Oulunkylän yhteiskoulussa on laadittu peruskoulun ja lukion yhteinen oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelma opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Yksityiskoulujen liiton OPS-asiantuntijaryhmän kanssa.

8.6.1 Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut

Oppilaiden ja opiskelijoiden taustat, elinolot ja hyvinvoinnin edellytykset huomioidaan, kun opiskeluhoollon resursseja kohdennetaan yhteisölliseen ja opiskeluhooltotyöhön sekä yhteistyöhön kotien, viranomaistahojen ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Lisäksi kokonaisarvioinnissa otetaan huomioon koulun tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä sekä lukioissa opiskelijoiden tuen erityistarpeet.

Tarvetta seurataan säännöllisesti erilaisten kyselyiden (esim. kouluterveyskyselyt, luokka- ja ryhmähenkikyselyt) ja luokanvalvojilta sekä ryhmänohjaajilta saatavien palautteiden kautta.

Koulussamme on kokopäiväinen kuraattori ja psykologi, jotka toimivat sekä yläkoulussa että lukiossa. Koulumme käytössä on vastaavan kuraattorin palvelut yksityiskoulujen opiskeluhoollon ohjausryhmän kautta. Kouluterveydenhoitajat (yksi kokopäiväisesti ja lisäksi toinen yhtenä päivänä viikossa) ja koululääkäri (kuutena päivänä kuukaudessa) ovat osa koulumme opiskeluhooltopalveluja. Lisäksi koulussamme on kaksi laaja-alaista erityisopettajaa.

8.6.2 Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Oulunkylän yhteiskoulussa opiskeluhoolto ymmärretään keskeisenä osana koko oppilaitoksen toimintakulttuuria ja käytännön toimia. Opiskeluhoollon pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhoollossa.

⁸⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

Tämä tarkoittaa ennen kaikkea hyvinvoivista ihmisistä ja terveyttä tukevasta ympäristöstä koostuvaa kouluyhteisöä. Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää koko kouluyhteisön hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvää oppimista. Samalla huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Lähtökohtana on se, että yhteisön hyvinvointiin voidaan ja tulee vaikuttaa.

Opiskeluhoitotyön keskeisin toimintaperiaate on oppilaan, opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja arvostava kohtaaminen. Vaikka kodeilla on päävastuu nuoren kasvun ja kehityksen kannalta, on koulu keskeinen nuoren kehitysympäristö. Koulumme henkilökunnan toiminnan lähtökohta on ammatillisuus, joka takaa luottamuksensuojan ja hyväksikäyttökiellon toteutumisen. Samoin aktiivinen oppilas- ja opiskelijakuntatoiminta on oppilaitosten vahvuus ja aidon osallisuuden ja vaikuttamisen kanava. Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden kokemus on hyvinvoinnin keskeinen elementti. Aitoon osallisuuteen pyritään muun muassa tavoitteellisella ryhmäytymisellä erityisesti uusien oppilaiden ja opiskelijoiden tullessa kouluyhteisöön.

Oulunkylän yhteiskoulu on mukana yksityisten opetuksenjärjestäjien yhteisessä opiskeluhoitotoiminnassa, jossa sovitaan opiskeluhoitotoiminnan keskeiset periaatteet sekä opiskeluhoitotoiminnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja arviointi. Arviointi on ohjausryhmän erityinen tehtävä. Koulumme opiskeluhoitoryhmät suunnittelevat, kehittävät ja toteuttavat opiskeluhoitoa. Opiskeluhoitoryhmässä keskeinen tehtävä kietoutuu kouluyhteisön voimien tarkasteluun ja sen pohjalta tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Koulumme opiskeluhoitoryhmiä johtaa rehtori. Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashoitoryhmä kokoontuu noin joka toinen viikko, ja lukion opiskelijahoitoryhmä vähintään viisi kertaa lukuvuodessa. Toimintatapoina ovat mm. luokka- ja ryhmätason yleiset keskustelut, tiettyyn ajankohtaiseen teemaan tai ongelmaan keskittyminen sekä tiedottaa näistä myös koko kouluyhteisölle. Ryhmien tehtävänä on olla myös vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten tahojen kanssa ja toimia yhteistyölinkkinä koko kouluun päin.

Yhteisöllisessä opiskeluhoitossa tärkeimmät välineet tiedon kokoamisessa ovat kouluterveyskyselyt, opiskelijoiden palautekyselyt, ympäristön terveellisyyden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset, Opetushallituksen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kyselyt sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvedot sekä monet koulun oma-arvioinnin mallit. Yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä suunnitellaan kootun tiedon perusteella yhteisön hyvinvointia lisääviä toimia. Toimet kohdistetaan paitsi havaittuihin puutteisiin, myös mahdollisiin uhkiin ja ennalta ehkäiseviin toimiin.

Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan yhä enemmän koulun ja kodin välistä yhteistyötä ja avointa ilmapiiriä. Kasvatusvastuu kuuluu ensisijaisesti huoltajille, mutta koulu pyrkii tukemaan

huoltajia tässä kasvatustyössä olemassa olevien resurssien puitteissa. Parhaimmillaan tämä on moniammatillisen verkoston saumatonta yhteistyötä, jonka tavoitteena on nuoren hyvinvoinnin ja tasapainoisen kehityksen turvaaminen.

Moniammatillinen verkostotyö on vakiintunut yhdeksi sosiaali- ja terveydenhuollon työmuodoista. Moniammatilliset yhteistyöverkostot muodostuvat eri organisaatioiden asiantuntijoista. Koulussa moniammatillinen verkostotyö on kiinteä osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa. Parhaimmillaan moniammatillinen verkostotyö toimii avoimena keskustelufoorumina oppilaan ja opiskelijan tilanteessa ja mobilisoi uusia voimavaroja nuoren tukemiseksi. Moniammatillinen verkostotyö antaa mahdollisuuden yhdistää eri asiantuntijoiden resursseja ja vahvistaa sitä kautta työn ammatillisuutta ja parantaa palveluiden laatua.

Opiskeluhoitoa koulussa toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Kouluissa tehtävä monialainen verkostotyö edellyttää verkostolta toimivaa yhteistyötä, sekä jokaisen verkoston jäsenen hyvää työpainosta omassa työtehtävässään. Yksilökohtainen opiskeluhoito edellyttää monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Työn tavoitteena on tilanteen ja resurssien kartoitus, sekä vastuun ja tehtävien jako. Onnistunut verkostotyö edellyttää jatkuvaa seurantaa ja arviointia.

Oppilaanohjaus on tärkeä osa koulun moniammatillista yhteistyötä. Oppilaanohjaaja osallistuu syrjäytymisen ehkäisyyn, auttaa ja kannustaa oman opintopolun löytämistä ja osallistuu nivelvaiheysteistyöhön koulun ja kodin välisessä yhteistyössä. Oppilaanohjaaja osallistuu vanhempainiltoihin, joissa käsitellään oppilaan jatko-opintoihin liittyviä asioita. Oppilaanohjaaja tuo oppilashuoltoryhmään ohjauksellisen näkökulman, on mukana tunnistamassa mahdollisia pudokkaita, seuraa osaltaan oppilaiden tilannetta ja nostaa tarvittaessa esiin huolen perusopetuksen päättötodistuksen saamisesta. Oppilaanohjauksen tärkeimpiä tehtäviä on nuorisotakuun hengessä ohjata ja tukea nuorta jatko-opintoihin hakeutumisessa. Oppilaanohjausta toteutetaan oppitunteilla, pienryhmissä ja henkilökohtaisissa ohjauskeskusteluissa.

Perusopetus- ja lukiolain mukaan oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä on myös yhteisöllisen opiskeluhoito keskeinen tavoite. Turvallisuus on paitsi yksilöä koskevaa henkilökohtaista henkistä ja fyysistä turvallisuutta, myös koko yhteisön ja opiskeluympäristön laaja-alaista turvallisuutta. Perusopetuslain ja lukiolain mukaiset oppilaitoksen järjestysäännöt (erillinen liite) ovat keskeinen osa koulun turvallista toimintakulttuuria. Yhteiset säännöt edesauttavat myös lainmukaista, hyvää oppimista.

Oppilaitoksen pelastus- ja kriisivalmiussuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet, joilla turvataan oppilaitoksen esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen (erillinen liite) sekä toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa (erillinen liite). Koulutapaturmissa oppilas ja opiskelija saa ensiavun koulussa terveydenhoitajan luona ja tarvittaessa hänet ohja-

taan jatkohoitoon. Koulussa tapahtuneesta tapaturmasta ilmoitetaan välittömästi nuoren huoltajalle. Jos terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, opettajat vastaavat jatkohoitoon ohjaamisesta ja asiasta tiedottamisesta vanhemmille. Koulun henkilökuntaa koulutetaan ensiavun antamiseen ja kuka tahansa on velvollinen hätätilanteessa antamaan ensiapua.

Koulupoissaolot ovat tärkeä indikaattori sekä koululaisten hyvinvoinnista että pahoinvoinnista ja koulupoissaoloilla voi olla monenlaisia seurauksia nuoren hyvinvoinnille. Tarttumalla poissaoloihin mahdollisimman varhain saatetaan ehkäistä tulevia ongelmia, niiden vaikeutumista ja kasaantumista sekä monien eri palvelujen tarvetta. Liite: Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen.

Tärkeä osa oppilaitoksen turvallisuutta ja terveellisyttä on päihteettömyys, johon pyritään ennen kaikkea ennaltaehkäisevillä toimilla ja jatkuvalla havainnoinnilla. Parasta tukea nuorelle kaikkia päihteitä vastaan on vanhempien ja koulun yhteinen näkemys päihteettömyydestä. Liite: Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen.

Oppilaitoksessa on suunnitelma oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Liite: Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

8.6.3 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota annetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Keskeisenä toimintaperiaatteena yksilökohtaisessa työssä ovat luottamuksensuoja ja hyväksikäyttökielto. Yhteistyö oppilaan, opiskelijan sekä hänen huoltajansa kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Kaikki yksilökohtainen opiskeluhoollon työ perustuu vapaaehtoisuuteen. Laki ei tunne käsitettä ”pakkoauttaminen”. Opetuksen tai koulutuksen järjestäjän palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat kuitenkin velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojeluilmoitus (25§) tehdään ensisijaisesti yhteistyössä lapsen ja tämän huoltajien kanssa.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on oppilaan ja opiskelijan kokonaisvaltaisen kehityksen, terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuranta ja tukeminen. Erityinen huomio kiinnitetään varhaiseen tukeen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Toimintatavoissa keskeistä on arvostava ja luottamukseen perustuva kohtaaminen sekä nuoren omien mielipiteiden ja toivomusten huomioiminen hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Opiskeluhoollto toteutetaan yhteistyössä huoltajien

kanssa, mutta huoltajalla ei ole oikeutta kieltää nuorta käyttämästä opiskeluhoillon palveluja. Huoltajan tai vajaavaltaisen edustajan oikeus osallistua nuorta koskevan asian käsittelyyn tai tiedonsaantiin voidaan myös evätä painavasta syystä, jos nuori niin toivoo ja jos opiskeluhooltoon kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi sen olevan nuoren edun mukaista.

Yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa koskevan asian käsittelemiseksi voidaan perustaa myös monialainen asiantuntijaryhmä. Asian käsittely asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan tai opiskelijan suostumukseen. Mikäli oppilaalla tai opiskelijalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja.

Kun oppilaan tehostetun tai erityisen tuen tarvetta arvioidaan, on oppilashuollon henkilöstö keskeisessä asiantuntijaroolissa. Pedagogisissa asiakirjoissa kuvataan myös oppilaan saama oppilashuollollinen tuki. Kaikki suunnitelmat laaditaan yhteistyössä nuoren ja huoltajien kanssa. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti sekä kodin että koulun taholta.

Kouluterveydenhuollon laajassa terveystarkastuksessa tarkastellaan oppilaan hyvinvointia mukaan lukien kouluhyvinvointi ja oppimiseen liittyvät asiat. Laajoissa terveystarkastuksissa hyödynnetään arviointilomaketta, jolla oppilas ja vanhempi antavat omat näkemyksensä nuoren tilanteesta koulussa. Terveystarkastuksessa lomake käydään läpi ja siitä keskustellaan lääkärin kanssa. Lomakkeen tiedot ovat luottamuksellisia ja ne kuuluvat terveystarkastuksen potilasasiakirjarekisteriin.

Vastuu nuoren sairauden hoidosta ja lääkkeiden annosta on aina huoltajilla. Huoltajien tehtävä on tiedottaa koulussa lapsen opettajille lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa. Tarvittaessa asioiden järjestämisestä pidetään hoitoneuvottelu, johon osallistuvat oppilas tai opiskelija, huoltajat, terveydenhoitaja, opettaja sekä tarvittaessa muut sidosryhmät. Koulun henkilöstön vastuu lapsen voinnista ei ulotu koskaan huoltajien vastuuta laajemmaksi.

Jos oppilas on vaarassa jäädä ilman päättötodistusta, huoltajat voivat yhteistyössä koulun asiantuntijaryhmän tuella hyödyntää eri tukimuotoja (mm. JOPO-luokka, sairaalakoulu, monimuotoluokat ja opetuksen tilapäinen erityisjärjestely).

Oppilaalle tai opiskelijalle on taattava tarpeellinen opiskelijahuollon tuki kurinpitorangaistuksen yhteydessä (perusopetuslaki 36§ ja lukiolaki 26§). Lisäksi toimenpiteistä on tarvittaessa ilmoitettava sijaintikunnan sosiaalihuollon viranomaiselle. Tarpeelliset opiskeluhoillon tukitoimet voivat tilanteesta riippuen olla esimerkiksi yksilökohtaista kuraattorin, psykologin tai terveydenhuollon palvelua. Jossain tilanteessa myös monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen voi olla perusteltua.

Koulumme ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoillon rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan laadittavat opiskeluhoillon kertomukset sekä muut tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppi-

lasta tai opiskelijaa koskevat asiakirjat. Opiskeluhoitokertomus laaditaan aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan oppilas- ja opiskelihuoltolain 2§:n mukaiset asiat yksittäisestä oppilaasta tai opiskelijasta ja hänen asiastaan. Mikäli rekisteristä annetaan tietoja sivulliselle, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä laillisella perusteella tai yksilöidyllä suostumuksella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitotyöhön osallistuvilla henkilöillä sekä lain mukaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisestä vastaavalla viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen asianmukaisen opetuksen ja koulutuksen järjestämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot (perusopetuslaki 40§ ja lukiolaki 32§).

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa toteutetaan yksilökohtaisen opiskeluhoillon puitteissa yksittäiselle oppilaalle tai opiskelijalle annettavien palvelujen muodossa tai monialaisena yhteistyönä moniammatillisen verkoston kanssa. Monialainen yhteistyö moniammatillisen verkoston kanssa tarkoittaa verkostoa, jossa on jäseniä esim. opetustoimesta, sosiaali- ja terveystoimesta, opiskelijoiden huoltajia sekä tarvittaessa muita tahoja.

Moniammatillinen verkostotyö lisää osaamista, resursseja ja mahdollisuuksia sekä karsii turhia päällekkäisiä toimintoja. Myös eri koulutustaustoista tuleva asiantuntemus tukee ja edesauttaa yhteistyötä. Monialaiselle verkostotyölle on olemassa erilaisia työtapoja. Yksi työmuoto on esimerkiksi säännöllisesti järjestettävät verkoston tapaamiset alueella. Verkostoon kuuluu alueen lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä viranomaisia esim. poliisista, päivähoidosta, sosiaalitoimesta, seurakunnasta ja nuorisotalolta. Moniammatillista verkostotyötä koskee tietojen salassapito ja tietoisien suojaaminen asianmukaisesti.

8.6.4 Opiskeluhoillon yhteistyön järjestäminen oppilaiden, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan ja opiskelijan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Toimivan kodin ja koulun yhteistyön kautta huoltajat voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa häntä opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun opiskeluhoollollista yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla yhteistyössä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa koskevien tarvittavien oppilashuollollisten tukitoimien suunnittelussa tulee kuulla nuorta ja huoltajaa. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat kaikkien osapuolien kunnioittaminen, luottamuksellisuus sekä eri osapuolien tietojensaantia ja salassapitoa koskevat säädökset.

Hyvän yhteistyön lähtökohtana on keskinäinen arvostus. Arvostukseen perustuvassa vuorovaikutuksessa opettajat, muut koulun työntekijät, huoltajat, oppilaat ja opiskelijat rakentavat yhteistä ymmärrystä lapsen hyvästä koulunkäynnistä ja oppimisesta. Kodin kanssa tehtävä yhteistyö muodostaa jatkumon, joka alkaa varhaiskasvatuksessa, etenee esiopetuksen kautta perusopetukseen ja jatkuu lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa kodin ja oppilaitoksen yhteistyönä.

Yhteistyön päämäärä on oppimisen, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen lapsen ja nuoren oppimispolun aikana. Tämä toteutuu sekä tukemalla yksittäistä oppilasta, että kehittämällä luokan ja koko koulun yhteisöllisyyttä. Vanhempien ja koulun hyvä yhteistyö mahdollistaa aikuisten keskinäisen sosiaalisen verkoston kehittymisen ja tukee yhteisen vastuun ottamista lapsen hyvästä arjesta. Aikuisten hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus ovat myös mallina lapsille ja nuorille.

Koulun ja kodin yhteistyötä tehdään monin tavoin. Kodin ja koulun yhteistyöhön kuuluu myös aktiivinen tiedottaminen koulun asioista. Opettaja ja huoltajat voivat yhdessä neuvotella, miten yhteistyötä käytännössä tehdään ja miten tietoja vaihdetaan. Vanhempainillat, juhlat, avoimien ovien päivät ja yhteiset retket ovat tästä esimerkkejä. Omalla luokalla yhteistyömuotoja voivat olla vanhempien kokoukset ja keskustelutilaisuudet, nuoren opiskelun tavoitteita ja arviointia koskevat keskustelut, luokkatoimikunta sekä luokan omat juhlat ja retket. Kirjalliset tiedotteet esim. Wilmassa ja koulujen kotisivuilla, sähköpostiviestit ja puhelinkeskustelut ovat myös osa yhteistyötä.

Kun jokin asia koulutyössä askarruttaa, on ensimmäiseksi aina hyvä ottaa yhteys nuoren omaan opettajaan. Opiskeluhuolto tekee yhteistyötä opettajien kanssa. Koulun rehtori vastaa koulun työstä ja opetuksen järjestäjä koulujen toiminnasta. Myös aluehallintoviraston puoleen voi kääntyä, jos on tarpeen selvittää, onko toiminta säädösten mukaista.

8.6.5 Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opetustoimen hallinnonalalla ei ole yleistä valtakunnallista valvontaorganisaatiota, vaan toiminnan laatu varmistetaan ennen kaikkea arvioinnin avulla. Arviointi on paitsi ulkopuolista arviointia, ennen kaikkea opetuksen- ja koulutuksenjärjestäjien oma-arviointia ja sen pohjalta tapahtuvaa omavalvontaa.

Yksityisissä oppilaitoksissa oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelman arviointia koordinoi yksityiskoulujen yhteinen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on nimetty omavalvonnan vastuuhenkilö. Oppilaitostasolla suunnitelman toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa opiskeluhoitoryhmä. Opiskeluhuollon suunnitelman mukaisen kokonaisuuden toteutumista arvioidaan tarkastelemalla palveluiden saatavuutta, tavoitavuutta ja vaikuttavuutta. Arvioinnin välineinä käytetään tilastoja, kyselyitä ja laadullista arviointia. Seurantatietoja hyödynnetään vuosittaisen toimintasuunnitelmatyön yhteydessä koulujen opiskeluhoitoryhmissä sekä johtoryhmissä. Yksityiset oppilaitokset tekevät myös yhteistyötä toiminnan laadun arvioinnissa.

9 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Oulunkylän yhteiskoulussa arvostetaan ja vaalitaan erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista olevien oppilaiden perustuslakiin kirjattua oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin. Kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta arvostetaan rikkautena. Opetuksessa ja muussa koulun toiminnassa otetaan huomioon oppilaiden kielelliset valmiudet ja kulttuuritausta. Oppilaita ohjataan arvostamaan kulttuurista moninaisuutta, monikielisyyttä ja tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Kulttuurista monilukutaitoa vahvistetaan eri oppiaineisiin sisältyvällä mediakasvatuksella ja huomioimalla erilaiset mediakulttuurit.

Kielitietoisessa koulussa opetustilanteet voivat olla monikielisiä ja opetuksessa sekä koulun tapahtumia järjestettäessä voidaan hyödyntää oppilaiden, heidän huoltajiensa sekä yhteisöjensä kulttuuritietämystä. Jokainen opettaja on paitsi oppiaineensa erikoissanaston niin myös hyvän yleiskielen opettaja. Tarvittaessa monikielisten oppilaiden opintoja voidaan tukea laatimalla oppimissuunnitelma, jossa on soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittavassa oppimissuunnitelmassa. Koulu ohjaa ja kannustaa muita kuin Suomen virallisia kieliä äidinkielenään puhuvia oppilaita oman äidinkielen opintoihin.

9.1 Romanit

Koulussa huomioidaan romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä sekä vahvistetaan tietoisuutta romanien historiasta ja kulttuurista. Koulussa tuetaan romanioppilaan identiteetin kehitystä ja vahvistetaan romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

9.2 Muut monikieliset oppilaat

Tavoitteena on tukea oppilasta kohti hänelle asetettuja oppimistavoitteita, monikielisyyttä sekä oppilaan identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Kaikessa opetuksessa otetaan huomioon oppilaan tausta ja lähtökohdat, aikaisempi kouluhistoria, äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään omaa kieltään oman oppimisensa tukena sekä koulun toiminnassa. Oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista sekä akateemista monikielisyyttä. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi äidinkielenä ja kirjallisuuden oppimäärän sijaan maahanmuuttajalle opetetaan joko kokonaan tai osin suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella. Mikäli oppilaalla on suomen kielen peruskielitaidoissa puutteita, häntä tuetaan kaikissa oppiaineissa sekä oppimisen eri osa-alueilla hyvien oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon kehittyvä suomen kielen taito. Heille voidaan laatia oppimissuunnitelma kielellisten valmiuksien vahvistamiseksi ja tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Monikielisten ja suomea toisena kielenä puhuvien arvioinnissa käytetään monipuolisia ja joustavia arviointitapoja. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kokonaistilanne, ja hän saa osoittaa osaamistaan monin eri tavoin.

10 Oppiaineet vuosiluokilla 7–9

10.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen kuuluu Oulunkylän yhteiskoulussa kaksi eri oppimäärää: suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.

Oppilaille joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen kieltä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa ja sisältöjä kuvataan tarkemmin luvussa [10.1.7](#).

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden **kielitietoisuutta** ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä **monilukutaidon** kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

10.1.1 Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat molempia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja mediakeskeisessä yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä.

Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan. Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilytöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediasissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näke-

myksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttäen tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

10.1.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Helsinkiläisyys ja oulunkyläläisyys näkyvät oppiaineen oppimisessa, jossa hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa, kulttuurihistoriallisia paikkoja ja yhteistyötä lähikirjaston kanssa. Kielitietoisuutta lisätään ottamalla luokassa ja koulussa puhuttavat kielet osaksi opetusta. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä paikallisen median kanssa, esimerkiksi paikallislehtien kanssa. Monikielinen Helsinki – Helsingissä puhuttavat kielet ja murteet, Helsingin puhekieli – voi näkyä esimerkiksi ilmiöoppimisessa.

10.1.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilasta ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolleen ja -tavalleen soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan häntä kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilasta ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilas saa ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä.

Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselle soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuvat.

10.1.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia.

Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointiin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.1.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tavoitteita voidaan luontevasti oppia monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Tällaisissa ilmiöpohjaisissa oppimisprosesseissa oppilas harjoittelee monipuolisesti tekstin tulkinnan ja tuottamisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja, jotka ovat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen keskeisiä taitoja. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, yhteiskuntaopin, maantiedon, kuvataiteen, katsomusaineiden ja terveystiedon opetukseen.

10.1.6 Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

10.1.6.1 Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen taitoa, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista.

Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kanssa.

Vuosiluokilla 7–9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

10.1.6.2 Oppimäärän tavoitteet ja sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppimisessa korostuu oppimisprosessi: oppilas on aktiivinen omassa oppimisessaan, tavoitteiden asettamisessa ja arvioinnissa.
- Opetus tukee tekstin tulkinnan ja tuottamisen strategioiden vahvistumista ja monipuolistumista. Oppilaalla on tilaisuuksia arvioida omaa kehittymistään eri osa-alueilla.
- Opetus tukee oppilaan luovuuden, argumentointitaitojen ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Oppimisessa on tutkiva ote.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Opetuksessa näkyy, että maailma on kulttuurisesti ja kielellisesti moninainen.
- Oppilas harjoittelee vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.
- Opetus tukee kulttuurillisen ja kielellisen identiteetin rakentumista.
- Kirjallisuuden opetus, mediakasvatus ja draama antavat mahdollisuuden tulkita ja luoda itse kulttuuria.

- Oppilas saa mahdollisuuden kehittää sosiaalisia taitojaan sekä oppia ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa.
- Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilas saa mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunteita taitojaan ja sosiaalisia taitojaan.

L4 Monilukutaito

- Opetus tukee erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitojen kehittämistä
 - taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla
 - taitoa ajatella kriittisesti
 - taitoa toimia perinteisissä ja monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa
- Opetus tarjoaa rikkaan tekstiympäristön, ja opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta.
- Oppilas tutustuu kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaalla on mahdollisuus käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa oppimistehtävissä, mm. tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. Hän oppii lähdekriittisyyttä ja ottaa huomioon tekijänoikeudet.
- Oppilas saa kokemuksia TVT:n käyttämisestä vuorovaikutuksessa, vaikuttamisessa, kuten omien ajatusten ja ideoiden näkyväksi tekemisessä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Opetus tarjoaa mahdollisuuksia työskennellä oma-aloitteisesti, itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä harjoitella pitkäjänteistä työskentelyä ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- Oppilas oppii suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä.

- Oppilasta rohkaistaan tunnistamaan omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilas osallistuu oman opiskelunsa suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.
- Oppilas oppii arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään median mahdollisuuksia.
- Oppilas oppii vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta sekä oppii ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti.
- Oppilaalla on tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua.

10.1.6.3 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (esim. ideointi, neuvottelu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista

<p>T2 Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (esim. ideointi, neuvottelu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista
<p>T3 Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (esim. ideointi, neuvottelu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista <p>Tutustutaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teatteriin taidemuotona • teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla

<p>T4 Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämälalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (esim. ideointi, neuvottelu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista <p>Tutustutaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teatteriin taidemuotona • teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla <p>Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5 Ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnaissa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisiä taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämissarpeita</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Syvennetään erilaisten tekstien ymmärtämisen strategioita ja kehitetään lukutaitoa.</p> <p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä

<p>T6 Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin • erilaisten tekstien kielellisiin piirteisiin <p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstien vaikutuskeinoja (faktan ja mielipiteen erottaminen) • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä)
<p>T7 Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin • erilaisten tekstien kielellisiin piirteisiin <p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstien vaikutuskeinoja (faktan ja mielipiteen erottaminen) • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä)

<p>T8 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstien vaikutuskeinoja (faktan ja mielipiteen erottaminen) • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä) <p>Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>
<p>T9 Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudentyyppisiä fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppisiä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Laajennetaan lukuharrastusta: luetaan nuortenkirjallisuutta ja tietokirjallisuutta.</p> <p>Lukukokemuksen monipuolistamista</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläytymällä luettuun • refleктоimalla omaa elämää luetun avulla • jakamalla lukukokemuksia <p>Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.</p> <p>Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		

<p>T10 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none">• kirjallisia ja suullisia tekstejä• visuaalisia tekstejä• verkkotekstejä <p>Harjoitellaan:</p> <ul style="list-style-type: none">• palautteen antamista• palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa
--	---	--

<p>T11 Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjallisia ja suullisia tekstejä • visuaalisia tekstejä • verkkotekstejä <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p> <p>opiskellaan kertoville, kuvaaville ja ohjaaville teksteille tyypillisiä piirteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstuaalisia • visuaalisia • kielellisiä piirteitä <p>Hyödynnetään tietoa eri tekstien piirteistä tuotettaessa omia tekstejä.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien kohdentamista eri kohderyhmille • tekstien laatimista eri tarkoituksiin • tekstin ilmaisutapojen mukauttamista vastaanottajan ja tarkoituksen mukaan <p>Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä ja hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p> <p>Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä.</p> <p>Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
--	---	--

<p>T12 Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tuottamista vaiheittain • palautteen antamista • palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>
<p>T13 Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • hahmotetaan kappaleiden rakenteita • virkkeiden ja lauseiden rakenteita • opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja • ilmaisemaan viittaussuhteita <p>Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa.</p>

<p>T14 Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viitetaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p> <p>Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • referoimista • tiivistämistä • muistiinpanojen tekoa • lähteiden käyttöä <p>Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T15 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostamaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella.</p> <p>Tehdään tekstejä eritellen havaintoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen rakenteista • eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä (esim. asiatyyli, arkityyli) • kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn

<p>T16 Tutustuttaa oppilasta kirjallisuuden historiaan ja kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>	<p>Luetaan monipuolisesti kirjallisuutta. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin.</p>
<p>T17 Ohjata oppilas tutustumaan suomen kielelliseen ja kulttuuriin monimuotoisuuteen, suomen kielen piirteisiin sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja joihinkin sen eri ilmenemismuotoihin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kansanperinteeseen • elokuvaan • teatteriin • joihinkin mediakulttuurin muotoihin <p>Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse.</p>

10.1.6.4 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista

<p>T2 Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista
<p>T3 Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. <p>Kehitetään teatteri-ilmaisun keinoja draaman toimintamuotojen avulla.</p>

<p>T4 Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämälalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista <p>Kehitetään teatteri-ilmaisun keinoja draaman toimintamuotojen avulla.</p> <p>Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5 Ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämistarpeita</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiategstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä <p>Pohditaan omaa lukutaitoa ja sen kehittymistä.</p>

<p>T6 Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä <p>Tutustutaan pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielipiteen ja faktan erottamiseen • suostuttelun ilmaisuun • varmuusasteiden ilmaisuun • asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun • henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin <ul style="list-style-type: none"> ○ referointiin ○ asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, ○ perustelukeinoihin ○ retorisiin keinoihin <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin <p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoituksiperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä)
--	---	---

<p>T7 Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havain- toja teksteistä ja tulkit- semaan niitä tarkoituk- senmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiin- nuttamaan ja laajenta- maan sana- ja käsiteva- rantoa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaami- nen, vuorovaikutus ja il- maisu L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutustutaan pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielipiteen ja faktan erottamiseen • suostuttelun ilmaisuun • varmuusasteiden ilmaisuun • asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun • henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin kei- noihin <ul style="list-style-type: none"> ○ referointiin ○ asioiden välisten suhteiden osoittamiseen ○ perustelukeinoihin ○ retorisiin keinoihin <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin <p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan ky- symyksiä)
<p>T8 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista läh- teistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmu- kaisella tavalla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaami- nen, vuorovaikutus ja il- maisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintätekno- loginen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrit- täjyys</p>	<p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan ky- symyksiä) <p>Käytetään erilaisia tietolähteitä ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>

<p>T9 Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudentlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppjä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Lukukokemuksen monipuolistamista</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläytymällä luettuun • refleктоimalla omaa elämää luetun avulla • jakamalla lukukokemuksia • laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen <p>Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja käytetään käsitteitä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.</p> <p>Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T10 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävästä tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjallisia ja suullisia tekstejä • visuaalisia tekstejä • verkkotekstejä <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • palautteen antamista • palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa

<p>T11 Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjallisia ja suullisia tekstejä • visuaalisia tekstejä • verkkotekstejä <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p> <p>Opiskellaan pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyyppillisiä piirteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstuaalisia • visuaalisia • kielellisiä piirteitä <p>Hyödynnetään tietoa eri tekstien piirteitä tuotettaessa omia tekstejä.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien kohdentamista eri kohderyhmille • tekstien laatimista eri tarkoituksiin • tekstin ilmaisutapojen mukauttamista vastaanottajan ja tarkoituksen mukaan <p>Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä.</p> <p>Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p> <p>Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
--	---	---

<p>T12 Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tuottamista vaiheittain • palautteen antamista • palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>
<p>T13 Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • virkkeiden ja lauseiden rakenteita (lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet) • opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja • opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omissa teksteissä

<p>T14 Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viitetaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan opiskelussa tarvittavia taitoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • referoimista • lähteiden käyttöä • lähteiden luotettavuuden arviointia. • tekijänoikeuksien noudattamista omia tekstejä tuotettaessa
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T15 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella.</p> <p>Tehdään tekstejä eritellen havaintoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen rakenteista • eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä • kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn <p>Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimitysten tasolla.</p>

<p>T16 Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Luetaan monipuolisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuortenkirjoja • klassikoita • nykykirjallisuutta • tietokirjoja <p>Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p> <p>Tutustutaan kirjallisuuden joihinkin alalajeihin ja keskeisiin tyylivirtauksiin sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin (esim. integroiden historian opiskeluun).</p>
<p>T17 Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriin monimuotoisuuteen, suomen kielen piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostamaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kansanperinteeseen • elokuvaan • teatteriin • mediakulttuurin eri muotoihin <p>Tutustutaan suomen kielen vaihteluun.</p> <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin.</p> <p>Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse.</p>

10.1.6.5 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa myös koulun ulkopuolella.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittäly, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista

<p>T2 Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa myös koulun ulkopuolella.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista
<p>T3 Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös koulun ulkopuolisissa.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista <p>Tutustutaan teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.</p>

<p>T4 Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa myös koulun ulkopuolella.</p> <p>Havainnoidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä • viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä <p>Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja erilaisissa tilanteissa (ideointi, väittely, neuvottelu, ongelmanratkaisu).</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista <p>Tutustutaan teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.</p> <p>Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5 Ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja meta-kognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämissarpeita</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>	<p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä <p>Pohditaan omaa lukutaitoa ja sen kehittymistä.</p>

<p>T6 Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunokirjallisuutta • tietokirjallisuutta • erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä <p>Tutustutaan pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielipiteen ja faktan erottamiseen • suostuttelun ilmaisuun • varmuusasteiden ilmaisuun • asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun • henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin <ul style="list-style-type: none"> ○ referointiin ○ asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, ○ perustelukeinoihin ○ retorisiin keinoihin <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin <p>Pohditaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä)
--	---	--

<p>T7 Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaanuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutustutaan pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielipiteen ja faktan erottamiseen • suostuttelun ilmaisuun • varmuusasteiden ilmaisuun • asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun • henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin <ul style="list-style-type: none"> ○ referointiin ○ asioiden välisten suhteiden osoittamiseen ○ perustelukeinoihin ○ retorisiin keinoihin <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin • erilaisten tekstien ilmaisutapoihin <p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä).
<p>T8 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Pohditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tarkoitusperiä • tekstien kohderyhmiä • tekstejä kriittisesti (esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä) <p>Käytetään erilaisia tietolähteitä ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>

<p>T9 Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenslaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Lukukokemuksen monipuolistamista</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläytymällä luettuun • refleктоimalla omaa elämää luetun avulla • jakamalla lukukokemuksia <p>Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen.</p> <p>Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja käytetään käsitteitä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.</p> <p>Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerroksen keinojen tuntemusta.</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T10 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan mahdollisuuksien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjallisia ja suullisia tekstejä • visuaalisia tekstejä <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • palautteen antamista • palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa

<p>T11 Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan mahdollisuuksien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjallisia ja suullisia tekstejä • visuaalisia tekstejä • verkkotekstejä <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p> <p>Opiskellaan pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyyppillisiä piirteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstuaalisia • visuaalisia • kielellisiä piirteitä <p>Hyödynnetään tietoa eri tekstien piirteistä tuottaessa omia tekstejä.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien kohdentamista eri kohderyhmille • tekstien laatimista eri tarkoituksiin • tekstin ilmaisutapojen mukauttamista vastaanottajan ja tarkoituksen mukaan <p>Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p> <p>Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyyli- piirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
--	---	--

<p>T12 Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien tuottamista vaiheittain • palautteen antamista • palautteen vastaanottamista tekstin tuottamisen eri vaiheissa <p>Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>
<p>T13 Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä ja opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omista teksteistä.</p>
<p>T14 Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Käytetään erilaisia tietolähteitä, arvioidaan niiden luotettavuutta ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.</p>

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<p>T15 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella.</p> <p>Tehdään havaintoja teksteistä eritellen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen rakenteita • eri rekistereille ja tyyille tyypillisiä piirteitä • kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin.</p>
<p>T16 Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaille mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Luetaan monipuolisesti tarjoten</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuortenkirjoja • klassikoita • nykykirjallisuutta • tietokirjoja <p>Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p> <p>Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin.</p>

<p>T17 Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostamaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten puhe- ja kirjallisuuteen ja joihinkin mediakulttuuriin muotoihin.</p> <p>Tutustutaan kielten sukulaisuussuhteisiin ja suomen sukukieliin.</p> <p>Tutustutaan suomen kielen vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.</p> <p>Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse.</p>
--	--	--

10.1.7 Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärä

10.1.7.1 S2-oppimäärän valinta

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen kuuluu kaksi eri oppimäärää: suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. Oppilaille, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi tai joilla on muutoin monikielinen tausta, tarjotaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

S2-oppimäärän valinnasta vastaa S2-opettaja yhteistyössä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan sekä oppilaan huoltajan kanssa. Oppilaan kielitaito arvioidaan 7. luokan alussa tehtävällä testillä, joka osaltaan ohjaa oppimäärän valintaa. Myös muilla vuosiluokilla aloittavien oppilaiden kielitaito arvioidaan ennen oppimäärän valintaa. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot.

S2-oppimäärän valinta on pysyväisluonteinen. Oppimäärän vaihtamista suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään voidaan harkita, jos oppilaan suomen kielen taito vastaa kaikilla kielitaidon osa-alueilla äidinkielistä osaamista.

S2-oppimäärää voidaan opiskella kokonaan tai osittain S2-ryhmässä tai integroidusti äidinkieli ja kirjallisuus -opetusryhmässä. Oppilaalle valitaan kielitaidon perusteella sopivin mahdollinen opetusryhmä.

10.1.7.2 Oppimäärän erityisluonne

S2-oppimäärän yleisenä tavoitteena on vakiinnuttaa ja monipuolistaa oppilaan kielitaitoa niin, että oppilas saavuttaa opiskelussa, arjessa ja yhteiskunnassa toimimisessa tarvittavan kielitaidon. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet määräytyvät lähtötason perusteella.

Oppimäärän arvopohjana on kielitietoisuuden kehittäminen, monikielisyyden ja monikulttuurisuuden tukeminen sekä täysipainoinen yhteiskunnassa toimiminen. Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Koulu rohkaisee oppilasta hakeutumaan myös oman äidinkielen opetukseen.

10.1.7.3 Oppimäärän arviointi

Sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää että suomi äidinkielenä -oppimäärää koskevat samat yleiset arviointiperiaatteet. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä opetus on järjestetty.

Oppimäärässä arvioidaan kaikkia kielitaidon osa-alueita: kuullun ymmärtämistä, luetun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista.

9. luokan päätteeksi tehtävä päättöarviointi perustuu valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin, jotka on määritelty Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

10.1.7.4 Laaja-alaiset taidot suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärässä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää koskevat samat laaja-alaiset taidot kuin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää. Laaja-alaiset taidot on eritelty suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän yhteydessä.

10.1.7.5 Sisällöt

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt noudattavat luokkatasokohtaista opetussuunnitelmaa. Sisältöjä voidaan kuitenkin tarvittaessa muuttaa oppilaan henkilökohtaisten tavoitteiden ja kielitaidon perusteella. Jokaisella luokkatasolla pyritään kehittämään suomen kielen taitoa kaikilla kielenkäytön osa-alueilla. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

10.1.7.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • referointia ja selostamista • puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen
<p>T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • referointia ja selostamista • puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen.

<p>T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon ja äänen keinoja) itseilmaisussa.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnaissa, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.</p> <p>Ohjata oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p> <p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen ja vaikuttamiskeinojen kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • näkökulma • henkilöiden ja asioiden nimeäminen <p>Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia.</p>

<p>T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkitsemiseen itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen ja vaikuttamiskeinojen kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • näkökulma • henkilöiden ja asioiden nimeäminen <p>Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia.</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tuotetaan erityisesti ohjaavia ja kantaaottavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen.</p> <p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kielipiillisiä rakenteita monipuolisesti.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. <p>Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä.</p> <p>Harjoitellaan palautteen antoa ja vastaanottamista.</p>

<p>T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.</p> <p>Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen merkityksistä, • rakenteista (lauseke, rektio). <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p> <p>Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin.</p>
<p>T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin ja suomalaiseen kirjallisuuteen.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Tutustutaan kirjallisuuteen.</p>
<p>T10 Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemyksiään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p> <p>Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen.</p> <p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p> <p>Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina.</p>

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<p>T11 Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään tekstien tuottajana</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.</p>
<p>T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</p>

10.1.7.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisien aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentointia • muodollisempia vuorovaikutustilanteita. <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. <p>Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.</p> <p>Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tutkitaan kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen <p>Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun.</p>

<p>T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisen aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentointia • muodollisempia vuorovaikutustilanteita. <p>Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa.</p> <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. <p>Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitointia tekstien tulkinnaissa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoon, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipillisten vihjeiden perusteella</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p> <p>Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia.</p> <p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen ja vaikuttamiskeinojen kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • näkökulma • lauseen rakenne • henkilöiden ja asioiden nimeäminen.

<p>T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkitsemiseen itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> erittelemään erityisesti kantaa ottavien ja ohjauksen tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyliomaisuuksia teksteissä <p>Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia. Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen ja vaikuttamiskeinojen kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> näkökulma lauseen rakenne henkilöiden ja asioiden nimeäminen.
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tuotetaan erityisesti ohjaavia ja kantaaottavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen.</p> <p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kielitieteellisiä rakenteita monipuolisesti.</p> <p>Vakiinnutetaan</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. <p>Harjoitellaan palautteen antoa ja vastaanottamista.</p> <p>Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>

<p>T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden hallintaa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kielipiillisiä rakenteita monipuolisesti.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri tyylilajeja ja rekistereitä • erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. <p>Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen merkityksistä • rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) • kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p> <p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p>
<p>T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus</p>	<p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p> <p>Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina.</p>

<p>T10 Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisen ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p> <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p> <p>Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina.</p> <p>Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.</p>
<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>		
<p>T11 Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstin tuottajana sekä kielinoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.</p> <p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.</p>

<p>T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</p>
--	--	--

10.1.7.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1 Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen eri-alaisten aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentointia • muodollisempia vuorovaikutustilanteita • valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen <p>Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.</p> <p>Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa.</p>

<p>T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhe-tilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistä taitoja</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tutkitaan kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen <p>Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentointia • muodollisempia vuorovaikutustilanteita <p>Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.</p>
<p>T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään</p> <p>Erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.</p> <p>Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa.</p> <p>Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita ja valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.</p> <p>Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset • tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen

Tekstien tulkitseminen		
<p>T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitettoutta tekstien tulkinnaassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p> <p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, vaikuttamiskeinojen ja ideologioiden kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • näkökulma • henkilöiden ja asioiden nimeäminen • kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan.
<p>T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, vaikuttamiskeinojen ja ideologioiden kannalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • näkökulma • henkilöiden ja asioiden nimeäminen • kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan. <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • erittelemään erityisesti kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä • tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. <p>Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia.</p>

Tekstien tuottaminen		
<p>T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tuotetaan erityisesti pohtivia ja kantaaottavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen.</p> <p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina).</p> <p>Vakiinnutetaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa • erilaisten tietolähteiden käyttöä <p>Harjoitellaan palautteen antoa ja vastaanottamista.</p> <p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri tyyllilajeja ja rekistereitä • erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä <p>Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>
<p>T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Harjoitellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri tyyllilajeja ja rekistereitä • erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä <p>Ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina).</p> <p>Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.</p>

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<p>T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä</p> <ul style="list-style-type: none"> • kielen merkityksistä • rakenteista (lauseenjäsennys, modalisuus, rektio) • kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p>
<p>T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p> <p>Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina.</p>
<p>T10 Auttaa oppilasta avertamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisen ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	<p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa.</p> <p>Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin.</p> <p>Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.</p> <p>Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin.</p>

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<p>T11 Ohjata oppilasta va- kiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viesti- jänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenop- pijana, ohjata häntä näke- mään ja vertaamaan eri- laisia oppimistyyliä ja ta- poja sekä oppimaan muilta</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaami- nen, vuorovaikutus ja il- maisuu</p> <p>L7 Osallistuminen, vai- kuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakenta- minen</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoit- tamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyt- tää kieltä.</p> <p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötai- toja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppi- misen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieli- tään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tu- kena.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta ha- vainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoit- tamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p> <p>Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyt- tää kieltä.</p>
<p>T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhan- kintataitoja, oman työ- kentelyn suunnittelua, jä- sentämistä ja arviointia it- senäisesti ja ryhmässä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintätekn- nologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p>Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötai- toja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppi- misen arvioinnissa.</p> <p>Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieli- tään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tu- kena.</p>

10.2 A-ruotsi

10.2.1 Oppiaineen yleinen kuvaus

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselle. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.2.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuu-

den kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.2.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

10.2.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaista autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut A-ruotsin oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen tason A-ruotsin oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta

10.2.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita.

Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa.

Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.2.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohdita opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Pohditaan kielen ja kulttuurin suhdetta (esim. kulttuurin vaikutus sanastoon).</p> <p>Kerrataan kohdekielen levinneisyys ja sen syyt.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen ja pohjoismaiseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Laajennetaan autenttisten toimintaympäristöjen tuntemusta.</p> <p>Hyödynnetään blogeja, sähköpostiviestintää sekä erilaisia foorumeita verkossa.</p> <p>Hyödynnetään Helsingissä toimivia kohdekielisiä urheiluseuroja, yhdistyksiä ja erilaisia kulttuuritoimijoita.</p>

<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Vahvistetaan kielitiedon peruskäsitteiden hallintaa ja ymmärretään niiden merkitys kohdekielen opiskelun kannalta. Esim. luokittelut, sanaluokat, aikamuodot.</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p>		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoa ja kannustavaa vuorovaikutusta ryhmässä.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohde kielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Tutustutaan erilaisiin oppimisympäristöihin ja opitaan löytämään tarkoituksenmukaisia työkaluja oppimisen tueksi.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Harjoitellaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa tarvittavia rakenteita ja fraaseja, lähtökohtana oppilaan oma elämänpiiri, ja harjoitellaan niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Kannustetaan rohkeuteen sellaisissakin viestintätilanteissa, joissa ei ymmärrä kaikkea. Opitaan pyytämään selvennystä ja toisto.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vertaillaan Suomen ja Pohjolan erilaisia, kulttuurisidonnaisia viestintätapoja.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiateskstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Harjoitellaan avainsanojen löytämistä liittyen esim. kotiin, perheeseen, harrastuksiin</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekieleen keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>

10.2.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään tuntemusta kielen ja kulttuurin suhteesta.</p> <p>Tutkitaan kohdekielen asemaa nykymaailmassa</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielen toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta valitsemaan itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä esim. oman harrastuksensa piiristä.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa pohjoismaisissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedon käsitteiden hallintaa ja opitaan vertailemaan niiden avulla eri kieliä.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan itsearviointia, vertaisarviointia sekä kannustavan palautteen antamista toiselle.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohdekielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Opitaan laajentamaan sana- ja ilmaisuvarastoa itsenäisesti eri työkaluja käyttäen.</p> <p>Kannustetaan rohkeuteen ja luovuuteen kielenkäytössä.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä oppilaan omaan elämäntilanteeseen liittyvissä tilanteissa.</p> <p>Oman harrastuksen esittely (laajemmin kuin ala-asteella), kuten esim. jalkapalloharrastuksen edut.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintälanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Harjoitellaan oman viestin selittämistä ja muotoilua toisin sanoin, kun puhekuppani ei ymmärrä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Harjoitellaan erilaisia viestintälanteita ja niihin liittyviä kulttuurisia piirteitä.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnaassa päätelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpäiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Harjoitellaan pääkohtien löytämistä laajemmistakin teksteistä, jotka liittyvät omaan kouluun, Helsinkiin, Suomeen ja muihin Pohjoismaihin.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		

<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>
--	--	---

10.2.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään ja jaetaan tietoa kohdekielen eri varianteista ja maista, joissa kohdekieli on yhteiskunnan keskeisin käytetty kieli. Otetaan selvää näiden maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen ja pohjoismaiseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita kohdekielen osaaminen avaa hänen omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyen.</p>

<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedollista osaamista sana-, lause- ja tekstitasolla.</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p>		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia ruotsia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä.</p> <p>Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Oppilaat arvioivat itseään ja antavat palautetta toisilleen kannustavassa ilmapiirissä.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään ruotsin osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään aktiivisena, oma-aloitteisena kielenoppijana.</p> <p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita kohdekielen osaaminen avaa tulevaisuuteen liittyen.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa</p>		

<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan perustelemaan mielipiteitä ja kommunikoimaan keskustelukumppania arvostavalla tavalla.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuotamisstrategiat, välttämistästrategiat, säävutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Opitaan olemaan aloitteellinen puhekumppani ja käyttämään viestinnässä sekä verbaalisia keinoja että eleitä ja kehonkieltä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vahvistetaan taitoa viestiä tilanteeseen sopivalla poliittisesti korrektilla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnessa päätteilytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Opitaan löytämään pääkohdat ja tärkeitä yksityiskohtia laajemmistakin konteksteista, kuten mainokset, tv-sarjat, artikkelit, novellit, romaanit</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		

<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>
---	--	---

10.3 A-englanti

10.3.1 Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Oppilaat voivat myös mahdollisuuksien mukaan valita heitä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille pyritään luomaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselle. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon oppilaan muiden kielten osaaminen sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttö.

10.3.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja ryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Opetuksessa käytetään eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan.

Heille pyritään tarjoamaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

10.3.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita motivoidaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaville oppilaille.

10.3.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin. Arvioinnin eri keinoja voivat olla esimerkiksi itse- ja vertaisarviointi. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi sähköistä portfoliota.

Arviointi on monipuolista ja antaa mahdollisuuden painottaa oppilaalle luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa oppilaalle mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan riippumatta oppimistaustasta. Siinä otetaan huomioon myös oppilaan kieleen liittyvät oppimisvaikeudet ja ne oppilaat, joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.3.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, mutta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita. Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa. Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.3.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Pohditaan kielen ja kulttuurin suhdetta (esim. kulttuurin vaikutus sanastoon).</p> <p>Kerrataan englannin kielen levinneisyys ja sen syyt.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia englanninkielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Laajennetaan autenttisten englanninkielisten toimintaympäristöjen tuntemusta.</p> <p>Hyödynnetään erilaisia englanninkielisiä foorumeita verkossa.</p> <p>Englannille tyypillisiä keskustelustrategioita harjoitellaan suullisten tehtävien kautta ja kannustetaan mielipiteen ilmaisemiseen kohdekielellä.</p>

<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Vahvistetaan kielitiedon peruskäsitteiden hallintaa ja ymmärretään niiden merkitys englannin kielen opiskelun kannalta, esim. luokittelut, sanaluokat, aikamuodot.</p> <p>Harjoitellaan vieraalla kielellä pärjäämistä erilaisissa käytännön tilanteissa, kuten tien kysyminen ja arkiaskareet.</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p>		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoa ja kannustavaa vuorovaikutusta ryhmässä.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään englantia myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään englannin osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Tutustutaan erilaisiin oppimisympäristöihin ja opitaan löytämään tarkoituksenmukaisia työkaluja oppimisen tueksi.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Harjoitellaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa tarvittavia rakenteita ja fraaseja, lähtökohtana oppilaan oma elämänpiiri, ja harjoitellaan niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>
<p>T7 Tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivkeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Kannustetaan rohkeuteen sellaisissakin viestintätilanteissa, joissa ei ymmärrä kaikkea. Opitaan pyytämään selvennystä ja toistoa.</p>
<p>T8 Auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vertaillaan Suomen ja englanninkielisten maiden erilaisia, kulttuurisidonnaisia viestintätapoja.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Harjoitellaan avainsanojen löytämistä liittyen esim. kotiin, perheeseen, harrastuksiin.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää englannin keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>

10.3.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään tuntemusta kielen ja kulttuurin suhteesta.</p> <p>Tutkitaan englannin kielen asemaa nykymaailmassa ja kehitystä lingua francaksi.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia englanninkielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta valitsemaan itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä esim. oman harrastuksensa piiristä.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedon käsitteiden hallintaa ja opitaan vertailemaan niiden avulla eri kieliä.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioidaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan itsearviointia, vertaisarviointia sekä kannustavan palautteen antamista toiselle.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään englantia myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään englannin osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Opitaan laajentamaan sana- ja ilmaisuväistöä itsenäisesti eri työkaluja käyttäen.</p> <p>Kannustetaan rohkeuteen ja luovuuteen kielenkäytössä.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä oppilaan omaan elämäntilanteeseen liittyvissä tilanteissa.</p> <p>Oman harrastuksen esittely (laajemmin kuin ala-asteella), kuten esim. jalkapalloharrastuksen edut.</p>

<p>T7 Tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuotamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Harjoitellaan oman viestin selittämistä ja muotoilua toisin sanoin, kun puhekuppani ei ymmärrä.</p>
<p>T8 Auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita ja niihin liittyviä kulttuurisia piirteitä.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Harjoitellaan pääkohtien löytämistä laajemmistakin teksteistä.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää englannin keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan into-naatiota.</p>

10.3.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään ja jaetaan tietoa englannin eri varianteista ja maista, joissa englanti on yhteiskunnan keskeisin käytetty kieli. Otetaan selvää näiden maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia englanninkielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita englannin kielen osaaminen avaa hänen omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyen.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedollista osaamista sana-, lause- ja tekstitasolla.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Oppilaat arvioivat itseään ja antavat palautetta toisilleen kannustavassa ilmapiirissä.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään englantia myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään englannin osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään aktiivisena, oma-aloitteisena kielenoppijana.</p> <p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita englannin kielen osaaminen avaa tulevaisuuteen liittyen.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan perustelemaan mielipiteitä ja kommunikoidaan keskustelukumppania arvostavalla tavalla.</p>

<p>T7 Tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Opitaan olemaan aloitteellinen puhekuppani ja käyttämään viestinnässä sekä verbaalisia keinoja että eleitä ja kehonkieltä.</p>
<p>T8 Auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vahvistetaan taitoa viestiä tilanteeseen sopivalla poliittisesti korrektilla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Opitaan löytämään pääkohdat ja tärkeitä yksityiskohtia laajemmistakin konteksteista, kuten mainokset, tv-sarjat, artikkelit, novellit, romaanit.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää englannin keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>

10.4 A-saksa

10.4.1 Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.4.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.4.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielisiin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

10.4.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi eurooppalaista kieli-salkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaista autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut sak-

san kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso saksan kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta

10.4.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoavat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita.

Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa.

Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.4.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia saksan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Pohditaan kielen ja kulttuurin suhdetta (esim. kulttuurin vaikutus sanastoon).</p> <p>Kerrataan saksan kielen levinneisyys ja sen syyt.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia saksankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Laajennetaan autenttisten toimintaympäristöjen tuntemusta.</p> <p>Hyödynnetään blogeja, sähköpostiviestintää sekä erilaisia foorumeita verkossa.</p> <p>Hyödynnetään Helsingissä toimivia saksankielisiä kulttuuri-toimijoita.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia saksan kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Vahvistetaan kielitiedon peruskäsitteiden hallintaa ja ymmärretään niiden merkitys kohdekielen opiskelun kannalta.</p> <p>Esim. luokittelut, sanaluokat, aikamuodot.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoa ja kannustavaa vuorovaikutusta ryhmässä.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohde kielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Tutustutaan erilaisiin oppimisympäristöihin ja opitaan löytämään tarkoituksenmukaisia työkaluja oppimisen tueksi.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Harjoitellaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa tarvittavia rakenteita ja fraaseja, lähtökohtana oppilaan oma elämänpiiri, ja harjoitellaan niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Kannustetaan rohkeuteen sel-laisissakin viestintätilanteissa, joissa ei ymmärrä kaikkea. Opitaan pyytämään selvennystä ja toistoa.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutus-tilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vertaillaan Suomen ja saksan-kielisten maiden erilaisia, kulttuurisidonnaisia viestintätapoja.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Harjoitellaan avainsanojen löytämistä liittyen esim. kotiin, perheeseen, harrastuksiin</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>

10.4.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohdita saksan kielen asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään tuntemusta kielen ja kulttuurin suhteesta.</p> <p>Tutkitaan saksan kielen asemaa nykymaailmassa</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia saksankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia saksankielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta valitsemaan itseään kiinnostavia saksankielisiä sisältöjä esim. Oman harrastuksensa piiristä.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedon käsitteiden hallintaa ja opitaan vertailemaan niiden avulla eri kieliä.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. Vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan itsearviointia, vertaisarviointia sekä kannustavan palautteen antamista toiselle.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiin</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohdekielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Opitaan laajentamaan sana- ja ilmaisuvarastoa itsenäisesti eri työkaluja käyttäen.</p> <p>Kannustetaan rohkeuteen ja luovuuteen kielenkäytössä.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä oppilaan omaan elämänpäiiriin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>Oman harrastuksen esittely (laajemmin kuin ala-asteella), kuten esim. Jalkapalloharrastuksen edut.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuotamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Harjoitellaan oman viestin se- littämistä ja muotoilua toisin sanoin, kun puhekuppani ei ymmärrä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Harjoitellaan erilaisia viestintä- tilanteita ja niihin liittyviä kult- tuurisia piirteitä.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Harjoitellaan pääkohtien löytämistä laajemmistakin teksteistä, jotka liittyvät omaan kouluun, Helsinkiin ja Suomeen.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>

10.4.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia saksan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään ja jaetaan tietoa kohdekielen eri varianteista ja maista, joissa kohdekieli on yhteiskunnan keskeisin käytetty kieli. Otetaan selvää näiden maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia saksankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita saksan osaaminen avaa hänen omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyen.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmuokkauksia saksassa on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmuokkauksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedollista osaamista sana-, lause- ja tekstitasolla.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia saksaa ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Oppilaat arvioivat itseään ja antavat palautetta toisilleen kannustavassa ilmapiirissä.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään englannin osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään aktiivisena, oma-aloitteisena kielenoppijana.</p> <p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita kohdekielen osaaminen avaa tulevaisuuteen liittyen.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokatähtäisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan perustelemaan mielipiteitä ja kommunikoidaan keskustelukumppania arvostavalla tavalla.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Opitaan olemaan aloitteellinen puheukumppani ja käyttämään viestinnässä sekä verbaalisia keinoja että eleitä ja kehonkieltä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiintuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vahvistetaan taitoa viestiä tilanteeseen sopivalla poliittisesti korrektilla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Opitaan löytämään pääkohdat ja tärkeitä yksityiskohtia laajemmistakin konteksteista, kuten mainokset, tv-sarjat, artikkelit, novellit, romaanit</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>

10.5 A-ranska

10.5.1 Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa ja opettaa pitkäjännitteisen, sinnikkään ja tavoitteellisen työnteon merkityksen. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien ajankohtaiset aiheet huomioiden. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.5.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan

opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.5.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

10.5.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi eurooppalaista kielisalkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaista autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8),

mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.5.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoavat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen.

Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita.

Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa.

Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.5.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Pohditaan kielen ja kulttuurin suhdetta (esim. kulttuurin vaikutus sanastoon).</p> <p>Kerrataan kohdekielen levinneisyys ja sen syyt.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Laajennetaan autenttisten toimintaympäristöjen tuntemusta.</p> <p>Hyödynnetään blogeja, sähköpostiviestintää sekä erilaisia foorumeita verkossa.</p> <p>Hyödynnetään Helsingissä toimivia kohdekielisiä urheiluseuroja, yhdistyksiä ja erilaisia kulttuuritoimijoita, kuten esimerkiksi Suomalais-ranskalainen koulu, Ranskan kulttuurikeskus, Helsingin yliopisto ja Ateneum.</p>

<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmuokkauksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmuokkauksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Vahvistetaan kielitiedon peruskäsitteiden hallintaa ja ymmärretään niiden merkitys kohdekielen opiskelun kannalta.</p> <p>Esim. luokittelut, sanaluokat, aikamuodot.</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p>		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoa ja kannustavaa vuorovaikutusta ryhmässä.</p>
<p>T5 Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohde kielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Tutustutaan erilaisiin oppimisympäristöihin ja opitaan löytämään tarkoituksenmukaisia työkaluja oppimisen tueksi.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Harjoitellaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa tarvittavia rakenteita ja fraaseja, lähtökohtana oppilaan oma elämänpiiri, ja harjoitellaan niiden soveltamista uusissa tilanteissa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Kannustetaan rohkeuteen sellaisissakin viestintätilanteissa, joissa ei ymmärrä kaikkea. Opitaan pyytämään selvennystä ja toistoa.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiintuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmais Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vertaillaan Suomen ja kohdekielisten maiden erilaisia, kulttuurisidonnaisia viestintätapoja, kiinnittäen erityistä huomiota teitittelyyn ja kohteliaisuusfraaseihin.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Harjoitellaan avainsanojen löytämistä liittyen esim. kotiin, perheeseen, harrastuksiin.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Lisäksi painotetaan ääntämisen merkitystä ymmärretyksi tulemisessa.</p>

10.5.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältö:
vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohdita opiskeltavan kielen asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään tuntemusta kielen ja kulttuurin suhteesta.</p> <p>Tutkitaan kohdekielen asemaa nyky maailmassa.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielen toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta valitsemaan itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä esim. oman harrastuksensa piiristä.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättämään säännönmukaisuuksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistvoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedon käsitteiden hallintaa ja opitaan vertailemaan niiden avulla eri kieliä.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Harjoitellaan itsearviointia, vertaisarviointia sekä kannustavan palautteen antamista toiselle.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiin</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään kohdekielen osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Opitaan laajentamaan sana- ja ilmaisuvarastoa itsenäisesti eri työkaluja käyttäen.</p> <p>Kannustetaan rohkeuteen ja luovuuteen kielenkäytössä.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä oppilaan omaan elämänpäiiriin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>Oman harrastuksen esittely (laajemmin kuin alasteella), kuten esim. jalkapalloharrastuksen edut.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Harjoitellaan oman viestin selittämistä ja muotoilua toisin sanoen, kun puhekumppani ei ymmärrä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita ja niihin liittyviä kulttuurisia piirteitä.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Harjoitellaan pääkohtien löytämistä laajemmistakin teksteistä, jotka liittyvät omaan kouluun, Helsinkiin ja Suomeen.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja. Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä. Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>

10.5.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältö:
vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita asettamaan omia kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Ymmärretään viestinnän kulttuurisidonnaisuus</p>	<p>Syvennetään ja jaetaan tietoa kohdekielen eri varianteista ja maista, joissa kohdekieli on yhteiskunnan keskeisin käytetty kieli. Ranskan kohdalla käytetään termiä frankofonia. Otetaan selvää näiden maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.</p>
<p>T2 Kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan taitoa löytää tarkoituksenmukaisia kohdekielisiä toimintaympäristöjä ja apuvälineitä</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä kautta eri kulttuurien vertailuun</p>	<p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita kohdekielen osaaminen avaa hänen omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyen.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmuokkauksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan käyttämään kielitiedon käsitteitä systemaattisesti ja vertailemaan tuttuja kieliä niiden avulla</p> <p>Harjoitellaan päättelemään säännönmuokkauksia ja soveltamaan sääntöjä kielen oppimisessa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kielitiedon käsitteitä harjoitellaan yhteistoiminnallisesti</p>	<p>Syvennetään kielitiedollista osaamista sana-, lause- ja tekstitasolla.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T4 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia ranskaa ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Opitaan tunnistamaan omat vahvuudet ja haasteet kielenoppijana ja asettamaan omia tavoitteita</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Kehitetään sosiaalisia taitoja esim. vertaisoppimisen kautta</p>	<p>Opitaan asettamaan tavoitteita ja kokeillaan erilaisia oppilaita motivoivia tapoja oppia kieltä itsenäisesti ja yhteistyössä. Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p> <p>Oppilaat arvioivat itseään ja antavat palautetta toisilleen kannustavassa ilmapiirissä.</p>
<p>T5 Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kielen oppijaksi</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään kohdekieltä myös vapaa-ajan yhteyksissä</p> <p>Ymmärretään ranskan osaamisen merkitys jatko-opintojen ja työn kannalta</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään aktiivisena, oma-aloitteisena kielenoppijana.</p> <p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita kohdekielen osaaminen avaa tulevaisuuteen liittyen.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa		
<p>T6 Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan itsensä ilmaisemista erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p> <p>Ymmärretään, että viestinnän keinot vaihtelevat tavoitteen ja kontekstin mukaan</p>	<p>Opitaan perustelemaan mielipiteitä ja kommunikoimaan keskustelukumppania arvostavalla tavalla.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p>	<p>L4 Monilukutaito Opitaan viestintästrategioita monipuolisen, myös autenttisen, materiaalin kautta</p> <p>Harjoitellaan viestintästrategioita (tuottamisstrategiat, välttämistästrategiat, saavutusstrategiat, vuorovaikutusstrategiat) erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä</p>	<p>Opitaan olemaan aloitteellinen puheukumppani ja käyttämään viestinnässä sekä verbaalisia keinoja että eleitä ja kehonkieltä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiintuomista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen vuorovaikutus ja ilmaisu Syvennetään taitoa toimia vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>Vahvistetaan taitoa viestiä tilanteeseen sopivalla poliittisesti korrektilla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T9 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään edelleen oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan oppilaan omaan elämänpiiriin ja yleistietoon liittyvien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkintaa.</p> <p>Opitaan löytämään pääkohdat ja tärkeitä yksityiskohtia laajemmistakin konteksteista, kuten mainokset, tv-sarjat, artikkelit, ja mahdollisuuksien mukaan novellit, romaanit.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää kohdekielen keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa. Harjoitellaan intonaatiota.</p>

10.6 B1-ruotsi

10.6.1 Oppiaineen yleinen kuvaus

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.6.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

B1 –ruotsin kielen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7–9 Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden keilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan portfolion avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.6.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

10.6.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi sähköistä portfolioa. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso oppiaineen valtakunnallisiin ruotsin kielen B1-oppimäärän päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumuloiduvasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosilu-

kalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.6.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoavat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita. Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa. Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.6.6 Valinnaiskurssit

Rub 9-luokka

Kurssilla syvennetään ja kerrataan aiemmin opittuja taitoja lukio-opintoja silmällä pitäen. Kerrataan keskeisiä rakenteita ja sanastoa. Lisäksi keskitytään kuullun ymmärtämiseen ja kirjalliseen tuottamiseen.

Rub 8-luokka

Kurssilla tutustutaan Pohjoismaihin erilaisista näkökulmista sekä syvennetään suullista kielitaitoa. Teemoina esimerkiksi kulttuuri, historia, maantiede, merkkihenkilöt, urheilu, joita opiskellaan teemällä projektitöitä ja tutustumiskäyntejä. Kurssilla pyritään hyödyntämään erilaisia medioita.

10.6.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tiedostetaan että oma kotikaupunki on kaksikielinen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Luodaan mahdollisuuksia etsiä, keilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä</p>	<p>Ymmärretään, että ruotsi on sekä kotimainen ja pohjoismainen kieli. Tutkitaan oman kotikaupungin ja kotimaan kaksikielisyyttä.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita vertailemaan ruotsin kieltä muihin tuntemiinsa kieliin</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Vertaillaan eri kieliä ja tutustutaan ruotsin kielen keskeisiin rakenteisiin.</p>

Kieltenopiskelutaidot		
<p>T3 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas oppii arvioimaan ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.</p> <p>Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla</p> <p>Oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita</p>	<p>Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja.</p> <p>Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.</p>
<p>T4 Kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla</p> <p>Opitaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Annetaan oppilaille mahdollisuus osallistua aihepiirien ja toteutustapojen valintaan</p>	<p>Oppilas oppii, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä..</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekuultuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan taitoa osallistua erilaisiin viestintätilanteisiin ja ylläpitää niitä.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		

<p>T6 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Harjoitellaan viestintää autenttisisa vuorovaikutustilanteissa ja ohjataan oppilasta aitoihin ruotsinkielisiin vuorovaikutustilanteisiin myös koulun ulkopuolella.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan kulttuurisesti sopivia kohteliaita ilmauksia</p> <p>L4 Monilukutaito Tarjotaan oppilaalle monipuolisia tilanteita kulttuurisesti sopivan vuorovaikutuksen harjoitteluun</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäjys ymmärretään ruotsinkielen osaamisen tärkeys työelämässä</p>	<p>Vahvistetaan taitoa viestiä kohteliaasti ja korrektisti eri tilanteissa.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Harjoitellaan tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää, muuttaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		

<p>T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pieni- muotoista puhumista ja kirjoit- tamista erilaisista aiheista kiin- nittäen huomiota myös ääntä- miseen ja tekstin sisällön kan- nalta oleellisimpiin rakenteisiin</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä monilukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuuri- sissa yhteyksissä</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuväli- neenä omassa tuottamisessa</p> <p>Käytetään teknologiaa yhteistoiminnal- lisessa tuottamisessa</p>	<p>Opetellaan ilmaisemaan itseä puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Harjoitellaan ääntämistä</p>
---	--	---

10.6.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tiedostetaan että oma kotikaupunki on kaksikielinen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä</p>	<p>Tutustutaan Ruotsiin maantieteen ja kulttuurin näkökulmasta. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsin-ruotsin eroja, etsitään kulttuurien yhtäläisyyksiä.</p> <p>Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita vertailemaan ruotsin kieltä muihin tuntemiinsa kieliin</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Laajennetaan kielten vertailua rakenteiden monimutkaistuessa. Harjoitellaan keskeisimpiä rakenteita.</p>

Kieltenopiskelutaidot		
<p>T3 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas oppii arvioimaan ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti. Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla Oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita</p>	<p>Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja</p>
<p>T4 Kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla Opitaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Annetaan oppilaille mahdollisuus osallistua aihepiirien ja toteutustapojen valintaan</p>	<p>Oppilasta rohkaistaan monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa. Mennään koulun ulkopuolelle, etsitään mahdollisuuksia käyttää ruotsia omassa kotikaupungissa.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Harjoitellaan taitoja toimia vuorovaikutuksessa. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet huomioiden.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	L4 Monilukutaito Harjoitellaan kulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä	.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan kulttuurisesti sopivia kohteliaita ilmauksia L4 Monilukutaito Tarjotaan oppilaalle monipuolisia tilanteita kulttuurisesti sopivan vuorovaikutuksen harjoitteluun L6 Työelämätaidot ja yrittäjäys Ymmärretään ruotsinkielen osaamisen tärkeys työelämässä	Vahvistetaan taitoa viestiä kohteliaasti ja korrektisti eri tilanteissa. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä	Harjoitellaan taitoa taito tulkita tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä monilukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa</p> <p>Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Harjoitellaan taitoa tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet huomioiden.</p> <p>Harjoitellaan ääntämisen perussääntöjä ja niiden soveltamista uusissa tilanteissa</p>

10.6.9 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tiedostetaan että oma kotikaupunki on kaksikielinen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työkentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä</p>	<p>Tutustutaan pohjoismaihin ja pohjoismaisiin kieliin sekä kulttuuriin yhtäläisyyksiin</p> <p>Ymmärretään teknologian merkitys omassa kielen opiskelussa.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmuutoksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Ohjataan oppilaita vertailemaan ruotsin kieltä muihin tuntemiinsa kieliin</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Vahvistetaan kielellisen päättelykyvyn taitoa. Harjoitellaan myös vaativampia rakenteita.</p> <p>Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.</p>
Kieltenopiskelutaidot		

<p>T3 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas oppii arvioimaan ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.</p> <p>Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla</p> <p>Oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita</p>	<p>Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.</p>
<p>T4 Kannustaa oppilasta huoomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla</p> <p>Opitaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Annetaan oppilaille mahdollisuus osallistua aihepiirien ja toteutustapojen valintaan</p>	<p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita ruotsin kielen osaaminen avaa hänen omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyen.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>		
<p>T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kohdekulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään aktiivisena, omaaloitteisena kielenoppijana.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>		
<p>T6 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan kulttuuriin sopivien viestintästrategioiden käyttöä</p>	<p>Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<p>T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan kulttuurisesti sopivia kohteliaita ilmauksia</p> <p>L4 Monilukutaito Tarjotaan oppilaalle monipuolisia tilanteita kulttuurisesti sopivan vuorovaikutuksen harjoitteluun</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys ymmärretään ruotsinkielen osaamisen tärkeys työelämässä</p>	<p>Syvennetään kielitiedollista osaamista sana-, lause- ja tekstitasolla.</p> <p>Ohjataan oppilasta näkemään mahdollisuudet, joita ruotsin kielen osaaminen avaa tulevaisuuteen liittyen</p> <p>Sisältöjä valittaessa näkökulmana on suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<p>T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhutuja ja kirjoitettuja tekstejä</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p>	<p>Opitaan perustelemaan mielipiteitä ja kommunikoidaan keskustelukumppania arvostavalla tavalla.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</p>	<p>L4 Monilukutaito Kriittistä monilukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Hyödynnetään teknologiaa apuvälineenä omassa tuottamisessa</p> <p>Käytetään teknologiaa yhteistoiminnallisessa tuottamisessa</p>	<p>Laajennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja opetellaan lisää ruotsin keskeisiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Vahvistetaan idiomaattisten ilmausten tuntemusta ja harjoitellaan niiden käyttöä puheessa ja kirjallisessa viestinnässä.</p> <p>Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä.</p>

10.7 B2-saksa

10.7.1 Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselle. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.7.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden keilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itseenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työväläneen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.7.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

10.7.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi eurooppalaista kieli-salkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieras kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan

osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.7.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita.

Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa.

Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.7.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Auttaa oppilasta hahmotamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan saksankieliseen kielialueeseen ja sen elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan kielitietoon liittyviä ajattelun taitoja harjoittamalla kielellistä päättelykykyä ja yhteyksien tekemistä uuden kielen ja aiemmin opittujen kielten välillä.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tutustutaan Helsingin tarjontaan kotikansainvälisyyden kannalta</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan monilukutaidon tavoitteita opiskelemalla vuorovaikutuksen erityispiirteitä verrattuna omaan kulttuuriin, esimerkiksi erilaiset tavat, eleet, vuorovaikutussäännöt, kohteliaisuus arkisessa vuorovaikutuksessa</p>	<p>Tutkitaan saksan kielen luonteenomaisia piirteitä ja vertaillaan sitä aiemmin opiskeltuihin kieliin; muodostetaan käsitys lähisukkieleistä ja kielen levinneisyydestä. Pohditaan ennakkokäsityksiä saksan kieleen ja -kulttuuriin liittyen.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T2 Rohkaista oppilasta näkemään saksan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon kartuttamista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäänkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Ymmärretään säännöllisen harjoittelun merkitys uuden kielen oppimisessa. Vahvistetaan oppilaan valmiuksia erilaisten teknologisten ympäristöjen hyödyntämiseen myös uudessa oppiaineessa.</p>	<p>Pohditaan, miten parhaiten opitaan uutta kieltä ja kokeillaan erilaisia oppimisstrategioita. Mietitään missä itse voisi käyttää uutta kieltä koulun ulkopuolella. Pohditaan sitä, missä saksan kieli näkyy omassa arjessa. Annetaan vinkkejä siitä, mistä oppilas voi oppia saksaa myös koulun ulkopuolella (musiikki, tv-sarjat, elokuvat jne.). Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T3 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Käytetään oppimisen mallina monipuolisesti erilaisia tekstityyppisiä ja lähteitä (kuvat, yksinkertaiset dialogit, laulut, videot jne.) tavoitetasolle soveltuen</p>	<p>Harjoitellaan puhutun ja luetun tekstin ymmärtämistä ja puhumista epämuodollisissa tilanteissa (esimerkiksi sinuttelu -muodossa käytävät pienet parikeskustelut). Aihepiirejä keskittyvät oppilaan kaikkein lähimpään piiriin, esimerkiksi itsestä ja perheestä kertominen. Harjoitellaan hyvin lyhyiden, yksinkertaisten lauseiden kirjoittamista. Alusta lähtien harjoitellaan uudelle kielelle tyypillisiä äänneitä ja intonaatiota.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T4 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	L4 Monilukutaito Tutustutaan erilaisten monikanavaisten tekstien (videot, kuvat, laulut jne.) kautta siihen, miten voi toimia yksinkertaisissa viestintätilanteissa kohde-kulttuurille soveliaalla tavalla.	Harjoitellaan alusta asti ilmaistamaan itseä rohkeasti vähäiselläkin kielitaidolla. Opitaan yksinkertaisimmat puheviestintään liittyvät strategiat (huomion pyytäminen, jotta voi kysyä jonkun yksinkertaisen tiedon; avun pyytäminen keskustelussa jne.). Havainnoidaan saksan kielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
T5 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan		
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin		

10.7.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan saksankieliseen kielialueeseen ja sen elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan kielitietoon liittyviä ajattelun taitoja harjoittamalla kielellistä päättelykykyä ja yhteyksien tekemistä uuden kielen ja aiemmin opittujen kielten välillä.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tutustutaan Helsingin tarjontaan kotikansainvälisyyden kannalta</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan monilukutaidon tavoitteita opiskelemalla vuorovaikutuksen erityispiirteitä verrattuna omaan kulttuuriin, esimerkiksi erilaiset tavat, eleet, vuorovaikutussäännöt, kohteliaisuus arkisessa vuorovaikutuksessa</p>	<p>Tutkitaan saksan luonteenomaisia piirteitä ja vertaillaan sitä aiemmin opiskeltuihin kieliin; muodostetaan käsitys lähisuku-kielistä ja kielen levinneisyydestä. Pohditaan ennakkokäsityksiä kohdekieleen ja -kulttuuriin liittyen.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T3 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Voidaan hyödyntää kielitaitoa kansainvälisessä kanssakäymisessä TVT:n avulla (blogit, keskusteluryhmät, omien tuotosten tekeminen yhdessä verkossa jne.).</p>	<p>Laajennetaan puhutun ja luetun tekstin ymmärtämistä tarpeen mukaan, kielestä riippuen, muodollisempaan kielenkäyttöön (esim. teitittely erilaisissa vuorovaikutustilanteissa). Aihepiirit voivat käsitellä harrastuksia, vapaa-aikaa ja elämää kohdekielissä maissa.</p>

<p>T5 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p>	<p>L4 Monilukutaito Syvennetään muodollisemmissa tilanteissa tarvittavia vuorovaikutustaitoja.</p>	<p>Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä muodollisemmissa arkipäivän tilanteissa kohdekulttuurissa soveliaalla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T6 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p>	<p>L4 Monilukutaito Tulkitaan erilaisia, arkielämään liittyviä tekstityyppejä. Mahdollisuuksien mukaan käytetään autenttisia tekstejä (ravintolan ruokalistat, aikataulut, mainokset, säätiedotukset, kyltit jne.).</p>	<p>Voidaan valita yhdessä tavoitetasolle sopivia tekstejä, huomioiden kohdekielen monimuotoisuus sekä oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Tutustutaan sanataudella kielen erilaisiin variantteihin kohdekielissä maissa.</p>
<p>kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		
<p>T7 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Syvennetään jo opittuja TVT-taitoja tekstien tuottamisessa koulussa ja kotona. Harjoitellaan sähköisten sanakirjojen ja käännössovellusten käyttöä kriittisesti. Tiedonhaussa osaa kyseenalaistaa lähteen luotavuuden ja tarkistaa tietoja useammasta lähteestä.</p>	<p>Harjoitellaan omaa tuottamista tutuista aiheista, tavoitteena pienet arkipäivään liittyvät keskustelut ja pienet kirjalliset viestit.</p>

Taitotasotavoitteet:

- Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa Taitotasotavoite A1.3
- Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä Taitotasotavoite A1.3
- Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä Taitotasotavoite A1.2

10.7.8 Toimintasuunnitelma

8. luokka

Keskeiset sisällöt:

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, tutustutaan saksan kieleen asemaan maailmassa, harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa, opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Vahvistetaan kielenopiskelu-, ryhmätyö- ja TVT-taitoja.

Aihepiirit ja viestintätilanteet

- tervehtiminen ja kuulumisten kysely
- esittäytyminen
- vapaa-ajasta ja harrastuksista kertominen
- viikonloppusuunnitelmista puhuminen
- ulkonäön ja luonteen kuvailu
- ihastuksesta puhuminen
- perheestä ja suvusta kertominen
- juhlista kertominen
- koulusta ja oppiaineista kertominen
- koulupäivästä kertominen

Rakenteet

- lukusanat 0–100
- substantiivien epämääräinen ja määräinen artikkeli
- monikon muodostaminen
- substantiivien akkusatiivi
- persoonapronominien nominatiivi
- omistuspronomininit
- olla-verbit sein ja haben
- säännöllinen preesenstaivutus
- epäsäännöllinen preesenstaivutus
- eriävät yhdysverbit
- modaaliverbejä
- päälauseen sanajärjestys
- keskeisiä ajan ilmauksia: kellonajat, viikonpäivät, kuukaudet ja vuodenajat
- kysymyssanoja

- kieltosanat

9. luokka

Keskeiset sisällöt:

Harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa, harjoitellaan selviytymistä tavanomaisissa asiointitilanteissa, opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

Aihepiirit ja viestintätilanteet

- säätilan kuvailu
- tapaamisesta sopiminen
- kahvilassa asioiminen
- matkasuunnitelmista keskusteleminen ja matkustustilanteissa toimiminen
- omasta kodista kertominen
- nähtävyyksiin tutustuminen
- vaatteiden ja asusteiden kuvailu
- voinnista kertominen
- matkasta kertominen

Rakenteet

- jo opittujen rakenteiden kertausta
- olla-verbien (haben ja sein) imperfekti
- sivulauseen sanajärjestys
- man-pronominin
- modaaliverbejä
- substantiivien dativi
- datiiVIPrepositiot
- säännöllisten ja epäsäännöllisten verbien perfektia
- haben tai sein perfektin apuverbinä

10.8 B2-ranska

10.8.1 Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja ohjaamista kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetuksen tulee vahvistaa oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilas osaa myös hakea osamillaan kielillä tietoa.

10.8.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden keilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itseenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

10.8.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielisiin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

10.8.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi eurooppalaista kieli-salkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieras kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan

osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.8.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Vieraat kielet tarjoat hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen.

Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita. Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa.

Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.

10.8.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Auttaa oppilasta hahmotamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opskeltuihin kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päätelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan kielitietoon liittyviä ajattelun taitoja harjoittelemalla kielellistä päättelykykyä ja yhteyksien tekemistä ranskan kielen ja aiemmin opittujen kielten välillä.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tutustutaan Helsingin tarjontaan kotikansainvälisyyden kannalta.</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan monilukutaidon tavoitteita opiskelemalla vuorovaikutuksen erityispiirteitä verrattuna omaan kulttuuriin, esimerkiksi erilaiset tavat, eleet, kuten poskisuukot tervehdittäessä, vuorovaikutussäännöt, kohteliaisuus arkisessa vuorovaikutuksessa</p>	<p>Tutkitaan ranskan kielen luonteenomaisia piirteitä ja vertaillaan sitä aiemmin opiskeltuihin kieliin; muodostetaan käsitys lähisukukielistä ja kielen levinneisyydestä. Pohditaan ennakkokäsityksiä ranskan kieleen ja ranskankieliseen kulttuuriin liittyen.</p>

Kielenopiskelutaidot		
<p>T2 Rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistekin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Ymmärretään säännöllisen harjoittelun merkitys ranskan kielen oppimisessa. Vahvistetaan oppilaan valmiuksia erilaisten teknologisten ympäristöjen hyödyntämiseen myös uudessa oppiaineessa.</p>	<p>Pohditaan, miten parhaiten opitaan uutta kieltä ja kokeillaan erilaisia oppimisstrategioita. Mietitään missä itse voisi käyttää uutta kieltä koulun ulkopuolella. Pohditaan sitä, missä ranskan kieli näkyy omassa arjessa. Annetaan vinkkejä siitä, mistä oppilas voi oppia kieltä myös koulun ulkopuolella (musiikki, tv-sarjat, elokuvat, Ranskan kulttuuri-instituutti, Ateneum jne.) Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T3 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Käytetään oppimisen mallina monipuolisesti erilaisia tekstityyppejä ja lähteitä (kuvat, yksinkertaiset dialogit, laulut, videot jne.) tavoitetasolle soveltuen.</p>	<p>Harjoitellaan puhutun ja luetun tekstin ymmärtämistä ja puhumista epämuodollisissa tilanteissa (esimerkiksi sinuttelu -muodossa käytävät pienet parikeskustelut). Aihepiirit keskittyvät oppilaan kaikkein lähimpään piiriin, esimerkiksi itsestä ja perheestä kertominen. Harjoitellaan hyvin lyhyiden, yksinkertaisten lauseiden kirjoittamista. Alusta lähtien harjoitellaan uudelle kielelle tyypillisiä äänneitä ja intonaatiota.</p>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T4 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p>	<p>L4 Monilukutaito Tutustutaan erilaisten monikanavaisien tekstien (videot, kuvat, laulut jne.) kautta siihen, miten voi toimia yksinkertaisissa viestintätilanteissa kohdekulttuurille soveliaalla tavalla.</p>	<p>Harjoitellaan alusta asti ilmaisemaan itseä rohkeasti vähäiselläkin kielitaidolla. Opitaan yksinkertaisimmat puheviestintään liittyvät strategiat (huomion pyytäminen, jotta voi kysyä jonkun yksinkertaisen tiedon; avun pyytäminen keskustelussa jne.). Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.</p>
<p>T5 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p>	<p>L4 Monilukutaito Kielten rekistereihin liittyen opetellaan esimerkiksi sinuttelun ja teitittelyn ero. Tutustutaan non-verbaalisen viestinnän merkitykseen kohdekulttuurissa, esim. erilaiset tervehtimistavat (kättely, poskisuukot jne.).</p>	<p>Harjoitellaan kohteliaiden ilmausten käyttöä oppilasta lähellä olevissa tilanteissa, esimerkiksi luokassa, tai yksinkertaisissa matkailutilanteissa esimerkiksi ravintolassa.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<p>T7 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Käytetään TVT:n tarjoamia mahdollisuuksia suullisen ilmaisun harjoittelussa ja sen arvioinnissa (ääntämisen mallintaminen erilaisilla sovelluksilla, äänitykset). Kirjoittamista harjoitellaan myös sähköisesti ja verkossa olevia apuvälineitä käyttäen. Myös kotitehtävien valinnassa pyritään hyödyntämään TVT:n monipuolisuutta.</p>	<p>Harjoitellaan puhumista ja kirjoittamista hyvin yksinkertaisissa, oppilasta lähellä olevista aihepiireistä, kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja aksenttien merkitykseen.</p>

10.8.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<p>T1 Auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielillisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Vahvistetaan oppilaan kielitietoon liittyviä ajattelun taitoja harjoittamalla kielellistä päättelykykyä ja yhteyksien tekemistä uuden kielen ja aiemmin opittujen kielten välillä.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Tutustutaan Helsingin tarjontaan kotikansainvälisyyden kannalta.</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan monilukutaidon tavoitteita opiskelemalla vuorovaikutuksen erityispiirteitä verrattuna omaan kulttuuriin, esimerkiksi erilaiset tavat, eleet, vuorovaikutussäännöt, kohteliaisuus arkisessa vuorovaikutuksessa</p>	<p>Tutkitaan ranskan kielen luonteenomaisia piirteitä ja vertaillaan sitä aiemmin opiskeltuihin kieliin; muodostetaan käsitys lähisukukielistä ja kielen levinneisyydestä ja tutustutaan käsitteeseen frankofonia.</p> <p>Pohditaan ennakkokäsityksiä ranskan kieleen ja ranskankieliseen kulttuuriin liittyen.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<p>T3 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p>	<p>L4 Monilukutaito Voidaan hyödyntää kielitaitoa kansainvälisessä kanssakäymisessä TVT:n avulla (blogit, keskusteluryhmät, omien tuotosten tekeminen yhdessä verkossa jne.).</p>	<p>Laajennetaan puhutun ja luetun tekstin ymmärtämistä tarpeen mukaan, kielestä riippuen, muodollisempaan kielenkäyttöön (esim. teittely erilaisissa vuorovaikutustilanteissa). Aihepiirit voivat käsitellä harrastuksia, vapaa-aikaa ja elämää kohdekielissä maissa.</p>

<p>T5 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p>	<p>L4 Monilukutaito Syvennetään muodollisemmissa tilanteissa tarvittavia vuorovaikutustaitoja.</p>	<p>Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä muodollisemmissa arkipäivän tilanteissa kohdekielissä soveliaalla tavalla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		
<p>T6 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p>	<p>L4 Monilukutaito Tulkitaan erilaisia, arkielämään liittyviä tekstityyppejä. Mahdollisuuksien mukaan käytetään autenttisia tekstejä (ravintolan ruokalistat, aikataulut, mainokset, säätiedotukset, kyltit jne.).</p>	<p>Valitaan yhdessä tavoitetasolle sopivia tekstejä, huomioiden kohdekielen monimuotoisuus sekä oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Tutustutaan sanatasolla kielen erilaisiin variantteihin ranskankielissä maissa.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		
<p>T7 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Syvennetään jo opittuja TVT-taitoja tekstien tuottamisessa koulussa ja kotona. Harjoitellaan sähköisten sanakirjojen ja käännössovellusten käyttöä kriittisesti. Tiedonhaussa osaa kyseenalaistaa lähteen luotavuuden ja tarkistaa tietoja useammasta lähteestä.</p>	<p>Harjoitellaan omaa tuottamista tutuista aiheista, tavoitteena pienet arkipäivään liittyvät keskustelut ja pienet kirjalliset viestit.</p>

- Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa
- Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä
- Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Taitotasotavoite A1.3

Taitotasotavoite A1.3

Taitotasotavoite A1.2

10.9 Matematiikka

10.9.1 Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

10.9.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

10.9.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

10.9.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palaute ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen itsearviointin ja vertaisarviointin keinoin.

10.9.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Matematiikka oppiaineena on luontevasti yhdistettävissä eri ilmiöihin ja muihin oppiaineisiin. Ilmiöitä voidaan mallintaa matematiikan avulla ja ilmiöitä voidaan lähestyä kaikkien sisältöjen kuten geometrian, tilastotieteen, prosenttilaskennan, funktioiden ja todennäköisyyksien kautta. Ilmiöoppi-minen mahdollistaa matematiikan soveltamisen ja luovan matemaattisen ajattelun.

10.9.6 Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

Ajattelu ja oppimaan oppiminen L1

Ajattelutaidot matematiikan opiskelussa ovat laaja-alaista osaamista, jota oppilas tarvitsee ongelmanratkaisuun, päättelyyn ja päätöksentekoon, tiedon hallintaan, käyttämiseen, soveltamiseen sekä uuden tiedon luomiseen. Oppilaita kannustetaan rohkeaan innovatiiviseen ja uutta luovaan ajatteluun. Oppilaat voivat käyttää kuvittelukykyään ja oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelmään näkökulmia ennakkoluulottomasti. Opiskelussa painotetaan erilaisten ajattelun taitojen harjoittelua, jolloin opiskeltava tietosisältö on väline taitojen kehittämiseksi. Oppimisen iloa edistetään ja luovaa ajattelua voidaan vahvistaa leikeillä, peleillä ja muilla toiminnallisilla työtyövoilla. Oppilas saa monipuolisesti palautetta koko oppimisprosessin ajan ja taitojen kehittyminen tehdään näkyväksi.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L2

Oppilaat oppivat argumentoimaan ja esittämään mielipiteensä rakentavasti ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Oppilaat saavat rohkeutta esiintyä eri tilanteissa ja olla luovia. Oppilaat oppivat käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L3

Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävä elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito L4

Matemaattiseen monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja kuten peruslukutaito, kirjoitus-taito, numeraalinen lukutaito, kuvanlukutaito, medialukutaito ja digitaalinen lukutaito. Laajaan tekstikäsitykseen perustuen tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L5

Kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella

- tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteiden ja keskeisten käsitteiden ymmärtäminen sekä käytännön tietoteknologisten taitojen kehittäminen
- tieto- ja viestintäteknologian vastuullinen, turvallinen ja ergonominen käyttö
- tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä
- tieto- ja viestintäteknologiaa käyttö vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa

Tieto- ja viestintäteknologian avulla oppilaat voivat tehdä omia ajatuksiaan, ideoitaan ja oppimistaan näkyväksi sekä kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja. Oppilaat oppivat miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja.

Työelämätaidot ja yrittäjyys L6

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti sekä kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. Tavoitteena on auttaa oppilasta oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkitys, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oma vastuu yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen L7

Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Opetus tarjoaa mahdollisuuden luovuuteen ja uusien innovaatioiden ja ideoiden kehittelyyn ja niiden toteutukseen. Oppilaat oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua.

10.9.7 Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja it-seluottamusta matematiikan oppijana	S1–S6	L1, L3, L5
T2 Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1–S6	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1–S6	L1, L4
T4 Kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T5 Tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1–S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6 Ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1–S6	L1, L3, L4, L6
T7 Rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1–S6	L1 - L7
T8 Ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9 Opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1–S6	L5

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 Ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässä-laskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	L1, L3, L4
T11 Ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	L1, L4
T12 Tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2	L1, L4
T13 Tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	L1, L3, L6
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3, S4	L1, L4
T15 Ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4	L1, L4, L5
T16 Tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	L1, L4, L5
T17 Ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	L1, L4, L5
T18 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	L1, L4
T19 Ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	L3, L4, L5
T20 Ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1	L1, L4, L5, L6

10.9.8 Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 7

Ajattelun taidot ja menetelmät S1:

- Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti
- Vahvistetaan oppilaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä

Luvut ja laskutoimitukset S2:

- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja opitaan jakamaan luku alkutekijöihin
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimitusten osaamista
- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvuilla
- Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku

Algebra S3:

- Syvennetään oppilaan taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja
- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä

Geometria S5:

- Laajennetaan pisteen, viivan, janan, puolisuoran, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä
- Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia
- Tutustutaan yhtenevyyden käsitteeseen
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja
- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys S6:

- Syvennetään tiedon keräämisen, jäsentämisen ja analysoimisen taitoja
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen

- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

10.9.9 Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 8

Ajattelun taidot ja menetelmät S1:

- Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti
- Vahvistetaan oppilaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä

Luvut ja laskutoimitukset S2:

- Laajennetaan lukualuetta reaalilukuihin
- Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti

Algebra S3:

- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä

Funktiot S4:

- Kuvataan riippuvuuksia algebrallisesti
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

Geometria S5:

- Harjoitellaan laskemaan ympyrän kehän pituus ja pinta-ala
- Opitaan laskemaan ympyrän kaaren pituus ja sektorin pinta-ala
- Opitaan kehäkulma, keskuskulma ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden käsitteen ymmärtämistä
- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta sekä -käänteislausetta

10.9.10 Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 9

Ajattelun taidot ja menetelmät S1:

- Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti
- Vahvistetaan oppilaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä
- Tutustutaan todistamisen perusteisiin
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä

Algebra S3:

- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti

Funktiot S4:

- Perehdytään funktion käsitteeseen
- Piirretään suoria koordinaatistoon ja kuvataan riippuvuuksia graafisesti
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet
- Määritellään funktioiden nollakohtia
- Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä
- Piirretään paraabeleja koordinaatistoon

Geometria S5:

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita
- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys S6:

- Lasketaan todennäköisyyksiä

10.9.11 Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Edellä mainittujen sisältöalueiden lisäksi vuosiluokkien 7–9 aikana perehdytään seuraaviin ajattelun taitoihin ja menetelmiin (S1):

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä
- Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia

10.9.12 Matematiikan päättöarviointi

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.9.13 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1–S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1–S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Työskentelyn taidot			
T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1–S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä
T4 Kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1–S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
T5 Tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1–S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.

T6 Ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1–S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä
T7 Rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1–S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä
T8 Ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	Tiedon analysointi ja kriittinen tarkastelu	Oppilas osaa itse hankkia, käsitellä ja esittää tilastotietoa
T9 Opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1–S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T10 Ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	Päätely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päätely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa
T11 Ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

T12 Tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalityyppisiin	S2	Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaalityyppiset ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia
T13 Tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosentin käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutosta ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälöratkaisutaitojaan	S3, S4	Tuntemattoman käsite ja yhtälöratkaisutaidot	Oppilas osaa ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä tai symbolisesti.
T15 Ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4	Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.
T16 Tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoria, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä

<p>T17 Ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia</p>	<p>S5</p>	<p>Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet.</p>
<p>T18 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia</p>	<p>S5</p>	<p>Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito</p>	<p>Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia.</p>
<p>T19 Ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä</p>	<p>S6</p>	<p>Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta</p>	<p>Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Oppilas osaa määrittää sekä klassisia että tilastollisia todennäköisyyksiä.</p>
<p>T20 Ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluun sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen.</p>	<p>S1</p>	<p>Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot</p>	<p>Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.</p>

10.10 Biologia

10.10.1 Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävä on oppilaan tieteellisen maailmankuvan kehittäminen. Biologian opetuksen tavoitteena on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta, kehittää luontosuhdetta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiluontosensa kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja oman globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian opetuksessa kehitetään oppilaiden ajattelu-, oppimaan oppimisen-, ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoja. Lisäksi harjoitellaan taitoja, jotka antavat valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään. Lisäksi oppilaille kehittyy biologian opintojen aikana taito tarkastella kriittisesti erilaisia ilmiöitä sekä erilaisia tietolähteitä.

10.10.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Biologian opetuksessa hyödynnetään monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja, mikä kehittää taitoja kokonaisvaltaisesti ja tukee erilaisia oppijoita.

Luonnon havainnoinnissa ja tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä, mahdollisuuksien mukaan osaamista syvennetään vierailuiden ja opintoretkien avulla. Maastotyökentelyssä painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista ja ihmisen toiminnan vaikutusten ymmärtämistä. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa.

Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilaita ohjataan käyttämään sähköisiä oppimisympäristöjä ja mediaa biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulosten tulkinna ja niiden esittämisessä.

10.10.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Opetuksessa ja työtapojen valinnassa huomioidaan oppilaiden kehitys ja kokemustausta sekä tarvittaessa yksilölliset erityistarpeet. Konkreettiset työtavat, monipuolinen kuvien ja diagrammien käyttö, käsitteiden avaaminen konkretian kautta, monipuoliset käytännön esimerkit, opiskeltavan asian kytkeminen oppilaan kokemusmaailmaan sekä eriyttäminen edistävät oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa. Tunneilla ja kotitehtäväksi voidaan antaa erilaisia tehtäviä oppilaan oman taitotason mukaisesti.

10.10.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Biologiassa arviointia toteutetaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Arviointi perustuu monipuolisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin ja oppimista ohjaaviin keskusteluihin. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on ohjata ja kannustaa oppilasta kehittämään ja soveltamaan osaamistaan käytännössä. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta ja hyödyntää biologian käsitteitä ja erilaisia lähteitä. Arviointi dokumentoidaan niin, että oppilaan on mahdollista seurata arvosanansa kehittymistä. Näin arvioinnista tulee läpinäkyvää ja oikeudenmukaista.

Oppilaan tulee olla tietoinen opiskelun tavoitteista, sisällöstä ja arvioinnista opintojen alkuvaiheessa. Oppilas osallistuu aktiivisesti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen. Arvioinnin avulla kehitetään oppilaan arviointitaitoja itsearviointin ja vertaispalautteen avulla. Arvioinnin tavoitteena on, että oppilas tiedostaa omia vahvuuksiaan oppijana.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.10.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Biologian opiskelussa tutkitaan erilaisia ilmiöitä. Ilmiöiden opiskelu on kokonaisvaltaista ja voi tapahtua yli oppiainerajojen. Biologiassa keskeisiä ilmiöitä voidaan tarkastella esimerkiksi yhteistyössä kotalouden, terveystiedon, kemian, fysiikan ja maantieteen opetuksen kanssa. Ilmaisutaitoja sekä oppimisen taitoja, kuten lukutekniikkaa, vastaustekniikkaa, tutkielman kirjoitustaitoja, esitystaitoja ja argumentointitaitoja voidaan kehittää integroituna äidinkielen ja vieraiden kielten opiskeluun. Ilmiöoppimisen työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään mahdollisuuksien mukaan eri alojen asiantuntijoita sekä tieteenalojen menetelmiä ja lähteitä. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden valintaan, oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, työtapojen valintaan sekä arviointiin. Ilmiöpohjaisessa opiskelussa tavoitteet ja sisällöt johdetaan laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden tavoitteista.

10.10.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 7: Eliökunta ja vesiekosysteemit

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Tutustutaan biologiaan oppiaineena ja siihen, miten biologiaa opiskellaan. Opiskelussa on tärkeää syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen. Oppilas harjoittelee kasvien ja eläinten luokittelua.	S1: Biologinen tutkimus: luonnontieteellisen tutkimuksen rakenteeseen tutustuminen. Tiedon luonteen (NOS) ymmärtäminen.
T2 Tavoitteena on auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta.	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Oppilas oppii esittämään ja perustelemaan omien mielipiteitään ja kuuntelemaan sekä kunnioittamaan muiden mielipiteitä. Syvennetään oman lähiluonnon tuntemusta, sen kulttuurista merkitystä sekä arvostamisen ja vaalimisen tärkeyttä.	S2: Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön: lähialueen vesiekosysteemiin tutustuminen.
T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Ohjataan oppilasta arvostamaan luontoa oman hyvinvoinnin edellytyksenä sekä omaksumaan ekologisia ja terveellisiä elintapoja.	S3 Ekosysteemin perusrakenne ja –toiminta: erilaiset vesiekosysteemit

<p>T4 Tavoitteena on tutustua perinnöllisyyden ja evoluution peruseriaatteisiin.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Harjoitellaan tulkitsemaan erilaisissa esitysmuodoissa ilmenevää tietoa. Seurataan ajankohtaisia uutisia. Kehitetään kriittistä media-lukutaitoa.</p>	<p>S4 Mitä elämä on?: Elämän tunnusmerkit. Eliökunnan rakenne ja monimuotoisuus - Biologinen luokittelu, eliöiden rakenteet, elintoiminnot, elinympäristöt ja niiden vertailu. Kehitetään evoluution ymmärtämistä lajien sopeumia ja luonnon monimuotoisuutta havainnoimalla.</p>
	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Hyödynnetään aiheisiin liittyviä sovelluksia, kuten lajintunnistusohjelmia. Seurataan aiheisiin liittyviä ajankohtaisia uutisia. Harjoitellaan monipuolista ja kriittistä tiedonhankintaa sekä esitysten ja tekstien tuottamista.</p>	
<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemi-palveluiden merkitys.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Otetaan vastuu prosessin loppuun saattamisesta. Tutustutaan biologian alan ammatteihin.</p>	<p>S6 Kohti kestävästä tulevaisuudesta: Perehdytään luonnon (erityisesti vesiekosysteemien) monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastomuutoksen vaikutuksiin vesiekosysteemeissä ja luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Kestävän ravinnontuotannon osalta perehdytään liikakalastukseen ja rehevöitymisen syihin ja ehkäisykeinoihin. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemi-palveluiden mahdollisuuksia. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.</p>

<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7): Kehitetään oppilaan luontosuhdetta ja halua vaikuttaa omaan lähiympäristöön. Herätetään arvostusta omaa lähiympäristöä kohtaan ja ohjataan oppilasta globaalin vastuun ymmärtämiseen.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä, yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta.</p>		
<p>T13 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.</p>		
<p>T14 Tavoitteena on innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi.</p>		

10.10.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8: Ekologia ja maaekosysteemit

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja.</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Opiskelussa on tärkeää havaintojen tekeminen ja syy-seuraus-suhteiden ymmärtäminen. Vahvistetaan oppilaan kykyä asettaa tavoitteita sekä kantaa vastuuta omasta toiminnasta ja päätöksistään.</p>	<p>S1: Biologinen tutkimus: Tutustutaan metsäekosysteemiin esimerkiksi harjoittelemalla lajintunnistusta, tekemällä eliökokoelma ja suorittamalla luonnontieteellisiä tutkimuksia.</p>
<p>T2 Tavoitteena on auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Oppilas oppii esittämään ja perustelemaan omien mielipiteitään ja kuuntelemaan sekä kunnioittamaan muiden mielipiteitä. Syvennetään oman lähiluonnon tuntemusta, sen kulttuurista merkitystä sekä arvostamisen ja vaalimisen tärkeyttä.</p>	<p>S2: Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön: lähialueen metsäekosysteemiin tutustuminen.</p>
<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Ohjataan oppilasta arvostamaan luontoa oman hyvinvoinnin edellytyksenä sekä omaksumaan ekologisia ja terveellisiä elintapoja.</p>	<p>S3 Ekosysteemin perusrakenne ja -toiminta: Ekologian peruskäsitteet, aineiden kierto, energian virta, ravintoverkot, eliöiden sopeumat omaan ekologiseen lokeroon, lajien vuorovaikutussuhteet, erilaiset maaekosysteemit, luonnon monimuotoisuuden ymmärtäminen. Eliökokoelman koostaminen.</p>

	<p>Monilukutaito (L4): Harjoitellaan tulkitsemaan erilaisissa esitysmuodoissa ilmenevää tietoa. Seurataan ajankohtaisia uutisia. Kehitetään kriittistä medialukutaitoa.</p>	<p>S4 Mitä elämä on?: Eliökunnan rakenne ja monimuotoisuus - Biologinen luokittelu, eliöiden rakenteet, elintoiminnot, elinympäristöt ja niiden vertailu. Havainnoidaan kasvien lisääntymistä ja kasvua erilaisissa olosuhteissa. Kehitetään evoluution ymmärtämistä lajien sopeumia ja luonnon monimuotoisuutta havainnoimalla.</p>
	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Hyödynnetään aiheisiin liittyviä sovelluksia, kuten lajintunnistushjelmia. Seurataan aiheisiin liittyviä ajankohtaisia uutisia. Harjoitellaan monipuolista ja kriittistä tiedonhankintaa sekä esitysten ja tekstien tuottamista.</p>	
<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Otetaan vastuu prosessin loppuun saattamisesta. Tutustutaan biologian alan ammatteihin.</p>	<p>S6 Kohti kestävästä tulevaisuudesta: Perehdytään luonnon (maaekosysteemien, erityisesti metsien) monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutoksen vaikutuksiin maaekosysteemeissä, metsiin luonnonvarana ja niiden kestävästä käyttöön. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin. Vahvistetaan oppilaan omaa luontosuhdetta.</p> <p>Harjoitellaan tulkitsemaan ja ymmärtämään eläinten käyttäytymistä ja huolehtimaan niiden hyvinvoinnista.</p>

<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7): Kehitetään oppilaiden luontosuhdetta ja ympäristöherkkyyttä ja laajennetaan heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa omaan lähiympäristöönsä ja sen ulkopuolelle.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>		
<p>T9 Tavoitteena on ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvatamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta.</p>		

<p>T13 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.</p>		
<p>T14 Tavoitteena on innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.</p>		

10.10.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9: Ihminen ja ympäristö, evoluutio

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Opiskelussa on tärkeää havaintojen tekeminen ja syy-seuraus-suhteiden ymmärtäminen. Vahvistetaan oppilaan kykyä asettaa tavoitteita sekä kantaa vastuuta omasta toiminnasta ja päätöksistään. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja tarkastelemaan omaa oppimistaan kriittisesti. Oppilaita innostetaan tieteelliseen ajatteluun ja tiedon soveltamiseen käytännön elämässä.</p>	<p>S1: Biologinen tutkimus: Ihmisen elimistön ja elintoimintojen havainnointi ja tutkiminen biologialle tyypillisten tutkimusmenetelmien avulla.</p>

<p>T2 Tavoitteena on auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Oppilas oppii esittämään ja perustelemaan omia mielipiteitään ja kuuntelemaan sekä kunnioittamaan muiden mielipiteitä. Hyödynnetään oppilaiden monikulttuurisuutta ja korostetaan yhteistä ihmisyyttä.</p>	
<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Tutustutaan omaan kehoon ja sen ominaisuuksiin. Vahvistetaan oppilaan kykyä vaalia omaa terveyttä.</p>	
<p>T4 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Harjoitellaan tulkitsemaan erilaisissa esitysmuodoissa ilmenevää tietoa. Seurataan ajankohtaisia uutisia. Kehitetään kriittistä medialukutaitoa.</p>	<p>S4: Mitä elämä on?: Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.</p>
<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Hyödynnetään aiheisiin liittyviä sovelluksia, kuten lajintunnistusohjelmia. Seurataan aiheisiin liittyviä ajankohtaisia uutisia. Harjoitellaan moni-</p>	<p>S5: Ihminen: Perehdytään ihmiskehon anatomiaan ja fysiologiaan (rakenne, elintoiminnot, säätelyjärjestelmät). Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.</p>

<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia, ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys.</p>	<p>puolista ja kriittistä tiedonhankintaa sekä esitysten ja tekstien tuottamista.</p>	<p>S6 Kohti kestävää tulevaisuutta: Tarkastellaan ihmisen vaikutusta ympäristöön, perehdytään ihmisten aiheuttamiin ajankohtaisiin ympäristöongelmiin sekä niiden ennaltaehkäisy- ja ratkaisukeinoihin. Vahvistetaan kestäväen elämäntavan peruseriaatteiden omaksumista sekä eettisesti perusteltujen valintojen merkitystä.</p>
<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7): Kehitetään oppilaan luontosuhdetta ja halua vaikuttaa omaan lähiympäristöön. Ohjataan oppilasta tutustumaan mahdollisuuksiin vaikuttaa oman lähiympäristön kehittämiseen. Ohjata oppilasta globaalin vastuun ymmärtämiseen</p>	
<p>T8 Tavoitteena on opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.</p>		

<p>T12 Tavoitteena on innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta.</p>		
<p>T13 Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.</p>		
<p>T14 Tavoitteena on innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi</p>		

10.11 Maantieto

10.11.1 Oppiaineen tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maailman kartalle ja ymmärtämään luonnon ja ihmisen vuorovaikutusta maapallolla.

Maantieto on eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnon-tieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmia. Näin oppilaille rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi kehittävät ajattelun taitoja ja auttavat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämämaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian, kuvien, karttojen ja kaavioiden monipuolinen käyttö edistävät myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävästä kehityksestä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamiseen.

10.11.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Maantiedon opiskelussa keskeistä on muuttuvan maailman havainnointi ja ymmärtäminen. Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttätietäminen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhdessä oppimista ja yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä. Pelillisyyttä lisää oppilaiden kiinnostusta oppimiseen ja parantaa oppimista ja sen motivaatiota. Oppimisessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämämaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden oman ajattelun kehittymiselle, luovuudelle ja toiminnalle.

10.11.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Maantiedossa on paljon vaikeita käsitteitä, joita avataan oppilaille monipuolisilla menetelmin. Käsitteiden avaaminen konkretian, kaavioiden ja kuvien kautta sekä monikanavaisuus auttavat kaikkia oppijoita. Tunteilla ja kotitehtäviksi voidaan antaa erilaisia tehtäviä oppilaan oman taitotason mukaisesti.

Maantiedon opetuksessa eriyttämisessä on keskeistä huomioida hahmottamisvaikeudet ja tukea niitä esimerkiksi selkeillä karttatehtävillä, maastotyöskentelyllä, peleillä ja sillä, että edetään paikallisesta tarkastelusta globaaliin tarkasteluun. Materiaalin valinnassa kiinnitetään huomiota selkokieliseen tekstiin ja kuvien ja karttojen selkeyteen. Lisäksi asiat voidaan opettaa monipuolisten esimerkkien avulla hyödyntäen oppilaiden omaa kokemus- ja kulttuuritaustaa.

10.11.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Maantiedon opintojen alussa oppilaalle tehdään selväksi tavoitteet, sisältö ja arviointi. Oppilaat osallistetaan alusta asti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Arviointi perustuu monipuolisten tuotosten arvioinnin lisäksi työskentelyn havainnointiin. Opiskeluprosessin aikana voidaan arvioida esim. kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedon hakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuunsaattamista. Prosessiarvioinnin lisäksi arvioinnissa käytetään itsearviointia sekä vertaisarviointia. Arviointi dokumentoidaan niin, että oppilaan on mahdollista seurata arvosanansa kehittymistä opintojensa aikana. Näin arvioinnista tulee läpinäkyvää ja oikeudenmukaista.

Maantiedon arvioinnissa painotetaan myös tutkimustaitoja sekä karttojen, diagrammien ja kuvien laatimista ja tulkintaa. Oppilaan täytyy saada osoittaa osaamisensa monella eri tavalla. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomekiatitaitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut

maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.11.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Maantiedon oppiaineen luonne on monitieteellinen, jolloin yhteistyötä useiden oppiaineiden kuten äidinkielen, historian ja vieraiden kielten kanssa on helppoa tehdä. Luokittaiset oppisisällöt on jaettu kokonaisuuksiksi, joissa on mahdollista hyödyntää ilmiötarkastelua monipuolisin oppimismenetelmin. Näin oppilas oppii erilaisia tapoja ajatella, toimia ja tarkastella maailmaa sekä löytämään syy-yhteyksiä ja merkityksiä tutkittavista ilmiöistä.

10.11.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 7: "Meidän maapallomme"

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Tavoitteena on tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentamista maapallosta.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Tutustutaan maantietoon oppiaineena ja siihen, miten maantietoa opiskellaan.	S1: Maapallon karttakuva ja alueet: Ilmansuunnat, mittakaava, koordinaatisto, maapallon tärkeimmät paikannimistöt. Maasto ja teemakarttojen esittäminen ja tulkinta.
T2 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Ohjataan ymmärtämään erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua.	S2: Ajankohtainen muuttuva maailma: Käydään läpi ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan ne kartalle (geomedia)
T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Ohjataan oppilasta näkemään itsensä osana maapalloa ja arvostamaan ihmisoikeuksia.	S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Planetaarisuus, maapallon ilmasto ja kasvillisuus sekä luonnonvarat. Ilmastodiagrammin tekeminen.
T4 Tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys.	Monilukutaito (L4): Harjoitellaan ajankohtaisten asioiden seuraamista ja niiden sijoittamista kartalle. Tulkitaan ja piirretään erilaisia karttoja, kuvia ja diagrammeja.	S4: Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt. Ihmisen vaikutus maapallon elinolosuhteisiin.

<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Ohjataan kriittiseen tiedon hankintaan ja harjoitellaan esitysten ja tekstien tuottamista. Tutustutaan paikkatieto-ohjelmien käyttöön.</p>	<p>S5: Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tehdään ja tulkitaan väestöpyramideja. Pohditaan ihmisoi-keuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.</p>
<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Harjoitellaan ottamaan vastuuta prosessin loppuunsaattamisesta. Opi-taan liikkumaan lähiympäristössä paikkatietojärjestelmiä käyttäen</p>	<p>S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Esi-merkkejä ajankohtaisista ympäris-töongelmista. Ympäristöasiat kä-sitellään pääosin biologian ympä-ristökurssilla.</p>
<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppi-lasta harjaannuttamaan arkielä-män geomediataitoja sekä luke-maan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantie-teellisistä ilmiöistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakenta-minen (L7): Vahvistetaan luonto-suhteen kehittymistä maasto-käyntien avulla ja harjoitellaan keinoja ja taitoja, joilla voi vaikut-taa omaan lähiympäristöön.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppi-lasta kehittämään maantieteelli-siä tutkimustaitoja</p>		
<p>T9 Tavoitteena on harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympä-ristöä ja siinä tapahtuvia muutok-sia sekä aktivoida oppilasta seu-raamaan ajankohtaisia tapahtu-mia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.</p>		

<p>T10 Tavoitteena on tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumenttoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.</p>		
<p>T13 Tavoitteena on ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.</p>		

10.11.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8: Eurooppaa tutkimassa

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Tavoitteena on tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Tutkitaan ja vertaillaan eri alueita luonnon- ja kulttuuri-maantieteen näkökulmista	S1 : Maapallon karttakuva ja alueet: Euroopan tärkeimmät paikannimistöt. Maasto- ja teemakarttojen esittäminen ja tulointa.
T2 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Tutkitaan ja vertaillaan eurooppalaisten kulttuurien monimuotoisuutta	S2 : Ajankohtainen muuttuva maailma: Ajankohtaisten uutisten seuranta ja niiden taustojen kriittinen tarkastelu.
T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Vahvistetaan eurooppalaisen identiteetin kehittymistä ja opitaan ymmärtämään Euroopan asemaa maailmassa ajankohtaisten asioiden avulla.	S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Planetaarisuus, Euroopan ilmasto ja kasvillisuus sekä luonnonvarat.
T4 Tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen keskeisen käytön merkitys.	Monilukutaito (L4): Opetellaan ajankohtaisten asioiden seuraamista ja niiden sijoittamista kartalle. Tulkitaan ja piirretään erilaisia karttoja kuvia ja diagrammeja.	S4 : Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tutustutaan siihen miten endogeeniset ja eksoogeeniset ilmiöt vaikuttavat maapallon pinnanmuotoihin.
T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Kehitetään kriittistä tiedon hankintaa ja esitysten sekä tekstien tuottamista. Käytetään paikkatieto-ohjelmia ja pelejä osana opiskelua.	S5 : Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Luonnonvarojen vaikutus elinkeinoihin ja kulttuuriin.

<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6): Harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Oteetaan vastuu prosessiin loppuun saattamisesta.</p>	<p>S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Euroopan tärkeimmät ja ajankohtaiset ympäristöongelmat. Ympäristöasiat käsitellään pääosin biologian ympäristökurssilla.</p>
<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeidiataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7): Tutustutaan kansalaisen mahdollisuuksiin vaikuttaa EU:ssa.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja</p>		
<p>T9 Tavoitteena on harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.</p>		

<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.</p>		

10.11.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9: Suomea tutkimassa

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Tavoitteena on tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentamista maapallosta.</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Tutkitaan luontotekijöiden vaikutusta ihmisen elämän eri puolella Suomea. Painotetaan erityisesti syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä.</p>	<p>S1: Maapallon karttakuva ja alueet: Suomen tärkeimmät paikannimistöt, paikkatieto ja karttasovellusten käyttö. Maasto- ja teemakarttojen esittäminen ja tulkinta.</p>
<p>T2 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua. Helsingissä vahvistetaan helsinkiläistä, suomalaista ja monikulttuurista identiteettiä.</p>	<p>S2: Ajankohtainen muuttuva maailma: Ajankohtaisten uutisten seuranta ja niiden taustojen kriittinen tarkastelu.</p>

<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Vahvistetaan suhdetta lähiympäristöön ja kehitetään maailmankuvaa paikallisesta identiteetistä lähtien. Helsingissä kiinnitetään huomiota turvalliseen ja itsenäiseen liikkumiseen lähiympäristössä.</p>	<p>S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Vuodenajat ja sää. Suomen ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.</p>
<p>T4 Tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen keskeisen käytön merkitys.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Oppilas seuraa ajankohtaisia asioita ja sijoittaa ne maailmankartalle. Oppilas tuottaa ja vertailee erilaisia karttoja, kuvia ja diagrammeja.</p>	<p>S4: Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Opiskellaan jäätä kautta. Tutustutaan kivilajien syntyyn ja geologiseen kiertoon. Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita.</p>
<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Oppilas tuottaa tieteellisen tekstin tai esityksen käyttäen hyväkseen monipuolisia lähteitä. Käytetään paikkatieto-ohjelmia ja pelejä osana opiskelua.</p>	<p>S5: Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Luonnonvarat ja ympäristön tila ja niiden vaikutus Suomen elinkeinoihin ja asumiseen.</p>
<p>T6 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Oppilas työskentelee itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas ottaa vastuun prosessin loppuunsaattamisesta.</p>	<p>S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Esimerkkejä Suomen tärkeimmistä ja ajankohtaisista ympäristöongelmista. Ympäristöasiat käsitellään pääosin biologian ympäristökursilla.</p>

<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7): Oppilas osaa sijoittaa ympäristöongelmia ja konflikteja kartalle ja selvittää niiden taustoja. Harjoitellaan keinoja ja taitoja joilla voi vaikuttaa lähiympäristöön.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja</p>		
<p>T9 Tavoitteena on harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätöitä taitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.</p>		

<p>T12 Tavoitteena on tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.</p>		
<p>T13 Tavoitteena on ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.</p>		

10.12 Fysiikka

10.12.1 Oppiaineen tehtävä

Oulunkylän yhteiskoulussa fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

10.12.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

10.12.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia.

Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille.

Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

10.12.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla.

Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin.

Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan

oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päättöarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.12.5 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennyttään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike: Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytetään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö: Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähköön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

10.12.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Oppimäärän erityinen tehtävä

Opiskelun pääpaino on luonnontieteellisessä tutkimuksessa ja siihen liittyvien tietojen ja taitojen opiskelussa. Tutkimuksia harjoitellaan ensin ohjatusti turvallisuus huomioiden. Myöhemmin harjoitellaan itsenäisempää tutkimusotetta ja kriittistä ajattelua.

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	L1	S1–S5
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	L1, L6	S1–S5
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	L6, L7	S1–S5
T4 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	L7, L3	S1–S5
Tutkimisen taidot		
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	L1, L7	S1–S5

T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	L2, L5	S1–S5
T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	L2, L5	S1–S5
T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	L2, L3, L5	S1–S5
T9 Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	L5	S1–S5
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsitteitä kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	L1	S1–S5
T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	L1	S1–S5
T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	L2, L4	S1–S5
T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa		S1–S5
T14 Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä		S1–S5

T15 Ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	L6	S1–S5
--	----	-------

10.12.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Oppimäärän erityinen tehtävä

Opiskelun pääpaino on ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	L1	S1, S2, S3, S4, S6
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	L1, L6	S1, S2, S3, S4, S6
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	L6, L7	S1, S2, S3, S4, S6
T4 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	L7, L3	S1, S2, S3, S4, S6
Tutkimisen taidot		
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	L1, L7	S1, S2, S3, S4, S6
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	L2, L5	S1, S2, S3, S4, S6

T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	L2, L5	S1, S2, S3, S4, S6
T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	L2, L3, L5	S1, S2, S3, S4, S6
T9 Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mitaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	L5	S1, S2, S3, S4, S6
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	L1	S1, S2, S3, S4, S6
T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	L1	S1, S2, S3, S4, S6
T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	L2, L4	S1, S2, S3, S4, S6
T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa		S1, S2, S3, S4, S6
T14 Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä		S1, S2, S3, S4, S6
T15 Ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	L6	S1, S2, S3, S4, S6

10.12.8 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1–S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1–S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1–S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta	S1–S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Tutkimisen taidot			
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1–S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1–S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.
T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1–S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkitä ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1–S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.

<p>T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologian käyttö</p>	<p>Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen.</p> <p>Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.</p>
<p>Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen</p>			
<p>T10 Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsitteitä kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla.</p> <p>Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.</p>
<p>T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Mallien käyttäminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista.</p> <p>Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia tai puutteita.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen</p>	<p>Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä.</p> <p>Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.</p>

<p>T13 Ohjata oppilasta hahmotamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p>	<p>S1, S4</p>	<p>Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä.</p> <p>Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.</p>
<p>T14 Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä</p>	<p>S5, S6</p>	<p>Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähköä keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.</p>
<p>T15 Ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa</p>	<p>Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristöissä.</p>

10.13 Kemia

10.13.1 Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

10.13.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslain-säädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti. Koulun tilojen lisäksi hyödynnetään koulun lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

10.13.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimisstrategioitaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia.

Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille.

Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

10.13.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla.

Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan oppimisprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalausta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päättöarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on

asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.13.5 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa: Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen

arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

10.13.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Oppimäärän erityinen tehtävä

Opiskelun pääpaino on luonnontieteellisessä tutkimuksessa ja siihen liittyvien tietojen ja taitojen opiskelussa. Tutkimuksia harjoitellaan ensin ohjatusti turvallisuus huomioiden.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1, S2, S5, S6	L1
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1, S2, S5, S6	L1, L6
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1, S2, S5, S6	L6, L7
T4 Ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1, S2, S5, S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1, S2, S5, S6	L1, L7
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1, S2, S5, S6	L2, L5

T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1, S2, S5, S6	L2, L5
T8 Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa.	S1–S6	L2, L3, L5
T9 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1, S2, S5, S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1, S2, S5, S6	L1
T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1, S2, S5, S6	L1
T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1, S2, S5, S6	L2, L4
T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S2, S5, S6	
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S1, S2, S5, S6	

10.13.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Oppimäärän erityinen tehtävä

Opiskelun pääpaino on luonnontieteellisessä tutkimuksessa ja siihen liittyvien tietojen ja taitojen opiskelussa. Harjoitellaan itsenäisempää tutkimusotetta ja kriittistä ajattelua.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1, S5, S6	L1
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1, S5, S6	L1, L6
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1, S3, S5, S6	L6, L7
T4 Ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1, S5, S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1, S5, S6	L1, L7
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1, S5, S6	L2, L5

T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1, S5, S6	L2, L5
T8 Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1, S5, S6	L2, L3, L5
T9 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1, S5, S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1, S5, S6	L1
T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1, S5, S6	L1
T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1, S5, S6	L2, L4
T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S5, S6	
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S1, S5, S6	
T15 Ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1, S5, S6	L6

10.13.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Oppimäärän erityinen tehtävä

Opiskelun pääpaino on ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4 Ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1, S3, S4, S5, S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1, S3, S4, S5, S6	L2, L5

T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8 Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1, S3, S4, S5, S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S3, S4, S5, S6	
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S1, S3, S4, S5, S6	
T15 Ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1, S3, S4, S5, S6	L6

10.13.9 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1–S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1–S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1–S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 Ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1–S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Tutkimisen taidot			
T5 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1–S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1–S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaidot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.
T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1–S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemian soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1–S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä yksinkertaisen kemian soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.

<p>T9 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknikan käyttö</p>	<p>Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen.</p> <p>Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.</p>
<p>Kemian tiedot ja niiden käyttäminen</p>			
<p>T10 Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa.</p> <p>Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.</p>
<p>T11 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Mallien käyttäminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä malleilla tai kuvauksilla.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen</p>	<p>Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä.</p> <p>Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.</p>
<p>T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p>	<p>S1, S4</p>	<p>Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä.</p> <p>Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.</p>

<p>T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista</p>	<p>S5, S6</p>	<p>Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.</p>
<p>T15 Ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa</p>	<p>Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristöissä.</p>

10.14 Terveystieto

10.14.1 Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveystieteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveystietoa tarkastellaan ihmisen elämänsä eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaan kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajentuu ja syventyy. Keskeistä on ohjata oppilasta ymmärtämään omaan terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja kehittää valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä.

10.14.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle. Oppilaita rohkaistaan esimerkiksi ilmiölähtöisen oppimisen avulla esittämään omia tietoja, kokemuksia ja kysymyksiä sekä etsimään vastauksia, jäsentelemään tietoa ja tekemään perusteltuja johtopäätöksiä. Aktiivinen toiminta, kokemuksellisuus, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Terveystiedon opiskelussa keskeistä on ilmiöiden tutkiminen ja terveystaitojen harjaannuttaminen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja monipuolisissa ympäristöissä. Oman elinympäristön aktiivinen havainnointi ja kehittäminen kouluyhteisössä edistää terveystaitoja ja turvallisuutta, ja samalla tukee yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä. Oppimisympäristöjen ja työtapojen valinta sekä arviointi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.

10.14.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Terveystieto oppiaineen aihepiireistä monet koskettavat oppilaan kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

10.14.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Terveystiedon arvioinnin lähtökohtana on terveysosaamisen eri osa-alueiden (tieto, taito, itsenäinen ajattelu, itsetuntemus ja vastuullinen toiminta) arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on ohjata ja kannustaa oppilasta kehittämään ja soveltamaan osaamistaan arjessa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta ja hyödyntää tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä. Arvioinnin avulla kehitetään oppilaan arviointitaitoja itsearviointin ja vertaispalautteen avulla. Arvioinnin tavoitteena on, että oppilas tiedostaa omia vahvuuksiaan oppijana.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Myös arvioinnin dokumentointi kohdistuu koko oppimisprosessiin. Oppilas osallistuu aktiivisesti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystieto-oppiaineen valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyä oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joillakin osaamisen alueilla voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joillakin muilla osa-alueilla.

10.14.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, joka mahdollistaa ilmiöiden opiskelun yli oppiainerajojen kaikkien oppiaineiden kanssa. Ilmiöoppimisen työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään mahdollisuuksien mukaan eri alojen asiantuntijoita sekä tieteenalojen menetelmiä ja lähteitä. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden valintaan, oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, työtapojen valintaan sekä arviointiin. Ilmiöpohjaisessa opiskelussa tavoitteet ja sisällöt johdetaan laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden tavoitteista.

10.14.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7: Minun terveyteni

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Tutustutaan terveystietoon oppiaineena ja siihen, miten ja miksi terveystietoa opiskellaan.	S1: Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Harjoitellaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Käsitellään ihmisen elämäntapaa, henkilökohtaista kasvua ja kehitystä.
	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Havainnoidaan omia ja omaan lähipiiriin terveyteen vaikuttavia elintapoja. Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua erilaisia näkökulmia ja kulttuureja kunnioittaen.	S2: Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Opitaan terveyteen vaikuttavia tekijöitä, kuten arkirytmii, uni, ravitsemus ja liikunta, hygienia ja päihdeiden käyttö. Opetuksessa otetaan huomioon ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta. Sairauksien osalta keskitytään yleisimpiin tartuntatauteihin ja niiden ehkäisyyn sekä itsehoitoon ja tarpeellisen tuen ja avun hakemiseen.

<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa hyvinvointiaan ja omaksumaan terveellisiä elintapoja.</p>	<p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Perehdytään paikalliseen terveydenhuoltojärjestelmään yleisimpien terveyspalveluiden osalta. Tarkastellaan erilaisia tietolähteitä ja terveystarkkailua kriittisesti erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta.</p>
<p>T4 Tavoitteena on ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Harjoitellaan tulkitsemaan erilaisissa esitysmuodoissa ilmenevää tietoa. Kehitetään kriittistä medialukutaitoa.</p>	
<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja harjoitellaan esitysten ja tekstien tuottamista.</p>	
<p>T6 Tavoitteena on tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairautteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Harjoitellaan ottamaan vastuuta prosessin loppuunsaattamisesta. Kehitetään työterveystaitoja, kuten ergonomiaa, melun ja tartuntatautien ehkäisyä.</p>	

<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7): Harjoitellaan keinoja ja taitoja, joilla voi vaikuttaa omaan ja lähiympäristön hyvinvointiin.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalveluiden asianmukaista käyttöä.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystähtäyksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.</p>		

10.14.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 8: Minä ja muut

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Vahvistetaan oppilaan kykyä asettaa tavoitteita sekä kantaa vastuuta omasta toiminnasta ja päätöksistään.</p>	<p>S1: Terveystä tukeva kasvu ja kehitys: Painotetaan identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentumista, seksuaalista kehittymistä, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitystä, mielen hyvinvointia, itsensä arvostamista sekä turvataitoja. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteessa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.</p>
<p>T2 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Kehitetään itsetuntemusta, tunnetaitoja ja omien voimavarojen tunnistamista ja vaalimista. Vahvistetaan ymmärrystä omasta vaikutuksesta muiden ihmisten ja yhteisöjen hyvinvointiin.</p>	<p>S2: Terveystä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sairauksien osalta keskitytään tapaturmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn.</p>

<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Harjoitellaan ymmärtämään ihmissuhteiden merkitys omalle hyvinvoinnille ja vaalimaan niitä omalla toiminnalla. Harjoitellaan turvallisuus- ja ensiaputaitoja.</p>	<p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys. Tarkastellaan kriittisesti seksuaalisuuden hyödyntämistä mediassa ja markkinoinnissa. Terveiden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyyden, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien (erityisesti seksuaalioikeuksien) kunnioittaminen.</p>
<p>T4 Tavoitteena on ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Harjoitellaan tulkitsemaan erilaisissa esitysmuodoissa ilmenevää tietoa. Kehitetään kriittistä medialukutaitoa.</p>	
<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Kehitetään kriittistä tiedon hankintaa ja esitysten sekä tekstien tuottamista.</p>	

<p>T6 Tavoitteena on tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairau-teen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmu- kaisesti terveyteen, turvallisuus- teen ja sairauksiin liittyvissä tilan- teissa.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): Harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestel- mällisesti ja pitkäjänteisesti. Ote- taan vastuu prosessiin loppuun saattamisesta.</p>	
<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppi- lasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuus- teen liittyviä tottumuksiaan, va- lintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohti- maan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakenta- minen (L7): Kehitetään vastuun- ottamista itsestä ja muista ihmi- sistä. Harjoitellaan keinoja, joi- den avulla voi vaikuttaa oman lä- hiympäristön turvallisuuteen.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppi- lasta tunnistamaan ja tarkastele- maan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.</p>		
<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppi- lasta luomaan perustaa opiskelu- , toiminta- ja työkyvylle ja sen yl- läpitämiselle sekä kuvaamaan terveystalouden palveluiden asianmu- kaista käyttöä.</p>		

<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpäiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietoja, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikutuskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.</p>		

10.14.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 9: Terveys Suomessa ja maailmalla

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1): Terveystieteen soveltaminen yhteiskunnan tasolla - terveyden ja sen vaalimisen merkityksen ymmärtäminen laaja-alaisesti.</p>	<p>S1: Terveystieteen tukeva kasvu ja kehitys: Harjoitellaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Perehdytään mielen hyvinvointia tukeviin tekijöihin ja ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.</p>
<p>T2 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): Perehdytään suomalaisten yleisimpiin kansantauteihin, niiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon sekä yhteiskunnan tarjoamat terveyspalveluihin.</p>	<p>S2: Terveystieteen tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Syvennetään tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveystieteen voimavaroista painotetaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Huomioidaan nuoren mielen herkkyys, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Lisäksi käsitellään tuen ja avun hakemista tarvittaessa. Käsitellään ajankohtaisia paikallisia, kansallisia ja globaaleja terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta. Sairauksien osalta käsitellään kansantauteja ja niiden ehkäisyä.</p>

<p>T3 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): Vahvistetaan vastuunottamista omasta ja muiden terveydestä sekä kehitetään taitoa hyödyntää terveystalvueluita tarvittaessa.</p>	<p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Huomioidaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa ja läpi koko elämän. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa huomioidaan vastuullinen kuluttaminen ja kehitetään mainoskriittisyyttä. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveystalvuelut ja ympäristön terveysriskit.</p>
<p>T4 Tavoitteena on ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa.</p>	<p>Monilukutaito (L4): Oppilas seuraa ajankohtaisia asioita ja osaa tulkita taustalla vaikuttavia tekijöitä.</p>	
<p>T5 Tavoitteena on ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): Oppilas tuottaa tieteellisen tekstin tai esityksen käyttäen hyväkseen monipuolisia ja luotettavia lähteitä.</p>	

<p>T6 Tavoitteena on tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6): Oppilas työskentelee itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas ottaa vastuun prosessin loppuunsaattamisesta.</p>	
<p>T7 Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.</p>	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7): Oppilas ymmärtää terveyteen liittyvää päätöksentekoa suomalaisessa yhteiskunnassa ja sen merkityksen kansalaisille. Harjoitellaan keinoja ja taitoja, joilla voidaan vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.</p>	
<p>T8 Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.</p>		
<p>T9 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.</p>		

<p>T10 Tavoitteena on ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalveluiden asianmukaista käyttöä.</p>		
<p>T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpäiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.</p>		
<p>T12 Tavoitteena on tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyden ja sairautteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikutuskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.</p>		

10.15 Uskonto

10.15.1 Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävä on antaa oppilaalle laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys on uskontoon, katsomuksiin ja etiikkaan liittyvää tietoa, taitoa ja asennetta. Opetus edistää uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetuksessa käsitellään opiskeltavaa uskontoa, muita uskontoja ja katsomuksia sekä eettistä ajattelua lähtien oppilaan omasta lähiympäristöstä ja laajentuen kohti Suomea ja maailmaa.

Tavoitteena on, että oppilas

- tuntee keskeiset asiat opiskeltavasta uskonnosta ja sen monimuotoisuudesta
- tuntee keskeisiä asioita muista uskonnoista ja uskonottomuudesta
- osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia monipuolisesti eri näkökulmista
- tuntee keskeisiä asioita uskontokritiikistä ja katsomusten välisestä dialogista
- osaa kunnioittaa elämää, jokaisen ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää
- tuntee eettisen ajattelun perusteita ja osaa keskustella eettisistä kysymyksistä
- saa aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen
- kasvaa vastuulliseksi yhteisön ja yhteiskunnan jäseneksi sekä maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa. Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin, että uskonottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

10.15.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluympäristön luomiseen. Keskeistä on opittavien asioiden syventäminen keskeisten käsitteiden avulla ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähkeys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovia, toiminnallisia ja elämyksellisiä menetelmiä, projekteja ja keskusteluja pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan, jolloin ne tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana.

Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Helsinkiläisissä kouluissa katsomusaineiden opettajilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä esimerkiksi opettajavierailujen ja -vaihtojen, oppilasvierailujen ja yhdessä opettamisen keinoin. Opetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa sekä digitaalisia sisältöjä ja mediaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa. Helsinkiläisessä uskonnon opetuksessa voidaan ottaa huomioon kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, kuten kulttuurien ja uskonnollisten yhteisöjen moninaisuus, museot ja kansalaisjärjestöt.

10.15.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset oppimiseen liittyvät tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista, osallisuutta ja yhteistyötä edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

10.15.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen

taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittämisen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.15.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Uskonnon opiskelussa käsitellään uskontoilmiön moninaisuutta ja uskontojen sisäistä monimuotoisuutta. Keskeistä on uskonnon yhteys kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä etiikka ja oppilaiden elämänskysymykset. Uskonnon opiskelu ja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys edellyttävät näiden ilmiöiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamista ikäkautta vastaavalla tavalla. Ilmiökokonaisuuksia suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Uskonnon opiskelu mahdollistaa laaja-alaisten tietojen ja taitojen oppimisen sekä uskontokohtaisten oppimäärien sisällä, eri uskonto-oppimäärien yhteistyönä että moniaineisena yhteistyönä.

Uskonnon opiskelussa korostuvat uskontojen moninaisuus, niiden sisäinen monimuotoisuus, yhteys kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä etiikka ja maailmankatsomukselliset kysymykset. Uskonnon opiskelu ja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys edellyttävät näiden ilmiöiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamista.

Uskonnon opiskelu mahdollistaa laaja-alaisten tietojen ja taitojen oppimisen sekä uskontokohtaisten oppimäärien sisällä, eri uskonto-oppimäärien yhteistyönä että moniaineisena yhteistyönä. Monien uskonto-oppiaineeseen liittyvien ilmiöiden tutkiminen hyötyy yhteistyöstä muiden oppiaineiden ja ympäristön toimijoiden kanssa. Opetuksen suunnittelussa voidaan hyödyntää paikallisuutta, katsomusyhteisöjä ja oppimisen digitaalisia mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuuksia suunnitellaan ja muotoillaan yhdessä oppilaiden kanssa.

10.15.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovai- kutukset sekä tunnistamaan uskon- toon liittyvä monimuotoisuus</p>	<p>L1 Ajattelun taidot: Oppilaita ohjataan tunnistamaan uskontoilmiön liittyviä piirteitä ja ymmärtämään uskontoilmiön moninaisuutta. Oppilaita ohjataan ha- vaitsemaan uskonnon vaikutuksia kult- tuurissa ja kulttuurin vaikutuksia uskon- toon sekä soveltamaan oppimaansa.</p>	<p>Uskonnon eri ulottuvuuksia Uskonnon vaikutuksia kult- tuuriin Ympäriöivän kulttuurin vai- kutuksia uskontoon</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnot- tomuuteen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovai- kutukset: Oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten uskonnot ja katsomukset vaikutta- vat yhteiskunnassa ja arjessa Suomessa ja maailmalla. Oppilaita tuetaan ymmär- tämään katsomuksien moninaisuutta ja kehittämään taitoa käydä dialogia.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaa- minen: tiedon hankintaa erilaisista läh- teistä ja sen arvioimista sekä sovelta- mista</p>	<p>Suurten maailmanuskonto- jen levinneisyys ja perus- opetukset Luonnonuskonnot, uskon- nottomuus ja uskontokri- tiikki Uskontotilanne Suomessa</p>

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>L4 Monilukutaito: Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.</p> <p>L3 Kulttuurinen osaaminen: Oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan niitä myös ihmisoikeuksien toteutumisen valossa.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: tiedon hankintaa erilaisista lähteistä ja sen arvioimista sekä soveltamista</p>	<p>Symbolit ja vertauskuvat</p> <p>Riitit ja pyhät paikat</p> <p>Ajankohtaisia esimerkkejä uskontojen vaikutuksesta yhteiskunnassa</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta perehtymään uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>L1 Ajattelu: Eettisen ajattelun kehittämistä tuetaan pohtien eri uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. On tärkeää oppia kuuntelemaan muita, näkemään asioita toisten silmin sekä kunnioittamaan muita ja eri tavalla ajattelevia.</p>	<p>Uskontojen ja katsomusten eettisiä opetuksia</p>
<p>T8 Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p>	<p>L1 Ajattelu: Eettisen ajattelun kehittämistä tuetaan pohtien eri uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. On tärkeää oppia kuuntelemaan muita, näkemään asioita toisten silmin sekä kunnioittamaan muita ja eri tavalla ajattelevia.</p> <p>L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot: Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta.</p>	<p>läpäisevästi eri aihepiirien opiskelun yhteydessä</p>

10.15.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p>	<p>L1 ajattelun taidot: Oppilaita ohjataan tunnistamaan kristinuskoon liittyviä piirteitä ja ymmärtämään kristinuskon moninaisuutta. Oppilaita ohjataan havaitsemaan kristinuskon vaikutuksia kulttuurissa ja kulttuurin vaikutuksia kristinuskoon sekä soveltamaan oppimaansa.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus: Oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten kirkkokunnat ja kristilliset yhteisöt vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa Suomessa ja maailmalla. Oppilaita tuetaan ymmärtämään katsomuksien moninaisuutta ja kehittämään taitoa käydä dialogia.</p>	<p>Kristinuskon moninaisuus: kirkkokuntia ja kristillisiä yhteisöjä eri puolilla maailmaa</p> <p>Kristinuskon levinneisyys, synty ja keskeiset opetukset</p> <p>Kristinuskon Euroopassa ja kristinuskon kulttuurivaikutuksia</p> <p>Kirkkokunnat Helsingissä ja Suomessa</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta syventämään tietoaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus: Oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten luterilaisuus vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa Suomessa ja maailmalla.</p>	<p>Luterilaisuuden levinneisyys, synty ja keskeiset opetukset</p> <p>Luterilaisuuden merkitys Suomessa</p>
<p>T4 Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>L4 Monilukutaito</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Symbolit ja vertauskuvat</p> <p>Riitit ja pyhät paikat</p> <p>Esimerkkejä uskontojen vaikutuksesta politiikkaan, taiteeseen ja populaarikulttuuriin</p>

<p>T6 Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin periaatteisiin</p> <p>T8 Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p>	<p>L1 Ajattelu: Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan ja oppilasta ohjataan pohtimaan oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. On tärkeää oppia kuuntelemaan muita, näkemään asioita toisten näkökulmasta.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen</p> <p>L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot: Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta.</p>	<p>kristinuskon eettisiin opetukseen tutustuminen</p> <p>kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin tutustuminen</p>
---	---	--

10.15.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p>	<p>L1 Ajattelun taidot: Oppilaan ohjataan havainnoinnin ja tarkastelun avulla tekemään johtopäätöksiä opetettavasta aiheesta. Oppilasta ohjataan havaitsemaan Raamatun vaikutuksia kulttuurissa.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Raamatun kulttuurivaikutuksia</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen: Oppilas syventää tietojaan kristinuskon juurista.</p>	<p>Raamatun syntyhistoria ja keskeinen sisältö</p>
<p>T5 Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>L1 Ajattelun taidot: Oppilasta tuetaan kehittämään argumentaatiotaitojaan.</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	<p>Raamatun tulkinta ja tieteellinen tutkiminen</p> <p>Uskonnollisen ja tieteellisen lähestymistavan eroja</p>
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>L1 Ajattelun taidot: Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien eri katsomusten eettisiä periaatteita, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. On tärkeää oppia kuuntelemaan muita, näkemään asioita toisten silmin sekä kunnioittamaan muita ja eri tavalla ajattelevia.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen: Oppilaita tuetaan ymmärtämään katsomuksien moninaisuutta ja niiden merkitystä ihmisten valintojen taustalla.</p>	<p>Etiikan peruskäsitteet</p> <p>YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus</p> <p>Ihmisoikeuksien toteutumisen pohdinta</p> <p>Uskontojen ja katsomusten eettisten opetusten tarkastelu</p>

<p>T9 Innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p> <p>T8 Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>T10 Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>L1 Ajattelun taidot: Oppilasta ohjataan eettiseen tarkasteluun sekä kehittämään omia valmiuksia perustella valintoja eettisestä näkökulmasta.</p> <p>L3 Elämäntaidot ja arvo-osaaminen: Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan median sisältöjä analyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys: Ohjataan oppilasta soveltamaan kulttuurista ja eettistä osaamistaan uusissa tilanteissa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Oppilaiden kokemuksista ja lähipiiristä nousevat tärkeät elämänskysymykset</p> <p>Eettisiä valintoja ja vaikuttamista</p> <p>Paikallinen ja globaali vastuu ihmisistä, eläimistä ja ympäristöstä</p>
--	---	---

10.16 Elämäkatsomustieto

10.16.1 Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 7–9 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämäkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

10.16.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

10.16.3 Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö-alueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	L1, L2, L4
T2 Ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	L2, L7
T3 Ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	L1, L2, L5
T4 Ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	L1, L3
T5 Ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6 Ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	L1, L2, L4

T7 Kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8 Ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	L5, L7
T9 Innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10 Ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2, S3	L1, L7

10.16.4 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäntutkimuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykä.

S1 Katsomus ja kulttuuri: Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäntutkimuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänneisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita: Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliin yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestäväen tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestäväen tulevaisuuden hyväksi.

10.16.5 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

10.16.6 Oppilaan oppimisen arviointi

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumenttaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.16.7 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 Ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.

<p>T2 Rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan</p>	<p>S1</p>	<p>Kulttuurien ja katsomusten tunteminen</p>	<p>Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintö-ohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa</p>	<p>S1</p>	<p>Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu</p>	<p>Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaihteita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti</p>
<p>T4 Ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen</p>	<p>Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.</p>
<p>T5 Ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu</p>	<p>Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.</p>

<p>T7 Kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan</p>	<p>S2, S3</p>	<p>Eettisen ajattelun taidot</p>	<p>Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä</p>
<p>T9 Innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen</p>	<p>Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.</p>
<p>T10 Ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta</p>	<p>S2, S3</p>	<p>Eettisen ajattelun taidot</p>	<p>Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.</p>

10.17 Historia

10.17.1 Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaansa vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi, vastuullisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi kansalaisiksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten historiallisten lähteiden kriittiseen käsittelyyn. Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina. Opetuksen yhtenä tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida lähteitä sekä tehdä perusteltuja tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä. Historian opiskelu harjoittaa myös taitoja ilmaista kirjallisesti laajempia kokonaisuuksia johdonmukaisesti ja selkeästi. Tavoitteena on herättää oppilaiden innostus pohtia historiallista kehitystä koskevia kysymyksiä sekä oppia keskustelemaan historiasta ja nykyajan ilmiöstä omia näkökantoja asiatiedoin perustellen.

Vuosiluokilla 7–9 historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa käytetään vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.

10.17.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on oleellista käyttää monipuolisia, toiminnallisia ja tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Oppilaita kannustetaan omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on historian opetuksessa keskeisessä osassa. Tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppilaita innostetaan yhdistämään koulussa opittuja tietoja koulun ulkopuolisen historiakulttuurin harrastukseen. Historiasta kertovien peleihin, elokuviin, kuvataiteeseen, sarjakuviin ja kirjallisuuteen perehtymällä voi syventää historiallisen ajattelun taitoja sekä kykyä arvioida kriittisesti erilaisia tulkintoja historiallisesta menneisyydestä

10.17.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä esimerkiksi draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Historian opiskeluun soveltuvia oppimisstrategioita ja erilaisia käsitteitä syvennetään. Havainnollistamisessa apuna voidaan käyttää esimerkiksi kuvia, videoita, karttoja ja kaavioita. Tarvittaessa historian tekstejä yksinkertaistetaan ja käsitteitä avataan oppilaiden yksilölliset tarpeet, kielellinen tausta ja oppimistyylit huomioiden. Oppilaan opiskelua voidaan tukea esimerkiksi S2-opetuksessa.

10.17.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja tuottamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan. Pääpaino historiassa on suurten linjojen ja historian syy-seuraussuhteiden ymmärtämisessä. Työskentelyn ohjaamisessa hyödynnetään opettajan antaman palautteen lisäksi itse- ja vertaisarviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten kukin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla jokaisen oppilaan osaamisen taso historian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Historian osaamisen kehittyminen on kumulatiivinen prosessi, jossa opiskeltavia sisältöjä käytetään oppilaiden historiallisen ajattelun vahvistamiseen. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.17.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Historia on oppiaine, jonka kautta on hyvä tutustua ympäröivän maailman ja yhteiskunnan ilmiöihin erinäkökulmista. Yhteistyötä eri oppiaineiden ja luokka-asteiden välillä on helppo toteuttaa. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden ja työtapojen valintaan sekä arviointiin. Työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään historiatieteelle tyypillisiä menetelmiä. Historia tarjoaa myös hienon mahdollisuuden oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön, joka syventää historian ymmärtämistä ja tulkintojen tekemistä

10.17.6 Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena.	L1–L7	S1–S6
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 Aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta.	L1–L5	S1–S6
T3 Auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin.	L1, L2, L4	S1–S6
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 Vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä.	L1, L2, L3	S1–S6
T5 Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.	L1–L4, L6, L7	S1–S6
T6 Auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille.	L1, L2, L4	S1–S6
T7 Ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.	L1, L2, L4	S1–S6
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T8 Kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen.	L1, L2, L4	S1–S6
T9 Ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia.	L1–L4, L7	S1–S6

T10 Ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta.	L1, L2, L4, L5	S1–S6
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	L1, L2, L4, L5	S1–S6
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	L1–L7	S1–S6

10.17.7 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 7

- **S1** Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehittyminen: Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.
- **S2** Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.
- **S3** Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla.
- **S4** Suurten sotien aika: Perehdytään ensimmäiseen maailmansotaan ja sodasta selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta.

10.17.8 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 8

- **S3** Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa itsenäisen Suomen alkutaipaleella.
- **S4** Suurten sotien aika: Perehdytään toiseen maailmansotaan, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.
- **S5** Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.
- **S6** Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden esim. terrorismin syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

10.17.9 Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Oppilas oppii historian käsitteitä, erilaisten lähteiden ja näkökulmien tulkintaa sekä vertailua. Tavoitteena on ohjata oppilaita oivallusten tekemiseen, kriittiseen ajatteluun ja asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden huomaamiseen.

- Ajattelun taitoja kehitetään luomalla tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen.
- Historian opetuksessa syvennetään taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.

L2: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Historian opiskelu tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävästä elämäntapaa, joka perustuu ihmisoi-keuksien kunnioittamiselle.

- Oppilasta ohjataan tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriperintöään sekä pohtimaan omaa paikkaansa sukupolvien ketjussa. Helsingissä oppilaat kasvavat myös maailmaan, joka on kulttuurisesti, katsomuksellisesti ja kielellisesti moninainen. Tämä tarjoaa hyvän mahdollisuuden oppilaiden kulttuurisen vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä keskinäisen ymmärryksen ja arvostuksen lisäämiseen.

L3: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Oppilas oppii eläytymään ja ymmärtämään menneisyyden ihmisten toimintaa, ajattelua ja selviytymistä eri historiallisina aikoina. Oppilas ymmärtää olevansa osa tätä jatkumoa.

- Historian kautta oppilas pääsee pohtimaan menneisyyden ja nykyisyyden ihmisten valintojen merkityksen tulevaisuuden kannalta. Oppilas hankkii tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla.

L4: Monilukutaito: Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja (esim. sanalliset tekstit, kaaviot, tilastot ja kuvat). Oppilaiden taitoa hakea tietoa, lukea, arvioida, tulkita ja vertailla monenlaisia tekstejä syvennetään. Myös Helsingin kulttuurista moninaisuutta hyödynnetään tekstien ja kuvien valinnassa ja niiden tulkinnassa.

- Oppilaita kannustetaan hyödyntämään monipuolisesti erilaisia tiedon lähteitä (suulliset, audiovisuaaliset, painetut ja sähköiset lähteet). Oppilaita ohjataan myös erilaisten haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön.
- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa koulutyössä ja vapaa-ajallaan. Erilaisten tekstien ja esitysten tuottaminen edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5: Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Oppilas löytää itselleen sopivia oppimisstrategioita ja työtapoja.

- Oppilaita ohjataan tietotekniikan vastuulliseen ja turvalliseen hyödyntämiseen. He oppivat myös, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja välttään tiedon häviämiseltä. Oppilaat tutustuvat myös tietosuoja- ja tekijänoikeuskysymyksiin.
- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia.

L6: Työelämätaidot ja yrittäjäjys: Historian opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää historiallista tietopohjaa. Oppilaita ohjataan tuntemaan lähialueen, Helsingin ja Suomen elinkeinoelämän historiaa ja erityispiirteitä.

- Historian työtapojen kautta oppilas harjoittelee myös työelämässä ja yrittämisessä tarvittavia taitoja, joita ovat esimerkiksi yhteistyö, vastuullinen ja pitkäjänteinen työskentely, tutkimuksellinen ote, syy-seuraus-suhteet ja työn tulosten arviointi. Samalla oppilaita kannustetaan oma-aloitteisuuteen ja yritteliäisyyteen.

L7: Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteiskunnallisia asioita ja vaikuttamista kohtaan. Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskuntajärjestelmän merkityksen yksilön mahdollisten valintojen ja toiminnan kannalta. Oppilas oppii ymmärtämään myös ihmisten roolia historian ja ympäristön muokkaajana menneisyydestä nykypäivään.

Historia on oppiaine, jonka kautta on hyvä tutustua ympäröivän maailman ja yhteiskunnan ilmiöihin eri näkökulmista. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden ja työtapojen valintaan sekä arviointiin. Työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään historiatieteelle tyypillisiä menetelmiä. Historia tarjoaa hienon mahdollisuuden oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön, joka syventää historian ymmärtämistä ja tulkintojen tekemistä

10.17.10 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Ohjata oppilasta kiinnostumaan syvällisemmin historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1–S6		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 Aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta	S1–S6	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.
T3 Auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1–S6	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 Vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1–S6	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
T5 Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1–S6	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.

T6 Auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1–S6	Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.
T7 Ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1–S6	Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T8 Kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1–S6	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
T9 Ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoituspäiriä	S1–S6	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoituspäiriä.
T10 Ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1–S6	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.
T11 Harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1–S6	Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.
T12 Ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1–S6	Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

10.18 Yhteiskuntaoppi

10.18.1 Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja omat vaikutusmahdollisuutensa ymmärtäviksi vastuullisiksi kansalaisiksi. Tavoitteena on, että oppilas kiinnostuu ajankohtaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä ja niiden vaikutuksista omaan elämäänsä. Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta ja rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas kykenee etsimään, arvioimaan, vertailemaan ja soveltamaan erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä kriittisesti. Yhteiskunnallisten ja taloutta koskevien teemojen opetus laajenee henkilökohtaiselta ja paikalliselta tasolta kattamaan myös globaalit kysymykset.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan ja toimimaan aktiivisesti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Päätöksenteon, vaikuttamisen ja yrittämisen taitoja harjoitetaan koulu yhteisön sisällä ja seuraamalla paikallisen ja valtakunnallisen tason ajankohtaisia tapahtumia ja hankkeita.

Opetuksen arvolähtökohtana on tasa-arvon, demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Oppilaita ohjataan näkemään erilaisten mielipiteiden ja arvojen vaikutukset valittuihin toimintatapoihin. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää päätösten merkityksen eri ihmisryhmien ja yhteisöjen kannalta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

10.18.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, tiedon lähteitä ja esittämisen tapoja. Keskeistä on ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen eri tiedotusvälineissä ja niiden analysointi. Opetuksen tärkeä työtapana on keskustelu, jossa oppilaita ohjataan käyttämään aiheeseen liittyviä käsitteitä, kuuntelemaan ja esittämään mielipiteitä sekä perustelemaan niitä asiantiedoin. Kirjallisissa tehtävissä huomioitavia asioita ovat oppiaineen käsitteiden hallinta, ilmaisun selkeys ja johdonmukaisuus sekä käytettyjen tiedonlähteiden monipuolisuus ja luotettavuuden arviointi. Erilaisia kuvallisen esittämisen tapoja sovelletaan monipuolisesti oppimiskokonaisuuksissa poliittista pilakuvista peleihin ja elokuvaan.

Tutkivan oppimisen menetelmiä sovelletaan yhteiskunnallisten kysymysten opiskeluun ja vahvistetaan samalla oppilaiden tulevaisuudessa tarvitsemia työelämätaitoja. Opetuksessa ohjataan oppilaita vuorovaikutukselliseen yhteistyöhön sekä tieto- ja viestintäteknologian mielekkääseen hyötykäyttöön sähköisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia hyödyntäen. Asiantuntijoiden vierailut koulussa sekä retket erilaisiin instituutioihin tai yrityksiin tarjoavat mahdollisuuden opetuksen elävöittämiseen.

Yhteiskuntaopissa tutustutaan ympäröivän yhteiskunnan ja maailman todellisiin ilmiöihin ja näin ollen yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monialaisten oppimiskokonaisuuksien puitteissa on luonteva ja mielekäs osa opiskelua. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden ja oppimiskokonaisuuksien valintaan, suunnitteluun ja arviointiin. Opettajat tekevät yhteistyötä monialaisten tutkivan oppimisen kokonaisuuksien kehittämiseksi.

10.18.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Yhteiskuntaopin opetuksessa keskeistä on vahvistaa oppilaiden kommunikoinnin taitoja, osallisuutta ja yhteistyötaitoja. Oppiaineessa tuetaan oppilaiden kasvamista aktiiviseksi kansalaisyhteiskunnan jäseneksi. Oppilasta ohjataan vastuulliseen oman talouden sekä talouden peruskäsitteiden hallintaan. Oppilaita ohjataan ymmärtämään erilaisia näkökulmia, ilmaisemaan ja perustelemaan mielipiteitään sekä hankkimaan, vertailemaan ja soveltamaan tietoa. Oppiaineen käsitteiden ymmärtämistä vahvistetaan ja ohjataan oppilaita tunnistamaan itselle soveltuvia oppimisstrategioita. Havainnollistamisen apuna käytetään tilastoja, graafisia tilastokaavioita, taulukoita ja kaavioita sekä ohjataan oppilaita tulkitsemaan niitä. Oppilaita ohjataan helpottamaan laajojen kokonaisuuksien hallintaa ja jäsentämistä erilaisia muistiinpanotapoja, kuten käsittekarttoja tai avainsanalistoja hyödyntäen. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuvien valmiuksia ymmärtää opetusta vahvistetaan yhteistyössä S2-opetuksen kanssa tai tarjoamalla selkokielistä materiaalia saatavuuden mukaan. Oppilaita kannustetaan vahvistamaan kielellisiä valmiuksiaan ja seuraamaan yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyvää uutisointia. Oppilaiden ohjauksessa otetaan huomioon mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen.

10.18.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään oppimisprosessiin aikana ja heille annetaan kannustavaa ja ohjaavaa palautetta asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta ja taloudesta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.18.5 Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 Ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1-S4	L4, L7
T2 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	L1, L2, L4, L7
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T3 Ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	L2, L4, L7
T4 Ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1-S4	L3, L4, L5
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T5 Rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	L1, L4, L7, L6
T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.	S1, S2, S3	L2, L4

<p>T7 Ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena</p>	<p>S1-S3</p>	<p>L1, L4, L7</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti</p>	<p>S1, S4</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>
<p>T9 Ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa</p>	<p>S1-S4</p>	<p>L1, L2, L7</p>

10.18.6 Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältötavoitteet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

10.18.7 Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilas syventyy yhteiskuntaoppiin oppiaineena ja sille ominaisiin opiskelustrategioihin.
- Oppilaan kriittinen ajattelu kehittyy.
- Oppilaan asioiden välisten yhteyksien havainnoimiskyky kehittyy.
- Oppilas syventää tiedonhankkimisen ja -käsittelyn taitoja erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilas oppii keskustelemaan yhteiskunnallisista kysymyksistä ja perustelemaan näkemyksensä.
- Oppilas perehtyy erilaisiin kieli- ja kulttuuriryhmiin Suomessa.
- Oppilas oppii keskinäistä kunnioitusta ja arvostusta.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilaita kannustetaan kantamaan vastuuta itsestä, muista ja ympäristöstään.
- Oppilaan kyky suunnitella omaa tulevaisuuttaan kehittyy.
- Oppilas oppii toimimaan eettisesti ja ekologisesti arjen valinnoissaan.
- Oppilas oppii suunnittelemaan omaa rahankäyttöään.

L4 Monilukutaito

- Oppilas harjaantuu erilaisten tekstien ja kuvien, tilastojen ja kaavioiden sekä mainosviestien tulkinnassa.
- Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti eri toimijoiden tuottamaa tietoa ja soveltamaan sitä.
- Oppilaiden monilukutaito vahvistuu oman ja yhteisen tekemisen ja tuottamisen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilas tutustuu erilaisten taloudellisten laskureiden käyttöön.
- Oppilas harjoittelee monipuolista tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.
- Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä ja esityksiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oppilas syventyy yrittäjyyteen, työelämään ja elinkeinoihin.
- Oppilas perehtyy yrittämiseen ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin.
- Oppilas tutustuu ja tekee yhteistyötä lähialueen yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

- Oppilas syventää taitoja, joita tarvitaan opiskeluprosessien suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaasta kasvaa aktiivinen toimija, joka tuntee vaikutusmahdollisuutensa, osallistuu päätöksentekoon ja kehittää omaa lähiyhteisöään.
- Vaikuttamisessa oppilas huomioi eettiset ja ekologiset näkökulmat.
- Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskuntajärjestelmän merkityksen yksilön valintojen ja toiminnan kannalta.

10.18.8 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympärivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Ohjata oppilasta harjaantuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojensa suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ja selittää ihmisoikeusperiaatteita, oikeusvaltion keskeisiä periaatteita sekä suomalaisen oikeusjärjestelmän rakennetta ja toimintaa.

<p>T4 Ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä</p>	<p>S1–S3</p>	<p>Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa sekä tarkastella niihin liittyvää julkista keskustelua.</p>
<p>Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen</p>			
<p>T5 Rohkaista oppilasta kehittämään yritteliäiseksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka hahmottaa yrittäjyyttä ja työelämää, tuntee niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan</p>	<p>S1, S4</p>	<p>Yrittäjyys- ja työelämätaidot</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja arvioida niiden tarjoamia mahdollisuuksia myös oman tulevaisuutensa kannalta</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti</p>	<p>S1–S3</p>	<p>Eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu</p>	<p>Oppilas pystyy tarkastelemaan ja keskustelemaan erilaisista yhteisöistä ja vähemmistöistä rakentavasti ja jäseny-neesti.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena</p>	<p>S1–S3</p>	<p>Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden hahmottaminen sekä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintatapojen tunteminen</p>	<p>Oppilas osaa antaa esimerkkejä poliittisesta päätöksenteosta, vallankäytöstä, yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta sekä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla että globaalisti, sekä toimia omaa lähiyhteisöä kehittämällä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.</p>

<p>T8 Ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti</p>	<p>S1, S4</p>	<p>Talouden perusteiden hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa perustella säästämisen, sijoittamisen ja kuluttamisen merkityksen sekä omassa elämässään että kansantaloudessa.</p>
<p>T9 Ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa</p>	<p>S1–S4</p>	<p>Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis- ja vaikuttamistaidot</p>	<p>Oppilas osaa ilmaista perustellun mielipiteensä tarkoituksenmukaisin keinoin, käyttää erilaisia vaikuttamistaitoja ja toimia rakentavasti osallistuvana kansalaisena lähiyhteisössä.</p>

10.19 Musiikki

10.19.1 Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja musiikillisen ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden

ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 7–9 musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.

10.19.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, jossa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja

Elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Osa oppilaista ei enää perusopetuksen viimeisten luokkien jälkeen saa ohjausta musiikin opiskelussa. Näin ollen vuosiluokilla 7–9 on tärkeää ohjata musiikin tietojen ja taitojen itseopiskeluun, sekä esitellä musiikin alan ammatteja.

Hyödynnetään Helsingin ja lähialueiden elävän musiikin ja musiikin työpajojen tarjontaa ja ohjataan niiden käyttöön myös perusopetuksen jälkeen.

10.19.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, joilla huomioidaan oppilaiden eri taitotasoa. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita, joihin jokainen oppilas voi osallistua omalla taitotasollaan jo opittua vahvistaen ja uutta oppien. Samalla vahvistetaan oppilaiden itse-tuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

10.19.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Musiikin opetuksessa oppilas tarvitsee realistista ja samalla kannustavaa ja rohkaisevaa palautetta myös perusopetuksen 7-9 vuosiluokilla. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen ja musiikkiteknologiaan liittyviä kokonaisuuksia. Oppilas arvioi itseään suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin. Opetuksessa hyödynnetään vertaisoppimista ja opetellaan antamaan rakentavaa palautetta myös toisen työskentelystä.

Musiikin oppiminen on aina prosessi. Tätä musiikille ominaista prosessioppimisen tapaa voidaan hyödyntää myös ilmiöpohjaisessa opiskelussa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa. Tämän kaltaisen työskentelyn arvioinnissa käytetään apuna opiskeluprosessin monipuolista tallentamista eri keinoin. Arvioinnin kohteena ei ole vain lopputulos.

Musiikin päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso musiikin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Musiikissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.19.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

10.19.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Kannustaa oppilaita rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa musisoivassa ryhmässä sekä opitaan rakentavan vertaispalautteen antamista</p> <p>Tutustutaan monipuolisesti eri aikakausien ja tyyllilajien musiikkiin.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden vaikuttaminen Osallistuminen opetuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.</p> <p>Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen aktiivisena osallistujana ja kuuntelijana. Kannustetaan musiikin harrastamiseen koulun ulkopuolella.</p> <p>Havainnoidaan musiikin eri merkityksiä yhteiskunnassa</p> <p>Musiikkivälineistön asianmukainen ja kestävä käyttö.</p>	<p>S1–S4 Oppilas toimii musisoivan ryhmän jäsenenä muut huomioiden hyödyntäen vertaisoppimista ja rakentavaa vertaispalautetta.</p> <p>Oppilaan omia kokemuksia ja havaintoja käytetään musiikin tulkinnaissa ja ilmaisussa.</p> <p>Ohjelmistoa valitaan monipuolisesti huomioiden kulttuuriperintö sekä oppilaiden omat kulttuuritaustat.</p>

<p>T2 Ohjata oppilaita ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa musisoivassa ryhmässä sekä opitaan rakentavan vertaispalautteen antamista.</p> <p>Tutustutaan monipuolisesti eri aikakausien ja tyyllilajien musiikkiin.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p>	<p>S1–S4 Oppilas havainnoi omaa ääntään ja siinä tapahtuvia muutoksia murrosikä ja äänenmurros huomioiden. Ylläpitää laulutaitoaan ja kehittää äänenkäyttöään ja -huoltoaan erilaisin harjoituksin.</p> <p>Kiinnitetään huomiota mikrofonitekniikkaan musisoidessa sekä käytetään mikrofonia osana luontevaa äänenkäyttöä. Harjoitellaan oman äänen suhteuttamista muihin musisoivan ryhmän jäseniin esimerkiksi moniäänisen laulun keinoin.</p> <p>Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.</p>
<p>T3 Kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusiisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja soitusoinnilla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa musisoivassa ryhmässä sekä opitaan rakentavan vertaispalautteen antamista.</p> <p>Tutustutaan monipuolisesti eri aikakausien ja tyyllilajien musiikkiin.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p>	<p>S1–S4 Käytetään bändi- ja muita soittimia monipuolisesti. Harjoitellaan soitinten asianmukaista käyttöä ja opetellaan toimimaan myös ohjeidenannon aikana.</p> <p>Soitetaan melodia- rytm- ja soitusoinnilla erilaisia nuotti- ja soitusmerkkintöjä hyödyntäen. Vahvistetaan nuottien ja rytmien nimeämisen, tunnistamisen, soittamisen ja sijoittamisen taitoja.</p> <p>Hyödynnetään vertaisoppimista musiikillisten taitojen opettamisessa.</p> <p>Musisoidessa syvennetään käsitteitä rytm, harmonia, muoto, melodia, soitinväri ja dynamiikka.</p>

<p>T4 Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokeamiseen ja ilmaisuun</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen. Ohjaaminen rakentavan vertaispalautteen antamiseen. Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen huomioiden eri aikakaudet ja tyyllilajit sekä kulttuuriperinnön. Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p>	<p>S1–S4 Harjoitellaan musiikin, tunteen ja liikkeen yhdistämistä toisiinsa muun muassa kehosoittimia hyödyntäen. Toteutetaan oppilaiden omia havaintoja ja kokemuksia kehollisen ilmaisun kautta Musiikkiliikunnan avulla syvennetään musiikkikäsitteiden ymmärrystä ja hallintaa sekä soveltamista. Ohjelmistoon valitaan monipuolista musiikkia kulttuuriperintö ja oppilaiden omat mieltymykset huomioiden.</p>
<p>T5 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen. Ohjaaminen rakentavan vertaispalautteen antamiseen. Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen huomioiden eri aikakaudet ja tyyllilajit sekä kulttuuriperinnön. Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p>	<p>S1–S4 Kuunnellaan ja havainnoidaan monipuolisesti erilaista musiikkia ja erilaisia ääniympäristöjä. Jäsennetään kuultua kertoen kuuntelukokemuksesta esimerkiksi kuvan, sanojen tai tarinan avulla ja hyödynnetään sitä omassa musiisoinnissa. Kuullun avulla syvennetään käsitteitä rytmi, harmonia, muoto, melodia, sointiväri ja dynamiikka. Elämyksellistä kuuntelua kerrataan ja syvennetään rakentamalla yhteyksiä muihin oppiaineisiin sekä hyödyntämällä lähiympäristön monipuolista musiikkitarjontaa. Kuunnellaan monipuolisesti eri aikakausien ja tyyllilajien musiikkia.</p>

<p>T6 Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvi-sointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Musiikillisten oivallusten tekeminen ja tallentaminen. Musiikillisten havaintojen tekeminen ja tarkastelu eri näkökulmista sekä näiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä.</p> <p>Musiikin oppimisessa tarvittavien oppimisstrategioiden omaksuminen ja käyttäminen eri tilanteissa.</p> <p>Monipuolinen musiikillinen tekeminen tiedonrakentumisen välineenä. Opitun tiedon hyödyntäminen musiikillisessa tekemisessä.</p> <p>Epävarmuuden ja keskeneräisyyden sieto harjoittelussa ja musiikin tekemisessä. Onnistumisen kokemusten havainnointi ja niistä oppiminen.</p> <p>Musiikin kriittisen tarkastelun syventäminen.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjaaminen rakentavan vertaispalautteen antamiseen.</p> <p>Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen huomioiden eri aikakaudet ja tyyllilajit sekä kulttuuriperinnön.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys Järjestelmällisen ja pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu, erilaisten vaihtoehtojen kokeilemiseen ja oma-aloitteisuuteen kannustaminen. Hallittujen riskien ottamiseen rohkaiseminen.</p>	<p>S1–S4 Toteutetaan musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja musiikillisessa keksinnässä yksin ja ryhmän jäsenenä.</p> <p>Harjoitellaan improvisaatioiden ja sävellysten tekoa yksin tai ryhmässä. Pohditaan tehtyjen teosten toteuttamista eri tavoin ja löydetään tätä kautta yhteys sovittamiseen musiikissa.</p> <p>Hyödynnetään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Käytetään ohjelmistossa oppilaiden omia tuotoksia.</p>
---	--	---

	<p>Sisukkuuteen kannustaminen tavoitteiden asettamisessa, työskentelyssä, riskien kohtaamisessa ja työn loppuunsaattamisessa.</p> <p>Musiikillisen ryhmän toiminnan ja jatkuvuuden ymmärtäminen ja harjoittaminen.</p> <p>Kiinnostuksen ja myönteisen asenteen edistäminen eri musiikin ammatteja kohtaan. Tutustutaan musiikin keskeisiin toimialoihin ja niissä toimiviin ammatteihin.</p> <p>Vapaa-ajan taitojen ja koulun musisoinnin yhteyden löytäminen.</p>	
<p>T7 Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>Musiikillisten oivallusten tekeminen ja tallentaminen. Musiikillisten havaintojen tekeminen ja tarkastelu eri näkökulmista sekä näiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä.</p> <p>Musiikin oppimisessa tarvittavien oppimisstrategioiden omaksuminen ja käyttäminen eri tilanteissa.</p> <p>Monipuolinen musiikillinen tekeminen tiedonrakentumisen välineenä. Opitun tiedon hyödyntäminen musiikillisessa tekemisessä.</p> <p>Epävarmuuden ja keskeneräisyyden sieto harjoittelussa ja musiikin tekemisessä. Onnistumisen kokemusten havainnointi ja niistä oppiminen.</p> <p>Musiikin kriittisen tarkastelun syventäminen.</p>	<p>S1–S4 Hyödynnetään teknologiaa musiikillisen ilmaisun välineenä eri laitteita käyttäen.</p> <p>Harjoitellaan omien tuotosten tallentamista ja jakamista eri sovellusten ja laitteiden avulla.</p> <p>Huomioidaan tekijänoikeudet musiikin luomisessa ja jakamisessa.</p> <p>Ohjelmistossa ja muiden oppiaineiden kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioidaan oppilaiden itse tuottama sekä valmistama materiaali.</p>

	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjaaminen rakentavan vertaispalautteen antamiseen.</p> <p>Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen huomioiden eri aikakaudet ja tyylilajit sekä kulttuuriperinnön.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintätekniinen osaaminen Teknologian hyödyntäminen oppimisen välineenä kuuntelun, musiikillisten ilmiöiden, musiikillisen keksinnän ja uuden ohjelmiston harjoittelussa.</p> <p>Omien tuotosten tallentaminen ja niihin palaaminen.</p> <p>Omien tuotosten vastuullinen jakaminen ja tekijänoikeuksiin tutustuminen sekä niiden ymmärtäminen.</p>	
--	--	--

<p>T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Mielipiteiden ja omien tuntemusten ilmaisuun ja perustelemiseen kannustaminen.</p> <p>Ohjaaminen rakentavan vertaispalautteen antamiseen.</p> <p>Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen huomioiden eri aikakaudet ja tyyllilajit sekä kulttuuriperinnön.</p> <p>Musiikilliseen toimintaan osallistuminen ja ohjaaminen erilaisissa vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.</p> <p>L4 Monilukutaito Musiikissa kommunikoiminen musiikin käsitteiden ja kielen avulla.</p> <p>Musiikin käyttö mediassa ja ympäröivässä maailmassa. Arjen musiikkiympäristöjen vaikutusten ymmärtäminen.</p> <p>Monilukutaidon soveltaminen vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.</p> <p>Musiikin ja muiden ilmaisutapojen avulla ilmaistun tiedon tulkitsemisen harjoittelu.</p>	<p>S1–S4 Syvennetään tuntemusta eri maanosien, kulttuurien ja tyyllilajien musiikeista.</p> <p>Havainnoidaan erilaisia käyttötapoja ja -tarkoituksia muun muassa elokuva-, teatteri- ja mainosmusiikissa. Tutkitaan musiikin käyttöä kielteisen ja/tai myönteisen viestin välittämisen välineenä.</p> <p>Oivalletaan musiikin merkitysten muuttuminen eri yhteyksissä. Tutkitaan musiikkiin liitettäviä merkityksiä.</p> <p>Harjoitetaan musiikillisen kulttuurin lukutaitoa.</p>
<p>T9 Rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa</p>	<p>L4 Monilukutaito Musiikissa kommunikoiminen musiikin käsitteiden ja kielen avulla.</p> <p>Musiikin käyttö mediassa ja ympäröivässä maailmassa. Arjen musiikkiympäristöjen vaikutusten ymmärtäminen.</p> <p>Monilukutaidon soveltaminen vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.</p> <p>Musiikin ja muiden ilmaisutapojen avulla ilmaistun tiedon tulkitsemisen harjoittelu.</p>	<p>S1–S4 Käydään keskustellen läpi soittotilanteeseen parhaiten sopivan merkintätavan käyttö.</p> <p>Harjoitellaan kuunteluohjelmiston avulla merkintätapojen tunnistamista ja toteuttamista.</p>

<p>T10 Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen. Ekologinen näkökulma musiikin opiskeluun.</p> <p>Sääntöjen ja sopimusten ymmärtäminen ja noudattaminen musisointitilanteissa.</p> <p>Musisointitilanteissa soitto- ja lauluergonomiasta huolehtiminen.</p> <p>Musiikin ja eri tunnetilojen yhteyden havainnointi. Mahdollisuus tunne- ja sosiaalisten taitojen harjoittamiseen ja kehittämiseen.</p> <p>L4 Monilukutaito Musiikissa kommunikoiminen musiikin käsitteiden ja kielen avulla.</p> <p>Musiikin käyttö mediassa ja ympäröivässä maailmassa. Arjen musiikkiympäristöjen vaikutusten ymmärtäminen.</p> <p>Monilukutaidon soveltaminen vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.</p> <p>Musiikin ja muiden ilmaisutapojen avulla ilmaistun tiedon tulkitsemisen harjoittelu.</p>	<p>S1–S4 Koetaan musiikki rauhoittumisen ja rentoutumisen välineenä.</p> <p>Ymmärretään musiikin merkitys esimerkiksi erilaisiin suorituksiin lautautumisessa ja energiaa tuovana elementtinä.</p> <p>Löydetään musiikista ilmaisukanava omille tunteille.</p> <p>Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita musiikin keinoin.</p>
<p>T11 Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulos- taan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen. Ekologinen näkökulma musiikin opiskeluun.</p> <p>Sääntöjen ja sopimusten ymmärtäminen ja noudattaminen musisointitilanteissa.</p> <p>Musisointitilanteissa soitto- ja lauluergonomiasta huolehtiminen.</p> <p>Musiikin ja eri tunnetilojen yhteyden havainnointi. Mahdollisuus tunne- ja sosiaalisten taitojen harjoittamiseen ja kehittämiseen.</p>	<p>S1–S4 Toteutetaan kuulonhuollon keskeisiä periaatteita musiikintunneilla. Huomioidaan kuulonhuollon merkitys myös vapaa-ajan musiikin harrastamisessa.</p> <p>Käytetään soittimia ja muuta välineistöä asianmukaisesti ja toimitaan ohjeidenannon aikana toimintaa edistävästi. Kiinnitetään huomiota musisointitilanteiden äänen-voimakkuuteen kuulonhuolto huomioiden.</p>

<p>T12 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Musiikillisten oivallusten tekeminen ja tallentaminen. Musiikillisten havaintojen tekeminen ja tarkastelu eri näkökulmista sekä näiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä. Musiikin oppimisessa tarvittavien oppimisstrategioiden omaksuminen ja käyttäminen eri tilanteissa. Monipuolinen musiikillinen tekeminen tiedonrakentumisen välineenä. Opitun tiedon hyödyntäminen musiikillisessa tekemisessä. Epävarmuuden ja keskeneräisyyden sieto harjoittelussa ja musiikin tekemisessä. Onnistumisen kokemusten havainnointi ja niistä oppiminen. Musiikin kriittisen tarkastelun syventäminen.</p>	<p>S1-S4 Oppilas asettaa omalle ja ryhmän toiminnalle tavoitteita ja arvioi omaa ja ryhmän edistymistä musiikin opiskelussa. Oppilas osallistuu musiikin opetuksen ja musiikillisen esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Valitaan ohjelmistoon laulustoa ja soittomateriaalia, joita voidaan harjoitella yhdessä ja jonka harjoitteluun oppilaat voivat asettaa omia tavoitteitaan.</p>
---	---	--

10.19.7 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 Kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1–S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudesta ja kannustaa toisia.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 Ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1–S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovitteen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1–S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
T4 Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemukseen ja ilmaisuun	S1–S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkuessaan ja sovittaa liikkeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.

<p>T5 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan</p>	<p>S1–S4</p>	<p>Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen</p>	<p>Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.</p>
<p>T6 Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, soittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn</p>	<p>S1–S4</p>	<p>Musiikin luova tuottaminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää musiikillisiä tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisiä ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia</p>	<p>S1–S4</p>	<p>Musiikkiteknologian käyttö</p>	<p>Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.</p>
<p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito</p>			
<p>T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa</p>	<p>S1–S4</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen</p>	<p>Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.</p>

T9 Rohkaista ja ohjata oppilasta käyttämään musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa	S1–S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T10 Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1–S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.
T11 Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1–S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T12 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1–S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.

10.20 Kuvataide

10.20.1 Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata ja innostaa oppilaita tutkimaan maailmaa ja ilmaisemaan itseään taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistamista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteellinen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen tuottamalla ja tulkitsemalla visuaalisia viestejä. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja mahdollisuuksien mukaan koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

Vuosiluokilla 7–9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Tavoitteena on, että oppilas löytää omille ajatuksilleen ja mielikuvillean luontevimman kuvallisen ilmaisumuodon sekä kokee tekemisen ja onnistumisen iloa. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

10.20.2 Kuvataiteen opinnot Oulunkylän yhteiskoulussa

Oulunkylän yhteiskoulussa kuvataidetta opiskellaan seitsemännellä luokalla kaikille yhteisenä kaksi vuosiviikkotuntia. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla oppilaat voivat valita kuvataidetta sekä taito- ja taideaineiden valinnaisina opintoina että vapaasti valittavina opintoina. Valinnaiset opinnot on jaettu kokonaisuuksiin, joista oppilas voi valita itseään eniten kiinnostavat kuvataiteen aihealueet. Valinnaisten opintojen teemat ovat kahdeksannella vuosiluokalla piirustus ja maalaus sekä keramiikka ja muotoilu ja yhdeksännellä vuosiluokalla valokuvaus ja ajankohtainen teemaopintokokonaisuus.

10.20.3 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Kuvataiteen oppimisympäristöt ja työtavat mahdollistavat monipuolisen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttämisen sekä niiden luovan soveltamisen.

Opetustilanteissa luodaan kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Kaikki tilat ovat taideoppimisen tiloja. Pedagogisilla ratkaisuilla ja monipuolisilla oppimisympäristöillä tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista oppimista. Opetuksessa huomioidaan yksilölliset kuvailmaisun tarpeet sekä mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri koulussa ja koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Helsingin museot, galleriat ja kulttuurilaitokset ovat olennaisia kuvataiteen oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat elämyksellisen taidekokemuksen ja osaltaan myös aktiivisen yhteistyön visuaalisen alan asiantuntijoiden kanssa.

10.20.4 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Vuosiluokilla 7–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

10.20.5 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Se kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Yksittäisten suoritusten rinnalla arvioinnissa painottuu oppimisprosessi, rohkeus, motivaatio ja työskentelytaidot. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan ja edistymistään. Se tehdään näkyväksi itse- ja vertaisarvioinneissa, yhteisissä tuntikeskusteluissa ja kahdenkeskisissä palautekeskusteluissa. Työskentelyä koskeva monipuolinen palaute kaikissa opiskelutilanteissa edistää oppilaiden mahdollisuuksia tarkastella omaa työskentelyään ja kehittyä työskentelytaidoissa. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. He osallistuvat itse arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä opinaikana. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.20.6 Ilmiöpohjainen oppiminen

Kuvataide sopii lähtökohtaisesti hyvin erilaisten ilmiöiden tarkasteluun sekä osaksi aineiden välisiä opintokokonaisuuksia.

10.20.7 Vuosiluokka 7, 1 vvt (1/2)

Kuvataiteen kaikille yhteisten opintojen aluksi kertaamme ja harjoittelempa kuvailmaisua, esimerkiksi tilan kuvaamista ja mittasuhteita, sekä kuvan tekemisen välineiden ja tekniikoiden käyttöä ja väriopin perusteita. Käytämme erilaisia piirtimiä ja värejä ja kokeilempa grafiikan ja keramiikan tekoa.

Tavoitteet

- T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä
- T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään
- T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä
- T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan
- T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan
- T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Sisällöt

S1 Omat kuvakulttuurit

- Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä.
- Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.
- Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaali-maailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja media-oita koskevista laajemmista kysymyksistä.
- Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.
- Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiiriin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

- Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuva-taiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.
- Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.
- Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaiden looginen päättelykyky kehittyy, he osaavat tehdä tekemiensä havaintojen poh-jalta päätelmiä, johtopäätöksiä ja suunnitella toimenpiteitä, jotka vievät oppimista eteen-päin.
- Oppilaat rakentavat tietoa oman päättelyn, uusien ideoiden sekä useamman eri lähteen pe-rusteella. Oppilaita kannustetaan yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja mah-dollistetaan uuden oivaltaminen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaiden taiteen, kulttuurin ja mediaympäristön tuntemus syvenee. Oppilaat tuntevat pai-kallista kulttuuriperintöä ja siihen liittyviä arvoja, osaavat peilata sitä nykytrendeihin ja osal-listuvat sen muovaamiseen ja eteenpäin välittämiseen. He oppivat tunnistamaan perinteisen taidemaailman instituutioiden ulkopuolelle jääviä ilmiöitä kuten katutaidetta.
- Oppilaat osaavat tunnistaa ja tulkita ympäristönsä kulttuurisia viestejä, sekä taiteen ja kult-tuurin eri ilmenemismuotoja tiedostaen niiden merkityksen yksilön ja yhteisöjen hyvinvoin-nille.
- Oppilaat tuntevat suuren osan tärkeimmistä helsinkiläisistä taide- ja kulttuurilaitoksista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilaat oppivat ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Heidät osallistetaan koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä yhteisten sääntöjen laadintaan. He kantavat vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, työvälineistä, työturvallisuudesta ja ilmapiiristä.
- Tutustuessaan mediakulttuurin ja muotoilun sisältöihin oppilaat oppivat kriittistä suhtautumista kuluttamiseen. He saavat välineitä tarkastella omia kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta ja suhtautua mainosviestintään analyttisesti.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjoittelevat analyttistä, kriittistä, katsomuksellista, kulttuurista ja ympäristölukutaitoa. Oppilaat oppivat hyödyntämään monipuolisesti kaikkia aistialueita oppimisessa.
- Oppilaat harjoittelevat tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja eri kuvataiteen ilmaisulle ominaisilla tavoilla ja yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaat osaavat ilmaista itseään monipuolisesti eri teknologioita hyödyntäen.
- Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestäväan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja välttämään tiedon häviämistä. He ymmärtävät, mitä käsitteet tietosuojaja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaat osaavat käyttää tekijänoikeussuojattuja materiaaleja oikein ja ymmärtävät omat oikeutensa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

- Oppilaita rohkaistaan avoimeen, joustavaan ja luovaan toimintaan uusia mahdollisuuksia tai muutostilanteita kohdatessa. He oppivat tunnistamaan omien vahvuuksiaan ja taipumuksiinsa sekä kehittämään niitä.
- Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella monipuolisia työelämätaitoja kuten verkostoitumista ja projektityöskentelyä. He oppivat hallitsemaan työprosessia, johon kuuluu suunnittelu, keittäminen, uudet ratkaisut, johtopäätökset ja arviointi.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

10.20.8 Vuosiluokka 7, 1 vvt (2/2)

Kuvataiteen kaikille yhteisten opintojen jälkimmäisellä puolikkaalla peilaamme opittua taidehistorian ilmiöihin ottaen käsittelyyn erityisesti suomalaisia merkkiteoksia. Syvennämme omaa ilmaisua ja painotamme vuoropuhelua ympäröivän maailman ja yhteiskunnan kanssa. Käsittelemme mm. arkkitehtuuria ja muotoilua, ympäristö-, nyky- tai katutaidetta sekä kuvaviestintää kuten mainontaa tai muuta käyttökuva. Työskentelyssä painottuu itsenäisen työskentelyn ohella ryhmässä työskentely sekä työskentelyprosessin hallinta. Tämän kokonaisuuden aikana tehdään myös museovierailu.

- T4, T5, T6
- T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä
- T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista
- T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan
- T10
- T11
- S1, S2, S3
- L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

10.21 Käsityö

10.21.1 Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa yhdistellään käsityöilmaisun, muotoilun ja teknologian aineksia. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itse-tuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet. Oppilaiden monipuolinen osaaminen sekä omien vahvuuksien tunnistaminen korostuvat yhteisissä projekteissa sekä yhteisöllisessä toiminnassa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalsen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oulunkylän yhteiskoulussa 7. luokalla opiskellaan 3 vuosiviikkotuntia (vvt) käsityötä. 7.luokan opinnoista 2 vvt koostuu kaikille yhteisistä opinnoista ja 1 vvt tunti on kiinnitettyä koulun taito- ja taideaineiden valinnaisten aineiden kiintiöstä. Käsityössä 7.luokalla oppilaalla on mahdollisuus syventää oppimistaan ja erilaisia käsityön työtapoja oman kiinnostuksen kohteiden mukaisesti.

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalsen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työ-elämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

10.21.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsi-työssä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

10.21.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

10.21.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaitojen kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko opiskelun ajan. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta

voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

10.21.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Käsityö tarjoaa hyvän mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen ja tuo kaikkia aisteja vahvistaen myös kädet ilmiön tarkkailijaksi. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, mutta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti tarkoituksenmukaisia asioita todellisesta maailmasta / tulevaisuudesta. Käsiteltävät asiat ovat luonnollisessa kontekstissa; asiayhteys ja merkitys hahmotetaan laajemman kokonaisuuden kannalta.

10.21.6 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7–9

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Käsityössä oppilailla on aktiivinen rooli oppimisprosessin suunnittelussa. Häntä rohkaistaan asettamaan oppimiselleen tavoitteita, suunnittelemaan työnsä ja työskentelynsä etenemistä. Prosessin päätteeksi hän arvioi sekä lopputuloksen että työskentelynsä onnistumista. Opettajan tehtävänä on kannustaa oppilasta luottamaan itseensä, näkemyksiinsä sekä rohkaista oppilasta soveltamaan koulun ulkopuolella oppimiaan käsityötaitoja koulutyössä. Oppilaan omat ideat, kuvittelukyky, uuden oivaltaminen, ennakkoluuloton luovien ratkaisujen löytäminen ja vaihtoehtojen näkeminen sekä yksin että yhdessä toisten oppilaiden kanssa, ovat käsityössä keskeisessä asemassa. Käsityötunneilla nämä itsenäiset ja yhteiset ongelmanratkaisutehtävät kehittävät oppilaan ajatteluntaitoja, syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua sekä lisäävät oppilaan kykyä argumentoida ja perustella näkemyksiään.

Käsityö on luonteeltaan kokeilevaa ja toiminnallista, tätä ominaisuutta voidaan hyödyntää myös opiainerajat ylittävässä työskentelyssä. Oppilasta autetaan ottamaan selvää käsityöalan jatko-opintomahdollisuuksista ja huomioimaan perustellusti omat taipumuksensa valintoja tehdessään.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Käsityön tunneilla vallitsevassa keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen ilmapiirissä oppilasta rohkaistaan luovaan toimintaan. Kulttuurien monimuotoisuutta käytetään rikastuttamaan opetusta kaikissa käsityöprosessin vaiheissa. Oman elinympäristön ja kulttuuriperinnön tunteminen ja arvostaminen ohjaa oppilasta osallistumaan toiminnallisesti esineellisen kulttuuriperinnön uudistamiseen.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Heitä opetetaan myös ymmärtämään myös teknologian

toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan ja valintojaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina.

Monilukutaito (L4)

Oppilasta ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tietoteknisiä laitteita hyödynnetään välineellisesti ja tavoitteena on luoda oppilaille mahdollisuuksia käyttää laitteita tutkivan ja luovan työskentelyn yksilöllisissä ja yhteisöllisissä tehtävissä. Oppilaan työskentelyn ja arvioinnin dokumentoinnin välineenä käytetään joustavasti erilaisia tietoteknisiä välineitä ja viestinnän kanavia.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden tietopohjaa ja kiinnostusta sekä myönteistä asennetta työnteokoa kohtaan. Oppilaita opetetaan tunnistamaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisten toimialojen yhteys opiskeluun sekä tulevaisuuteen. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään tehtävä pitkäjänteisesti päätökseen. Oppilaita rohkaistetaan tunnistamaan ja kehittämään omia taitumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan omia näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaiden kanssa pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja.

10.21.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Käsityön tehtävä erityisesti 7. luokalla oppilas osaa ja ymmärtää pitkäjänteisen käsityöprosessin vaiheita. Oppimistehtävissä oppilas osaa käyttää materiaaleja ja työvälineitä sekä niihin soveltuvia kohteita ja laitteita turvallisesti.

Tavoitealue 1: Suunnittelu

Suunnittelun tavoitealueeseen kuuluvat alkuideoinnin lisäksi sekä visuaalinen ja tekninen suunnittelu. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
<p>T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutki- maan ja kokeilemaan yritteliäästi.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovai- kutukset ja ilmaisu (L2) Käsityön tunneilla vallitsevassa keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen ilmapiirissä oppilasta rohkaistaan luovaan toimintaan.</p> <p>Kulttuurien monimuotoisuutta käytetään rikastuttamaan opetusta kaikissa käsityöprosessin vaiheissa.</p> <p>Oman elinympäristön ja kulttuuriperinnön tunteminen ja arvostaminen ohjaa oppilasta osallistumaan toiminallisesti esineellisen kulttuuriperinnön uudistamiseen.</p>	<p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>

	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, koulu yhteisössä ja yhteiskunnassa. Heitä opetetaan myös ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiin ja valintoihin kestävän tulevaisuuden näkökulmasta ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina.</p>	<p>S3 Kokeilu Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p>
		<p>S4 Dokumentointi ja arviointi Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>

		<p>S5 Tekeminen Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>Opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan.</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Käsityössä oppilailla on aktiivinen rooli oppimisprosessin suunnittelussa. Häntä rohkaistaan asettamaan oppimiselleen tavoitteita, suunnittelemaan työnsä ja työskentelynsä etenemistä. Prosessin päätteeksi hän arvioi sekä lopputuloksen että työskentelynsä onnistumista. Opettajan tehtävänä on kannustaa oppilasta luottamaan itseensä, näkemyksiinsä sekä rohkaista oppilasta soveltamaan koulun ulkopuolella oppimiaan käsityötaitoja koulutyössä.</p> <p>Oppilaan omat ideat, kuvitteluukyky, uuden oivaltaminen, ennakkoluuloton luovien ratkaisujen löytäminen ja vaihtoehtojen näkeminen sekä yksin että yhdessä toisten oppilaiden kanssa, ovat käsityössä keskeisessä asemassa.</p> <p>Käsityötunneilla nämä itsenäiset ja yhteiset ongelmanratkaisutehtävät</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelu-tehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p> <p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>

	<p>kehittävät oppilaan ajatteluntaitoja, syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua sekä lisäävät oppilaan kykyä argumentoida ja perustella näkemyksiään.</p> <p>Käsityö on luonteeltaan kokeilevaa ja toiminnallista, tätä ominaisuutta voidaan hyödyntää myös oppiainerajat ylittävässä työskentelyssä.</p> <p>Oppilasta autetaan ottamaan selvää käsityöalan jatko-opintomahdollisuuksista ja huomioimaan perustellusti omat taipumuksensa valintoja tehdessään.</p>	<p>S3 Kokeilu</p> <p>Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään mahdollisuuksien mukaan sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p>
		<p>S4 Dokumentointi ja arviointi</p> <p>Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen osin tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>

		<p>S5 Tekeminen</p> <p>Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>Suunnittelun osa-alueet ovat innovointi, muotoilu ja kokeilu.</p> <p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy materiaalien ominaisuuksiin ja tunnistaa yleisimmät käsityössä käytettävät materiaalit. • kokeilee ja valitsee tarkoituksenmukaiset materiaalit, työvälineet ja –menetelmät. • tekee suunnittelua yksin tai ryhmässä. • käyttää suunnittelussa mittakaavaa ja tarkoituksenmukaisia mittayksiköitä sekä suunnittelun peruskäsitteitä. • oppii muotoiluprosessin ja osaa ottaa siinä huomioon tuotteen tai teoksen toiminnallisuuden. • käyttää tietokoneavusteista suunnittelua tarpeen mukaan perinteisten suunnittelumenetelmien rinnalla. • ilmaisee ajatuksensa ja ideansa visuaalisesti sekä pohtii ratkaisuja opettajan tai ryhmän kanssa. • osaa tehdä tarvittavia muutoksia arvioidessaan suunnitteluprosessia. • tekee suunnitteluun ja dokumentointiin liittyviä tehtäviä.
--	--	---

Tavoitealue 2: Toteutus

Toteutuksen tavoitealueeseen kuuluvat työskentely, työn valmistaminen ja omien ideoiden testaaminen käytännössä. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
<p>T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita.</p>	<p>Monilukutaito (L4) Oppilasta ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p> <p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>

	<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6) Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden tietopohjaa ja kiinnostusta sekä myönteistä asennetta työntekoa kohtaan. Oppilaita opetetaan tunnistamaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisten toimialojen yhteys opiskeluun sekä tulevaisuuteen. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään tehtävä pitkäjänteisesti päätökseen. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.</p>	<p>S3 Kokeilu Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p> <p>S4 Dokumentointi ja arviointi Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>S5 Tekeminen Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden käytettävä materiaali.</p>
--	--	---

		<p>Työtavat Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustuu monipuolisesti teknisen ja tekstiilityön työtapoihin erilaisten oppimistehtävien ja käsityöprosessien avulla. • Oppii yhdistämään erilaisia tekniikoita luovasti ja soveltavasti kokonaisuudessa käsityöprosessissa.
<p>T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun.</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) Käsityön tunneilla vallitsevassa keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen ilmapiirissä oppilasta rohkaistaan luovaan toimintaan.</p> <p>Kulttuurien monimuotoisuutta käytetään rikastuttamaan opetusta kaikissa käsityöprosessin vaiheissa.</p> <p>Oman elinympäristön ja kulttuuriperinnön tunteminen ja arvostaminen ohjaa oppilasta osallistumaan toiminallisesti esineellisen kulttuuriperinnön uudistamiseen.</p> <p>Monilukutaito (L4) Oppilasta ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvataulunkin menetelmiä ja esittämisen tapoja. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppi-</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p> <p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>

	<p>misessa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.</p>	<p>S3 Kokeilu Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään mahdollisuuksien mukaan sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p> <p>S4 Dokumentointi ja arviointi Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>S5 Tekeminen Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>
--	--	---

<p>T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.</p>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Heitä opetetaan myös ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan ja valintojaan kestävä tulevaisuuden näkökulmasta ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina.</p> <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden tietopohjaa ja kiinnostusta sekä myönteistä asennetta työntekoa kohtaan. Oppilaita opetetaan tunnistamaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisten toimialojen yhteys opiskeluun sekä tulevaisuuteen. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään tehtävä pitkäjänteisesti päätökseen. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.</p>	<p>S6 Työturvallisuus Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.</p> <p>Valitaan myrkyttömiä ja allergisoimattomia materiaaleja. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja, jotka ovat teollisuuden ja kuluttajien käytössä olevia valmisteita, jalosteita ja komponentteja, ja jotka soveltuvat koulukäyttöön.</p> <p>Työvälineet valitaan käytettävälle materiaalille ja oppilaan ikäkaudelle sopiviksi työturvallisuusmääräykset huomioiden.</p>
--	--	---

Tavoitealue 3: Arviointi

Oppilasta ohjataan arvioimaan arvioimaa omaa työskentelyä koko käsityöprosessin ajan. Lisäksi tarkoituksena on hyödyntää toisilta saatua palautetta ja tarkastella samalla toisten tekemiä ratkaisuja osana omaa oppimista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
<p>T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa perinteisten suunnittelu- menetelmien rinnalla.</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) Tietoteknisiä laitteita hyödynnetään välineellisesti ja tavoitteena on luoda oppilaille mahdollisuuksia käyttää laitteita tutkivan ja luovan työskentelyn yksilöllisissä ja yhteisöllisissä tehtävissä. Oppilaan työskentelyn ja arvioinnin dokumentoinnin välineenä käytetään joustavasti erilaisia tietoteknisiä välineitä ja viestinnän kanavia.</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p> <p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>

		<p>S3 Kokeilu Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään mahdollisuuksien mukaan sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistetaviin tuotteisiin.</p>
		<p>S4 Dokumentointi ja arviointi Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>
		<p>S5 Tekeminen Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>

<p>T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsitön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä</p>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden tietopohjaa ja kiinnostusta sekä myönteistä asennetta työntekoa kohtaan. Oppilaita opetetaan tunnistamaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisten toimialojen yhteys opiskeluun sekä tulevaisuuteen. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään tehtävä pitkäjänteisesti päätökseen. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.</p>	<p>S7 Yrittäjämäinen oppiminen Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäyneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.</p>
--	--	--

<p>T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa</p>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Käsityössä oppilailla on aktiivinen rooli oppimisprosessin suunnittelussa. Häntä rohkaistaan asettamaan oppimiselleen tavoitteita, suunnittelemaan työnsä ja työskentelynsä etenemistä. Prosessin päätteeksi hän arvioi sekä lopputuloksen että työskentelynsä onnistumista. Opettajan tehtävänä on kannustaa oppilasta luottamaan itseensä, näkemyksiinsä sekä rohkaista oppilasta soveltamaan koulun ulkopuolella oppimiaan käsityötaitoja koulutyössä.</p> <p>Oppilaan omat ideat, kuvittelukyky, uuden oivaltaminen, ennakkoluuloton luovien ratkaisujen löytäminen ja vaihtoehtojen näkeminen sekä yksin että yhdessä toisten oppilaiden kanssa, ovat käsityössä keskeisessä asemassa. Käsityötunneilla nämä itsenäiset ja yhteiset ongelmanratkaisutehtävät kehittävät oppilaan ajatteluntaitoja, syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua sekä lisäävät oppilaan kykyä argumentoida ja perustella näkemyksiään.</p> <p>Käsityö on luonteeltaan kokeilevaa ja toiminnallista, tätä ominaisuutta voidaan hyödyntää myös oppiainerajat ylittävissä työskentelyissä. Oppilasta autetaan ottamaan selvää käsityöalan jatko-opintomahdollisuuksista ja huomioidaan perustellusti omat taipumuksensa valintoja tehdessään.</p>	<p>S8 Tiedostaminen ja osallistuminen Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävästä kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.</p>
--	--	--

	<p>Monilukutaito (L4) Oppilasta ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aisti-alueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.</p> <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7) Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan omia näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaiden kanssa pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja.</p>	
--	---	--

10.21.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Käsityön tehtävä erityisesti 8. luokalla vahvistaa oppilaan kiinnostusta ja innostusta käsin tekemiseen sekä herättää hänessä uteliaisuus kokeilevaan ja keksivään käsityöhön kokonaisen käsityöprosessin avulla.

Tavoitealue 1: Suunnittelu

Suunnittelun tavoitealueeseen kuuluvat alkuideoinnin lisäksi sekä visuaalinen ja tekninen suunnittelu. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen

Tavoitealue 2: Toteutus

Toteutuksen tavoitealueeseen kuuluvat työskentely, työn valmistaminen ja omien ideoiden testaaminen käytännössä. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S6 Työturvallisuus

Tavoitealue 3: Arviointi

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan sekä omaa että toisten toimintaa kaksisuuntaisesti. Tarkoituksena on hyödyntää toisilta saatua palautetta ja tarkastella samalla toisten tekemiä ratkaisuja osana omaa oppimista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S7 Yrittäjämäinen oppiminen
T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

10.21.9 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Käsityön tehtävä erityisesti 9. luokalla vahvistaa oppilaan kiinnostusta ja innostusta käsin tekemiseen sekä herättää hänessä uteliaisuus kokeilevaan ja keksivään käsityöhön kokonaisen käsityöprosessin avulla.

Tavoitealue 1: Suunnittelu

Suunnittelun tavoitealueeseen kuuluvat alkuideoinnin lisäksi sekä visuaalinen ja tekninen suunnittelu. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen

Tavoitealue 2: Toteutus

Toteutuksen tavoitealueeseen kuuluvat työskentely, työn valmistaminen ja omien ideoiden testaaminen käytännössä. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S6 Työturvallisuus

Tavoitealue 3: Arviointi

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan sekä omaa että toisten toimintaa kaksisuuntaisesti. Tarkoituksena on hyödyntää toisilta saatua palautetta ja tarkastella samalla toisten tekemiä ratkaisuja osana omaa oppimista.

Oppiaineen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S1 Innovointi S2 Muotoilu S3 Kokeilu S4 Dokumentointi ja arviointi S5 Tekeminen
T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	S7 Yrittäjämäinen oppiminen
T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

10.21.10 Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7–9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko opiskelun ajan. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

10.21.11 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2–S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1–S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1–S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunniteltuaan tuotteita/teoksia.
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1–S5	Visuaalinen materiaallinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

<p>T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa</p>	<p>S1–S5</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely</p>	<p>Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityö-proessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä-teknologiaa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä</p>	<p>S7</p>	<p>Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa</p>	<p>Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa</p>	<p>S8</p>	<p>Valintojen tekeminen ja niiden perustelut</p>	<p>Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.</p>

10.22 Liikunta

10.22.1 Oppiaineen yleinen kuvaus

Punainen lanka, joka kulkee liikunnassa vuosiluokilla 7–9, on liikunnallisen elämäntavan omaksuminen. Perusopetuksen tulisi antaa valmiuksia elinikäiselle kunnosta huolehtimiselle sekä taitoja fyysisen, henkisen ja sosiaalisen kunnan kartuttamiselle.

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjomiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimislampiin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnan opetuksen yhteydessä oppilas saa tietoa ja valmiuksia terveyden hyvinvoinnin ja hygienian edistämiseen.

10.22.2 Oppiaineen tehtävä

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7–9 pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

10.22.3 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

10.22.4 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen löytämiseen ja ylläpitämiseen. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään eri opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä sekä pyritään huomioimaan oppilaiden näkemyksiä liikuntatuntien suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

10.22.5 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjauksella palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelun oppiminen ja työskentely, joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin ja oppimisen arvioinnissa käytetään myös vertais- ja prosessiarviointia. Oppilaat ja opettajat keskustelevat yhdessä oppimisprosessista ja sen arvioinnista. Oppilasta tuetaan oman oppimisprosessinsa ja edistymisensä ymmärtämisessä ja näkyväksi tekemisessä koko oppimisprosessin ajan. Oppilas

ymmärtää arvioinnin perusteet ja eri arviointimuodot sekä sen, miten itse voi vaikuttaa omaan oppimiseensa. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.22.6 Ilmiöpohjainen oppiminen

Ilmiöpohjainen oppiminen edistää tulevaisuudessa tarvittavaa laaja-alaista osaamista sekä yhteiskunnassa ja tulevassa työelämässä tarvittavia ydintaitoja. Ilmiöpohjaisessa opiskelussa tavoitteet ja sisällöt johdetaan laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden tavoitteista. Liikunnan tavoitteita ja sisältöjä integroidaan eri oppiaineiden kanssa ilmiöoppimisen kokonaisuuksiksi. Työskentelyote on tutkiva ja siinä käytetään mahdollisuuksien mukaan liikunnan asiantuntijoita sekä menetelmiä ja lähteitä. Pelien ja leikkien avulla voidaan toteuttaa ilmiöoppimisen tavoitetta joustavista opetusjärjestelyistä, ja siinä mahdollistetaan myös eri-ikäisten oppilaiden työskentelyn yhdessä.

10.22.7 Liikunnan painotettu opetus

Liikunnan painotetun opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
- ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa.
- ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa.
- ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

- tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Liikunnan painotetun opetuksen keskeiset sisällöt ovat

- liikunnallisten perustaitojen soveltaminen opiskeluympäristön liikuntamahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.
- fyysiseen toimintakykyyn liittyvien taitojen ja tietojen syventäminen.
- oppilaiden yhdessä suunnittelemat lajikokeilut.
- oppilaiden yhteistoiminnalliset liikuntaharrastukset sekaryhmissä sekä tarjota rentouttavat ja elämykselliset liikuntakokemukset.

10.22.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt	Arvioinnin kohteet	Arvosanan 8 osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen. L1, L3	Monipuoliset ja toiminnalliset tehtävät, harjoitteet ja pelit eri liikuntamuodoissa	Aktiivisuus, kokeileminen ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen eri liikuntamuotoja.
Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli kehittämään omaa kehonhahmotustaan sekä havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. L1, L3, L4	Kehonhahmotusta ja monipuolisesti havaintotaitoja kehittävät tehtävät kuten pallopelit, suunnistus, tanssi, yleis- tai ohjattuihin harjoitteisiin ja liikuntaleikit	Kehonhahmotus ja havaintojen teko	Oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja pyrkii tekemään tarkoituksenmukaisia havaintoja useimmissa liikuntatilanteissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset tasapaino- ja liikkumistaitoja kehittävät liikuntamuodot kuten jäälliikunta, suunnistus, perusliikunta, musiikkiliikunta, palloilut, keuhonhallintaharjoitteet ja voimistelut	Tasapaino- ja liikkumistaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset välineenkäsittelytaitoja kehittävät liikuntamuodot kuten jää-, lumi-, perus- ja musiikkiliikunta sekä palloilut ja voimistelut	Välineenkäsittelytaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.

<p>Kannustaa ja ohjata oppilasta harjoittelemaan fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. L3</p>	<p>Fyysisiä ominaisuuksia harjoittavat tehtävät kuten perusliikunta, pallopelit, uinti, suunnistus, voimistelut, kuntosaliharjoittelu ja keuhonhuolto</p>	<p>Fyysisten ominaisuuksien harjoittelu</p>	<p>Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä ominaisuuksiaan.</p>
<p>Vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa uida ja pelastautua vedestä. L3</p>		<p>Uimataidot</p>	<p>Oppilas osaa uida ja pelastautua vedestä.</p>
<p>Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan. L3, L6, L7</p>	<p>Monipuoliset tehtävät eri ympäristöissä esimerkiksi pallopelit, suunnistus, jääliikunta, hiihto, yhteistanssi, voimistelut ja kuntosaliharjoittelu</p>	<p>Toiminta liikuntatunneilla</p>	<p>Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.</p>
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p>			
<p>Vahvistaa oppilaan minäkuvaa ja ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunteilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. L2, L3, L6, L7</p>	<p>Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa kehitetään minäkuvaa, itsesäätelyn taitoja, tunteita ja ihmissuhdetaitoja</p>	<p>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot.</p>	<p>Oppilas osaa toimia ohjatusti eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla. Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.</p>
<p>Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. L2, L6, L7</p>	<p>Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan reilun pelin periaatteita, empaattisuutta ja vastuullisuutta</p>	<p>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</p>	<p>Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita</p>

Psyykinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja. L1, L2, L3	Erilaisia tehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan vastuunottamista ja pitkäjänteistä työskentelyä	Työskentelytaidot	Oppilas osaa opettajan johdolla pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti.
Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä. L1, L2	Monipuoliset ja turvalliset sisällöt	Oppilaan omat kokemukset	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. L3	Fyysisen aktiivisuuden merkityksen pohdinta	Fyysisesti aktiivisen elämäntavan merkitys	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia. L1, L3	Eri liikuntamuotoihin tutustuminen	Liikuntaharrastuksen mahdollistavat tiedot ja taidot	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

10.22.9 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt	Arvioinnin kohteet	Arvosanan 8 osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhansa yrittäen. L1, L3	Monipuoliset ja toiminnalliset tehtävät, harjoitteet ja pelit eri liikuntamuodoissa	Aktiivisuus, harjoittelu ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti harjoitellen eri liikuntamuotoja.
Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. L1, L3, L4	Monipuoliset havainto- ja ratkaisuntekötaitoja kehittävät tehtävät kuten pallopelit, suunnistus, tanssi, yleistaitoharjoittelu, liikuntaleikit ja kuntosaliharjoittelu	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee jonkin verran tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää ja yhdistää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset tasapaino- ja liikkumistaitoja kehittävät liikuntamuodot kuten jääliikunta, suunnistus, perusliikunta, musiikkiliikunta, palloilut, kehonhallintaharjoitteet ja voimistelut	Tasapaino- ja liikkumistaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetuissa liikuntamuodoissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää ja yhdistää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset välineenkäsittelytaitoja kehittävät liikuntamuodot kuten jää-, lumi-, perus- ja musiikkiliikunta sekä palloilut ja voimistelut	Välineenkäsittelytaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetuissa liikuntamuodoissa.

<p>Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan ja harjoittelemaan fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta. L3</p>	<p>Fyysisiä ominaisuuksia harjoittavat tehtävät kuten perusliikunta, pallopelit, uinti, suunnistus, voimistelut, kuntosaliharjoittelu ja kehonhuolto</p>	<p>Fyysisten ominaisuuksien arviointi ja harjoittelu</p>	<p>Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa joitakin ominaisuuksia.</p>
<p>8.–9.lk Vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä. L3</p>	<p>Erialaisten vedessä etene- mistapojen harjoittelua (esim. liukuminen, sukeltaminen, rintauinti, selkäuinti, vapaauinti) sekä vesipelejä ja pelastautumisen harjoittelua (esim. veden polkeminen, skullaus, apuvälineiden kanssa uinti, pelastusuinti, vedessä hinaaminen, pelastushyppy ym.)</p>	<p>Uima- ja vesipelastustaidot</p>	<p>8.–9.lk Päättöarviointi Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.</p>
<p>Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan. L3, L6, L7</p>	<p>Monipuoliset tehtävät eri ympäristöissä esimerkiksi pallopelit, suunnistus, uinti, jääliikunta, yhteis- tanssi ja voimistelut</p>	<p>Toiminta liikuntatunneilla</p>	<p>Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.</p>
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p>			
<p>Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. L2, L3, L6, L7</p>	<p>Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa kehitetään minäkuvaa, itsesäätelyn taitoja, tunnetaitoja ja ihmissuhdetaitoja</p>	<p>Vuorovaikutus- ja työskentely- taidot</p>	<p>Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla. Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.</p>

Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. L2, L6, L7	Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan reilun pelin periaatteita, empaattisuutta ja vastuullisuutta	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja ottaa yleensä vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja. L1, L2, L3	Erilaisia tehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan vastuunottamista ja pitkäjänteistä työskentelyä	Työskentelytaidot	Oppilas osaa ohjauksen avulla pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. L1, L2	Monipuoliset ja turvalliset sisällöt	Oppilaan omat kokemukset	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. L3	Fyysisen aktiivisuuden merkityksen pohdinta	Fyysisesti aktiivisen elämäntavan merkitys	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia. L1, L3	Eri liikuntamuotoihin tutustuminen	Liikuntaharrastuksen mahdollistavat tiedot ja taidot	8.lk Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

10.22.10 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt:
vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt	Arvioinnin kohteet	Arvosanan 8 osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen. L1, L3	Monipuoliset ja toiminnalliset tehtävät, harjoitteet ja pelit eri liikuntamuodoissa	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja L1, L3, L4	Monipuoliset havainto- ja ratkaisuntekötaitoja ja niiden soveltamista kehittävät tehtävät kuten pallopelit, suunnistus/retkeily, tanssi, liikuntaleikit ja kuntosaliharjoittelu	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset tasapaino- ja liikkumistaitoja ja niiden soveltamista kehittävät liikuntamuodot kuten jääliikunta, hiihto, luontoliikunta, perusliikunta, musiikkiliikunta, palloilut, kehonhallintaharjoitteet ja voimistelut	Tasapaino- ja liikkumistaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.
Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa. L3	Monipuoliset välineenkäsittelytaitoja ja niiden soveltamista kehittävät liikuntamuodot kuten jää-, lumi-, perus- ja musiikkiliikunta sekä palloilut ja voimistelut	Välineenkäsittelytaidot eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.

<p>Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. L3</p>	<p>Fyysisiä ominaisuuksia harjoittavat tehtävät kuten perusliikunta, pallopelit, voimistelut, hiihto, kuntosaliharjoittelu ja kehonhuolto</p>	<p>Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen</p>	<p>Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.</p>
<p>8.–9.lk Vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä. L3</p>	<p>Erialaisten vedessä etenemistapojen harjoittelua (esim. liukuminen, sukeltaminen, rintauinti, selkäuinti, vapaauinti) sekä vesipelejä ja pelastautumisen harjoittelua (esim. veden polkeminen, skullaus, apuvälineiden kanssa uinti, pelastusuinti, vedessä hinaaminen, pelastushyppy ym.)</p>	<p>Uima- ja vesipelastustaidot</p>	<p>Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.</p>
<p>Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan. L3, L6, L7</p>	<p>Monipuoliset tehtävät eri ympäristöissä esimerkiksi pallopelit, suunnistus, jääliikunta, hiihto, yhteistanssi, voimistelut ja kuntosaliharjoittelu</p>	<p>Toiminta liikuntatunneilla</p>	<p>Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.</p>
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p>			
<p>Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. L2, L3, L6, L7</p>	<p>Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa kehitetään miinäkuva, itsesäätelyn taitoja, tunnetaitoja, ihmissuhdetaitoja</p>	<p>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.</p>

Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. L2, L6, L7	Erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan reilun pelin periaatteita, empaattisuutta ja vastuullisuutta	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja. L1, L2, L3	Erilaisia tehtäviä, harjoituksia, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitellaan vastuunottamista ja pitkäjänteistä työskentelyä	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. L1, L2	Monipuoliset ja turvalliset sisällöt	Oppilaan omat kokemukset	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. L3	Fyysisen aktiivisuuden merkityksen pohdinta	Fyysisesti aktiivisen elämäntavan merkitys	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia. L1, L3	Eri liikuntamuotoihin tutustuminen	Liikuntaharrastuksen mahdollistavat tiedot ja taidot	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

10.22.11 Laaja-alaiset tavoitteet liikunnassa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen (Esim. Ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja kehitetään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun)
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (Esim. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan heitä kohtaamaan muita ihmisiä arvostavasti sekä noudattamaan hyviä tapoja.)
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (Esim. oppilaita kannustetaan liikunnan avulla huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia)
- L4 Monilukutaito (Esim. kartanlukutaito, tehtäväkorttien tulkinta, suullisten ohjeiden ymmärtäminen, kehon liikeratojen hahmottaminen tilan ja suunnan muuttuessa)
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämässä tarvittava osaaminen ja yrittäjäyys (Esim. Opetellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilaita rohkaistaan kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä.)
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (Esim. Liikuntatuntien toiminnassa opetellaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista.)

10.22.12 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

T6 Vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
T10 Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 Auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

<p>T13 Tutustuttaa oppilas yleisten liikunta- muotojen harrastamiseen liittyviin mah- dollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopi- via iloa ja virkistystä tuottavia liikuntahar- rastuksia</p>	<p>S4</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muo- dostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan koke- muksiaan osana itsearvi- ointia.</p>
--	-----------	--	---

10.23 Kotitalous

10.23.1 Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Arjen hallinta on ihmisen toimintaa kodissaan ja lähiympäristössään siten, että perheenjäsenten ja perheyhteisöjen tasavertaiset mahdollisuudet kohtuulliseen ja hyvään elämään sekä kotikulttuuriin ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen toteutuvat

Opetuksessa edistetään kädentaitoja, luovuutta ja kykyä tehdä valintoja. Opetuksessa pyritään vahvistamaan valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja elämiseen, vuorovaikutukseen sekä kriittiseen tiedonhallintaan. Kotitaloudellinen osaaminen on kykyä ja valmiuksia toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä soveltavasti ja ratkaisukeskeisesti. Kotitalousoppiaine kasvatetaan oppilaita toiminnallisuuteen, yritteliäisyyteen, vastuullisuuteen sekä taloudellisuuteen.

Kaikille yhteisessä kotitalouden oppimäärässä 7. vuosiluokalla keskitytään arjen hallinnan perustaitoihin. Kotitalouden valinnaisissa opinnoissa (vuosiluokilla 8 ja 9) tietopohjaa ja taitoja syvennetään ja laajennetaan sekä valmistaudutaan perusopetuksen jälkeiseen elämään.

10.23.2 Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Kotitalouden oppimisympäristöjen valinnassa keskeistä on, että ne mahdollistavat vuorovaikutteisen toiminnan, yhteisöllisen tiedonrakentamisen ja osaamisen jakamisen, tutkivan ja soveltavan opiskelun ja työskentelyn monipuolisen arvioinnin sekä tukevat yksilön ja yhteisön kasvua. Oppimisympäristöjen valinnalla tuetaan turvallisen oppimisen mahdollisuuksia niin, että huomio kiinnittyy pitkäjänteiseen tapaan tehdä työtä sekä kiireettömän ja kunnioittavan ilmapiirin luomiseen.

Kotitalouden opetuksen tuominen luokkatilan ulkopuolelle tukee oppilaan monipuolisten taitojen kehittymistä, vuorovaikutteisuuden lisääntymistä sekä arjen hallinnan taitojen oppimista autenttisisissa ympäristöissä. Luokkatilojen lisäksi oppimisympäristöinä voidaan käyttää koko koulun tiloja, esimerkiksi kasvihuoneita, liikuntasalia, ruokailutiloja sekä koulun lähiympäristöä. Koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen valinnassa voidaan hyödyntää Helsingin ja sen lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisesti ottaen huomioon kaikki oppiaineen keskeiset sisältöalueet. Helsingissä monimuotoiset kulttuuriympäristöt tarjoavat erityisiä mahdollisuuksia oppimiseen, joita suunnitelmallisesti hyödyntäen oppilaat voivat oppia ymmärtämään ja arvostamaan arjen toimintaa erilaisissa kotitalouksissa ja perheissä. Oppimisympäristönä toimii myös oppilaan oma koti, jossa oppimistehtäviä voidaan harjoitella aidoissa tilanteissa kodin ja koulun yhteistyötä tukevalla tavalla.

Kotitalouden opetus on vuorovaikutusta, asioiden tekemistä, erilaisuuden kohtaamista, suhteiden ja yhteyksien luomista. Motivoituminen oppimiseen ja syvälinen oppiminen edellyttävät kokemuksellisten työtapojen käyttöä, opetuksen käytänteiden kehittämistä ja rajojen ylittämistä. Työtapojen valinnassa korostuu monipuolisten taitojen oppiminen, kädentaitojen harjoittelu ja oppilaan omien käsitysten esille tuominen sekä tiedon soveltaminen käytäntöön. Erilaisten työtapojen monipuolisella käytöllä tuetaan erilaisten oppilaiden mahdollisuuksia oppimiseen ja oppimistilanteiden vaikuttavuutta. Oppilaiden osallisuus työtapojen valinnassa tukee oppilaiden osallistumista päätöksentekoon ja kiinnostusta omaan oppimiseen ja sen arviointiin. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään kotitalousopetuksessa sekä välineenä että opetuksen tavoitteena.

Kotitalouden tyypillisiin työtehtäviin perustuvat kotitehtävät ovat keskeinen osa oppimisprosessia. Kotitehtävien tulee olla riittävän väljiä ja jättää tilaa soveltamiseen ja erilaisiin vaihtoehtoihin.

10.23.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Kotitaloudessa opetuksellisten menetelmien tulee olla monipuolisia niin, että ne mahdollistavat erilaisten oppilaiden oppimisen tarpeiden aidon kohtaamisen. Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arjen ilmiöiden ja oppimistilanteiden yhteensovittaminen. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus harjoitella erilaisia taitoja käytännössä ja autenttisissa tilanteissa. Sekä käytännön toimintataitojen että tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia sekä esimerkkejä havainnollistaen. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun ja aidon vuorovaikutuksen syntyymiseen.

Kotitaloudessa ohjataan siihen, että oppilaan omatoimisuus, motivaatio ja vastuu tehtävistä kasvavat vähitellen. Ohjauksen tavoitteena on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi.

Eriyttämisessä lähtökohtana on oppilaan osaamistason mukaiset opetusjärjestelyt, jotka mahdollistavat kyseisen oppilaan kotitalouden oppisisältöjen mukaisen opiskelun ja tavoitteiden saavuttamisen. Tarvittaessa kotitalouden sisältöjä voidaan harjoitella oppilaan omassa kodissa annettujen oppimistehtävien kautta yhteistyössä huoltajien kanssa.

10.23.4 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri:

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiinsa valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Laaja-alaisen osaamisen alueet

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
- Monilukutaito (L4)
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
- Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Käytännön toimintataidot

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Ohjataan ja tuetaan oppilasta omien päätelmien ja mielipiteiden luomiseen sekä oman toiminnan reflektointiin. Harjoitellaan toimimista ryhmässä, suunnittelemaan ja aikatauluttamaan käytännön toimintataitoja sekä toimimaan järjestyksen mukaisesti.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Kaikessa toiminnassa huomioidaan oman toiminnan vaikutus muuhun ympäristöön. Opiskellaan hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vaikutuksia omaan elämään. Harjoitellaan kantamaan vastuuta ja jakamaan sitä.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Toiminnallisuus oppitunneilla tukee oppilaiden harjaantumista prosessien suunnitteluun, hypoteesien asetteluun, vaihtoehtojen kokeilemiseen ja johtopäätöksien tekemiseen.</p>

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Rohkaistaan ja tuetaan oppilaita itsensä ilmaisuun ja luovuuteen estetiikka huomioiden. Kannustetaan oppilaita tuomaan esille omia toimintatapojaan, perustelemaan niitä ja kokeilemaan rohkeasti uusia taitoja ja tapoja.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Opetellaan ja harjoitellaan omaan ja toisten hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuden vaikuttavia tietoja ja taitoja</p>

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävästi kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Harjoitellaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja monipuolisesti samalla huomioiden taloudellisuus sekä ympäristön hyvinvointi. Harjoitellaan käyttämään kotitalouksissa tarvittavia teknologialaitteita.</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan erilaisten tekstien ja merkintöjen lukemista, tulkitsemista, ymmärtämistä ja soveltamista.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään opetuksessa monipuolisesti kannustaen op-pilasta sen oma-aloitteeseen hyödyntämiseen. Opetuksessa häntä ohjataan TVT:n turvalliseen ja eettiseen käyttöön sekä monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Kotitalouden opetuksessa tuodaan esille omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle ja muille sekä ympäristölle. Harjoitellaan tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja esimerkiksi raaka-aineita, työvälineitä, puhdistusaineita ja tavaroita valittaessa ja hankittaessa.</p>

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Toiminnallisuus oppitunneilla tukee oppilaiden harjaantumista prosessien suunnitteluun, hypoteesien asetteluun, vaihtoehtojen kokeilemiseen ja johtopäätöksien tekemiseen sekä vastuunottoon omasta työstä.</p>

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Opetuksessa korostetaan hygieenisyyden, turvallisuuden ja ergonomian näkökulmasta kestäviä toimintatapoja ja harjoitellaan niitä käytännössä. Harjoitellaan tunnistamaan käytössä olevia voimavaroja ja käyttämään niitä taloudellisesti.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa turvallisesti ja luontevana osana kotitalouden toimintaa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Oppilasta ohjataan ruoka-aineiden turvalliseen ja hygieeniseen käsittelyyn sekä ergonomisten työtapojen ja työvälineiden käytön harjoitteluun. Oppilas tutustuu kodin puhtaanapitoon ja häntä ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys.</p>

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
---------------	-------------------------

<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Oman mielipiteen ja eri toimintatapojen rohkea esilletuominen</p> <p>Rakentavan kriittisyyden ja valittujen toimintatapojen perusteluiden esittäminen.</p> <p>Muiden esittämien mielipiteiden kuunteleminen ja arvostaminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Kannustetaan oppilasta omien päätelmien ja mielipiteiden luomiseen oppimistehtävien tekemisessä ja opetuskeskusteluissa.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan kannustavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen korostuminen opiskelussa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille.</p>
---	---

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Suomalainen ruokakulttuuri ja perinteet sekä kodin juhlat</p> <p>Oppilaiden kotikulttuurien huomiointi opetuksessa</p> <p>Kulttuurin vaikutukset kotitalouksien toimintaan</p> <p>Arjenhallintataidot</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Erialaisten koti- ja ruokakulttuurien tiedostaminen sekä yhteistyössä toimiminen. Kestävän elintavan ja hyvinvoinnin huomioiminen arjen toiminnassa.</p>

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen Yhteistyö ja vuorovaikutustaitojen korostaminen opiskelussa</p> <p>Harjoitellaan itsenäistä työtehtävien jakamista</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Yhteistyössä toimiminen ja käytöstapojen noudattaminen sekä huolehtiminen itsestä ja toisista.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työelämässä tarvittavia taitoja toimimalla sekä itsenäisesti että ryhmässä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille.</p>

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Yhteistyössä toimiminen ja käytöstapojen noudattaminen sekä huolehtiminen itsestä ja toisista.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työelämässä tarvittavia taitoja toimimalla sekä itsenäisesti että ryhmässä ja ottamaan vastuuta omista töistä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille.</p>

Tiedonhallintataidot

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Käytetään monipuolisia tiedonlähteitä opetuksen tukena, esim. lehdet, oppikirjat, internet, sosiaalinen media</p> <p>Arvioidaan tietolähteiden luotettavuutta yhdessä oppilaiden kanssa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Kannustetaan oppilasta tiedon kriittiseen tarkasteluun sekä omien päätelmien ja mielipiteiden muodostamiseen.</p> <p>L4 Monilukutaito Kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa.</p>

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Harjoitellaan ruokaohjeiden lukemista, luetun ymmärtämistä ja soveltamista käytäntöön</p> <p>Pakkausmerkintöjen ymmärtäminen</p> <p>Kotitalouden termien ymmärtäminen</p> <p>Kuluttajan vastuut ja oikeudet valintoja ja sopimuksia tehtäessä</p> <p>Osaamisen siirtäminen erilaisiin tilanteisiin, esim. matemaattisten taitojen hyödyntäminen kotitaloudessa</p>	<p>L4 Monilukutaito</p> <p>Kaikkien tietämisen tapojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa. Erilaisten numeraalisten merkkien ja symboloiden ymmärtäminen ja soveltaminen käytäntöön.</p>

T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Annetaan oppilaille mahdollisuus kokeilla erilaisia toiminta- ja valmistustapoja</p> <p>Kotitalouden monipuolisten oppimisympäristöjen ja työtapojen hyödyntäminen niin, että oppilas voi kokeilla ja löytää itselleen parhaimmat tavat oppia ja toimia.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Monipuolisten oppimisympäristöjen ja työtapojen hyödyntäminen niin että oppilas voi kokeilla ja löytää itselleen parhaimmat tavat oppia.</p>

T13 ohjata oppilasta kestäväan elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri S2 Asuminen ja yhdessä eläminen S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Harjoitellaan tuotteiden taloudellista käyttöä Ympäristövaikutusten huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja ottamaan ne huomioon toiminnassaan. L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille.

10.23.5 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8 ja 9

Seuraavassa kappaleissa kuvatut kotitalous -oppiaineen laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet kuvaavat kaikkien valinnaiskurssien sisältöä laajasti. Toteutus ja opetuksen painopisteet vaihtelevat kurssisisällöittäin.

Käytännön toimintataidot

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talous-osaaminen kodissa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Ohjataan ja tuetaan oppilasta omien päätelmien ja mielipiteiden luomiseen sekä oman toiminnan reflektointiin. Harjoitellaan toimimista ryhmässä, suunnittelemaan ja aikatauluttamaan käytännön toimintataitoja sekä toimimaan järjestyksen mukaisesti.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Kaikessa toiminnassa huomioidaan oman toiminnan vaikutus muuhun ympäristöön. Opiskellaan hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vaikutuksia omaan elämään. Harjoitellaan kantamaan vastuuta ja jakamaan sitä.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Toiminnallisuus oppitunneilla tukee oppilaiden harjaantumista prosessien suunnitteluun, hypoteesien asetteluun, vaihtoehtojen kokeilemiseen ja johtopäätöksien tekemiseen. Tutustutaan kotitalousalan työmarkkinoihin ja ammatteihin.</p>

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Rohkaistaan ja tuetaan oppilaita itsensä ilmaisuun ja luovuuteen estetiikka huomioiden. Kannustetaan oppilaita tuomaan esille omia toimintatapojaan, perustelemaan niitä ja kokeilemaan rohkeasti uusia taitoja ja tapoja.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Opetellaan ja harjoitellaan omaan ja toisten hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuden vaikuttavia tietoja ja taitoja.</p>

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Harjoitellaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja monipuolisesti samalla huomioiden taloudellisuus sekä ympäristön hyvinvointi. Harjoitellaan käyttämään kotitalouksissa tarvittavia teknologialaitteita ja pohtia niiden tarpeellisuutta kotikeittiössä.</p> <p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan erilaisten tekstien ja merkintöjen lukemista, tulkitsemista, ymmärtämistä ja soveltamista.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään opetuksessa monipuolisesti kannustaen oppilasta sen oma-aloitteeseen hyödyntämiseen. Opetuksessa häntä ohjataan TVT:n turvalliseen ja eettiseen käyttöön sekä monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Kotitalouden opetuksessa tuodaan esille omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle ja muille sekä ympäristölle. Harjoitellaan tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja esimerkiksi raaka-aineita, työvälineitä, puhdistusaineita ja tavaroita valittaessa ja hankittaessa.</p>

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys</p> <p>Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Toiminnallisuus oppitunneilla tukee oppilaiden harjaantumista prosessien suunnitteluun, hypoteesien asetteluun, vaihtoehtojen kokeilemiseen ja johtopäätöksiä tekemiseen sekä vastuunottoon omasta työstä. Keskitytään pohtimaan järkevää ajankäyttöä ja työjärjestystä.</p>

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen sekä tulevaisuuden kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Opetuksessa korostetaan hygieenisyyden, turvallisuuden ja ergonomian näkökulmasta kestäviä toimintatapoja ja harjoitellaan niitä käytännössä. Harjoitellaan tunnistamaan käytössä olevia voimavaroja ja käyttämään niitä taloudellisesti.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa turvallisesti ja luontevana osana kotitalouden toimintaa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <p>Oppilasta ohjataan ruoka-aineiden turvalliseen ja hygieeniseen käsittelyyn sekä ergonomisten työtapojen ja työvälineiden käytön harjoitteluun. Oppilas tutustuu kodin puhtaanapitoon ja häntä ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys.</p>

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Oman mielipiteen ja eri toimintatapojen rohkea esilletuominen, rakentavan kriittisyyden ja valittujen toimintatapojen perusteluiden esittäminen. Muiden esittämien mielipiteiden kuunteleminen ja arvostaminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Kannustetaan oppilasta omien päätelmien ja mielipiteiden luomiseen oppimistehtävien tekemisessä ja opetuskeskusteluissa.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan kannustavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen korostuminen opiskelussa.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle, lähipiirille ja yhteiskunnalle.</p>

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
---------------	-------------------------

<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Suomalainen ruokakulttuuri ja perinteet sekä kodin juhlat</p> <p>Oppilaiden kotikulttuurien huomioiminen opetuksessa</p> <p>Kulttuurin vaikutukset kotitalouksien toimintaan</p> <p>Arjenhallintataidot</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p> <p>Erilaisten koti- ja ruokakulttuurien tiedostaminen sekä yhteistyössä toimiminen. Kestävän elintavan ja hyvinvoinnin huomioiminen arjen toiminnassa.</p>
--	---

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen Yhteistyö ja vuorovaikutustaitojen korostaminen opiskelussa</p> <p>Harjoitellaan itsenäistä työtehtävien jakamista</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Yhteistyössä toimiminen ja käytöstapojen noudattaminen sekä huolehtiminen itsestä ja toisista.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työelämässä tarvittavia taitoja toimimalla sekä itsenäisesti että ryhmissä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille.</p>

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Yhteistyössä toimiminen ja käytöstapojen noudattaminen sekä huolehtiminen itsestä ja toisista.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Harjoitellaan työelämässä tarvittavia taitoja toimimalla sekä itsenäisesti että ryhmässä ja ottamaan vastuuta omista töistä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Harjoitellaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja ratkaista ongelmia yhdessä muiden kanssa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle, lähipiirille ja yhteiskunnalle.</p>

Tiedonhallintataidot

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Käytetään monipuolisia tiedonlähteitä opetuksen tukena, esim. lehdet, oppikirjat, internet, sosiaalinen media</p> <p>Arvioidaan tietolähteiden luotettavuutta yhdessä oppilaiden kanssa</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Kannustetaan oppilasta tiedon kriittiseen tarkasteluun sekä omien päätelmien ja mielipiteiden muodostamiseen.</p> <p>L4 Monilukutaito Kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa.</p>

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Harjoitellaan ruokaohjeiden lukemista, luetun ymmärtämistä ja soveltamista käytäntöön</p> <p>Pakkausmerkintöjen ymmärtäminen</p> <p>Kotitalouden termien ymmärtäminen</p> <p>Kuluttajan vastuut ja oikeudet valintoja ja sopimuksia tehtäessä</p> <p>Osaamisen siirtäminen erilaisiin tilanteisiin, esim. matemaattisten taitojen hyödyntäminen kotitaloudessa</p>	<p>L4 Monilukutaito</p> <p>Kaikkien tietämisen tapojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa. Erilaisten numeraalisten merkkien ja symboleiden ymmärtäminen ja soveltaminen käytäntöön.</p>

T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri</p> <p>S2 Asuminen ja yhdessä eläminen</p> <p>S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa</p> <p>Annetaan oppilaille mahdollisuus kokeilla erilaisia toiminta- ja valmistustapoja</p> <p>Kotitalouden monipuolisten oppimisympäristöjen ja työtapojen hyödyntäminen niin, että oppilas voi kokeilla ja löytää itselleen parhaimmat tavat oppia ja toimia.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>Oppimisessa hyödynnetään omia vahvuuksia ja aikaisempia kokemuksia. Monipuolisten oppimisympäristöjen ja työtapojen hyödyntäminen niin että oppilas voi kokeilla ja löytää itselleen parhaimmat tavat oppia.</p>

T13 ohjata oppilasta kestäväan elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.

Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
S1 Ruoka-osaaminen ja ruokakulttuuri S2 Asuminen ja yhdessä eläminen S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa Harjoitellaan tuotteiden taloudellista käyttöä Ympäristövaikutusten huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja ottamaan ne huomioon toiminnassaan. L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen Ohjataan oppilasta ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja muille

10.23.6 Oppilaan oppimisen arviointi

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käytännön toimintataitoihin, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoihin sekä tiedonhallintataitoihin. Oppimisen dokumentoinnin ja arvioinnin tulee olla monipuolista niin, että se kohdistuu oppimisprosessin eri vaiheisiin. Dokumentointi voi olla kirjallista, kuvallista tai digitaalista niin, että sitä tuottaa sekä oppilas että opettaja. Monipuoliset arviointimenetelmät pitävät sisällään myös itsearviointia ja vertaisarviointia oppilaita kannustaen ja yhdessä keskustellen.

Oppilaalle tulee antaa mahdollisuus osallistua aktiivisesti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä tavoitteiden asettamiseen. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa ja oppilasta kannustavaa. Arvioinnissa ei huomioida oppilaan asennetta oppiainetta kohtaan.

Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kotitalous-oppiaineen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa

kehittyy koko yhteisen kotitalouden opetuksen ajan vahvistuvana ja etenevänä oppimisena. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikommän suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

10.23.7 Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8)

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Käytännön toimintataidot			
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.
T2 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja esteetiikan huomioimiseen	S1, S2	Kädentaidot ja esteetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat
T3 Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistämisen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyuden kannalta.
T4 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

<p>T5 Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Turvallisuus ja voimavarojen kannalta keskeinen toiminta</p>	<p>Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.</p>
<p>Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot</p>			
<p>T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi</p>	<p>Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.</p>
<p>T7 Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä</p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä</p>	<p>S1, S2</p>	<p>Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen</p>	<p>Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.</p>
<p>T9 Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa</p>	<p>S1, S2, S3</p>		<p>Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>

Tiedonhallintataidot			
T10 Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.
T11 Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.
T12 Ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.
T13 Ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuden osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteen peruslajittelusta ja osaa selittää mittauksen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

10.24 Oppilaanohjaus

10.24.1 Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaan, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää Oulunkylän yhteiskoulun oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että he pystyvät kehittämään opiskeluvälineitään ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaanohjaus tukee oppilasta tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilas oppii tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilasta kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan Oulunkylän yhteiskoulussa yhdessä koulun henkilökunnan ja oppilaiden huoltajien kanssa.

10.24.2 Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja erilaisten verkkoympäristöjen rinnalla Oulunkylän yhteiskoulun lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaille järjestetään työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaiden tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammanteista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaille tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja. Työelämään tutustuminen tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen sekä johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita kannustetaan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen.

Aktiivinen toiminta, kokemuksellisuus, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu - ja yhteistyötaitoja.

Oppilaanohjauksessa erilaisia työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Lisäksi perehdytään mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä niihin ilmiöihin, jotka ovat yhteydessä koulutukseen ja työelämään. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä

Oulunkylän yhteiskoulussa ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opinto-ohjaajan, opettajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Pääkaupunkiseudun koulutuksenjärjestäjät tarjoavat kattavasti toisen asteen opiskeluvaihtoehtoja sekä joustavia oppimispolkuja, kuten ammatilliset erityisoppilaitokset, erilaiset nivelvaiheen koulutukset sekä nuorten oppisopimuskoulutus. Tällainen toimintaympäristö ohjauksessa vaatii hyvin suunniteltua yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioidaan koulutusvaihtoehtojen moninaisuus ja perheiden kieli- ja kulttuuritaustat.

Monipuoliset vaihtoehdot tuovat peruskoulun ohjaukseen haastetta ja jokaiselle oppilaalle tulee varata riittävästi henkilökohtaista- ja pienryhmäohjausta erilaisten opintopolkujen pohtimiseen.

10.24.3 Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaanohjauksessa huomioidaan oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti oppilaan opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolella jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa ja vastaanottavan oppilaitoksen edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset ja tuen tarve. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Koulussamme tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevan oppilaan ohjaus on henkilökohtaista ja säännöllistä. Tavoitteet pilkotaan pienempiin osatavoitteisiin. Erityisen tuen piirissä olevalle oppilaalle elämäntaidot, kuten ajankäyttö, tunnetaidot, asiointitaidot ja vuorovaikutus eri tilanteissa, ovat keskeinen osa ohjausta.

Erityisen tuen oppilaan tukiverkosto otetaan mukaan jatko-opintojen suunnitteluun. Oppilaalle tehdään siirtymäsuunnitelma jatko-opintojen tuen tarpeesta yhteistyössä esimerkiksi Oulunkylän yhteiskoulun laaja-alaisen erityisopettajan, kuraattorin, psykologin ja vastaanottavan oppilaitoksen yhteistyötahojen kanssa.

Suomen koulutusjärjestelmästä, jatko-opinnoista ja työelämään liittyvistä keskeisistä käsitteistä tarjotaan riittävästi tietoa sekä oppilaille että huoltajille koulun yhteisissä tilaisuuksissa sekä oppilaanohjauksessa.

10.24.4 Oppilaan oppimisen arviointi

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa oppilaan arviointi perustuu oppilaan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilas harjoittelee erilaisten itsearviointivälineiden käyttöä ja dokumentoi omaa työskentelyään ja kehittymistään.

Oppilas oppii arvioimaan omia valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan. Lisäksi oppilas pohtii oman ohjaustarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilas tiedostaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta omiin valintoihinsa ja päätöksiinsä.

Oppilas kykenee arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Hän pystyy arvioimaan eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Oppilas tiedostaa erilaisten itsearviointimenetelmien ja välineiden taustat sekä tunnistaa niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Hän myös tuntee tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä osaa hakea tarvitsemiaan ohjauspalveluita.

Oppilaan päättötodistukseen tulee maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

10.24.5 Ilmiöpohjainen oppiminen

Oppilaanohjaus on oppiaine, joka suuntaa nuoren ajatukset oman oppimisen pohtimiseen, oman osaamisen kehittämistarpeiden huomaamiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa. Oman jatko-opintosuunnitelman tekemistä varten oppilas tutustuu eri oppiaineiden tieteenaloihin ja moninasiin koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin. Oppilaanohjauksen opiskelu mahdollistaa ilmiöiden opiskelun yli oppiainerajojen eri oppiaineiden kanssa esimerkiksi työelämään tutustumisen ja erilaisten vierailujen yhteydessä. Oppilaat osallistuvat tarkasteltavien ilmiöiden valintaan, oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, työtapojen valintaan sekä arviointiin. Työskentelyote on pohtiva, tarkasteleva ja vuorovaikutuksellinen.

Oulunkylän yhteiskoulun oppilaanohjaus -oppiaineessa käsiteltäviä ilmiöitä voivat olla oppimaan oppiminen, työelämään tutustumisjaksot ja koululaisen hyvinvoiva arki esimerkiksi seuraavasti:

- 7. luokalla koululaisen hyvä arki (tt, ko, ai, opo) sekä tulevaisuus ja unelmat (taide- ja taitoaineet, hi, katsomusaineet, opo)
- 8. luokalla ammatit ja koulutus (valinnaiset, ai, kielet, opo)
- 9. luokalla työelämä (yh, ai, kielet, opo)

10.24.6 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Osallisuus ja aktiivinen toiminta Oppilasta autetaan muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehitetään oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tuetaan oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas tutustuu oppilaanohjaukseen oppiaineena ja opettelee oppilaanohjaukselle tyypillisten opiskelumenetelmien ja tietolähteiden käyttöä. Oppilasta ohjataan pohtimaan omaan opiskeluun ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä ilmiöitä useista eri näkökulmista vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilas harjoittelee hakemaan oppilaanohjauksen kanalta merkityksellistä tietoa monista eri tietolähteistä ja hyödyntämään tätä tietoa omassa tulevaisuuden suunnittelussaan.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan omasta itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman ajankäyttönsä hallintaa sekä pohtimaan yhteistyötaitojen merkitystä koulussa ja työelämässä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Oppilas harjoittelee osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja työskentelemällä yhdessä sovittujen sääntöjen mukaisesti erilaisissa ryhmissä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle ja lähiympäristölle.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T2 Oppimaan oppimisen taidot Oppilaita kannustetaan ja ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas syventää tietoaan itsestään oppijana ja harjoittelee erilaisten opiskelustrategioiden käyttöä hyödyntäen teknologiaa ja muita apuvälineitä. Oppilas ymmärtää koulun ulkopuolella, esimerkiksi harrastuksissa, opitun merkityksen opiskelussa ja myöhemmin työelämässä. Oppilas pohtii omia vahvuuksiaan oppijana ja ihmisenä.</p>	<p>S1 Oppimien ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>

<p>T3 Elinikäinen oppiminen Luodaan edellytyksiä oppilaan hallulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas harjoittelee hankkimaan tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Ennakkoluuloton omien ajattelu- tapojen tarkastelu luo edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T4 Itsetuntemus Oppilasta ohjataan tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistekin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaat saavat näkökulmaa ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon merkityksestä osana koulu- ja työyhteisön toimintaa.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T5 Tavoitteiden asettaminen Oppilasta ohjataan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas harjoittelee hankkimaan tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Ennakkoluuloton omien ajattelu- tapojen tarkastelu asti vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja Huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin ja elintapojen merkitystä oppimiselle ja hyvinvoinnille niin koulussa kuin myöhemmin työelämässä.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>

<p>T6 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta autetaan ymmärtämään työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistetään oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojensa sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta.</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaalle tarjotaan kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Oppilas osallistuu oman opiskelunsa ja yhteisen koulutyön toteuttamiseen ja arviointiin.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>
<p>T7 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta ohjataan kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi tieto- ja viestintäteknologian hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas oppii tuntemaan Oulunkylän lähialueen elinkeinoelämän erikoispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Oppilas oppii ryhmätoimintaa ja projektityökentelyä.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>

10.24.7 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Osallisuus ja aktiivinen toiminta Oppilasta autetaan muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehitetään oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tuetaan oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilasta ohjataan pohtimaan omaan opiskeluun ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä ilmiöitä useista eri näkökulmista vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilas harjoittelee hakemaan oppilaanohjauksen kannalta merkityksellistä tietoa monista eri tietolähteistä ja hyödyntämään tätä tietoa omassa tulevaisuuden suunnittelussaan.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan omasta itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman ajankäyttönsä hallintaa sekä pohtimaan yhteistyötaitojen merkitystä koulussa ja työelämässä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Oppilas harjoittelee osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja työskentelemällä yhdessä sovittujen sääntöjen mukaisesti erilaisissa ryhmissä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitystä.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T2 Oppimaan oppimisen taidot Oppilaita kannustetaan ja ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas syventää edelleen tietojaan itsestään. Oppilas ymmärtää koulun ulkopuolella, esimerkiksi harrastuksissa, opitun merkityksen opiskelussa ja myöhemmin työelämässä. Oppilas pohtii edelleen vahvuuksiaan oppijana ja ihmisenä ja pystyy jo pohtimaan tulevia opintojaan ja ammattiaan vahvuuksiensa pohjalta.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>

<p>T3 Elinikäinen oppiminen Luodaan edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas oppii hankkimaan tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Ennakkoluuloton ajattelutapojen tarkastelu vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T4 Itsetuntemus Oppilasta ohjataan tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaat saavat näkökulmaa ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon merkityksestä osana koulu- ja työyhteisön toimintaa.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T5 Tavoitteiden asettaminen Oppilasta ohjataan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas oppii hankkimaan tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Omien ajattelutapojen tarkastelu ja uuden tiedon rakentaminen ennakkoluulottomasti vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>

<p>T6 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta autetaan ymmärtämään työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistetään oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojensa sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta.</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilas saa kokemuksia, jotka auttavat oivaltaamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Oppilas osallistuu oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>
<p>T7 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta ohjataan kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja valmiuksia hakea tietoa vaa- dittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi TVT:n hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas oppii tuntemaan Oulunkylän lähialueen elinkeinoelämän erikoispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Oppilas tutustuu työelämään ja saa kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Oppilas harjoittelee työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja. Oppilas huomaa vuorovaikutustaitojen ja kielitaidon merkityksen. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulee tutuksi. Oppilas oppii ryhmätöitä, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen. Oppilas suorittaa TET-jakson vuosittain laadittavassa toimintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla.</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.</p>

<p>T8 Koulutus- ja työelämä-tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilas ja hänen huoltajansa saavat tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista. Oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä-tietoa sekä Suomesta että ulkomailta kehitetään.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi TVT:n hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>
--	--	--

<p>T9 Koulutus- ja työelämätiendon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilasta ohjataan käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista TVT:n hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi TVT:n hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p> <p>Oppilas tutustuu hakupalvelujen ja tietokantojen tapaan toimia ja tuottaa tietoa.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan.</p> <p>Oppilasta rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Oppilasta ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilasta tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.</p>
--	---	--

<p>T10 Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys Oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa tuetaan. Oppilaan kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa vahvistetaan. Oppilasta opastetaan hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työmahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilasta ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus myönteisenä voimavarana ja oman tulevan opiskelu- ja työuran mahdollisuutena.</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.</p>
--	--	--

10.24.8 Oppiaineen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisällöt: vuosiluokka 9

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
<p>T1 Osallisuus ja aktiivinen toiminta Oppilasta autetaan muodostamaan kokonaiskäsitelmä vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehitetään oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tuetaan oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas pohtii omaan opiskeluun ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä ilmiöitä useista eri näkökulmista vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilas osaa hakea oppilaanohjauksen kannalta merkityksellistä tietoa monista eri tietolähteistä ja hyödyntämään tätä tietoa omassa tulevaisuuden suunnittelussaan.</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan omasta itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman ajankäyttönsä hallintaa sekä pohtimaan yhteistyötaitojen merkitystä koulussa ja työelämässä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle ja lähiympäristölle</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T2 Oppimaan oppimisen taidot Oppilaita kannustetaan ja ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas ymmärtää koulun ulkopuolella, esimerkiksi harrastuksissa, opitun merkityksen opiskelussa ja myöhemmin työelämässä. Oppilas on tietoinen omista vahvuuksistaan oppijana ja ihmisenä ja osaa soveltaa näitä taitoja osana omaa urasuunnitteluaan.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p>
<p>T3 Elinikäinen oppiminen Luodaan edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödynnä taitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas hankkii tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Omien ajattelutapojen tarkastelu ja uuden tiedon rakentaminen ennakkoluulottomasti vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen.</p>	<p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>

<p>T4 Itsetuntemus Oppilasta ohjataan tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistekin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaat kasvavat huomamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon merkityksen osana koulu- ja työyhteisön toimintaa.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>
<p>T5 Tavoitteiden asettaminen Oppilasta ohjataan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Oppilas asettaa ikäkaudelleen sopivia tavoitteita, suunnittelee työtään ja arvioi edistymistään. Oppilas hankkii tietoa koulutuksesta ja työelämästä sekä pohtimaan niihin liittyviä kysymyksiä eri näkökulmista. Omien ajattelutapojen tarkastelu ja uuden tiedon rakentaminen ennakkoluulottomasti vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilasta kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>
<p>T6 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta autetaan ymmärtämään työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistetään oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojensa sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta.</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilas saa kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Oppilas osallistuu oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>

<p>T7 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta ohjataan kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi tieto- ja viestintäteknologian hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys Oppilas syventää tuntemustaan elinkeinoelämän erikoispiirteistä ja eri toimialoista. Oppilas tutustuu työelämään ja saa kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Oppilas harjoittelee työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja. Oppilas huomaa vuorovaikutustaitojen ja kielitaidon merkityksen. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys tulevat tutuiksi. Oppilas oppii ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen. Oppilas suorittaa TET-jakson vuosittain laadittavassa toimintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla.</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.</p>
<p>T8 Koulutus- ja työelämä tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilas ja hänen huoltajansa saavat tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista. Oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta kehitetään.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää edelleen tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilaan osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisessä käytetään oppilaanohjauksessa tiedon käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi tieto- ja viestintäteknologian hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>

<p>T9 Koulutus- ja työelämä-tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilasta ohjataan käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta.</p>	<p>L4 Monilukutaito Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oppilas syventää osaamista TVT:n hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi TVT:n hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.</p> <p>Oppilas tutustuu hakupalvelujen ja tietokantojen tapaan toimia ja tuottaa tietoa.</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan.</p> <p>Oppilasta rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Oppilasta ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilasta tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.</p>
--	--	--

<p>T10 Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys Oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa tuetaan. Oppilaan kykyä toimia kulttuurien välisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa vahvistetaan. Oppilasta opastetaan hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oppilasta ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus myönteisenä voimavarana ja oman tulevan opiskelu- ja työuran mahdollisuutena.</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>
---	--	---

10.25 Media

Oulunkylän yhteiskoulussa mediaa opiskellaan kaikille yhteisenä oppiaineena yhden vuosiviikkotunnin verran kahdeksannella luokalla.

Media on viestintää ja vaikuttamista. Mediaopetuksen tehtävä on taas ohjata oppilaita kehittymään itsenäisinä, kriittisinä, luovina ja valppaina median toimijoina, tekijöinä, kokijoina ja kuluttajina.

Oppiaineen tarkoituksena on ohjata oppilaita havaitsemaan ja ymmärtämään mediakulttuurin moninaisuutta, sen käytäntöjä, ilmiöitä, lajeja, vaikutuskeinoja ja –mahdollisuuksia sekä valtasuhteita. Oppilas havainnoi ja tarkastelee lisäksi omaa median käyttöään.

Paino työskentelyssä on ohjatulla tekemällä oppimisella. Sen ohessa kehittyvät mediakriittisyys ja –analyysi. Mediailmiaisun harjoituksia toteutetaan itsenäisesti ja ryhmissä.

Oppilas harjoittelee tietoja ja taitoja oman viestin esiin saamiseksi. Näin oppilas tulee tietoiseksi median vaikutusmahdollisuuksista. Opetus kannustaa oppilaita vaikuttamaan joukkoviestinnän keinoin aktiivisina kansalaisina. Oppiaineessa luodaan perustaa oppilaiden globaalille toimimiselle ja vastuunkannolle.

Oppiaineessa korostuvat sananvapauden, vastuun, moniäänisen yhteiskunnan ja demokratian merkitykset ja yhteydet sekä oppilaan omat mahdollisuudet, oikeudet ja vastuu mediakulttuurissa.

Opinnoissa tarkastellaan vaihtelevia media-aiheita kuten propagandaa, sensuuria, journalismia epäkohtien paljastajana, tiedon luotettavuutta, lähdekritiikkiä, kuvajournalismia, dokumentaarisuutta, fiktiota ja kuvamanipulaatiota. Median kaupalliset ulottuvuudet tulevat esille esimerkiksi tekijänoikeuksien ja mainonnan kautta.

Tieto- ja viestintäteknologian sekä verkkoympäristön käyttö on olennainen osa median opiskelua, jossa korostuu monilukutaito: kuvaa, ääntä ja tekstiä hyödynnetään harjoituksissa luovasti. Oppilaiden käyttötottumuksista johtuen kuvaviestinnän osuus on suuri.

Kurssilla opetellaan kuvankäsittelyn ja taiton perusteita, ja kerrataan koululla käytössä olevien tiedostojen tallentamiseen ja jakamiseen liittyvien ohjelmien käyttöä.

Vierailuja ja vaihtelevia projekteja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Opetustilanteissa pyritään luomaan rohkeaan kokeiluun, harjoitteluun ja vuorovaikutukseen kannustava, erilaisuutta arvostava ilmapiiri. Opetuksen luonne tukee oppilaan identiteetin rakentamista ja osallistumista yhdessä toimimiseen.

Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, opettaa toinen toisiaan, jakaa kokemuksiaan ja soveltaa luovasti erilaisia työtapoja. Mediaoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri.

Mediaoppiaineen arviointi on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja yksilöllisyyden huomioivaa. Arvioinnilla, työtavoilla ja ilmapiirillä pyritään tukemaan itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita kannustetaan omien ajatusten ilmaisemiseen sekä toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppimisen arviointi kohdistuu oppilaan koko työskentelyyn. Median arvostelu toteutetaan numeroarvosanoin 4-10.

Mediaoppiaine sopii lähtökohtaisesti hyvin erilaisten ilmiöiden tarkasteluun sekä osaksi aineidenvälisiä opintokokonaisuuksia.

Median opetuksen tavoitteet:

- T1: Innostaa ja rohkaista oppilasta aktiiviseen ja vastuulliseen toimijuuteen ja vaikuttamiseen mediakulttuurissa
- T2: Ohjata oppilasta havainnoimaan ja ymmärtämään mediakulttuurin monia ilmenemismuotoja, vaikutusmahdollisuuksia, lajeja, käytäntöjä, ilmiöitä ja riippuvuussuhteita sekä oppilaan omaa median käyttöä
- T3: Ohjata oppilasta käyttämään medioita luovasti ja persoonallisesti omassa ilmaisussa ja viestinnässä.

Median tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet:

- S1: Median taidot: Harjoitteleminen omaa ilmaisua valittujen medioiden parissa sekä vaikuttamista kuvaa, ääntä ja sanaa hyödyntäen. Hyödynnämme tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia kuten kuvankäsittely- ja editointiohjelmiä.
- S2: Mediakulttuurin tiedot: Käymme harjoitustöiden ohessa läpi esimerkiksi median lajeja, sananvapautta, sensuuria, propagandaa, lähdekritiikkiä sekä mediassa toimimisen vastuita ja oikeuksia kuten tekijänoikeuksia.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

10.26 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 7–9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan vuosiluokille 7–9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Taide- ja taitoaineiden valinnaisilla kursseilla tavoitteena on syventää ja vahvistaa aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja.

Oulunkylän yhteiskoulussa taito- ja taideaineiden viidestä valinnaisesta tunnista yksi on osoitettu käsityölle ja loput neljä tuntia oppilas voi valita itse (kuvataiteesta, kotitaloudesta, musiikista, liikunnasta tai käsityöstä). **Oppilas valitsee kahdeksannella luokalla kaksi ja yhdeksännellä luokalla kaksi taide- ja taitoaineiden valinnaista tuntia.** Seitsemännellä luokalla kaikki opiskelevat käsitöitä yhden vuosiviikkotunnin.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taito- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei siis anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

10.26.1 Käsityön valinnaiset

Käsityö tarjoaa 8. ja 9.luokalla yhteensä kolme kurssia, joiden tavoitteena on syventää käsityön tietoja, taitoja ja tekniikoita. Käsityön TT-tunneilla syvennetään käsityöprosessien hallintaa, käsityön taitoja ja eri tekniikoita. Kursseilla on erilaisia teemoja ja sisällöt rakentuvat valitun tekniikan tai aihepiirin mukaan. Tavoitteena on suunnitella ja valmistaa laadukkaita sekä tarkoituksenmukaisia käsityötuotteita.

10.26.2. Kuvataiteen valinnaiset

Kuvataiteessa on tarjolla kolme taito- ja taideaineiden valinnaista kurssia. Valinnaisilla kursseilla tutustumme eri teemoihin ja tekniikoihin kuten keramiikkaan ja muotoiluun (ku3), piirustukseen, maalaukseen ja taidegrafiikkaan (ku4), valokuvaukseen (ku5). Kuvallisen ilmaisun ja suunnittelun harjoitusten lisäksi tutustumme esimerkiksi taidehistoriaan, nykytaiteeseen ja teemme mahdollisuuksien mukaan näyttelyvierailuita.

10.26.3. Musiikin valinnaiset

Oulunkylän yhteiskoulussa 8. ja 9. luokalla on tarjolla kaksi musiikin kurssia sekä mahdollisuuksien mukaan toteutuvia soveltavia kursseja yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Musiikin kursseilla on tavoitteena soveltaa ja syventää jo opittuja taitoja ja tietoa, sekä kehittää yksilön musiikillista ajattelua. Kursseilla musisoidaan monipuolisesti ja tutustutaan näin musiikin eri osa-alueisiin. Oppilaita rohkaistaan monipuoliseen ja luovaan musiikilliseen itseilmaisuun.

Musiikkipainotusluokka käyttää taito- ja taideaineiden valinnaiset loput neljä tuntia oman painotuksen musiikin opiskeluun.

Taito- ja taitoaineiden valinnaiset arvioidaan osana perusopetusta.

10.26.4. Kotitalouden valinnaiset

Kotitaloudessa on tarjolla kolme taito- ja taideaineiden valinnaista kurssia, yksi kahdeksannelle luokalle ja kaksi yhdeksännelle. Kursseilla syvennetään seitsemännellä luokalla opittuja asioita ruoan valmistuksesta, kodin hoidosta ja rahankäytöstä. Lisäksi opitaan uutta esimerkiksi leivonnasta, ruokakulttuureista ja kestävästä elämäntavasta. Tavoitteena on, että nuori oppii arjen hallinnan taitoja sekä toimimaan suunnitelmallisesti yksin ja yhdessä muiden kanssa.

10.26.5 Liikunnan valinnaiset

Liikunnassa on tarjolla kolme taito- ja taideaineiden valinnaista kurssia. Liikunnan valinnaisilla kursseilla nautitaan virkistävästä liikunnasta ryhmän toiveiden mukaan (li7), syvennetään tietoja ja taitoja palloilusta ja mailapeleistä (li8) sekä opetellaan kuntosaliharjoittelun perusteet (li9, 9lk). Tavoitteena valinnaisessa liikunnassa on lajitaitojen syventämisen lisäksi ottaa vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta virkistävän yhteisen liikunnan kautta.

10.27 Valinnaiset aineet

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa mukaan. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Valinnaiset aineet ovat vapaasti valittavia ja ne edistävät perusopetukselle annettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaisaineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytyy -merkinnällä. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa oppiaineen arvosanaa.

10.27.1 Tietotekniikka (soveltava)

Tietotekninen osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Oulunkylän yhteiskoulussa tietotekniikka nähdään sekä oppimisen kohteena että oppimisen välineenä. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään tietotekniikan käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä. Kannustamme opiskelijoita kehittämään käytännön tietoteknisiä taitoja tuntityöskentelyn yhteydessä. Opiskelijat suorittavat erilaisia oppimistehtäviä tietokoneavusteisesti ja palauttavat työt sähköisesti.

Tietotekniikka on olennainen osa nykyistä oppimisympäristöä. Oulunkylän yhteiskoulussa on käytössä useita erilaisia sähköisiä oppimisympäristöjä, joita hyödynnetään päivittäisessä opetuksessa. Sähköiset oppimisympäristöt mahdollistavat tiedon jakamisen ja ryhmätöiden tekemisen uudella tavalla.

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on antaa tietoja ja taitoja, joiden avulla opiskelija voi käyttää tietotekniikkaa tehokkaasti työvälineenä eri oppiaineiden opiskelussa. Samalla pyrimme antamaan hyvät valmiudet tietotekniikan käytölle tulevaa opiskelu- tai työpaikkaa varten sekä syventämään ymmärrystä tietotekniikan mahdollisuuksista ja sen roolista nyky-yhteiskunnassa. Keskeinen tavoite on myös antaa opiskelijalle työkalupakki selviytyä yhä syvempään digitalisoituvassa maailmassa.

Tietotekniikkaa opiskellaan tietotekniikan kursseilla. Kursseista voi valita haluamansa ja ne voi myös suorittaa haluamassaan järjestyksessä. Tietoteknisiä taitoja harjoitellaan myös oppilaanohjauksen tunneilla.

AT1 Toimisto-ohjelmat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppilas hallitsee toimisto-ohjelmien syvällisen käytön. Kurssin jälkeen oppilas osaa sujuvasti ja monipuolisesti käyttää tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgraafikaohjelmia.

AT2 Kuvankäsittely

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa perustaidot kuvankäsittelystä. Kurssilla tutustutaan bittikartta- ja vektorigrafiikkaan, sekä taiton alkeisiin. Kurssilla käytetään pääosin Adoben ohjelmia; Adobe Photoshopia, Adobe Illustratoria ja Adobe InDesignia, mutta opittuja taitoja voi hyödyntää myös muissa vastaavissa ohjelmistoissa.

AT3 Ohjelmoinnin perusteet

Tavoitteet

Kurssilla käydään läpi proseduraalisen ohjelmoinnin peruskäsitteet. Opetus koostuu käytännön ohjelmointiongelmien ratkaisemisesta.

AT4 Soveltava-ohjelmointi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on oppia Arduino -mikro-ohjaimen ohjelmointia sekä tutustua robotiikkaan ja esineiden Internettiin.

10.27.2. Musiikki (syventävä)

Oulunkylän yhteiskoulussa 8. ja 9. luokalla on tarjolla kaksi musiikin kurssia sekä mahdollisuuksien mukaan toteutuvia soveltavia kursseja yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Musiikin valinnaiskursseilla on tavoitteena soveltaa ja syventää jo opittuja taitoja ja tietoa, sekä kehittää yksilön musiikillista ajattelua. Kursseilla musisoidaan monipuolisesti ja tutustutaan näin musiikin eri osa-alueisiin. Oppilaita rohkaistaan monipuoliseen ja luovaan musiikilliseen itseilmaisuun.

10.27.3. Kotitalous (syventävä)

Syventäviä kotitalouden valinnaisia on valittavana yksi sekä kahdeksannelle että yhdeksännelle luokalle. Syventävien kurssien opintojen tavoitteena on tutustua suomalaiseen kulttuuriin niin arkena kuin juhlanan sekä antaa oppilaille valmiuksia arjen hallintaan. Tunneilla opiskellaan sujuvaa työskentelyä niin yksin kuin yhdessä muiden kanssa.

10.27.4. Liikunta (syventävä)

Liikunnan syventäviä valinnaisia kursseja on tarjolla kaksi. Lisäksi tarjotaan mahdollisuuksien mukaan soveltuvia kursseja yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Liikunnan syventävillä valinnaisilla kursseilla tutustumme uusiin lajeihin (vli1, 8lk) sekä huollamme kehoamme rentoutuksen ja venyttelyn avulla (vli2, 9lk).

10.27.5. Yrittäjyys (soveltava)

Oulunkylän yhteiskoulussa 8. ja 9. luokalla on tarjolla kaksi yrittäjyyden kurssia. Yrittäjyyskasvatuksen lähtökohtana on oppija, joka rakentaa unelmatulevaisuuttaan ja hankkii yrittäjämäisesti osaamista sen toteuttamiseen.

Yrittäjyyden opintojen ensimmäisenä tavoitteena on auttaa yksilöä oppimaan yritteliästä asennetta, ajattelu- ja toimintatapaa. Opintojaksojen tavoitteena on lisätä yhdessä ajattelemisen, tekemisen ja oppimisen taitoja. Näiden kykyjen avulla opitaan työskentelemään yritteliäästi ja vastuullisesti yhdessä toisten kanssa yhteisten tavoitteiden aikaansaamiseksi.

Yrittäjyyden opintojen toisena tavoitteena on antaa oppijalle tietoja ja taitoja yrityksen perustamiseen, johtamiseen ja omistamiseen liittyen sekä tutustua liike-elämän pelisääntöihin. Nämä tiedot ja taidot auttavat oppijaa ymmärtämään yrittäjyyttä ammattina sekä mahdollisuutena toteuttaa omia unelmia ja osaamista.

10.27.6. Käsityön valinnaiset kurssit (syventävä)

Oulunkylän yhteiskoulussa 8. ja 9. luokalla on tarjolla kaksi käsityön kurssia sekä mahdollisuuksien mukaan toteutuvia soveltavia kursseja yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Käsityön valinnaisilla kursseilla on tavoitteena keskitetysti tutustua johonkin käsityön teemaan tai joihinkin tekniikkoihin. Oppilas suunnittelee oman projektinsa. Kursseilla syvennetään käsityöprosessien hallintaa ja opitaan ottamaan vastuuta omasta työstä. Tavoitteena on valmistaa laadukkaita sekä tarkoituksenmukaisia käsityötuotteita.

10.27.7. Kuvataiteen valinnaiset kurssit (syventävä)

Kuvataiteen syventäviä valinnaisia kursseja on tarjolla kaksi. Oma kuvailmaisuus –kurssilla (vku1) kehitämme omaa kuvailmaisuja ja taiteen tuntemusta painottamalla piirtämistä ja maalaamista. Tutustumme muun muassa modernin kuvataiteen tyyliin ja vieraillemme mahdollisuuksien mukaan näyttelyssä tai taiteilijan työhuoneella. Oma kuvataideprojekti –kurssilla (vku2) oppilas toteuttaa taideteoksen tai usean teoksen sarjan valittuun teemaan liittyen esimerkiksi maalaten, piirtäen, valokuvaamalla, animaationa, kuvanveistona, katutaiteena tai videona. Kokoamme teoksista näyttelyn. Kuvataideprojekti kurssi soveltuu myös jonkin vaihtuvan teeman tai tekniikan tarkasteluun.

10.27.8. Vieraiden kielten valinnaiset kurssit (ranska ja saksa: soveltava; ruotsi: syventävä)

B2-kieleksi on mahdollista valita ranska tai saksa. B2-kielten opiskelu alkaa koulussamme 8. luokalla. A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt löytyvät opetussuunnitelman perusteista kohdasta vieraat kielet/toinen kotimainen kieli. Koulussamme voi valita myös syventäviä valinnaiskursseja B1-ruotsissa.

Katso myös kohta [10.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät](#) .

11. Matemaattis-luonnontieteellinen painotus

Oulunkylän yhteiskoulussa toteutetaan sisäisin ryhmittelyin painotettua opetusta matematiikassa ja luonnontieteissä.

11.1. Matematiikan kurssi

Matemaattis-luonnontieteellisen linjan valtakunnallista opetussuunnitelmaa syventävällä matematiikan kurssilla on tarkoitus syventää oppilaan ymmärrystä matematiikasta, sen lainalaisuuksista sekä matemaattisesta logiikasta. Kurssilla halutaan sekä kehittää oppilaan matemaattista ajattelua, että laajentaa oppilaiden käsitystä itsestään matematiikan tekijöinä. Oppilaiden harrastuneisuutta pyritään kannustamaan ja heille annetaan mahdollisuus oppia hyödyllisiä tietoja ja taitoja jatko-opintoja ajatellen.

11.1.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämämaailma. Opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Opetus on toiminnallista ja perustuu oppilaan omiin havaintoihin ja aktiivisuuteen. Oppimisessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita.

11.1.2. Arviointi

Opintojen alussa oppilaalle tehdään selväksi tavoitteet, sisältö ja arviointi. Arviointi perustuu monipuolisten tuotosten arvioinnin lisäksi työskentelyn havainnointiin sekä mahdollisuuksien mukaan itse- ja vertaisarviointiin.

Kurssin arviointi keskittyy oppilaan taitojen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan lisäksi keskeisten tietojen omaksuminen. Opiskeluprosessin aikana voidaan arvioida esim. aktiivista osallistumista, vastuullisuutta, näkökulmien perustelemista, ilmaisun selkeyttä, yhteistyötaitoja. Oppilaan osaa- mista arvioidaan monella eri tavalla.

Kurssin arviointitapa on suoritusmerkintä (S = suoritettu) tai hylätty (H = hylätty). Oppilas saa kurssista suoritusmerkinnän (S = suoritettu), kun hän pystyy osoittamaan saavuttaneensa jakson alussa esitetyt tavoitteet. Muussa tapauksessa merkinnäksi tulee hylätty (H = hylätty).

11.1.3. Opetuksen tavoitteet

Matematiikan kurssilla käsitellään seuraavia tavoitteita. Tavoitteilla tuetaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteita L1-L7.

Merkitys, arvot ja asenteet

- T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvausta ja itseluottamusta matematiikan oppijana
- T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Työskentelyn taidot

- T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä
- T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti
- T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä
- T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä
- T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa
- T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun
- T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

- T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa
- T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

11.1.4. Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Matematiikan kurssin sisältöalueet tarkentuvat aina yhteistyössä oppilaiden kanssa. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöihin, ja ne sovitaan joka vuosi yhdessä. Sovitut sisältöalueet voivat olla aikaisempien matematiikan opintojen sisältöalueiden (S1-S6) syventämistä tai oppilaiden kiinnostuksen pohjalta nousevia perusopetuksen ulkopuolisia sisältöalueita. Näiden yhdessä sovittujen sisältöjen lisäksi kurssilla käsitellään myös seuraavia sisältöalueita:

Ajattelun taidot ja menetelmät S1:

- Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti
- Vahvistetaan oppilaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä
- Tutustutaan todistamisen perusteisiin
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä

11.2. Biologian ja maantieteen kurssit

Matemaattis-luonnontieteellisen linjan valtakunnallista opetussuunnitelmaa syventävillä biologian ja maantiedon kursseilla on tarkoitus tukea oppilaan luonnontuntemusta ja ajankohtaisten ympäristö-ongelmien ymmärtämistä. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävästä kehityksestä edistävään toimintatapaan. Tarkoitus on kehittää oppilaan luonnontieteellistä ajattelua sekä innostaa ympäristön vaalimiseen. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä ymmärtämään luonnon ja ihmisen vuorovaikutusta. Syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristömuutosten ymmärtäminen ja analysointi kehittävät ajattelun taitoja ja auttavat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa. Oppilaiden harrastuneisuutta pyritään kannustamaan ja heille annetaan mahdollisuus oppia hyödyllisiä tietoja ja taitoja jatko-opintoja ajatellen.

Ympäristö-kurssilla tavoitteena on saada oppilas hahmottamaan ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ongelmia sekä keksimään ratkaisuja ja keinoja oman ympäristönsä parantamiseksi. Opiskelun tavoitteena on muodostaa oppilaalle kuva omien toimien vaikutuksista ja toimintamahdollisuuksista ympäristön hyväksi.

Suomen luonto -kurssilla tavoitteena on oppia tuntemaan suomalaisten ekosysteemien ominaispiirteitä ja lajistoa, sekä tunnistamaan jääkauden jälkiä maastossa. Kehitetään oppilaan oman lähiluonnon tuntemusta. Oppilaan luonnossa liikkumisen ja havainnoinnin taitoja tuetaan monipuolisesti.

11.2.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämiskaikma. Opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Opetus on toiminnallista ja perustuu oppilaan omiin havaintoihin ja aktiivisuuteen. Oppimisessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita.

Ympäristökurssilla harjoitellaan aktiivista osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen ja vaikuttamiseen. Kurssilla kehitetään medialukutaitoa tulkitsemalla erilaisia medioita ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti. Opiskelua tuetaan mahdollisilla asiantuntijavierailuilla ja opintorekillä. Työtavat suunnitellaan osittain yhdessä oppilaiden kanssa heidän mielenkiintonsa mukaan.

Suomen luonto -kurssilla opetus järjestetään mahdollisimman usein maastossa, aitoja ekosysteemejä havainnoiden ja tutkien. Luonnossa tapahtuva opiskelu kehittää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

11.2.2. Arviointi

Opintojen alussa oppilaalle tehdään selväksi tavoitteet, sisältö ja arviointi. Oppilaat osallistetaan alusta asti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Arviointi perustuu monipuolisten tuotosten arvioinnin lisäksi työskentelyn havainnointiin.

Kurssien arviointi keskittyy oppilaan taitojen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan lisäksi keskeisten tietojen omaksuminen. Opiskeluprosessin aikana voidaan arvioida esim. aktiivista osallistumista, vastuullisuutta, mediataitoja, luonnossa liikkumisen taitoja, näkökulmien perustelemista, ilmaisun selkeyttä, yhteistyötaitoja. Oppilaan osaamista arvioidaan monella eri tavalla.

11.2.3. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet

8.-luokka: "Ympäristö"

Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
BT6 Ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen Harjoitellaan tiedon soveltamista käytännön elämässä. Opiskelussa tärkeää on havaintojen tekeminen ja syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen.	BS2: Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön Tehdään opintoretkiä sopiviin kohteisiin.
BT7 Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Harjoitellaan yhteistyötaitoja sekä omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua.	BS6 Kohti kestävää tulevaisuutta Luonnonvarojen monimuotoisuus ja niiden kestävä käyttö. Ihmisen vaikutus ympäristöön ja kestävä elämäntavan perusperiaatteiden omaksuminen. Vahvistetaan oppilaan omaa luontosuhdetta.
BT8 Tavoitteena on opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oppilaita ohjataan tarkastelemaan omia valintoja kriittisesti sekä ymmärtämään niiden mahdollisia seurauksia.	MS2: Ajankohtainen muuttuva maailma Käydään läpi ajankohtaisia uutisia.

<p>BT11 Kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa</p>	<p>L4 Monilukutaito Harjoitellaan ajankohtaisten ilmiöiden seuraamista.</p>	<p>MS3 Elämän perusedellytykset maapallolla maapallon ilmasto, luonnonvarat.</p>
<p>BT12 Tavoitteena on innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja monipuolisia TVT-taitoja.</p>	<p>MS4: Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt Ihmisen vaikutus maapallon elinolosuhteisiin.</p>
<p>BT13 Ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja</p>	<p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Harjoitellaan ottamaan vastuuta prosessin loppuunsaattamisesta. Tutustutaan eri alojen ammattilaisiin ja työpaikkoihin asiantuntijavierailuiden ja opintoretkien myötä.</p>	<p>MS5: Ihmiset ja kulttuurit maapallolla Pohditaan hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.</p>
<p>BT14 Innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi</p>	<p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen Vahvistetaan luontosuhteen kehittymistä ja harjoitellaan keinoja ja taitoja, joilla voi vaikuttaa omaan lähiympäristöön. Ohjataan</p>	<p>MS6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö Esimerkkejä ajankohtaisista ympäristöongelmista.</p>
<p>MT2 Tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä.</p>		

<p>MT4 Tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys.</p>	<p>oppilasta globaalin vastuun ymmärtämiseen.</p>	
<p>MT9 Tavoitteena on harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omissa lähiympäristöissä, Suomessa ja koko maailmassa.</p>		
<p>MT10 Tavoitteena on tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumenttoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.</p>		
<p>MT11 Tavoitteena on ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.</p>		
<p>MT12 Tavoitteena on tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.</p>		

11.3. Kemian työkurssi

Kemian työkurssin opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

11.3.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslain säädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia. Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Koulun tilojen lisäksi hyödynnetään koulun lähiympäristöä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia kurssin tavoitteiden ja valittujen sisältöjen mukaisesti.

11.3.2. Oppilaan oppimisen arviointi

Opintojen alussa oppilaalle tehdään selväksi tavoitteet, sisältö ja arviointi. Oppilaat osallistetaan alusta asti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan oppimisprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentamista.

Kurssin arviointitapa on suoritusmerkintä (S = suoritettu) tai hylätty (H = hylätty) Oppilas saa kurssista suoritusmerkinnän S, kun hän pystyy osoittamaan saavuttaneensa jakson alussa esitetyt tavoitteet. Muussa tapauksessa merkinnäksi tulee hylätty.

11.3.3. Kemian työkurssin osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet

Opiskelun pääpaino on luonnontieteellisessä tutkimuksessa ja siihen liittyvien tietojen ja taitojen opiskelussa yläkoulun kemian oppimäärän laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Aihealueet valitaan kurssikohtaisesti oppilaiden kiinnostuksen ja edeltävien opintojen perusteella.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet	S1 Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot	L1 – L7
T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun		
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti		
Tutkimisen taidot	S2 Tutkimusten suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.	
T3 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi		
T4 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti		
T5 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia		
T6 Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S3 Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tutkimusten eri vaiheissa.	

<p>T7 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p>		
<p>Kemian tiedot ja niiden käyttäminen</p>	<p>S4 Sisällön aihealueet valitaan kurssikohtaisesti oppilaiden kiinnostuksen ja edeltävien opintojen perusteella.</p>	
<p>T8 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla</p>		
<p>T9 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p>		

11.4. Fysiikan työkurssi

Kurssin tavoitteena on syventää fysiikan osaamista luonnontieteellisen tutkimuksien ja mittausten avulla. Perusajatus on pureutua fysiikan perusluonteeseen kokeellisena luonnontieteenä, jonka tiedonhankinta tapa on mittaaminen.

11.4.1. Keskeiset sisällöt

- Mittausasetelman suunnittelu
- Tutustutaan digitaalisiin tiedonkeräimiin ja antureihin
- Mittauksen suorittaminen
- Virhearviointi
- Työselostuksena laatiminen

11.5. Tähtitiedekurssi

Tähtitiedekurssin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista planeetta Maan asukkaana. Lähtökohtana on planeettaamme liittyvien ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen, edeten avaruudesta saatavan tiedon hankintaan ja tulkintaan liittyviin kysymyksiin. Pääpaino on nykytutkimuksessa historiaa kuitenkin unohtamatta. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita tähtitieteen opiskeluun. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

11.5.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Koulun tilojen lisäksi hyödynnetään koulun lähiympäristöä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia kurssin tavoitteiden ja valittujen sisältöjen mukaisesti.

11.5.2. Oppilaan oppimisen arviointi

Opintojen alussa oppilaalle tehdään selväksi tavoitteet, sisältö ja arviointi. Oppilaat osallistetaan alusta asti arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista.

Kurssin arviointitapa on suoritusmerkintä (S = suoritettu) tai hylätty (H = hylätty) Oppilas saa kurssista suoritusmerkinnän S, kun hän pystyy osoittamaan saavuttaneensa jakson alussa esitetyt tavoitteet. Muussa tapauksessa merkinnäksi tulee hylätty.

11.5.3. Osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet

Opiskelun pääpaino on luonnontieteellisessä tutkimuksessa ja siihen liittyvien tietojen ja taitojen opiskelussa yläkoulun fysiikan oppimäärän laajojen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Aihealueet valitaan kurssikohtaisesti oppilaiden kiinnostuksen ja edeltävien opintojen perusteella ottaen huomioon ajankohtaiset ilmiöt ja viimeaikaisin tutkimus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
<p>Merkitys, arvot ja asenteet</p> <p>T1 Kannustaa ja innostaa oppilasta tähtitieteen opiskeluun</p> <p>T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti</p>	<p>S1 Tutkimusten suunnittelu, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.</p>	L1–L7
<p>Tutkimisen taidot</p> <p>T3 Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi</p> <p>T4 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p>	<p>S2 Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tutkimusten eri vaiheissa.</p>	
<p>Tähtitieteen tiedot ja niiden käyttäminen</p> <p>T5 Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelevaan erilaisia näkemyksiä tähtitieteelle ominaisella tavalla</p> <p>T6 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p>	<p>S3 Sisällön aihealueet valitaan kurssikohtaisesti oppilaiden kiinnostuksen ja edeltävien opintojen perusteella lähiavaruuden tutkimuksesta maailman-kaikkeuden kaukaisimpiin kohteisiin.</p>	

12. Liitteet

12.1. Koulun toimintamalli poissaoloista: oppilaan säännöllisen koulunkäynnin turvaaminen ja tukeminen

Koulun aikuisten tehtävä on tukea tasapuolisesti jokaista oppilasta tämän kasvussa ja kehityksessä kohti hyvää aikuisuutta. Paljon koulusta poissaoleva nuori tarvitsee usein koko kouluyhteisön tukea. Hänelle tulee antaa aikaa ja tilaa tulla uudelleen yhteisön jäseneksi, mahdollisuus tulla kuulluksi ja tuntea, että hänestä välitetään. Runsaat poissaolot haittaavat koulutyötä syystä riippumatta. Tällaisessa tilanteessa pääsääntö on, että opettaja/luokanvalvoja kutsuu oppilaan ja huoltajan keskustelemaan koulunkäynnin järjestelyistä. Lisäksi paikalle pyydetään tarpeen mukaan koulun moniammatillisen työn edustajia.

12.1.1. Sairauspoissaolo

Osa varhaista tukea on sairauslomien puheeksi ottaminen oppilaan ja huoltajan kanssa. Kun oppilaalla on lukuvuoden aikana viisi poissaolokertaa tai sairauslomia yli 10 päivää, opettajan tulee ottaa asia puheeksi.

Huoltaja (tai muu lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaava taho)

- ilmoittaa opettajalle tai luokanvalvojalle lapsensa sairauspoissaolosta viivytyksettä Wilman kautta tai muulla opettajan kanssa sovitulla tavalla

Opettaja

- sairauspoissaolosta tiedon saatuaan merkitsee poissaolon Wilmaan
- merkitsee Wilman loppupäivän poissaolon oppilaan sairastuessa kesken koulupäivän
- ilmoittaa huoltajalle, jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän ja on tarve lähteä kotiin

Luokanvalvoja

- seuraa oppilaan sairauspoissaoloja
- soittaa huoltajalle, jos oppilas ei ole saapunut kouluun eikä huoltaja ole tiedottanut sairauspoissaolosta
- on yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa kouluterveydenhoitajaan oppilaan ollessa toistuvasti poissa sairauden vuoksi

- informoi ennakkoon tiedossa olevasta oppilaan pidemmästä sairauspoissaolosta oppilas-huoltoa
- ryhtyy toimiin opetuksen järjestämiseksi, kun sairauspoissaolon pituus vaatii sitä

Oppilas

- sopii kotiinlähdestä opettajan, luokanvalvojan tai terveydenhoitajan kanssa sairastuessaan kesken koulupäivän
- on yhteydessä huoltajaansa

12.1.2. Muu luvallinen poissaolo

Perheen lomamatkat järjestetään lähtökohtaisesti koulujen loma-aikoina.

Jos oppilas tarvitsee tilapäistä vapautusta koulutyöstä, huoltajan on anottava sitä etukäteen. Luokanvalvoja voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon, rehtori enintään viikon poissaoloon ja viikkoa pidemmäksi ajaksi luvan myöntää johtokunta. Lupa-anomukset on esitettävä kirjallisesti, esimerkiksi sähköpostilla. Johtokunnalle osoitetut lupa-anomukset jätetään rehtorille.

Huoltaja (tai muu lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaava taho):

- valvoo sitä, että lapsi suorittaa koulutehtävänsä myös poissaolon ajalta.

Opettaja

- antaa tiedon koulutehtävistä, jotka luvallisen poissaolon aikana tulee suorittaa

Oppilas:

- pyytää opettajilta hyvissä ajoin tiedon koulutehtävistä, jotka hänen tulee tehdä poissaolonsa aikana

12.1.3. Luvaton Poissaolo

Koulussamme poissaolon aikana tekemättä jääneet työt tehdään ja asiattomat myöhästelyt korvataan opiskellen. Pitkään poissaolleen oppilaan kanssa suunnitellaan aikataulu korvaavien suoritus-ten tekemiseksi. Tässä yhteydessä arvioidaan myös oppilaan tarvitseman pedagogisen tuen (yleinen, tehostettu tai erityinen tuki).

Opettaja:

- merkitsee poissaolot Wilmaan
- seuraa oppilaiden poissaoloja viikoittain ja on yhteydessä luokanvalvojaan, jos oppilaalle alkaa kertyä useita poissaoloja saman oppiaineen tunnilta

- on yhteydessä oppilaan huoltajaan selvittämättömistä poissaoloista; pyytää selvitystä ja sopii seurannasta
- tekee oppilaan kanssa suunnitelman poissaolojen lopettamisesta ja koulutyöhön palaamisesta
- keskustelee oppilaan kanssa kuunnellen tämän käsitystä tilanteesta (liittyvätkö poissaolot esim. oppimisvaikeuksiin, kaverisuhteisiin, elämäntilanteeseen, ristiriitoihin kotona tai koulussa)
- jos poissaolot jatkuvat em. toimien jälkeen, kutsuu huoltajan ja oppilaan palaveriin, johon pyytää tarvittaessa luokanvalvojan ja/tai oppilashuollon palveluiden työntekijän työpariksi. Yhdessä mietitään tarvittavia tukitoimia. Oppilaalle voi antaa mahdollisuuden kertoa toiveensa siitä, ketkä koululta osallistuvat neuvotteluun.
- hyödyntää yleisen tuen tukitoimia (Wilma)
- tekee yhteistyötä koulun muiden työntekijöiden kanssa, jotta oppilaan kokema turvallisuuden tunne, yhteisöön kuuluminen ja opiskelumotivaatio paranisivat

Luokanvalvoja

- seuraa oppilaiden poissaoloja
- on yhteydessä oppilaan huoltajaan selvittämättömistä poissaoloista; pyytää selvitystä ja sopii seurannasta
- tekee oppilaan kanssa suunnitelman poissaolojen lopettamisesta ja koulutyöhön palaamisesta
- hyödyntää yleisen tuen tukitoimia (Wilma)
- jos poissaolot jatkuvat em. toimien jälkeen, kutsuu huoltajan ja oppilaan palaveriin, johon pyytää tarvittaessa oppilashuollon palveluiden työntekijän työpariksi. Yhdessä mietitään tarvittavia tukitoimia. Oppilaalle voi antaa mahdollisuuden kertoa toiveensa siitä, ketkä koululta osallistuvat neuvotteluun.
- tekee yhteistyötä koulun muiden työntekijöiden kanssa, jotta oppilaan kokema turvallisuuden tunne, yhteisöön kuuluminen ja opiskelumotivaatio paranisivat

Huoltaja (tai muu lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaava taho):

- keskustelee lapsensa kanssa poissaolon syistä
- huolehtii omalla toiminnallaan, että luvattomat poissaolot loppuvat
- kirjaa poissaolot luvattomiksi koulun antamassa määräajassa
- on yhteydessä opettajaan / luokanvalvojaan

- on tarvittaessa yhteydessä oppilashuollon palveluiden työntekijään (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja)

Oppilas

- keskustelee opettajan / luokanvalvojan kanssa ja kertoo oman käsityksensä poissaoloistaan sekä kertoo näkemyksensä kuka voisi auttaa häntä poissaolojen vähentämisessä.
- tekee opettajan kanssa suunnitelman tukemaan säännöllistä koulunkäyntiä

12.1.4. Koulun monialainen toiminta:

- poissaolojen jatkuessa opettaja / luokanvalvoja keskustelee asiasta oppilashuollon palveluiden henkilöstön kanssa
- asiaa voidaan käsitellä pedagogiselta kannalta perusopetuslain mukaisessa moniammatillisessa kokouksessa (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki)
- mahdollinen yksilökohtaisen oppilashuollon tarve arvioidaan ja tukea toteutetaan arvion mukaisesti
- tarvittaessa konsultoidaan lastensuojelua (lastensuojelun päivystyspuhelin)
- ennen lastensuojeluilmoituksen tekemistä koulun on oltava yhteydessä lapsen huoltajiin. Vaikka huoltaja vastustaisi ilmoituksen tekemistä, on huoltajia silti hyvän toimintakulttuurin luomiseksi kuultava ja tiedotettava
- luokanvalvoja, rehtori tai sovitusti oppilashuollon työntekijä tekee lastensuojeluilmoituksen viimeistään silloin, kun huoltajiin on oltu yhteydessä ja luvattomat poissaolot ylittävät tämän jälkeen edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta 50 h. Toisaalta on tärkeää, että vaikka poissa-olotunteja olisi alle tämän ohjeellisen rajan, mutta opettajalla on huoli lapsen tilanteesta, hän tekee ilmoituksen.
- jos oppilaan koulusta tulleet lastensuojeluilmoitukset ovat olleet lastensuojelutarpeen selvittämisen käynnistäjinä, tulee koulun osallistua lapsen tuen suunnitteluun ja toteutukseen
- yhteistyötä lastensuojelun kanssa jatketaan, kunnes oppilaan koulunkäynti säännöllistyy sekä huoli lapsen kasvusta ja kehityksestä vähenee.

(Suunnitelman pohjana on käytetty Helsingin kaupungin opetusviraston ohjeistusta)

12.2. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäisy on osa Oulunkylän yhteiskoulun turvallisuuden edistämistä. Turvallinen ja viihtyisä fyysinen ympäristö luo edellytyksiä oppimiseen ja edistää fyysistä aktiivisuutta. Toinen tärkeä tekijä turvallisuuden edistämiseksi on oppilaan ja opiskelijan ohjaus turvallisiin toimintatapoihin ja turvallisuusohjeiden omaksumiseen.

Vaaranpaikkoja voidaan kartoittaa ja niiden suuruutta arvioida esimerkiksi oppilaitoksen käyttäjien kesken toteutettavalla turvallisuuskävelyllä, jossa kartoitetaan sisä- ja ulkotilojen sekä liikennejärjestelyjen mahdollisia vaaranpaikkoja.

Kouluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta vastaa koko koulun henkilökunta. Koulusamme pyritään ehkäisemään mahdollisimman hyvin koulutapaturmien synty huomioimalla koulu-yhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus. Jokaisella on vastuu ja velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja epäkohdista koulun rehtorille sekä soveltuvin osin turvallisuus-henkilöstölle. Opettajalla on ilmoitusvastuu niiden tilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta, joissa hän säännöllisesti toimii. Turvallisuustekijät huomioidaan myös uusien tilojen suunnittelussa ja oppimisympäristön turvallisuuden kehittämisessä. Tapaturmien ennaltaehkäisyssä huomioidaan fyysinen ympäristö ja vuorovaikutustilanteet.

Oppilaan terveyden edistämiseksi koulu-yhteisön ja opiskelu-ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta seurataan säännöllisesti erilaisin tarkastuksin. Tarkastuksia tehdään yhteistyössä koulun, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön terveydenhuollon, koulun turvallisuus-henkilöstön, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksissa todettujen puutteiden korjaamisesta vastaa rehtori.

Koulussa sattuneen tapaturman ensiapu annetaan koululla ja tarvittaessa oppilas toimitetaan lääkärin hoitoon. Huoltajilla on ensisijaisesti vastuu kuljettamisesta jatkohoitoon. Koululla tulisi olla tieto siitä, mistä huoltajan saa kiinni oppilaan mahdollisen tapaturman tai sairastumisen varalta.

Tapaturman sattuessa on aina ilmoitettava huoltajalle. Huoltajalla on ensisijainen velvollisuus toimittaa nuori saamaan hoitoa tapaturman jälkeen. Terveystarkastajan työ on pääsääntöisesti ennaltaehkäisevää. Työhön ei sisälly varsinaista sairaanhoitoa lukuun ottamatta äkillisesti sairastuneiden ja tapaturmien ensiapua. Oppilaat on vakuutettu tapaturmien varalta. Koulussa tai koulumatkalla sattuneesta tapaturmasta on aina tehtävä ilmoitus terveydenhoitajalle; silloinkin kun koulussa joku muu tai terveyskeskus on antanut välittömän ensiavun. Koulutapaturmasta täytetään vahinkoilmoituslomake vakuutusyhtiölle. Jos tapaturma aiheuttaa koulukyyditystarpeen, siitä on heti ilmoitettava koululle ja sitä varten tarvitaan lääkärintodistus, jossa on mainittu kuljetuksen ajanjakso.

Hammastapaturmissa hoito kuuluu suun terveydenhuoltoon. Välitön ensiapu annetaan terveyskeskuksen hammashoitolassa.

12.3. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria. Kaikilla koulun aikuisilla on velvollisuus toimia kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän estämiseksi ja vähentämiseksi.

12.3.1. Kiusaamisen, seksuaalisen häirinnän ja häirinnän määritteleminen

Kiusaamista on oppilaan joutuminen toistuvasti muiden oppilaiden kiusaamisen kohteeksi. Kiusaaminen voi olla joko tönimistä, lyömistä, nimittelyä, pilkkaamista tai yksin jättämistä, selän takana puhumista ja/tai ilmeilyä. Seksuaalinen häirintä on yksipuolista, ylivilittävyyttä seksuaalista tai sukupuoliin kohdistuvaa käyttäytymistä. Häirinnällä voidaan tarkoittaa myös mm. syntyperään, uskontoon tai poliittiseen suuntautumiseen liittyvää kommentointia. Kiusaaminen voi tapahtua myös sosiaalisen median tai puhelimen välityksellä.

12.3.2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

12.3.2.1. Ennaltaehkäiseminen

- 1) järjestyssäännöt ja muut yhteisesti sovitut säännöt
- 2) tukioppilas-toiminta
- 3) ryhmäyttäminen ja yhteiset tapahtumat
- 4) oppilaiden osallistaminen (oppilaskunnan hallitus)
- 5) valvonta välitunnilla ja ruokalassa
- 6) säännölliset ilmapiirikartoitukset ja kouluterveyskysely
- 7) 7.-9. luokkien HYVÄ-tunnit ja kaikkien luokkien HYVÄ-kartoitukset
- 8) moniammatillinen oppilashuoltotyö ja kouluterveydenhuolto

12.3.2.2. Kiusaamiseen, häirintään, väkivallan uhkatilanteisiin ja/tai väkivaltaan puuttuminen

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Pääpaino Oulunkylän yhteiskoulussa on ennaltaehkäisyssä.

Oulunkylän yhteiskoulussa on omaan koulun toimintakulttuuriin soveltuva HYVÄ-ohjelma ja siitä vastaa HYVÄ-tiimi.

Jos kiusaamista ilmenee, asia otetaan heti käsittelyyn. Selvittelykeskusteluissa on mukana aina vähintään kaksi opettajaa, toinen haastattelee ja toinen kirjaa tapahtumat ylös. Selvittelykeskustelut käydään mahdollisimman pian (mahdollisuuksien mukaan jo samana päivänä). Selvittelykeskusteluissa noudatetaan Hyvä-tiimin-ohjeita ja -lomakkeita. Keskustelut kirjataan ja selvitysasiakirjat talletetaan Hyvä-kansioon. Seurantakeskustelu pidetään yleensä noin kahden viikon päästä tarvittaessa sekä kiusaajan että kiusatun kanssa. Vanhempia tiedotetaan aina.

Välivaltainen kiusaaminen on rikollista toimintaa, kun se täyttää lainsäädännössä rikokselle annetut tunnusmerkit. Tarvittaessa konsultoimme poliisia ja lastensuojelua.

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus määrätä häiritsevä oppilas tai poistumaan luokasta tai muusta tilasta, jossa järjestetään opetusta taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Rehtori ja opettaja voivat oppilaasta poistaessaan käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai häirinnän vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oppilaan huoltajaa informoidaan tapahtuneesta. Oppilaan huoltajalle ilmoitetaan myös, jos tilanne vaatii oppilaan opetuksen epäämistä eli oppilaan lähettämistä loppupäivän ajaksi kotiin. Tarvittaessa tilanteen selvittelyä jatketaan yksilökohtaisen opiskeluhuollollisin keinoin.

Väkivallan käyttö koulussa on kielletty. Väkivaltaan puututaan koulussa välittömästi. Jos väkivallan tekijänä on oppilas tai opiskelija, väkivaltilanteen huomannut aikuinen puuttuu tilanteeseen välittömästi, kehottaa lopettamaan väkivallan ja yrittää estää sen jatkumisen. Mahdollisuuksien mukaan haetaan apua koulun toisilta työntekijöiltä ja pyydetään toinen aikuinen paikalle. Tarvittaessa oppilas/opiskelija voidaan poistaa luokasta ja rehtori voi evätä oppilaalta/opiskelijalta koulunkäyntioikeuden loppupäiväksi tai pidemmäksi ajaksi. Väkivaltilanteesta ilmoitetaan rehtorille. Vanhemmille ilmoitetaan aina tapahtuneesta. Tarvittaessa hankitaan lääkärintodistus ja tehdään rikosilmoitus poliisille tai lastensuojeluilmoitus.

Jos kyseessä on oppilaiden tai opiskelijoiden keskinäinen väkivalta, asian käsittelyä jatketaan koulussa asianosaisten kesken. Väkivaltilanteen luonteesta ja vakavuudesta riippuu, käsitelläänkö sitä koulussa muidenkin oppilaiden/opiskelijoiden kanssa.

Mikäli väkivallan tekijänä on opettaja tai muu koulun työntekijä, rehtorin on puututtava asiaan välittömästi. Tapahtumien kulku on selvitettävä haastatteleamalla sekä oppilaita/opiskelijoita että työntekijää. Myös huoltajien näkemyksiä on kuultava. Työntekijän mahdollisuudet jatkaa koulussa selvitetään.

Jos väkivallan tekijänä on koulun ulkopuolinen aikuinen, huolehditaan oppilaiden/opiskelijoiden turvallisuudesta. Tapahtuneesta tai uhasta ilmoitetaan rehtorille, joka tiedottaa muita koulussa olevia ja tarvittaessa soittaa poliisin ja mahdollisesti myös ambulanssin paikalle.

Lisäksi Oulunkylän yhteiskoulu tekee yhteistyötä tarvittaessa verkoston ja yhteistyökumppanien kanssa.

12.3.2.3. Yhteisötaso

- 1) toimintaohjeiden säännöllinen päivittäminen ja esillä pitäminen koulun kotisivuilla
- 2) vanhempainillat
- 3) teemapäivät ja vierailut
- 4) koko koulua koskevien ongelmatilanteiden käsittely moniammatillisessa opiskeluhoitoryhmässä
- 5) oppilaiden osallistaminen koulun yhteishengen ja turvallisuuden luomiseen opiskelijakunnan hallituksen kautta

12.3.2.4. Ryhmätaso

- 1) ryhmäkohtaiset vanhempainillat
- 2) kyselytulosten käsittely
- 3) viikoittaiset luokanvalvojan tuokiot
- 4) ryhmäytykset
- 5) oppiaineiden tunneilla
- 6) tukioppilas-toiminta
- 6) opettajankokoukset

12.3.2.5. Yksilötaso

- 1) Tarvittaessa oppilas ohjataan keskustelemaan opiskeluhoitohenkilöstön kanssa, esim. kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan
- 7) Lisäksi oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisten palveluiden piiriin, kuten nuorisopsykiatrian palveluihin, rikosuhripäivystykseen tai nuorten kriisipisteelle

12.3.3. Tiedottaminen

Koulun johto tiedottaa vuosittain henkilöstöä opettajainkokouksessa, huoltajia vanhempainilloissa ja oppilaita lukuvuoden alussa. Koteja kannustetaan ottamaan yhteyttä koulun henkilökuntaan välittömästi, kun koti saa tietää ei-toivotusta käyttäytymisestä

12.3.4. Seuranta ja arviointi

Tuen ja hyvinvoinnin tiimi päivittää suunnitelman säännöllisesti, hyödyntäen lukuvuoden aikana tehtyjä kyselyitä ja ilmapiirikartoituksia.

12.4. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi ja sähkötupakan käyttö on kielletty koulualueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Tupakointikielto koskee oppilaita ja koulun henkilökuntaa sekä koulualueella olevia ulkopuolisia henkilöitä. Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiaalta. Alkoholin myyminen, välittäminen ja mainostaminen alle 18-vuotiaalle on kielletty. Alle 18-vuotiaalta on myös alkoholijuomien hallussapito kielletty.

Oulunkylän yhteiskouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti.

Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään ehkäisemään ja vähentämään päihteiden käyttöä ja ongelmakäyttöä vaikuttamalla elintapoihin ja päihteiden käyttöön sekä haittojen ilmenemiseen vaikuttaviin olosuhteisiin. Päihteiden käyttöä ehkäistään kouluissa kasvatuksellisin keinoin. Päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvä opetus on osa laajempaa terveys-, tapa- ja laillisuuskasvatusta ja koulun kokonaistoittoa. Pelkkää valistusta syvemmälle menevää ennaltaehkäisyä on kaikenlainen nuorten hyvinvoinnin tukeminen: sosiaalisten taitojen opettelu, turvallisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävien toimintamallien ylläpitäminen.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset tarjoavat mahdollisuuden päihteiden käytön puheeksi ottamiseen. Varhaisen puuttumisen lisäksi on huolehdittava sujuvasta hoitoonohjauksesta ja siitä, että päihteiden käytön lopettamisen yhteydessä tarjolla on erilaisia tukimuotoja, kuten vertaistukea. Oppilaalla on myös mahdollisuus saada yksilöllistä päihdeneuvontaa terveydenhoitajan vastaanotolla. Päihteiden käytön oppilaskohtainen arviointi kuuluu osana kouluterveydenhuollon terveystarkastuksia. Terveydenhoitaja keskustelelee oppilaan kanssa päihteiden käytöstä, antaa tietoa päihteiden terveyshaitoista, tunnistaa ja tarvittaessa puuttuu päihteiden käyttöön. Terveystapaamisissa on hyvä mahdollisuus myös tukea ja kannustaa lapsen ja nuoren päihteettömyyttä.

12.4.1. Opettajan toimintaohje päihteiden käytön epäilytilanteessa

- 1) Reagoi epäilykseen ja kerro huolestasi eteenpäin: Puhu epäilyksistäsi muiden työtovereiden kanssa, onko heillä samanlaisia havaintoja? Kerro epäilyksistäsi luokanvalvojalle ja/tai oppilashuoltoryhmälle. Muista kuitenkin koko ajan asianmukainen hienotunteisuus. Kaikkien ei ole tarpeen tietää asiasta.
- 2) Puhu asiasta oppilaan kanssa. Tarvittaessa pyydä työpari mukaan.
- 3) Tapaa tarvittaessa oppilaan huoltajat. Harkitkaa huoltajien kanssa myös mahdollinen hoitoonohjauksen tarve. Sovi oppilaan ja huoltajien kanssa seurantatavasta.
- 4) Seuraa oppilaan tilannetta.

12.4.2. Opettajan toimintaohje, jos oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa koulupäivän aikana

- 1) Asiasta keskustellaan oppilaan kanssa.
- 2) Oppilaan huoltajaan ollaan yhteydessä (esim. oppilas soittaa huoltajalleen opettajan valvonassa)
- 3) Kirjallinen ilmoitus kotiin samana päivänä (esim. Wilma).
- 4) Kurinpidolliset toimenpiteet tehdään järjestyssääntöjen mukaisesti
- 5) Jos oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa uudelleen koulupäivän aikana: keskustelu koulun kasvatuksellisenä toimenpiteenä (oppilas, huoltaja, koulun edustaja/edustajat).
- 6) Tarvittaessa oppilas ja huoltaja tapaavat terveydenhoitajan ja keskustelevat terveellisistä elämäntavoista.
- 7) Seuranta: Mikäli tupakointi/nuuskan käyttö jatkuu, sovitaan jatkotoimista ja seurannasta tapauskohtaisesti.

12.4.3. Opettajan toimintaohje, jos oppilas on päihteiden vaikutuksen alaisena koulussa

- 1) Oppilaan tila kartoitetaan tarkkailemalla ja haastatteleamalla sekä ohjataan tarvittaessa terveysasemalle.
- 2) Päähtyneen oppilaan huoltajalle ilmoitetaan välittömästi asiasta ja pyydetään noutamaan oppilas koulusta kotiin tai menemään mukaan terveysasemalle.
- 3) Oppilasta ja hänen huoltajaansa ei jätetä yksin vaan koulu antaa tukea mahdollisuuksien mukaan. Oppilashuoltoryhmä arvioi mahdollisen ilmoituksen lastensuojeluun tai poliisille. Lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia sivistystoimen työntekijöitä.
- 4) Kurinpidolliset toimenpiteet tehdään koulun järjestyssääntöjen mukaisesti.

- 5) Oppilaan ollessa vaaraksi itselleen tai muille ilmoitetaan poliisille 112.
- 6) Oppilas ja hänen huoltajansa voidaan ohjata kouluterveydenhoitajalle saamaan tietoa jatko-
toimenpiteistä.
- 7) Koulu voi ohjata oppilaan testeihin päihteiden käytön toteamiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi.

12.5. Järjestyssäännöt *(päivitys 11/2020)*

Oulunkylän yhteiskoulun järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tavoitteena on taata se, että päivittäinen koulutyö on sujuvaa, ja se, että kaikki kouluyhteisön jäsenet tuntisivat olonsa turvalliseksi ja viihtyisiksi. Järjestyssäännöt koskevat kouluyhteisön jäseniä, joihin kuuluvat peruskoulun oppilaat, opettajat, koulun muu henkilökunta sekä rehtorit. Järjestyssääntöjen lisäksi noudatamme Suomen lakia sekä peruskoulua koskevia yleisiä sää-döksiä. Säännöt ovat voimassa koulualueella ja kouluaikana kaikessa koulun järjestämässä toiminnassa niin Suomessa kuin ulkomailla.

1. Koulualue

Koulun alueeseen kuuluu piha-alue koulurakennuksineen ja muut koulun käytössä olevat alueet. Peruskoulun oppilaat eivät saa poistua koulualueelta kesken koulupäivän ilman lupaa.

Oppilaiden siirtyminen työjärjestyksen mukaisesti muualla järjestettävään opetukseen tapahtuu opettajan valvonnassa tai opettajan antamien ohjeiden mukaisesti. Jos koulupäivä päättyy muualle kuin koulualueelle, ilmoitetaan oppilaille ja heidän huoltajilleen erikseen.

Koulumatkoilla käyttäydytään liikennesääntöjen ja hyvien tapojen mukaisesti. Koulumatka tarkoittaa oppilaan suorinta reittiä kodin ja koulun välillä ilman poikkeamia reitiltä.

Polkupyörät ja moottoriajoneuvot säilytetään koulualueella vain niille osoitetuilla paikoilla. Tarpeeton polkupyörillä ja moottoriajoneuvoilla liikkuminen koulun pihalla on kielletty.

2. Turvallisuus

Koulussa työskentelevät noudattavat hyviä tapoja ja toista kunnioittavaa käytöstä. Kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Voimassa oleva pelastussuunnitelma kattaa niin henkiset kuin fyysiset uhat.

Kiusaaminen ja kaikenlainen väkivalta on ehdottomasti kielletty.

Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan tai opiskelijan poistamiseksi rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja. Voimakeinojen käytöstä tehdään kirjallinen selvitys.

Vaarallisten esineiden tai aineiden tuominen kouluun on kielletty. Kielletty tai häiritsevä esine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, voidaan ottaa oppilaalta pois. Tarvittaessa rehtoreilla ja opettajalla on oikeus tarkastaa oppilaan tavarat, hänen hallussaan olevat koulun säilytystilat ja vaatteet.

Oppilaan ja koulun henkilökunnan kuvaaminen ja tallenteen julkaiseminen on sallittua ainoastaan kaikkien asianosaisten luvalla. Koulutyön yhteydessä ei hyväksytä vilppiä, vilpin yritystä eikä plagiointia. Oppilaan tulee huolehtia, että julkaisuissa ja koulutöissä tekijänoikeudet sekä asianmukaiset luvat ovat kunnossa.

3. Koulun päivittäinen työaika

Koulun päivittäinen työaika sisältää työjärjestyksen mukaisen työajan. Työaikaan sisältyvät myös koulun järjestämät opintokäynnit, leirikoulut ja muut koulun tilaisuudet.

Koulun ovet avataan kello 7.30, ja ensimmäinen oppitunti alkaa kello 8.15. Koulun ovet suljetaan koulutyön päätyttyä noin kello 16. Oppilaat saavat oleskella koulun tiloissa vain tänä aikana. Koulutilojen työajan ulkopuolisesta käytöstä on sovittava rehtorin kanssa.

4. Työskentely koulussa

Oppilaan velvollisuus on osallistua opetukseen, kunnes oppivelvollisuus on suoritettu.

Oppitunneille saavutaan ajoissa opiskeluvälineet mukana ja kotitehtävät suoritettuina ja asiallisesti pukeutuneena. Päälyysvaatteita ei tuoda luokkahuoneisiin. Ruokalaan ei tuoda päälyysvaatteita eikä reppuja.

Oppitunneilla toimitaan opettajan antamien ohjeiden mukaisesti. Omia eväitä ja juomia ei tuoda oppitunneille ilman opettajan lupaa.

Oppituntien aikana oleskelu koulun käytävillä ja ala-aulassa on ilman perusteltua syytä kielletty.

Välitunneilla saa oleskella sisällä tai käydä ulkona. Ruokalassa ja välitunnilla käyttäydytään rauhallisesti ja noudatetaan valvovan opettajan tai muun henkilökunnan antamia ohjeita. Metelöiminen, juokseminen käytävillä tai muu vaaran aiheuttaminen on kiellettyä.

Puhelimen ja tietoteknisten laitteiden käyttö oppituntien aikana on sallittu vain opettajan luvalla ja ohjeistettuna.

Oppilaan ja koulun henkilökunnan kuvaaminen ja tallenteen julkaiseminen on sallittua ainoastaan kaikkien asianosaisten luvalla.

Luntauaminen, plagiointi ja kaikenlainen vilppi on kiellettyä. Esimerkiksi oppilastöihin ei saa kopioida tekstiä tai kuvia luvatta lähdeä ilmaisematta.

Urheiluvälineet, rullalaudat ja potkulaudat eivät saa aiheuttaa häiriötä tai vahinkoa koulun alueella.

5. Työrauha

Kaikilla on koulupäivän aikana oikeus työrauhaan.

Muiden oppilaiden tai koulun henkilökunnan häiritseminen ja epäkunnioittava käyttäytyminen muita kohtaan on rangaistavaa. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyvä asiallisesti. Hyvään käyttäytymiseen kuuluu myös asiallinen kielenkäyttö.

6. Koulun ja muiden omaisuus

Koulun tiloja ja omaisuutta on käsiteltävä huolellisesti. Myös toisen omaisuuden luvaton käyttöönotto, anastaminen, hukkaaminen tai vahingoittaminen on rangaistava teko. Törkeät tapaukset koulu antaa poliisiviranomaisten hoidettavaksi.

Jokaisen kouluyhteisön jäsenen velvollisuus on osallistua työympäristön siistinä pitämiseen. Oppilas on velvollinen korvaamaan tai siivoamaan koulun omaisuudelle tahallaan tai tuottamuksellisesti aiheuttamansa vahingon. Aiheutuneista vahingoista on viipymättä ilmoitettava koulun henkilökunnalle.

Opiskeluvälineitä annetaan kullekin oppilaalle maksutta ainoastaan yhdet kappaleet. Oppikirjoja kierrätetään, joten niitä tulee pitää hyvää huolta.

Oppilaalla on mahdollisuus saada koulusta lukittava lokeriopiskeluvälineiden ja vaatteiden säilytystä varten.

Ottaessaan käyttöön koululta saamansa tietokoneen oppilas sitoutuu noudattamaan tietojärjestelmän käyttösääntöjä.

7. Poissaolot ja myöhästymiset

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, elleivät koulu ja huoltaja ole toisin sopineet. Opetus koostuu oppitunneista, viikoittaisesta luokanvalvojan tuokiosta sekä koulun järjestämistä tilaisuuksista.

Oppitunneille tulee saapua ajoissa työjärjestyksen mukaisesti. Myöhästymiset ja poissaolot kirjataan Wilma-oppilastietojärjestelmään, jonne huoltajan on selvitettävä poissaolon syy viipymättä. Oppilaalla ja huoltajalla on henkilökohtaiset Wilma-tunnukset. Oppilas, jolle kertyy jaksossa enemmän kuin seitsemän myöhästymistä, jää keskusteluun luokanvalvojan kanssa.

Jos oppilas joutuu poistumaan kesken koulupäivän, hänen on pyydettävä lupa lähimmän opitunnin opettajalta tai luokanvalvojalta. Oppilaan koulupäivän keskeytyessä huoltajaa tavoitellaan puhelimitse ja koulupäivän keskeytyminen kirjataan Wilmaan tiedoksi.

Oppilaalla on oikeus asioida oppilashuoltohenkilöstön luona ilman, että siitä tulee merkintää Wilma-järjestelmään.

Huoltaja voi perustellusti anoa oppilaalle luvan poissaoloon. Enintään kolmen päivän poissaolo anotaan luokanvalvojalta ja sitä pidemmät rehtorilta. Tilapäistä vapautusta koulutyöstä on anottava aina etukäteen Wilmasta löytyvällä lomakkeella. Oppilaan on etukäteen selvitettävä poissaolon aikaiset tehtävät ja huolehdittava niiden tekemisestä.

8. Päihteet

Tupakkatuotteiden, myös nuuskan ja sähkötupakan, alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden käyttö, hallussapito ja vaikutuksen alaisena esiintyminen on kielletty kouluaikana, koulun alueella ja sen välittömässä läheisyydessä sekä kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

Koulussa noudatetaan voimassa olevaa päihdesuunnitelmaa.

Kohdan 8 rikkeistä ilmoitetaan huoltajille ja vakavammista tapauksista myös poliisille ja sosiaaliviranomaiselle.

9. Kurinpito ja rangaistukset

Oppilas, joka oppitunnin aikana laiminlyö tehtäviään tai käyttäytyy sopimattomasti, voidaan poistaa luokahuoneesta ja määrätä enintään tunniksi suorittamaan valvotusti opintoja koulupäivän jälkeen.

Tuntirauhan rikkoutumisen toimenpiteet:

1. Oppilas saa käyttäytymisestään varoituksen.
2. Jos ei-toivottu toiminta jatkuu, oppilas poistetaan eri tilaan valvotusti rauhoittumaan.
3. Oppilas soittaa opettajan läsnä ollessa huoltajalleen ja kertoo käyttäytymisestään sekä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty.
4. Oppilas jää koulun jälkeen tekemään oppitunnin tehtävät valvotusti.

Koulun järjestyssääntöjen noudattamatta jättämisen seuraukset:

- opettajan puhuttelu
- poistaminen luokasta
- rehtorin puhuttelu
- kasvatuskeskustelu
- jälki-istunto: enintään kaksi tuntia, jossa oppilas voidaan määrätä istumaan hiljaa tai velvoittaa tekemään tehtäviä
- koulupäivän keskeyttäminen: oppilas poistetaan koulusta loppupäivän ajaksi
- kirjallinen varoitus: rehtori tai johtokunta
- määräaikainen erottaminen: johtokunnan määräämänä

Kurinpitorangaistus ja sen syy merkitään Opetushallituksen vahvistaman kaavan mukaiseen rangaistuskirjaan. Oppilaan huoltajalle tiedotetaan jälki-istunnon syy, kesto-aika ja suorituksen ajankohta. Suorittamattomat jälki-istunnot alentavat oppilaan käyttäytymisarvosanaa.

10. Vapaa-ajan toiminta

Oppilaiden harrastustoiminta koulun tiloissa järjestetään kerhojen, oppilaskunnan tai luokkien tilaisuuksina. Kouluajan ulkopuolella järjestettävistä tilaisuuksista on hyvissä ajoin sovittava rehtorin kanssa ja niissä tulee noudattaa koulun järjestyssääntöjä ja ohjeita

11. Poliittinen ja kaupallinen toiminta

Yleisesti hyväksytty poliittinen tai kaupallinen toiminta on sallittua rehtorin luvalla.

Oppilaalla on oikeus levittää koulu yhteisössä yleisesti hyväksyttyä poliittista ja muuta aineistoa koulun tiloissa, mikäli se ei haittaa koulun työrauhaa. Kiellettyä on kuitenkin yleisiin vaaleihin liittyvän vaalimateriaalin levittäminen.

Rahankeräykset ja koulun ulkopuolista toimintaa koskeva ilmoittelu on sallittua vain rehtorin luvalla.

12. Järjestyssäännöistä tiedottaminen ja niiden tarkistaminen

Järjestyssäännöistä tiedotetaan koulun lukuvuosioppaassa, joka julkaistaan koulun kotisivuilla. Sääntöjä käsitellään luokanvalvojan tuokiolla ja tiivistelmä niistä löytyy luokkahuoneista. Sääntöjä tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kahden vuoden välein.

12.6. Oulunkylän yhteiskoulun 7.–9. luokkien ohjaussuunnitelma *(päivitys 13.5.2020)*

1. Ohjaussuunnitelman tarkoitus

Opetussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen tavoitteet ja sisällöt eri luokka-asteilla. Tämän ohjaussuunnitelman tarkoituksena on täydentää koulun opetussuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelma

perustuu opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) ja Hyvän ohjauksen kriteereihin.

Ohjaussuunnitelmassa kuvataan

- oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat
- ohjaustoiminnan työn- ja vastuunjako
- oppilaanohjauksen monialaiset verkostot
- kodin ja koulun ohjausyhteistyö
- koulun työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Oppilaanohjaus muodostaa jatkumon. Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. Teemojen toteutumista arvioidaan koulun, johtamisen, oppilaan, huoltajien, opetuksen ja koko henkilöstön näkökulmasta, jotta hyvä ohjaus toteutuisi oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Ohjaussuunnitelmaa kehitetään arviointipalautteen pohjalta.

2. Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

2.1 Hyvän ohjauksen teemat

Ohjaus on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseksi siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan, vuorovaikutustaitojaan sekä päätöksentekotaitojaan. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa, lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia päätöksiä ja valintoja arkielämään, opiskeluihin, jatko-opintoihin ja tulevaisuuteen liittyen.

2.1.1 Riittävä ja monipuolinen ohjaus

Oppilaalla on oikeus saada monipuolista, kannustavaa ja jatkuvaa ohjausta koko opintojensa ajan. Ohjauksen tulee olla oppilaan omiin tarpeisiinsa nähden riittävää. Ohjausta toteutetaan sekä luokkamuotoisena ohjauksena, pienryhmäohjauksena että henkilökohtaisena ohjauksena.

2.1.2 Oppilaan aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

Ohjauksessa tuetaan oppilaan aktiivista, vastuullista ja osallistavaa roolia omaan elämäänsä, oppimiseensa ja valintoihinsa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa.

2.1.3 Perusopetuksen siirtymävaiheet

Ohjausta tarjotaan erityisesti erilaisissa siirtymissä ja valinnoissa siirryttäessä yläkouluun ja yläkoulusta toiselle asteelle tai muihin opintoihin. Ohjauksessa huomioidaan oppilaiden yksilöllinen kehitys, oppimisen ja kasvun vahvuudet sekä tarvittavan tuen antaminen. Ohjaustyöhön osallistuva henkilöstö tekee yhteistyötä opintopolun siirtymissä.

Ohjauksen tavoitteena on tukea sujuvaa siirtymistä alakoulusta 7. luokalle muun muassa luokanopettajan, erityisopettajien, luokanvalvojan ja oppilaanohjaajan välisellä yhteistyöllä. Koulujen välinen yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien suuntaan ovat tärkeitä. Koulut huolehtivat oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirrosta tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä. Yläkoulut tarjoavat riittävästi tietoa opiskelusta 7.-9.luokilla sekä tarjoavat mahdollisuuden päästä tutustumaan kouluun.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheessa ohjauksen tehtävänä on tukea oppilasta urasuunnittelussa ja toisen asteen koulutusvalinnoissa. Ohjauksen tavoitteena on oppilaan sujuva siirtyminen seuraavaan oppilaitokseen sekä riittävät valmiudet jatko-opintojen aloittamiseen.

Perusopetuksen ja toisen asteen opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien kanssa ovat tärkeitä. Tarvittaessa tehdään myös moniammatillista yhteistyötä. Oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirrosta uuteen oppilaitokseen huolehditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilaanohjaaja seuraa perusopetuksen päättäneiden sijoittumista jatko-opintoihin ja vastaa yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjauksesta.

Ohjauksen merkitys korostuu nivelvaiheiden lisäksi myös muissa siirtymissä, kuten esimerkiksi oppilaan siirtyessä uuteen kouluun, oppilaan siirtyessä perusopetukseen valmistavalta luokalta perusopetukseen tai yleisopetuksen ryhmästä erityisluokalle siirtyessä.

2.1.4 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Ohjaustoimintaa kehitetään suunnitelmallisesti tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden edistämiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Ohjaustoiminnalla edistetään oppilaan luottamusta omiin tasa-vertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä sekä pyritään siihen, että oppilas tiedottaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkityksiä valinnoissaan. Tärkeää on myös se, että kouluyhteisön aikuiset suhtautuvat kriittisesti omiin ennakkokäsityksiinsä oppilaiden valintoja ohjatessa ja tukiessa.

2.1.5 Vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena

Ohjaustyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oulunkylän yhteiskoulussa tiedotetaan oppilaita ja huoltajia siitä, millaista ohjausta koulussa tarjotaan. Ohjauksesta tie-

dotetaan erilaisia menetelmin ja aktiivisesti. Oppilaat ja huoltajat saavat tukea ja ajankohtaista tietoa opiskeluun ja jatko-opintoihin liittyvien valintojen tekemiseen niin oppilaanohjaajalta kuin aineenopettajilta.

Ohjaustyötä tehdään moniammatillisessa ja monialaisessa yhteistyössä suunnitellusti ja säännöllisesti. Ohjauksessa huomioidaan erityisesti tukea tarvitsevien ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaaminen. Päätövaiheen oppilaiden jälkiohjauksessa hyödynnetään kaupungin palveluja, kuten etsivää nuorisotyötä ja Ohjaamo. Eri oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön kautta pyritään tukemaan oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä ja sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin.

2.1.6 Työelämätaidot ja työelämään tutustuminen Katso kohta 6.

2.1.7 Ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena

Ohjaus tukee perusopetuksen suorittamista sekä oppilaan sijoittumista toisen asteen opintoihin. Ohjaus on toteutettu tavalla, joka auttaa oppilasta suunnittelemaan opintojaan, tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja sekä laatimaan itselleen suunnitelman toisen asteen opintoja varten. Ohjaus tukee oppilaan aktiivista ja kriittistä tiedonhankintaa. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti vaihtoehtoja oppilaan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi.

3. Ohjaustoiminnan työn- ja vastuunjako

Yhteinen vastuu ohjaustoiminnasta Koulun koko henkilöstöllä on vastuu ohjauksen opetussuunnitelman mukaisesta toteuttamisesta. Ohjaus on koulun henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Oppilaanohjauksesta vastaa koulun osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö. Ohjausyhteistyön tavoitteena on luoda oppilaalle yhtenäinen oppimisen polku sekä tukea kasvua ja kehitystä. Ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota siirtymissä ja opintojen nivelkohdissa.

Rehtori/apulaisrehtori

- luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti
- huolehtii, että henkilökunnassa kaikki osallistuvat ohjaustyöhön ja että koko koulu ohjaa -ajattelu toteutuu
- tukee ohjauksen suunnittelua ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken
- huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen edellytykset ja riittävät resurssit
- vastaa hallinto- sekä oppilaaksiottopäätöksistä

Koulusihteeri

- huolehtii koulun oppilashallintojärjestelmästä, kuten oppilasrekisteristä ja oppilastietojen siirrosta yhteishakurekisteriin
- neuvoo koulumatka-asioissa ja esimerkiksi koulutapaturmiin liittyvissä vakuutusasioissa

Luokanvalvoja

- toimii luokansa oppilaiden lähiohjaajana ja vastaa ensisijaisesti yhteistyöstä ja tiedonkulusta koulun ja kodin välillä
- seuraa oppilaidensa koulunkäynnin säännöllisyyttä ja koulumenestystä, selvittää poissaolojen syyt ja ohjaa arjen ongelmatilanteissa
- motivoi, kannustaa ja rohkaisee oppilaita sekä pyrkii luomaan myönteistä yhteishenkeä luokansa
- tiedottaa aineenopettajia esimerkiksi oppimiseen liittyvistä haasteista tai muista koulunkäynnin kannalta tärkeistä asioista
- huolehtii yhteistyössä erityisopettajan ja huoltajan kanssa pedagogisten asiakirjojen prosessista ja päivittämisestä

Oppilaanohjaaja

- ohjauksen asiantuntija koulussa, jolla on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta, koordinoinnista ja toteuttamisesta
- antaa henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta ja ryhmämuotoista ohjausta kasvun ja kehityksen tukemiseen, oppilaiden opiskeluun ja jatko-opintosuunnitelmiin liittyen
- toteuttaa ohjausta opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti
- tekee moniammatillista ja verkostoyhteistyötä mm. muiden opettajien, oppilashuoltohenkilökunnan, koulujen, oppilaitosten sekä työelämän kanssa
- koordinoi ohjaukseen liittyvää tiedottamista sekä koulun sisälle, huoltajien suuntaan sekä koulun ulkopuolisille tahoille (esim. muut oppilaitokset, nuorisotyö, seurakunta, viranomaistaho, työelämätoimijat)
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön ja toimii oppilashuoltoryhmän jäsenenä
- hoitaa oppilaiden työelämään tutustumiseen liittyvät järjestelyt ja ohjauksen
- osallistuu koulupolun siirtymävaiheiden valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa sekä ohjaa ja tukee valintatilanteissa

- vastaa yhteishaun sekä jälkiohjauksen toteuttamisesta

Erityisopettaja

- on erityisopetuksen asiantuntija koulussa
- antaa joustavin järjestelyin opetusta ja tukea oppilaille, joilla on yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarvetta opiskelussa
- osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa
- tekee erilaisia oppimiseen liittyviä kartoituksia (esim. lukiseulat)
- konsultoi ja auttaa opettajia tukitoimien suunnittelussa
- osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan sekä konsultoi opettajia asiakirjojen päivittämiseen liittyvissä asioissa
- tekee päättövaiheessa yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintoihin ohjaamisessa, tarvittavien lausuntojen laadinnassa sekä nivelvaiheen tiedonsiirrossa

Aineenopettaja

- on omassa oppiaineessaan opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija
- vastaa oppiaineensa oppimisen ja opiskelutekniikan ohjauksesta ja opettamisesta
- seuraa ja arvioi oppilaan oppimista ja oppitunneille osallistumista sekä informoi huoltajia arviointiin ja oppilaan osaamiseen liittyvissä asioissa
- antaa ohjaavaa ja kannustavaa palautetta oppilaan edistymisestä ja oppimisesta
- kartoittaa oppilaan tuen tarpeita oppiaineessaan, osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa
- huomioi oman oppiaineensa tavoitteissa ja sisällöissä yhteydet ammatteihin, työelämään, jatko-opintoihin sekä tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- osallistuu tarvittaessa pedagogisten asiakirjojen laadintaan oman oppiaineensa osalta
- tekee tarvittaessa yhteistyötä oppilashuollon kanssa

Koulunkäynnin ohjaaja

- toimii ohjaajana yleisopetuksessa tai erityisopetuksessa

- tukee oppilasta luokka- ja ohjaustilanteissa itsenäiseen työskentelyyn oppilaan ikätason ja edellytysten mukaisesti

- suunnittelee ja toteuttaa työtä moniammatillisesti

Koulun muu henkilökunta

- tukee koulutyön sujumista, koulun kasvatustavoitteita sekä oppilaiden hyvinvointia

4. Oppilaanohjauksen monialaiset verkostot

Oppilaanohjauksessa tehdään säännöllistä ja suunniteltua yhteistyötä sekä koulun sisällä että ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa. Ohjauksen yhteistyöverkosto muotoutuu ohjaustehtävän ja oppilaiden ohjaustarpeiden mukaisesti. Koulun eri toimijat tekevät ohjausyhteistyötä monimuotoisten yhteistyöverkostojen kanssa muun muassa oppilaiden kasvun ja kehityksen tukemiseen, jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen ja sujuviin siirtymiin liittyen.

Perusopetuksen aikana ohjausta tukevia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi

- viranomaistahot, esim. sosiaali- ja terveystyöt, maahanmuuttajapalvelut ja poliisi
- lasten ja nuorten palvelut, esim. harrastustoiminta, etsivä nuoristyö ja Ohjaamo
- työelämän edustajat, paikalliset yritykset ja työpaikat, esim. oppilaiden työelämään tutustuminen ja vierailijat
- järjestöt ja yhdistykset, esim. TAT, YES-verkosto ja Nuori yrittäjyys ry
- toisen asteen oppilaitokset, muut oppilaitokset: yhteistyö jatko-opintoihin liittyvissä asioissa
- perusasteen oppilaanohjaajien verkosto
- opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, yhteishakujärjestelmä
- Muuta: esim. seurakunta ja nuorisotoimi

5. Kodin ja koulun ja yhteistyö oppilaanohjauksessa

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Huoltajalle annetaan tietoa työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle. Huoltajien on mahdollista keskustella oppilaan koulunkäyntiin, oppimiseen ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajien ja/tai oppilaanohjaajan kanssa.'

Ohjauksen näkökulmasta erityisen tärkeää on yhteistyö nivelvaiheissa yläkouluun siirryttäessä sekä yläkoulusta jatko-opintoihin siirryttäessä. Tavoitteena on, että huoltajat saavat riittävästi tietoa sekä välineitä tukea lastensa tulevaisuuden suunnittelua. Koulussa järjestetään vuosittain vanhempainiltoja. Yhteisiä tapaamisia oppilaiden ja huoltajien kanssa järjestetään tarpeen mukaan.

6. Koulun työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Työelämään tutustuminen on tärkeä ohjauksen toimintamuoto. Työelämässä tapahtuva oppiminen laajentaa oppilaan oppimisympäristöä koulun ulkopuolelle. Sen avulla voidaan tukea oppilaan työelämätietojen, -taitojen sekä urasuunnitteluvalmiuksien kehittymistä. Työelämään tutustumisen tapoja voivat olla muun muassa eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden esitykset oppitunneilla, opintokäynnit työpaikoille ja yrityksiin, yhteistyöprojektit sekä työelämään tutustumisjaksot (TET). Työelämäyhteistyötä toteutetaan myös muiden oppiaineiden opetuksessa.

TET-jaksot ovat koulun opetussuunnitelmaan merkittyä, tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa. Tavoitteena on, että oppilas saa kokemuksia työpaikalla toimimisesta ja tutustuu työelämän pelisääntöihin, toimintatapoihin ja ammatteihin. Työelämään tutustuminen toteutetaan 8. ja 9. luokalla. Työelämään tutustuminen kestää kummallakin luokka-asteella viikon verran (syyskuu / toukokuu).

TET-jakson organisoinnista vastaa koulun oppilaanohjaaja. Koulussa ohjeistetaan oppilasta TET-paikan hakemiseen liittyvissä asioissa ja seurataan TET:in toteutumista. TET-jaksoon valmistaudutaan oppilaanohjauksen oppitunneilla. Oppilaan TET-jaksosta tehdään kirjallinen sopimus koulun ohjeiden mukaisesti.

7. Ohjaussuunnitelman päivittäminen ja arviointi

Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan koulussa systemaattisesti. Ohjauksen arviointi on jatkuva. Oppilaanohjaajien ei-muodollinen ohjaustyön kehittämiseen liittyvä keskustelu ja vuorovaikutus toimii vertaisarviointina. Sen lisäksi ohjaustyötä arvioidaan ja kehitetään oppilaspalautteiden pohjalta sekä vuosittaisessa kehityskeskustelussa esimiehen kanssa.

Oppilaiden jatko-opintoihin sijoittuminen ja jatko-opintojen läpäisy ovat osa ohjauksen arviointia. Jatko-opintojen seuranta antaa kuvaa ohjauksen toimivuudesta.

Ohjaussuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat

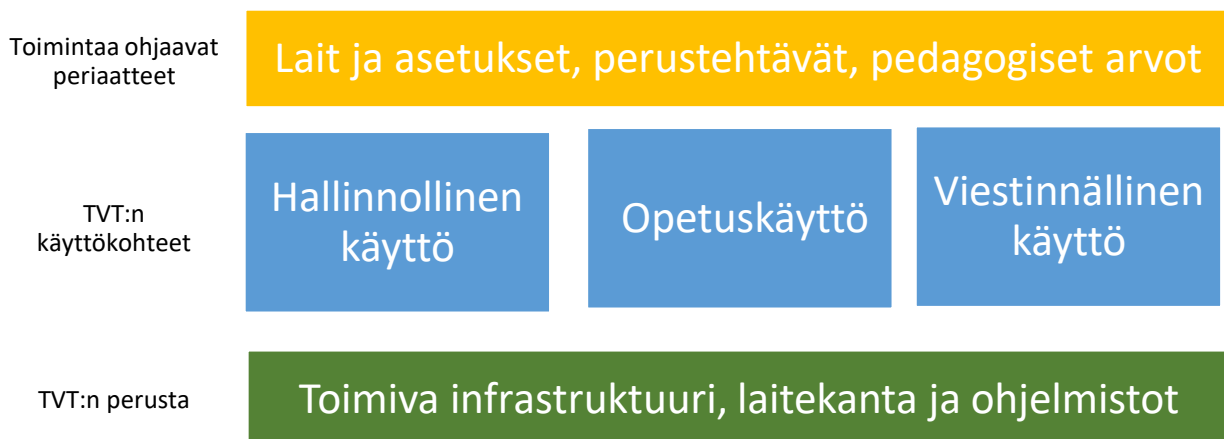
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Opetushallitus.

Hyvän ohjauksen kriteerit, Opetushallitus 2014.

12.7. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö Oulunkylän yhteiskoulussa

Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö on osa koulun tieto- ja viestintätekniiikan laajempaa strategiaa, johon sisältyy myös tieto- ja viestintätekniiikan osuus koulun hallinnossa ja viestinnässä. Tämän dokumentin tarkoituksena on kartoittaa tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä Oulunkylän yhteiskoulussa sekä visioida tulevaisuutta vuonna 2016 voimaan tulevien opetussuunnitelmien (perusopetus ja lukio) valossa.

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä ohjaa kolme **perusperiaatetta**. Tieto- ja viestintätekniiikkaa käytetään koulun **perustehtävän** tukena eli opetuksen järjestämisen ja koulun hallinnon työkaluna. Samoin kuin opetuksen järjestämistä ja koulun hallintoa muutenkin, tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä säätelevät **lait ja asetukset**. Tieto- ja viestintätekniiikalla on koulussamme kolme pääasiallista **käyttökohdetta**: hallinnollinen, pedagoginen ja viestinnällinen käyttö. **Pedagogisena periaatteena** on tieto- ja viestintätekniiikan tuoma hyöty sekä opetuksen sisällön että opetuksen järjestämisen kannalta: tieto- ja viestintätekniiikan käytöstä on oltava selkeää hyötyä kurssien sisällön sekä opettajan suunnittelutyön ja arvioinnin kannalta.

Tietotekniikka ja siihen liittyvät sovellukset kehittyvät huimaa vauhtia. Tietotekniikka luo paljon mahdollisuuksia toteuttaa opetusta rikkaasti ja luovasti, ja se tukee myös erilaisia pedagogisia ratkaisuja. Opetuksessa ja opiskelussa on voitava hyödyntää niitä mahdollisuuksia, joita tietotekniikka tarjoaa. Tietokone ei saa olla vain kallis muistivihko! Mutta vaikka mahdollisuuksien kirjo on laaja, on samalla tunnustettava, että tietotekniikan järkevä käyttö vaatii syvällistä asioihin perehtymistä ja paljon aikaa.

Opettaja on oman oppiaineensa asiantuntija. Tänä päivänä hänen pitäisi hallita myös tietotekniikka ja sen hyödyntäminen opetuksessa. Opiskelijan olisi omaksuttava opettavan aineen sisällöt. Hänen pitäisi myös hallita ne laitteet, ohjelmistot ja palvelut, joita hän hyödyntää opiskelussa. Tietotekniikan käytöstä voi tulla sekä opettajalle että opiskelijalle taakka, sen sijaan että tietotekniikka koettaisiin apuvälineenä ja mahdollistajana. Tämän vuoksi koulussamme pyritään löytämään keinoja sekä opettajan että oppilaan työtaakan keventämiseksi tietotekniikan omaksumisen suhteen.

12.7.1. Tieto- ja viestintätieteiden arvo ja hyödyt

Tieto- ja viestintätieteiden käyttöä ohjaa koulussamme selkeät arvot. Tieto- ja viestintätieteiden teknologia ja sen käyttö ei voi olla arvo sinänsä, vaan tieto- ja viestintätieteiden on aina palveltava koulun perustehtävää (opetustehtävää), sen käytössä on noudatettava opetuksen järjestämistä koskevia lakeja ja asetuksia sekä pedagogisia arvoja ja tieto- ja viestintätieteiden käytön on tuotava hyötyä päivittäisen opetustyön osalta. Tieto- ja viestintätieteiden teknologia nähdään koulussamme mahdollistajana, joka antaa opettajille uusia, erilaisia tapoja toteuttaa opetustaan. Tietotekniikalla on tärkeä rooli kurssien suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Tieto- ja viestintätieteiden teknologia tuo opetukseen myös lisäarvoa, esimerkiksi nopeuttamalla opintojen sisältöihin liittyvän tiedon hakemista, käsittelyä, muokkaamista ja visualisointia. Osa opintotehtävistä tehdään, palautetaan ja arvioidaan sähköisesti. Tietotekniikkaa hyödynnetään myös erilaisissa ryhmä- ja projektitehtävissä mm. tiedon jakamisessa, dokumenttien yhteiskäytössä sekä projektinhallinnan työkaluna.

Tieto- ja viestintätieteiden teknologia on erittäin tärkeä osa nykyistä mediaympäristöä. Opiskelijoiden ja opettajien olisi hyvä hallita verkon eri palveluita sekä niiden hyödyntämistä opiskelussa. Mediamateriaalin käyttöön liittyvät taidot, kuten kuvanmuokkaus, äänittäminen, videoeditointi jne. ovat nykyään opiskelussa ja opetuksessa tarvittavia taitoja. Myös tiedon visualisointi erilaisilla kaavioilla ja taulukoilla sekä monimediaisuus rikastuttavat opetusta.

12.7.1.1. Tasavertaisuus

Tasavertaisuuden periaatteella tarkoitamme sitä, että jokaisella opettajalla sekä oppilaalla ja opiskelijalla on mahdollisuus hyödyntää tietotekniikkaa koulutyössä. Tasavertaisuuteen pyritään kouluttamalla opettajia tietotekniikan käytössä niin, että kaikilla olisi hyvät perusvalmiudet laitteistojen ja ohjelmistojen hyödyntämisessä opetuksessa. Myös oppilaiden ja opiskelijoiden tieto- ja taitotaso

pyritään nostamaan tasolle, jossa jokainen pystyy suoriutumaan itsenäisesti tehtävistä, joissa hyödynnetään tietotekniikkaa. Vaikka koulu painottaa opiskelijoiden omien laitteiden hankintaa ja käyttöä koulussa, jokaiselle opiskelijalle ja oppilaalle pyritään takaamaan mahdollisuus käyttää koulutöissä tarvittavia tietokoneita ja muita laitteita.

12.7.1.2. Pedagoginen hyöty

Kaikkien tieto- ja viestintäteknikan ratkaisujen tulee tukea pedagogisia tavoitteita ja niiden avulla täytyy saavuttaa pedagogisia hyötyjä. Tämän vuoksi tieto- ja viestintäteknikkaa ja sen käyttöä kehitetään yhteistyössä opettajien kanssa. Tieto- ja viestintäteknikka voi esimerkiksi mahdollistaa opetusmenetelmiä, jotka muuten olisi vaikea tai mahdoton toteuttaa. Tietotekniikka voi toimia myös apuna esimerkiksi eriyttämisessä tai erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetuksessa.

12.7.1.3. Tietoturva ja yksityisyys

Oulunkylän yhteiskoulu suhtautuu vakavasti tietoturvaan ja pyrkii turvaamaan sekä henkilökunnan että opiskelijoiden ja oppilaiden yksityisyyden. Koulu huolehtii myös koulukäytössä olevien ohjelmistojen, palveluihin tallentuvien tietojen (sähköposti, tallennuspalvelut yms.) sekä koulun tietoverkkojen tietoturvasta.

Koulun toimintaa yksityisyyden osalta ohjaa henkilötietolaki. Koulu rekisterinpitäjänä vastaa siitä, että oppilaiden, opiskelijoiden ja opettajien henkilötietoja käsitellään henkilötietolain vaatimusten mukaan. Koulun käyttämien verkkopalveluiden (sekä hallinnossa että opetuksessa) täytyy täyttää henkilötietolain ja lain yksityisyyden suojasta työelämässä vaatimukset. Oulunkylän yhteiskoulussa ei käytetä verkkopalveluita, jotka ovat henkilötietolain vastaisia (esim. henkilötietojen luovutus EU:n ulkopuolelle), eikä palveluita, joihin tallentuu opiskelijan tai oppilaan henkilötietoja, silloin kun kyseinen palvelu ei ole koulun rekisteriselosteessa mainittujen palveluiden joukossa.

Koulu kunnioittaa oppilaiden ja opiskelijoiden yksityisyyttä myös julkaisutoiminnan osalta. Koulutoiminnan yhteydessä (opetustoiminta, juhlat, luokkaretket ja tapahtumat) opiskelijoista ja oppilaista tai heidän töistään tallennettua kuva, video tai muuta audiovisuaalista materiaalia ei koskaan julkaista ilman asianomaisten tai alaikäisten oppilaiden kohdalla ilman heidän huoltajiensa lupaa.

12.7.1.4. Tekijänoikeudet

Oulunkylän yhteiskoulussa sekä opettajien että oppilaiden tulee noudattaa työskentelyssään tekijänoikeuksia. Koulu suhtautuu erittäin vakavasti plagiointiin ja muihin tekijänoikeuksien rikkomuksiin.

Oppilaat eivät saa koulutöissään käyttää materiaalia, joka on tekijänoikeudellisesti suojattua, poikkeuksena sitaattioikeuden piiriin kuuluvat lainaukset. Sitaattioikeuden periaatteen mukaan oppilaita

ja opiskelijoita ohjeistetaan mainitsemaan aina sitaatin lähde hyvän tavan mukaan. Oppilaita kehoitetaan käyttämään oppilastöiden materiaalina (kuvat, videot jne.) esimerkiksi Creative Commons -lisensoitua, vapaaseen käyttöön tarkoitettua lähdemateriaalia.

Opettajien opetuksessa käyttämän oppimateriaalin suhteen kunnioitetaan aina tekijänoikeuksia. Opettajia ohjeistetaan käyttämään joko tekijänoikeusvapaata tai luvanvaraista oppimateriaalia. Luvanvaraisista materiaaleista mainittakoon esimerkiksi kustantajilta hankittu oppimateriaali, koulun elokuvalisenssin vuosiluvan kattamat elokuvamateriaalit ja opetuskäyttöön tarkoitettun digiluvan piiriin kuuluvat materiaalit.

Oulunkylän yhteiskoulu kunnioittaa myös opettajien tekijänoikeuksia tunnustamalla opettajan oikeuden itse tuottamaansa oppimateriaaliin. Samalla koulu kuitenkin kannustaa opettajia jakamaan mahdollisimman paljon oppimateriaalia muiden koulun opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden opetusalan henkilöiden kanssa käyttämällä esimerkiksi Creative Commons -lisensointia.

12.7.2. Sähköistyvä lukio-opetus

Lukio-opetus sähköistyy vauhdilla. Tämä näkyy sähköisten oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen käytön lisääntymisenä, sähköisinä kurssikokeina ja ennen muuta sähköistyvässä ylioppilaskokeessa. Tästä syystä Oulunkylän yhteiskoulu ohjeistaa opiskelijoita hankkimaan oman kannettava tietokoneen opiskelua varten. Jotta opiskelijan laitteilla löytyisi päivittäin käyttöä, opettajia kannustetaan käyttämään sähköisiä oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan antamaan tehtävät ja kokeet sähköisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös Internetin tarjoamia sisältöjä sekä sosiaalisen median palveluja. Koulu tarjoaa oppilaille, opiskelijoille ja henkilökunnalle sähköiset peruspalvelut kuten sähköpostin ja pilvitalennuspalvelun. Viestintä koulun, opiskelijoiden ja kodin välillä hoidetaan pääosin sähköisesti.

12.7.2.1. Sähköinen ylioppilaskoe ja Abitti

Ylioppilastutkintolautakunta on käynnistänyt vuonna 2013 ylioppilaskokeiden sähköistämishankkeen **Digabin**. Ylioppilaskokeet muuttuvat sähköisiksi syksystä 2016 alkaen porrastetusti. Sähköinen ylioppilaskoejärjestelmä koostuu suljetusta koeverkosta, johon kokelaat liittyvät kannettavilla tietokoneilla kokeen ajaksi. Kokelas käynnistää koneensa DigabiOS-käyttöjärjestelmää ja suorittaa annetut tehtävät tietokoneellaan käyttäen hyväkseen koejärjestelmää ja DigabiOS-käyttöjärjestelmään asennettuja ohjelmistoja. Sähköisen ylioppilaskokeen voi suorittaa vain laitteilla, jotka vastaavat ylioppilastutkintolautakunnan antamia määräyksiä. Päätelaitteelle (kannettavan tietokoneen) asetetut vaatimukset löytyvät ylioppilastutkintolautakunnan sivuilta.

Abitti on ylioppilastutkintolautakunnan sähköinen kurssikoejärjestelmä. Abitti-järjestelmän avulla koululla voidaan toteuttaa sähköistä ylioppilaskoetta vastaavia sähköisiä kurssikokeita. Lukio-opintojensa aikana opiskelija suorittaa osan kurssikokeista sähköisenä saadakseen riittävästi harjoitusta koejärjestelmän käytöstä ja Abitti-ohjelmistoista. Abitti-järjestelmän peruskäyttötaitoihin kuuluvat mm. toimisto-ohjelmien sekä kuvankäsittelyn ja kuvankaappauksen hallinta. Opettajia koulutetaan Abitti-kokeiden laadinnassa ja koetilanteen järjestämissä.

TAVOITTEEN SAAVUTTAMINEN	Muiden ihmisten huomioon ottaminen	Ympäristön huomioon ottaminen	Sääntöjen ja toimintatapojen noudattaminen	Oppimisen ja työskentelyn arvostaminen
ERINOMAINEN (10)	Oppilas edistää työrauhaa ja vaikuttaa myönteisellä esimerkillään ryhmien toimintaan ja oppimistilanteisiin. Oppilas on avulias, yhteistyöhaluinen, kohtelias ja ystävällinen.	Oppilas huolehtii sekä omasta että yhteisestä omaisuudesta. Hän huolehtii ympäristöstään ja ylläpitää yleistä siisteyttä.	Oppilas noudattaa esimerkillisesti sääntöjä, toimintatapoja ja ohjeita sekä auttaa ja kannustaa muita oppilaita noudattamaan sääntöjä ja ohjeita.	Oppilas antaa oma-aloitteisesti kannustavaa ja rakentavaa palautetta toisten työskentelystä ja tuotoksista. Hän käsittelee omia tuotoksiaan huolellisesti.
KIITETTÄVÄ (9)	Oppilas antaa työrauhan ja ottaa muiden mielipiteet huomioon. Hän on avulias ja yhteistyöhaluinen.	Oppilas huolehtii sekä omasta että yhteisestä omaisuudesta. Hän huolehtii ympäristöstään ja noudattaa yleistä siisteyttä.	Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä, työtapoja ja ohjeita.	Oppilas osaa antaa kannustavaa ja rakentavaa palautetta toisten työskentelystä ja tuotoksista. Hän käsittelee omia tuotoksiaan huolellisesti.
HYVÄ (8)	Oppilas antaa yleensä työrauhan ja osaa toimia ryhmässä. Hän on yhteistyöhaluinen ja käyttäytyy asiallisesti.	Oppilas pitää oman opiskeluympäristönsä siistinä.	Oppilas noudattaa yleensä annettuja sääntöjä, työtapoja ja ohjeita.	Oppilas osaa huomioida positiivisesti toisten tuotoksia ja työskentelyä. Hän käsittelee omia tuotoksiaan huolellisesti.
TYDYTTÄVÄ (7)	Oppilas häiritsee välillä oppimistilanteita ja työskentelyä. Hänellä on ajoittain vaikeuksia yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas huolehtii vaihtelevasti oppimisympäristönsä siisteydestä, mutta muuttaa toimintaansa toivotusti ohjeita saatuaan.	Oppilas noudattaa vaihtelevasti annettuja sääntöjä, työtapoja ja ohjeita.	Oppilas on välinpitämätön toisten tuotoksia kohtaan ja suhtautuu joskus vähättelevästi toisten työskentelyyn. Hän käsittelee omia tuotoksiaan huolimattomasti.
KOHTALAINEN (6)	Oppilas häiritsee toistuvasti oppimistilanteita. Hän aiheuttaa asenteellaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä. Yhteistyö toisten kanssa tuottaa hänelle toistuvasti vaikeuksia.	Oppilas on välinpitämätön oppimisympäristönsä siisteydestä.	Oppilas rikkoo jatkuvasti ja törkeästi sovittuja sääntöjä ja toimintatapoja.	Oppilas vähättelee toisten työskentelyä ja tuotoksia. Hän käsittelee omia tuotoksiaan huolimattomasti.
VÄLTÄVÄ (5)	Oppilas häiritsee opetusta jatkuvasti. Hän aiheuttaa asenteellaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä. Hän on yhteistyöhaluton ja hänellä on ongelmia muiden kanssa.	Oppilas sotkee tahallisesti oppimisympäristönsä.	Oppilas suhtautuu piittaamattomasti yhteisesti sovittuihin sääntöihin ja toimintatapoihin kurinpitotoimista huolimatta.	Oppilas mitätöi toisten tekemiä tuotoksia. Hän suhtautuu omiin tuotoksiinsa välinpitämättömästi.
HYLÄTTY (4)	Oppilas loukkaa jatkuvasti toisten oikeuksia ja häiritsee opetustilanteita. Hän vaikeuttaa tahallisesti toisten työskentelyä ja on aggressiivinen tai väkivaltainen muita kohtaan.	Oppilas tarvitsee tahallisesti oppimisympäristönsä tai muiden omaisuutta.	Oppilas on täysin piittaamaton yhteisesti sovituista säännöistä ja toimintatavoista. Hän on vaaraksi itselleen ja muille.	Oppilas tuhoaa sekä omia että toisten tuotoksia.

